

IRAK / TRIURNI NAPAD AMERIŠKIH, FRANCOSKIH IN BRITANSKIH LETAL

Kazenske bombe na Irak

Potem ko je Irak izzival z namestitvijo raket zemlja-zrak ob 32. vzporedniku, preletavanji prepovedanega območja in vpadi v Kuvajt, so se zavezniki odločili za kazensko ekspedicijo

»Združene države Amerike in njene zaveznice so ob 13.15 po vzhodnoameriskem času napadle Irak. Napad na iraska oporišča z raketa-mi zemlja-zrak smo uspešno končali. To smo storili v skladu z opozorilom, ki smo ga Iraku sporočili šestega januarja, naj ne izigrava resolucij VS ZN,« je v sredo nekaj minut po dvajseti uri sporočil tiskovni predstavnik ameriskega predsednika Marlin Fitzwater.

V sredo popoldne, ko se je nad Irak spustil mrak, se je v smeri proti Iraku z ameriske letalonosilke Kitty Hawk v Arabsko-perzijskem zalivu in iz starih ameriskih vojaških oporišč v Savdski Arabiji dvignilo nekaj več kot sto vojaških letal z lovci F-117 na celu, nevidnimi za radarje. Sodelovala so tudi francoska letala. Iz zavezniškega oporišča Dahrhan v Savdski Arabiji, ki je bilo glavno oporišče za vzletanje ameriskih letal med zalivsko vojno, je po poročilih francoskega obrambnega ministrstva poletelo nad Irak osem letal mirage 2000 in oskrbovalno

letalo C-135. Francozi so s svojimi letali krili ameriški napad, britanska letala tornado pa so pazila na iraske rakete zemlja-zrak in poveljevalna središča na jugu Iraka.

Ameriška TV družba NBC je ob 18. uri sporočila, da so kaznovanje Sadama Huseina končali po treh urah, napadli pa so iraske vojske cilje južno od 32. vzporednika. Na tem območju so iraskemu letalstvu lani avgusta z resolucijo VS ZN prepovedali polete, da bi preprečili pokole nad iraskimi Siliti. 27. decembra lani je Irak prekršil prepoved, zato so ameriška vojska letala F-16 sestrelila iraske mig-25.

Natančnih uradnih sporočil o zavezniških vojaških ciljih se ni, ameriški upokojeni polkovnik Sam Gardner pa je v oddaji TV družbe CNN omenjal iraska oporišča al-Jarrah, Tallil in Jalibah tik ob meji prepovedane crte, ki so jo Američani zarisali iraskim letalom. Prav tu je Irak pred mesecem dni v vrsti svojih izzivanj namestil protiletalske rakete sovjetske izdelave.

Skoraj natančno dve leti sta minili od 17. januarja 1991, ko so Združene države Amerike s svojimi številnimi zahodnimi in arabskimi zavezniki z vojaško operacijo Puscavski vihar napadle Irak. Ta je avgusta 1990 nepričakovano zasedel sosednji Kuvajt. Kljub številnim odpravam inspektorjev Združenih narodov, ki so po zalivski vojni v Iraku iskali in unicevali orožje

za množično ubijanje, je iraske predsednik Sadam Husein postal spet samozavesten ob zamenjavi ameriskih predsednikov. Včerajšnja kaznovalna odprava je sledila tednu iraskih izzivanj. Kljub opozorilom VS ZN in Washingtona so stirikrat vpadli v Kuvajt in odnesli vojaško opremo iz svojih nekdanjih oporišč. Iraska opozicija je v sredo sporočila, da je ira-

ski predsednik Husein ze konec tedna zaukazal premik večjega števila vojakov na severne in južne meje Iraka, s čimer bi zatrl možen upor Irčanov. Po besedah podpredsednika izvršilnega sveta Irakega nacionalnega kongresa Latifa Rashida je na meje v zadnjih dveh dneh odšlo pet divizij republikanske vojske, okrepljene z raketami in topništvom.

Človek, ki izziva največje države sveta

V zgodovini arabskega sveta je bilo nesteto pomembnih trgovcev, toda njihovih imen se ne spominja nihče. Zato pa ob domaćih ognjiščih pripovedujejo stoletja stare zgodbe o vojskavih in revolucionarjih. 56-letni iraske predsednik Sadam Husein se je že v travmatični mladosti v rojstnem Tikritu odločil, da bo junak, ali vsaj takšen, kakor si je sam zamišljal junake.

Povzpел se je s pomočjo krvavega, neusmiljenega in zarotniškega boja za oblast v iraske stranke Baas, ko se je ta upirala britanskim kolonialnim gospodarjem. Sadam je bil med tistimi, ki so poskušali spremeniti kolo zgodovine z najbolj nasilnimi dejanji, z atentati. Samo leto dni potem, ko je tudi uradno postal najvišji voditelj Iraka, je zaradi sporne meje med državama začel osemletno morijo, imenovano vojna z Iranom. Med vojno ni izbral sredstev, bombardiral je iranska mesta in proti svojim sovražnikom uporabljal bojne strupe.

Z njimi je pobijal tudi svoje podložnike. Vas Halabja, kjer so Sadamovi vojaki leta 1988 s plini pomorili nekaj tisoč ljudi, bo za vedno krvavi podpis diktatorja, ki je skušal nadzorovati umetno državno tvorbo Irak. Državo, ki so jo kolonialni gospodarji ustanovili iz treh različnih ljudstev zato, da bi laze nadzorovali brezmejna iraska naftna bogastva.

Sadam pa si je želel več. Hotel je nadzorovati toliko nafte, da bi lahko dolocal cene črne zlate, zato je poleti 1990 napadel sosednji Kuvajt. Bil je eden prvih voditeljev, ki je zaslužil propad stare svetovne ureditve med hladno vojno in ki si je v praznem prostoru po razpadu Sovjetske zveze skušal poiskati svoj prostor pod soncem. Toda prav zaradi nafte, na kateri temelji vsa sodna civilizacija, se je zmotil v svojih ocenah. Združene države Amerike brez zalivske nafte ne bi mogle preživeti, zato so udarile januarja 1991 udarile in spet v sredo, 13. januarja 1993.

Ko je neki izraelski grafolog pred leti preuceval pisavo neznanega človeka, je vzklilnil: »Ustavite tega norca!« Pisava je bila Sadamova.

Toda Husein ni norec, Husein je tudi otrok Zahoda, ki ga je v strahu pred iraskimi ajatolami vzgojil v močnega območnega voditelja. Sadam Husein je tudi človek, ki opozarja na nujnost »nove svetovne ureditve«. Zaradi Sadama, Milosevića in še koga bi jo moral svet cimprej zgraditi.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

V Bruslju umorili italijanskega generala

V Bruslju so prejšnjo noč umorili italijanskega generala letalstva v pokolu, ki je bil med glavnimi pričami v preiskavi o tragediji letala družbe Itavia v Ustici. General je imel tudi zveze z bruseljskimi krogi NATO pakta.

..... stran 4

Tržaško pristanišče znova brez glave

TRST - Deželno upravno sodišče je že drugič suspendiralo imenovanje Paola Fusarollija za izrednega komisarja Avtonomne ustanove za tržaško pristanišče. Prvič je imenovanje suspendiralo 18. decembra lani, a minister za trgovsko pomorjaro je že istega dne Fusarollija znova potrdil za komisarja. Tržaški sindikat CGIL je vložil nov priziv, češ da je bil Fusaroli pred razpustom upravnega sveta njegov predsednik, in je zato dejansko nasledil samemu sebi. Upravno sodišče je včeraj potrdilo svoj decembrski sklep v pričakovanju razsodbe, ki pa bo znana šele čez nekaj mesecev. Sedaj se seveda spet zastavlja vprašanje o sestavi pristaniškega vodstva.

..... stran 5

Vrenje v italijanskih političnih krogih

V italijanski politiki vre. Po eni strani vlada pričakovanje za sklep ustavnega sodišča o referendumu, po drugi strani pa je na kocki Amato-va vlada, ki jo silijo tudi dogajanja v socialistični stranki. Odlod vrsta srečanj, posvetovanj, pogovorov, katerih učinke bomo videli v prihodnjih dneh in tednih.

..... stran 4

Kako bo delovalo zdravstvo v naši deželi

Po sporni zdravstveni reformi, ki jo je sprožila Amato-va vlada, tudi Furlanija - Juljska krajina pripravila ukrepe za njeno uresničevanje v praksi. Pristojni odbor Brancati je včeraj orisal glavne smernice, pri čemer je predvsem poudaril podjetniški pristop, kaj pa bo to pomenilo za uporabnike, še ni dano vedeti.

..... stran 5

Za manjšinske šole ne morejo veljati kriteriji, veljavni za italijanske šole

Predlog tržaškega šolskega skrbnika o »racionalizaciji« šolskega omrežja negativno odmeva med zamejsko šolsko javnostjo. Slovenski šolniki so že večkrat zavrnili »združevanje« ravnateljstev, saj bi to dejansko pomenilo njihovo ukinitev, skrbnik pa vztraja pri svojem.

..... stran 6

Gospodarska recesija na Goriškem

Zasedba tovarne Filatura di Gorizia v Podgori in dopolnilne blagajne v obratu HFE v Štandrežu sta le zadnji dve posledici težke gospodarske recesije na Goriškem. S tajnikom CGIL Giulianom Bonom smo se pogovarjali o vzrokih in perspektivah za izhod iz krize.

..... stran 8

Nočne more 20. stoletja?

V Parizu je 127 držav podpisalo konvencijo o prepovedi nadaljnje izdelave in uporabe kemičnega orožja, ki ga ima po mnenju strokovnjakov že 20 držav. Na konferenci sodeluje tudi slovenska delegacija.

..... stran 12

Okrepitev britanske vojske v BiH

Srbska vojska je v sredo v Gornjem vakufu ubila britanskega pripadnika sil ZN. Britanski ministrski svet naj bi danes odobril načrt za okrepitev britanskih sil v Bosni in Hercegovini.

..... stran 13

RIM / NEKAJ OPTIMIZMA

Odpri novo sodno leto

RIM - V poročilu glavnega pravdnika kasacijskega sodišča Vittoria Sgroia, ki je v prisotnosti predsednika republike Scalfarija otvoril novo sodno leto, po daljšem obdobju končno veje nekaj optimizma glede sposobnosti sodnega sistema, da zadosti pričakovanjem italijanske družbe. Vec na 5. strani

RIM / SODNA PREISKAVA

Sodniki: Craxi osebno odgovoren

Zahteva po odvzemu imunitete

VOJMR TAVCAR

RIM - »Nepravilnosti, ki jih je pokazala preiskava, so res presenetljivih razsežnosti tako glede denarnih vsot, kot zaradi števila in vplivnosti vpletenih oseb.« Tako piše v dokumentu, opremljenem z dokaznim gradivom, s katerim sodniki milanskega javnega toilstva utemljujejo svojo zahtevo, naj se socialističnemu tajniku Bettinu Craxiju odvzame parlamentarna imuniteta. Gradivo, ki so ga sodniki poslali v torek v Rim, je pravosodno ministrstvo včeraj izročilo poslanski zbornici, potem ko je predsednik Napolitano formalno obvestil zbornico z zahtevi, pa je bilo predano odboru za odvzem imunitete.

Dokument je razdeljen na štiri poglavja in zadeva 41 primerov kršitev zakona o finansiranju strank. Prvih dvajset navaja ugotovljene primere vsot, ki so bile izrocene

PSI na milanski ravni, ostali primere vsot, ki so bile izrocene na vse-državni ravni. Sodniki navajajo dogovore za porazdelitev »nelegalnih profitov« (med KD, PSI, DSL in v manjši meri PRI in PSDI na deželni ravni, na državni ravni pa predvsem med KD in PSI).

Na osnovi izjav obtožencev in prič sodniki trdijo, da je bilo izven-proračunsko upravljanje stalna praksa PSI in je bilo tako obsežno, »da ni moglo biti odvisno zgolj od upravnega tajnika«. Kot primer navajajo zadnji obračun PSI, v katerem je navedenih 400 milijonov prispevkov tretjih oseb »proti več kot 30 milijardam »crnih dohodkov«, ugotovljenih v nekaj letih«. Gradivo bo slo sedaj v premislek in proucitev odboru za odvzem imunitete, dokončno besedo pa bo morala izreči zbornica.

TRST / VČERAJ V IZVEDBI SSG

Otroška premiera je bila »pravljica«

Gornji posnetek (foto Krizmancic) je z včerajšnje premiere igre Cesarjeva nova oblacija, povzete po Andersonovi pravljici, ki jo je predstavilo Slovensko stalno gledališče v tržaškem Kulturnem domu. Tržaški gledališčniki bodo igro ponovili danes in jutri ob 10.30, nato pa se prihodnji teden v torek in sredo popoldne, nakar bodo z njo nastopili 22. januarja v Katoliškem domu v Gorici. Kot je znano, je SSG uprizorilo to igro tudi v dvorani Cristallo.

ODMEVI

Podražitev nafte, vzpon na borzi

NEW YORK - Visje cene nafte in padec na newjorski borzi so prve reakcije gospodarstva na včerajšnji napad. Takoj po objavi vesti o napadu se je cena nafte dvignila za 14 stotink dolarja, na Wall streetu pa so po prvem znaku upadanja zabeležili vzpon za 4 točke indeksa Dow Jones. Pretresov na valutnem trziscu zaenkrat ni bilo. (ansa)

Italija: nismo bili obveščeni

RIM - Italijanska vlada ni bila seznanjena z namerami ZDA o napadu na Irak. To je dejal obrambni minister Salvo Andò, ki je pojasnil, da so ZDA že predčasno povedale, da ne bodo seznanjale zaveznikov z odločitvijo o napadu. Vse politične stranke so že zahtevale parlamentarno razpravo, ki bo že danes. V Rimu so uvedli izredne varnostne ukrepe pred diplomatskimi in drugimi predstavništvi držav, ki so kakorkoli vpletene v spopad. (ansa)

Mock: kaj pa BiH?

PARIZ - Avstrijski znanji minister Mock, ki se nahaja v Parizu, je izjavil, da je pričakoval tako reakcijo ZDA, vprašal pa se je, ali bodo ZDA na isti način reagirale tudi na nesposlovanje resolucij OZN v Bosni in Hercegovini. (I.L.)

Zaskrbljenost v Vatikanu

VATIKAN - Zaenkrat iz Vatikana se ni nobene uradne reakcije na ameriški napad na Irak. Nepopolne vesti se ne omogočajo uradnih stališč, vendar v Vatikanu »z zaskrbljenostjo« spremljajo dogajanja, že sedaj pa opozarjajo, da obstaja velika razlika med dogodki izpred dveh let in sedanjimi dogajanja, saj tokrat »Irak ni zasedel drugih držav«, ampak je kriv samo neposlušnosti resolucije OZN. (ansa)

Obžalovanje v Egiptu, nasprotovanje v Jordaniji v Iranu brez komentarja

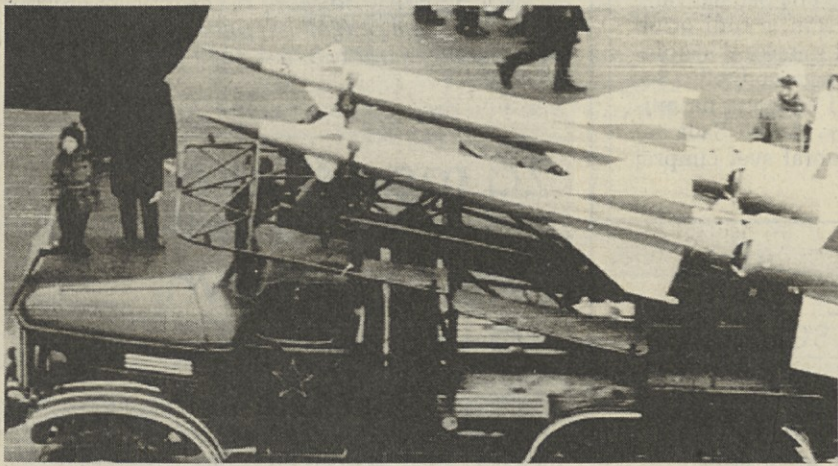
KAIRO, AMAN, TEHERAN - Egiptovski predsednik Mubarak, ki je za napad izvedel med obiskom v Siriji, je izjavil, da je bilo treba uporabiti silo in je izrazil upanje, da spopad ne bo prizadel iranskega ljudstva. Jordanski zunanji minister Kamel Abu Jamer pa je dejal, da je Jordanija za rešitev s pogajanja in nasprotuje uporabi sile. Iranska televizija pa je sinoči objavila vest o napadu »pod ameriškim vodstvom« brez vsakršnega komentarja. (ansa, reuter, afp)

Nemčija odobrava

BONN - Nemška vlada odobrava »reakcijo zahodnih zaveznikov na iranske provokacije«, na katere mednarodna skupnost ni mogla pristati. Tako je dejal vladni glasnik Dieter Vogel. (ansa, afp)

OBOROŽENE SILE IRAKA

Iraško letalstvo skrbi zaveznike

RIM - Tudi po težkih izgubah zaradi poraza v zalivski vojni je udarna moč iraske vojske še vedno precejšnja. To velja predvsem za letalstvo, ki skoraj ni sodelovalo v Puscavskem viharju, ker so letala poskrili, ali pa jih spravili na varno v tujino. Po zahodnih ocenah lahko Irak pošlje v boj 300 letal, od teh 130 za protikopinski boj, 180 lovcev prestreznikov, šest bombnikov in še nekaj izvidniških in transportnih letal, irasko letalstvo pa šteje 30 tisoč moč. Letala za protikopinski boj so lovski bombniki suhoj (SU-7, SU-20 in SU-25) in migi (mig 23 in mig 27). Po trditvah direktorja iraske vojske industrije Amirja Rasida je udarna moč iraskega letalstva sedaj večja kot je bila pred Puscavskim viharjem. Izjava je seveda propagandno obarvana, zahodni vojski izvedenci pa jo kljub temu jemljejo zelo resno. Pri tem le delno upoštevajo skoraj gotove zaplete zaradi pomanjkanja nadomestnih delov. Vsa iraska letala so namreč sovjetske izdelave, tako da so nekateri prepričani, da iz republik nekdanje SZ po skritih kanalih še vedno prihaja v Irak prepotrebna letalska oprema in nadomestni deli.

Poglavje zase je iraska protiletalska obramba, ki je dala povod za sedanji spopad. Kljub zastarelosti protiletalskih raketnih baterij sovjetske izdelave SAM-2 in SAM-3, pa so za zavezniška letala ti sistemi prav zaradi zastarelosti skrajno nevarni. Irak ima po

zahodnih ocenah od 100 do 200 raket zemlja-zrak SAM-2 in SAM-3. Nic manj nevarne niso večerne protiletalske strojnice in brzostrelni topovi, ker proti njim ni nobene elektronske obrambe. Vojaški analitiki so med drugim prepričani, da je Irak po Puscavskem viharju, med katerim je vsa teža zavezniških sil v bistvu sloanela na letalstvu, vložil izredne napore prav v protiletalsko obrambo.

Manj skrbi povzročajo iraske kopenske sile, ki so v zalivski vojni utrpele precejšnje izgube. Sadam Husein lahko racuna na 28 do 30 divizij, ob invaziji Kuvajta jih je imel več kot sedeset. Se vedno ima 2.500 tankov in oklopnih transporterjev, 1.500 topov, med njimi tudi samohodke in 155-milimetrske havbice zahodne izdelave ter kakih 100 raket zemlja-zemlja tipa scud, poleg nekaj zastarelih kitajskih »sviloprejk«.

Podobno kot med Puscavskim viharjem so popolna neznanka orožja za množično uničenje od kemičnega do biološkega in jedrskega. Misije OZN, ki naj bi po določilih resolucije 687 Varnostnega sveta unicile to orožje, brzkone niso odpravile vsega dela, tako da ima Irak skoraj gotovo se zaloge kemičnega in biološkega orožja.

Nobene nevarnosti pa ne predstavlja iraska mornarica, ker so jo v zalivski vojni v bistvu unicili. (ANSA) Na sliki (Telefoto AP) rakete SAM 2 in SAM 3.

dne je iraski parlament soglasno zavrnil zahodni ultimatum, vlada pa je propovedala vsem letalom OZN prelete iraskega zračnega prostora. Varnostni svet Združenih narodov je obsodil ta iraski sklep, ki bo imel »resne posledice«.

9. januarja je Irak zadnji trenutek pred iztekom ultimata umaknil svoje protiletalske raketne baterije, vlada pa je zavrnila opomin Varnostnega sveta.

10. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

11. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

12. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

13. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

14. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

15. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

16. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

17. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

18. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

19. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

20. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

21. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

22. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

23. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

24. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

25. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

26. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

27. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

28. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

29. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

30. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

31. januarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

1. februarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

2. februarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

3. februarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

4. februarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

5. februarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

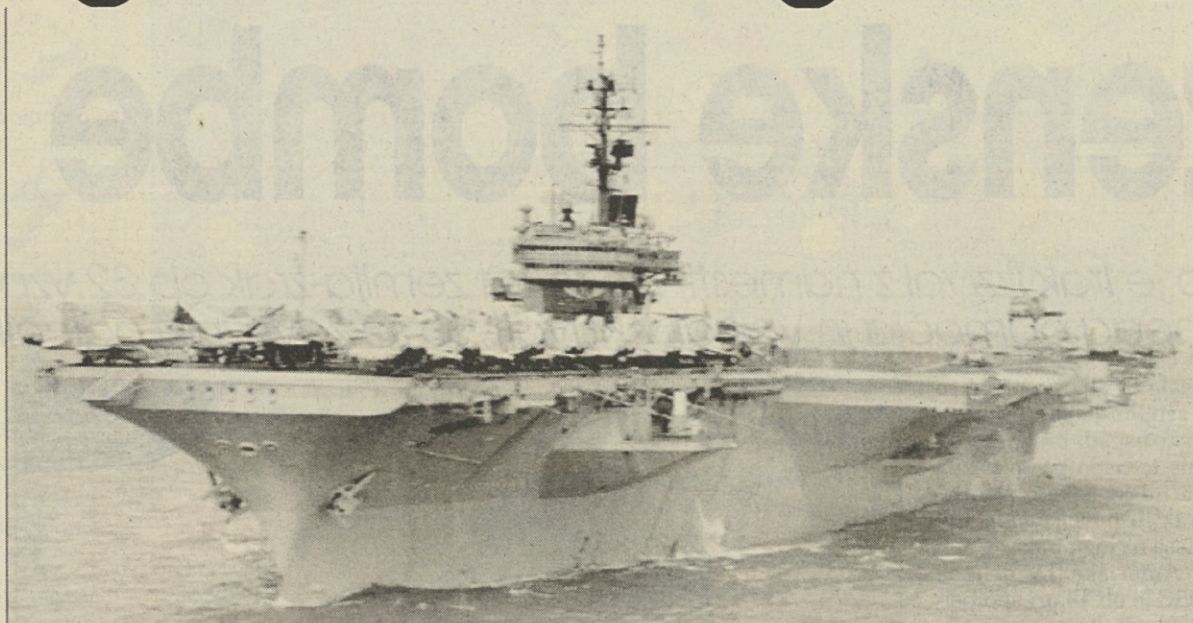
6. februarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

7. februarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

8. februarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

9. februarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

10. februarja je Irak prepovedal polet letala OZN v Bagdad, obrambni minister Hasa al Mazid pa je med obiskom nekega vojskega oporišča pri 32. vzporedniku poudaril, da bo Irak »kos vsem poskusom agresije«.

ne baterije severno od 36. vzporednika, kjer je OZN proglašil za irasko letalstvo prepovedano območje, da bi zaščitil Kurde. Zahodne vojske sile v Zalivu so v pripravljenosti, da lahko vsak trenutek sprožijo napad na irasko ozemlje.

13. januarja ameriske oblasti objavijo, da so zavezniška letala napadla Irak kot odgovor na kršenje določil o prekinitvi ognja.

Kronologija dogodkov, ki so pripeljali do prvega zavezniškega napada na Irak pa je naslednja:

2. avgust 1990 - Irak napade Kuvajt, z nafto bogat zalivski emirat, in ga razglasi za svojo 19. provinco.

17. januar 1991 - zavez-

niske sile, ki jih vodijo ZDA, bombardirajo Bagdad in začnejo bombardirati iraske položaje in vojske naprave v Iraku in okupiranem Kuvajtu.

24. februar 1991 - zavezniške sile z nočnim napadom začnejo kopensko vojno. V prvih 24. urah boj je zajetih več kot 14.000 Irancov.

27. februar 1991 - Irak je pripravljen sprejeti resolucije OZN, ce zavezniške sile razglasijo prekinitev ognja ob 8.00 zjutraj. Kuvajtska vojska se zmagozlasno vrne domov. Ameriški predsednik Bush napove, da bodo naslednji dan prekinili ogenj.

28. februar 1991 - ameriške in zavezniške sile ob

8.00 zjutraj (po lokalnem času) prekinajo ogenj. Iraska armada izda ukaz o prenehanju bojev. Bagdadski radio trdi, da je Irak zmagal.

27. avgust 1992 - zahodne države Iraku zagrozijo, da bodo sestrelile vsako letalo, ki bo letelo južneje od 32. vzporednika. s to grožnjo so hoteli Irak prisiliti, da bi nehal bombardirati šiitske upornike na svojem jugu. Irak trdi, da je to del tajnega načrta za razbitje države.

1. september - Francija pošlje svoja vojska letala v Savdsko Arabijo, kjer se pridružijo ameriškim in britanskim letalom, ki nadzorujejo območje, na katerem so prepovedani preleti.

17. september - ameriški predsednik Bush izjavi, da je razglasitev območja, prepovedanega za polete, ustavila iraske bombne napade na območju, kjer živijo šiiti.

3. oktober - Varnostni svet OZN zamrzne večino iraskih finančnih rezerv in jih uporabi za nakup hrane in zdravil za Kurde in za izplačevanje kompenzacij žrtvam zalivske vojne. Irak to resolucijo razglasi za nezakonito.

9. oktober - iraske varnostne sile v demilitarizirani coni na irasko-kuvajtski meji aretirajo ameriškega državljana Chada Halla. Naslednji dan ga Irak izroči predstavnikom OZN.

17. oktober - Irak in OZN skleneta sporazum, ki

predstavnikom OZN dovoljuje, da spet nadaljujejo humanitarne akcije.

22. oktober - predsednik Bush dovoli odmrznitev dela iraskih finančnih rezerv, s katerimi naj bi pokrili stroške inspektorjev OZN in stroške humanitarnih akcij.

26. oktober - vodja inspeksijske ekipe OZN izjavi, da Bagdad ni posređoval vseh informacij o svojem programu razvoja balističnega orožja (iraski »super-top«).

27. oktober - iraske opozicijske skupine se sestanejo na severu države, ki ga nadzorujejo kurdski uporniki, in nacrtejujejo zrušenje predsednika Sadama Husaina.

23. november - OZN konca označevanje kopenske meje med Irakom in Kuvajtom.

24. november - Varnostni svet OZN zavrne iraske prošnje za prenehanje gospodarskih sankcij.

19. december - OZN začasno ustavi humanitarne akcije za Kurde na severu Iraka in od Iraka zahteva, da se preneha podpiranje bomb pod tovarnjake, ki vozijo pomoč.

23. december - Irak zavrne zahtevo OZN, da naj dovoli inspektorjem OZN kontrolo in varovanje tovornjakov, ki vozijo pomoč (Ansa, Reuter)

Na sliki (telefoto AP) letalonsilka Kitty Hawk.

LETALSKE SILE ZAHODA

Letalska armada ki je napadla Irak

NEW YORK - ZDA, Francija in Velika Britanija so posegle proti Iraku z 200 letali, ki so poletela tako s kopnega kot z letalonosilk. Letala so tista, ki so se odigrala glavno vlogo v zalivski vojni, razen strastskih bobnikov B-52, ki jih tokrat ni. Gre za radarska letala, za prestreznike, lovke bobnike, letala za boj proti tankom, ki pa služijo tudi za napad zoper premične baterije raket.

Irak prav premične rakete, bunkerji, antene elektronskih in radijskih sistemov ter letalske pristajalne steze, ki jih je Sadam v zadnjem letu obnovil, so bili primarni objektivi zavezniškega napada. Skoraj polovica letal, ki jih imajo na razpolago zavezniški, so dizelocirana na ameriški letalonosilki Kitty Hawk, ki pluje v Perzijskem zalivu. Na tej letalonosilki imajo skoraj vse vrste letal, ki so se udeležila napada: dve eskadri prestreznikov F-14 tomcat in F-18 hornet. Prvi je dvomotorni dvosedežnik oborožen z raketami zrak-zrak sparrow in sidewinder ter z raketami phoenix z dolgim dosegom, poleg tega pa še s šestdesetimi dvajsetmilimetrskimi mitraljezi in z bombami za objektivne na zemlji.

Kitty Hawk ima tudi eskadro napadalnih letal A-6 intruder, ki lahko prenašajo osem ton inteligentnih bomb, raket, elektronskih naprav in protiradarskih

sistemov. In končno sta tu še dve eskadri lahkih napadalnih letal A-7 corsair, prowlerjev za elektronsko vojno in letelcih radarjev hawkeye.

Z letalskih oporisc v Saudovi Arabiji pa so vzletela letala F-15 eagle, ki so dvomotorni enosedežniki, letijo z dvakratno zvono hitrostjo in so oborožena z osmimi raketami zrak-zrak poleg rotacijskega večcevnega mitraljeza. Od tu so vzleteli tudi lovci F-16, A-10 in še zlasti nevidni lovski bobniki F-117 stealth, ki so dosegli velike uspehe za casa »puscavskega viharja«.

Nad vsemi so leteli stirimotorni AWACS, leteci radarji, ki z visine 10.000 metrov nadzorujejo krožno področje, ki meri 312.000

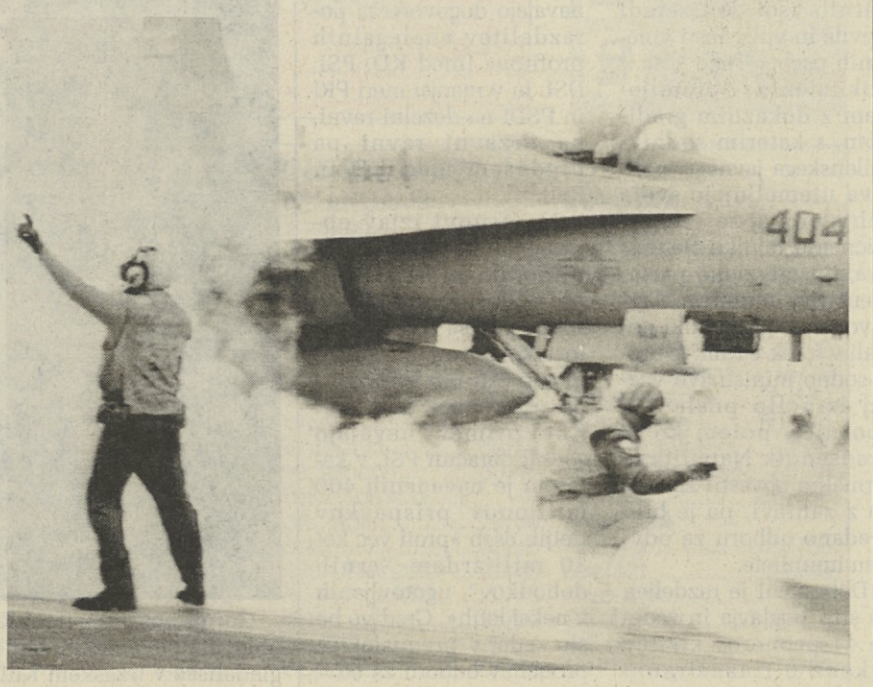
kvadratnih kilometrov, kar je skoraj tretjina Evrope in zaznavajo kakršnokoli leteci predmet. Poleg tega je skoraj gotovo, da so se akcije proti Iraku udeležila tudi vohunska letala U-2, v okviru elektronske vojne pa najbrž EF-111.

Velika Britanija je poslala v napad svoje lovske bombnike vrste tornado, ki so vzletela z oporišča v Dahrnanu. Tornadi lahko letijo zelo nizko in se tako izognejo radarjem, kar jim omogoča popolnoma kompjuteriziran navigacijski sistem, s pomočjo katerega letalo sledi reliefu pokrajine, ki jo preletava. Tornado je dvosedežni dvomotorni in lahko doseže dvakratno zvono hitrost. Med zalivsko vojno je v Italiji zaslo-

velo, ker so Iracani že ob prvem napadu sestrelili italijanski tornado. Britanske sile v zalivu razpolagajo tudi z nekoliko zastarelimi, vendar izredno zanesljivimi lahкими lovskimi bombniki hawk.

Francoska napadalna komponenta temelji skoraj v celoti na mirageih 2000, ki so prav tako vzleteli z oporišča v Dahrnanu. Francoski miragei so enomotorni enosedežniki s krili v obliki delte in letijo z dvakratno zvono hitrostjo. Oboroženi so z raketnimi izstrelki zrak-zrak magic in matri 530. Najbrž so imeli vlogo, da zagotovijo zračno kritje ameriškim lovskim bombnikom, ki so napadli iraske pozicije. (ANSA)

Na sliki (Telefoto AP) amerisko letalo F 18.

ODMEVI / IZRAEL

Tel Aviv budno sledi dogodkom

Tokrat pa ne pričakujejo napada ker se Sadamu ne bi izplačal

Izraelci že preizkušajo nove plinske maske (AP)

TEL AVIV - Kot pred dvema letoma ob nenadnem začetku Puscavskega viharja Izrael skrbno sledi razvoju dogodkov. Tudi tokrat je glavno vprašanje, če bo Sadam Husein poskusal v spopad vplesti Izrael s ponovno izstrelitvijo svojih raket zemlja-zemlja srednjega doleta. Večina analitikov je prepričanih, da se mu tokrat to ne izplača, ker ne bi imel od napada nobene politične koristi, izraelsko letalstvo pa bi lahko sedaj »poravnalo« v zalivski vojni odprte račune z iraskim diktatorjem, ki je nad Izrael poslal 39 raket scud. Vseeno pa je prebivalstvo budno, zaklonišča so odprta in opremljena, ni pa tiste zaskrbljenosti, ki je bila značilna ob začetku Puscavskega viharja. Med drugim so v Izraelu skoraj prepričani, da Irak nima raket scud na območjih, od koder bi

lahko dosegli izraelsko ozemlje. Izraelski zunanji minister Simon Peres je včeraj v Parizu izjavil, da je treba kaznovati Irak, na srečanju z generalnim tajnikom OZN Butrosom Galijem pa je poudaril, da Irak ne sme nasprotovati Združenim narodom in svojim sosedom. Večje zaskrbljenosti ni pokazal, kar potrjuje prepričanje izraelske vlade v »omejeno« vojaško akcijo. Na zasedenih arabskih ozemljih Palestinci tokrat ne izražajo solidarnosti Iraku, ker niso pozabili cene, ki so jo morali plačati, ko so upali v »mater vseh bitk«. (ANSA)

OBVESTILO BRALCEM

Zaradi pomanjkanja prostora je danes oddala mnenjska stran. Bralce prosimo za razumevanje.

Intervju s kostumografko Barbaro Stupico, pred premiero Tartifa v SMG

Kostumi me zanimajo, dokler jih delam

ALDO MILOHNIČ

Kot vsi srednješolci iz obdobja »velikega reformatorja«¹ Stipeta Suvarja, je tudi ona morala na obvezno prakso »v proizvodnjo«. Tam se je vsak dan usel na kup smeti in se strasansko dolgočasila. Za zabavo je iz odpadkov poskušala sestaviti punčko. Ko jo je prinesla domov, je njena mama bila navdušena. Kasneje jo je opazila Metoda Uršič, lastnica Galerije Azbe, ki je tedaj bila se v Galeriji Ars. Vseh pet punčk, ki jih je razstavila kar v izlozbi, so bile razprodane v tridesetih minutah. Zbiralci so prepoznali talent. Tudi režiser Vito Taufer. Od leta 1988,

ko je v Splitu sodelovala v predstavi Gombrowicheve Ivone, je njegova najzvestejša kostumografka. Zdaj ze ni več težko uganiti nasa sogovornica je Barbara Stupica, katere kostumi so nepogrešljivi del vizualne identitete Tauferjevih predstav v Mladinskem gledališču (Odisej in sin, Noc gostov 2), ljubljanski Operi (Seviljski brivec, Così fan tutte) in Drami (Timon Atenski), reskem Narodnem gledališču (Kralj Lear, Kraljevo) in se kje. Dvakrat so ji podelili Borstnikovo nagrado (1990 in 1992), pred dvema leti se »Marulovo nagrado«² v Splitu.

Vec kot zadostni razlogi, da Barbaro poiščemo v njenem stanovanju z razgledom na Plečnikovo samsko cerkev, ki jo kot pravi, občuduje. Delovno vzdušje je opazno v vsakem kotičku, saj si Barbara ne more privoščiti drugega ateljeja. Ko smo jo obiskali je delala istocasno na dveh projektih - videu Marine Grzinić in Aine Smid za novo predstavo Emila Hrvatina in Tartifu, ki ga v Mladinskem režira Vito Taufer. »On je živi norč,«³ pravi skozi smeh Barbara in nam, kot dober domačin, postreže s kozarcem okusnega rizlinga.

Zato, ker je tako zabaven?

On je človek s tisoč obrazy, ki pa ima zelo konkretno vizijo o življenju, o svojem delu. On je človek, ki jaha lesenega konjčka z vrtiljaka, vendar na normalni železnici.

Kaj pa scenografij? A je kakšen, s katerim najraje delate?

Eden tistih, s katerim sem veliko delala in se tudi zelo dobro razumela, je npr. Dalibor Laginja. Pri sodelovanju s scenografom je najpomembnejše, da na podoben način dojemamo gledališče, likovno umetnost, da imamo podobno senzibiliteto, ni pa nujno da smo prijatelji.

Kako ti vstopas v gledališče? Ko gledas predstave v katerih nisi sodelovala, kaj isces v njih - nek vtis celote, ali se koncentriras na kostumografijo kot tvoje specialistično področje?

Ko enkrat začneš delati v gledališču ne moreš več funkcionirati kot »normalna«⁴ publika. To je podobno, kot pri kirurgh - ko si enkrat srce ogleda »od znotraj«, je romantike konec. Tako torej predstavo vedno gledam po določene segmentih, vsako stvar vidim in čutim posebej, razen če je predstava toliko

dobra in neposredna, da me nezadržno pritegne, da preprosto »padem noter«. Vendar so takšne predstave zelo, zelo redke.

Kaj pa predstave pri katerih si sodelovala? Ali te morda kdaj pesenjetjo lastni kostumi, ko se prvič pojavijo v vsem odskram bliscu?

Nikoli. Ze ko rišem imam neko dokončno vizijo. Zame ni razlike med mojo skico in njeno izvedbo.

Torej, tvoje skice očitno imajo neko »arhitekturno«⁵ natančnost?

Mislím, da to ni čisto tako... Namreč, ko rišem skico si zapomnim misel, ki je »v ozadju«⁶ te skice in ta misel je bistvena za vse, kar se kasneje dogaja. Sploh ni važno, ali ima kostum stiri ali šest gumbov. Pomemben je občutek. Pravzaprav naredim nek krog v lastni misli. Prvo idejo »vržem«⁷ na papir in potem te skice shranim. Potem delam naprej, in ko pridem nazaj do prve ideje, vem, da sem žebelj zadela v glavo.

Ali pri tebi obstaja dvom o prvenstvu med kostumom in telesom, oziroma, kaj je tisto, kar določa - kostum ali telo?

Pri meni to ni bistveno vprašanje. Jaz si ne prizadevam obleci telo kot objekt, temveč kot karakter, psiho, subjekt. Igralec ima telo, lik pa vse ostalo - značilnosti, ki jih igralec interpretira.

Ja, vendar je za igralca verjetno pomembno, da je kostum udoben. Slisal sem, da si že imela težave v zvezi s tem.

Kostum na odru razumem kot čisti likovni znak in temu podrejam vse. Ko pri kostumih uporabljam te značilne velike trebuhe, riti in cevle, se mi zgodi, da igralec reče: »Mala, jaz s tem ne grem na oder in pika!«⁸ Ekstremen primer

je Timon Atenski. V teh kostumih je res zelo vroče, vendar se mi zdi, da jih igralci zdaj radi nosijo, ker so vizualno zelo efektni. V Seviljskem brivcu sem imela totalno »frko«, ker sem si upala vodečemu tenorju obesiti ogromni trebuh in prav tako veliko rit. Vendar sem glede mojega dela brezkompromisna. Kompromis je vedno zakašna in praviloma slaba rešitev.

In ko je kostum narejen, kakšen je tvoj odnos do njega?

Kostumografi se do svojih kostumov obnašajo zelo različno. Nekateri zapečijo svoje predstave, ko jih nehajo igrati, insistirajo na tem, da se kostumi shranijo v fundusih in se s teh kostumov ne sme nič uporabiti v drugih predstavah. To je torej nek ljubosumen, posesiven odnos.

Jaz nisem kolekcionar. Kostumi me zanimajo dokler jih delam, ko se pa enkrat zgodi premiera, oni niso več moji, so last občinstva.

Za kostumografa je gotovo pomembno, da ima razpoznaven stil. Kaj naj bi bila osnovna značilnost tvojih kreacij?

Jaz težim k enostavnosti. Ne maram cipk, ne maram kicerij; imam zelo rada enostavne, čiste, celo geometrične forme. Marsikaj se da pojasniti z najboljšo preprosto likovno teorijo: rumeni trikotnik je sigurno agresija, ravno tako, kot je modri krog popolni mir. Svoje delo baziram na teh preprostih dejstvih. Kar hočem povedati, poskusam s čim manj napora, s čim manj okrasov; direktno, vendar natančno.

Zdi se mi, da bi tvoji kostumi zavoljo principa predimenzioniranja, bili uporabni tudi v lutkovnem gledališču. Vendar v njem do zdaj še nisi delala...

Ne, bi pa zelo rada. Na sprejemu letošnje Borstnikove nagrade sem se srečala z Acotom Sunjcem (direktor ljubljanskega Lutkovnega gledališča - op.a.). Takrat me je povabil na sestanek.

Nagrada na Borstnikovem srečanju je torej kljub vsemu koristna reč?

Ah, ne, o teh stvareh se lahko znebis na kateremu koli žuru. Nagrada je res nekakšno priznanje, znak, da so te opazili, vendar na-

Levo in v sredini zgoraj: skici kostumov za predstavo Tartif
Zgoraj desno: plesalka Studia za ples Celje
Spodaj levo: Sam Shepard v filmu Popotnik
(Vse foto:arhiv)

NOS GOR? FESTIVAL

Dnevi plesa brez občinstva

ŽENJA LEILER

Dvanajsta izvedba Dnevov plesa je samo potrdila lanskoletno ugotovitev, da je konceptualna shema te prireditve neatraktivna in zastarela, hkrati pa se je pokazal se en zanimiv paradoks: medtem ko je za ples in z njim plesno gledališče pravo modno zanimanje, pa njuna edina domaća stanovska predstavitev ne privabi pred svoje odre niti tistega dela občinstva, ki sicer navdušeno ploska gostujočim in domačim plesnim in plesno-gledališkim dogodkom. Celotno Cankarjevemu domu, enajstletnemu soorganizatorju Dnevov, se ni zdelo vredno porabiti promocijskih cekinov za to, da bi njen program objavil v časopisu: kot da bi želel s tem (ne) dejanjem vsem sporočiti, da ga, glede na (ne) odmevnost, vse skupaj že tako in tako preveč stane.

Organizatorja, ZKOS in njen oddelek za plesno dejavnost, sta se glede sicer elegantno izognila kritikam, čes da prireditve nima prave konceptualne zasnovne: za selektorsko sta izbrala mlado koreografino in plesalko iz frontnih vrst slovenskega profesionalnega plesa, članico Plesnega teatra Ljubljana Sinjo Ōzolt, pri tem pa zamolčala, da o pravih idejah, ki bi resnično prenovile Dneve, sploh nista razmišljala.

Tako so stiri, na silo razvlečeni festivalski dnevi se vedno imeli predvsem to funkcijo,

da so bili enkratna priloznost (in v tem smislu tudi nekakšna nagrada) za tiste, ki se po posameznih plesnih centrih izobražujejo in v njih delajo čez leto. V isti sapi pa so, po inerciji gesla »za vsakega nekaj«, predstavili se vrsto skupin, ki gojijo t.i. zabavni ples, ponudili sicer odlično, a od vsega, kar se je tam predstavilo, zelo drugarčno, iz drugih kvaliteten svetov prihajajočo berlinsko skupino Tanzfabrik, ter estetsko izčiščeno, vendar vsebinsko izpraznjeno predstavo Suncokreti zagrebškega Studia Mare. Ta raznobarvni in po umetniški vrednosti zelo raznoliki skupek je predvsem izraz premalo konsistentne plesne politike: po eni strani Dnevi ne kažejo dejanske podobe stanja pri nas, saj je plesnih (predvsem profesionalnih, če že ne institucionalnih) projektov, ki bi jih bilo moč na njih predstaviti, precej več. Po drugi strani pa je zanemarljivo število sicer ne zanemarljivih tujih skupin vse prej kot voda na mlin namere organizatorjev Dnevov, da bi ti počasi prerasli v mednarodni plesni festival. Ni vprašanje, ali eno ali drugo, temveč: najprej eno, in ce to dobro, potem se drugo.

Dnevi plesa bi bili se kaj več kot zgolj samo-

zadostna in le sebi potrebna preglednica ljubiteljskih in polprofesionalnih domačijskih plesnih dosežkov, ce bi bili sami tudi svoj lasten producent: najboljšim skupinam bi morali omogočiti, da postavijo celovečerno predstavo. Kajti tistim, ki jim bo enkrat uspelo postaviti zanimiv gledališki projekt, bo hitreje prisluhnili tudi kakšna druga institucija, pa tudi kakšen nenadejani mecen. (Letos bi si takšno podporo zaslužila resko-slovenska skupina Labis, ki je s svojo miniaturo pokazala največ.) S tem bi se bolj enakomerno porazdelile »pozicije moči«, ki so za zdaj zgoscene predvsem v močnejših ljubljanskih in mariborskih plesnih centrih, kar bi prineslo več kot potrebno ustvarjalno konfrontacijo in motivacijo. Dnevi plesa bi morali postati prestiz za najboljše, tako da bi si na njih želeli nastopiti tudi tisti, ki se, glede na trenutni koncept Dnevov, to prireditve za zdaj preveč presegali. Pregled mlajših, porajajočih se koreografov in plesalcev pa bi lahko predstavljaval spremljalni program, ki bi moral čez nekaj let zapolniti uradnega. Itd. Se le ko bo imela razvejano in močno frontno manifestacijo plesa, bo Ljubljana sploh lahko začela razmišljati o morebitnem mednarodnem festivalu.

Dnevi plesa '93 so na žalost dokaz, da se plesna scena nikakor ni sposobna povezati in skupinsko delati. Tako imamo na eni strani svetovalno-entuziazijski oddelek za ples pri ZKOS, ki pokriva vse od družabnih in zabavnih plesov ...do sodobnega plesnega izraza, na drugi Plesni teater Ljubljana ter posamezne samostojne koreografe; na ministrstvu pa so balet uvrstili k glasbi, sodobni ples pa k gledališču, enega samega kritika, ki se razglasa za izključno plesnega kritika, pedagoga na srednji baletni soli, ki se drži čisto zase, nobene institucionalizirane sole za sodobni ples... Tudi zato so Dnevi plesa en sam plesni »korak«⁹ v prazno, hkrati pa realna podoba pomanjklivosti plesne politike. Strategije pac. Za to ni izključno kriva nobena od struktur, zato pa toliko bolj vse skupaj. Dokler se domaća plesna scena, na kateri kljub nemogočim delovnim pogojem delujejo tako odlični koreografi, koreorežiserji in plesalci, drobi na kosčke, meče sama sebi polena pod noge, njeni udje pa se spotikajo eden čez drugega, je pac nihče ne bo jemal resno. Tudi za letošnje velja: frontalni napad je najboljša obramba.

Dnevi plesa 94?

FILMSKI DNEVNIK

Schlondorffovo potovanje navznoter: Popotnik

UROŠ PRESTOR

POPOTNIK (Voyager), Nemčija-Francija, 1992. Scenarij (po romanu Maxa Frischa Homo Faber) in režija: Volker Schlöndorff. Glasba: Stanley Myers. Igrajo: Sam Shepard, Julie Delpy, Barbara Sukowa. Na sporedu v kinu Kompas.

»Zakaj se ista stvar človeku zgodi dvakrat?«¹ To vprašanje, ki si ga je zastavil že Bruce Willis, si bo kot vse kaže moral zastaviti tudi Sam Shepard, kajti njegova zgodba iz Nore ljubezni Roberta Altmana se mu je ponovila v Schlöndorffovem Popotniku, sicer z malenkostnimi spremembami, pa vendar. Za kakšnega popotnika pravzaprav gre? Sam Shepard je Homo Faber, ameriški inženir, ki gradi elektrarne za Unesco. Pred vojno je studiral v Evropi; zaradi narave svojega dela je svetovljan, po prepričanju racionalist, ki ne priznava usode, temveč zakone statistike. O eksistencialistih (zgodba se dogaja spomladi 1957, ko je bil eksisten-

cializem intelektualna modna muha) ve samo, da so trop ljudi, ki se oblačijo v črno in pijejo ekspreso. Stvari vidi samo take, kot so v resnici - skale v puščavi zanj niso skrivnostni dinosavri, temveč samo posledica erozije. Ne bere leposlovja, se sanja ne poci. Toda njegovo prepričanje, se več, celo življenje, se mu zruši, ko zaradi verige naključij - usodnih naključij - pri petdesetih prvič v življenju spremeni svoj utečeni umik profesionalnih dolžnosti in gre obiskat prijatelja iz svoje mladosti, s katerim je pred vojno studiral v Evropi.

Ce ste knjigo že pozabi-

li, potem tudi ne veste prave identitete dekleta, katero Faber sreca na ladji za Evropo in jo nato pospremi vse do Aten. Prva od dveh bistvenih sprememb, ki jih je naredil Schlöndorff pri pisanju scenarija, je prav odlaganje razkritja njenega porekla, ceprav roman že na začetku odkrije, da je mlada Sabeth prav Faberjeva hči, za katero sploh ne ve, da jo ima. Ops, malo se mi je zareklo, ampak tudi film konec koncev sugerira njeno pravo identiteto, katere skivanje je zgolj dramaturški prijem, ki zviša raven suspenza. Poleg tega pa tema filma ni samo ljubezenska

zgodba, ki temelji na mitu o Ojdisu, temveč predvsem Faberjeva sprememba življenjskih nazorov, saj človek, ki prej ni maral za muzeje in mu je bil Louvre zgolj ime, sedaj nena doma odkriva cele zgodbe v kipu, katerega izraz na liču spreminja vpadajoča svetloba. Ravno ta prizor bi bil lahko prava hvalnica filmu (ki je v romanu sicer polno), saj ravno svetloba omogoča film. In tu di Faber povsod s seboj nosi kamero, kar ga na koncu pravzaprav reši - podoba Sabeth ostane zapisana prav na kolulih filma super 8. Frisch film v drugem delu romana sicer diskreditira kot reven surrogat za realnost, toda ravno ta del, kritiko industrializirane potrosniske družbe in klic nazaj k naravi, je Schlöndorff v filmu izpustil. Film ostane meditacija o naključju in usodi, o umetnosti in čustvih, kjer ponovitev zgodbe o Ojdisu sokira pac tistega, kateremu so miti poklic - Sabethino mater, arheologinjo.

NA KRATKO

RESNA GLASBA Domingo ustanovil svojo nagrado

MADRID - Španski tenorist Plácido Domingo je najvil izvedbo mednarodnega tekmovanja opernih pevcev, ki bo nosilo njegovo ime, začelo pa se bo 2. maja letos v Parizu pod vodstvom samega Dominga. Natečaj bo objavljen marca in aprila v Londonu, Madridu, Parizu, Münchnu, Stockholmu, Milanu in na Dunaju, kandidate pa bodo izbirali na posebnih prireditvah. Izbrali bodo 38 finalistov, na glavnem tekmovanju pa bodo stiri je nagrajenci prejeli nagrado 50.000 francoskih frankov, angazma in večerno toaleto Huberta de Givenchyja. (M.T.)

POPULARNA GLASBA Nominiranci za nagrado Grammy

LOS ANGELES - Ameriška akademija za posnete umetnosti in znanosti snemanja je objavila nominacije za podelitev nagrad Grammy. Nagrado je petintrideset let podeljujejo za dosežke na področju popularne glasbe. Rock glasbenik Eric Clapton je bil nominiran kar sedemkrat tudi v najbolj prestižnih kategorijah za

najboljšo pesem (*Tears in Heaven*) in najboljši album leta (*Unplugged*). Glavni Claptonov konkurent bo prav gotovo glasba iz Disneyjeve risanke, ki je bila nominirana kar osemkrat. Najbolj zanimiva je seveda konkurenca v dveh kategorijah: za najboljšo skladbo in za najboljši album leta. Najboljšo pesem bodo izbirali med naslednjimi: *Archy Breaky Heart* Billyja Raya Cyrusa, *Constant Craving* K. D. Langa, *Save the Best for Last* Venese Williams, glasbo iz risanke Lepotica in zver ter se omenjeno Claptonovo *Tears in Heaven*. Za najboljši album so nominirani *Achtung Baby* irske skupine U2, *Diva* Annie Lennox, *Ingenue* K. D. Langa, *Unplugged* Erica Claptona in glasba iz filma Lepotica in zver. Slavnostna razglasitev nagrajencev bo 24. februarja v Los Angelesu. (T.M.)

KULTURNA POLITIKA Mafija in biennale

BENETKE - Da je v Italiji tudi kultura v rokah Cose Nostre, kazeta med drugim tudi odstopa dveh novoizvoljenih svetnikov, Paola Coste in Sergia d'Antonia, ki sta se za to potezo odločila v znak protesta proti nadvladi politike v kulturi. Pred

RIM / PRIČAKOVANJE ZA SKLEP O REFERENDUMIH

Mrzlično vrenje med političnimi silami

Kaj bo počel Craxi? - Srečanje Occhetto-La Malfa

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Gibanje in pričakovanje, s tema samostalnikoma bi lahko označili politično dogajanje v Italiji v zadnjih dneh. Po eni strani veliko stikov in pogovorov med strankami in v strankah samih, po drugi strani pa pričakovanje predvsem za sklep ustavnega sodišča o referendumih, pa tudi za to, kaj bo odločil socialistični sekretar Bettino Craxi. In ob tem tudi pričakovanje, kaj bo z Amatovo vlado.

A pojdimo po vrsti. Ustavno sodišče je včeraj zacelo z razpravo o referendumih, med katerimi je tudi tisti, ki spreminja volilni zakon senata iz proporcnega v večinski. Potem ko so odvetniki skupin, ki so predlagale referendume, obrazložili, zakaj so po njihovem mnenju referendumi v skladu z zakoni in ustavo, so se sodniki zbrali na posvetu. Po predvidevanjih bi sodišče moralo izreči svojo sodbo jutri ali najpozneje v soboto.

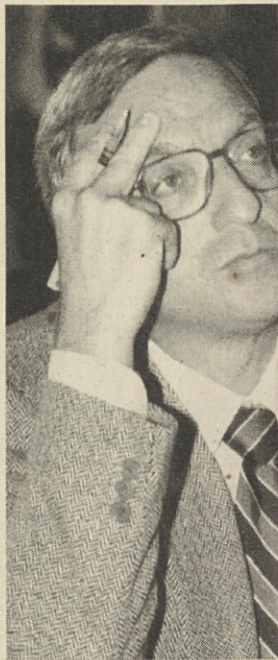
Ce je jasno, da bo treba počakati nekaj dni, da bo znana usoda referendumov, je manj jasno, kaj namerava socialistični tajnik Bettino Craxi. Med raznimi strujami - Craxijevim večino, Martellijevim v Spinijevim krilom - je v teh dneh vrsta stikov, obenem pa se struje sestajajo tudi na ločenih sestankih.

Achille Occhetto

Martelli in Spini sta vsak s svoje strani jasno zahtevala, naj stranka spremeni dosedanje politiko, predvsem pa naj Craxi odstopi in omogoči prenovitev vodstva. Predvčeršnjim zvečer je socialistični tajnik baje res napovedal svoj odstop, ni pa jasno, kdaj naj bi se umaknil. Nekaj elementov jasnosti bo morda prinesel sestanek tajništva, ki je napovedan za danes in na katerem naj bi določili datum nacionalne skupščine. Ta naj bi odločala o novem vodstvu in datumu novega kongresa.

Medtem pa je pravosodno ministrstvo včeraj iz-

Giorgio La Malfa

ročilo poslanski zbornici gradivo, s katerim so milanski preiskovalci utemeljili svojo zahtevo za odvzem parlamentarne imunitete socialističnemu taniku. Gradivo bo na razpolago posebnemu zborničnemu odboru, komaj bo predsednik zbornice Napolitano uradno seznanil skupščino z izročitvijo gradiva. S tem se bo v zbornici tudi formalno začel postopek za odvzem imunitete. Kako se bo končal, je veliko vprašanje, mračno senco dvoma glede usode postopka pa je včeraj vrgel sklep večine, ki je zavrnila dovoljenje za sodni poto-

pek zoper demokršćanskega poslanca Borro, kljub temu, da sta poslanec in posebni odbor za odvzem imunitete to predlagala.

V včerajšnji politično dinamično sodita tudi srečanja, ki ju je imel tajnik Demokratske stranke levice Achille Occhetto z republikanskim tajnikom Giorgiom La Malfa in z voditeljem evropskih federalistov Marcom Pannello. Srečanje s Pannello zaenkrat ni prispevalo k zblizanju stališč. Povsem drugačen pa je bil pogovor med tajnikoma DSL in PRI. Occhetto in La Malfa sta nasla skupen jezik tako glede gospodarske politike (strogo varčevanje ob istocasnih ukrepih za zaščito zaposlitve in bistvenih vrednot socialne države) in glede reforme volilnega sistema (večinski sistem z dvema turnusoma po francoskem vzorcu). In ti dve vprašanji bosta poglobila na nadaljnjih srečanjih.

Tudi od tukaj srečanj bo v znatni meri odvisna usoda Amatove vlade. DSL se, kot kaže, zaenkrat ne mudi z napovedano nezaupnico, medtem ko skusata skrajna desna in leva opozicija pospešiti tempo. SKP in MSI sta včeraj ločeno predstavili v senatu nezaupnici vladi. Kaze, da je podpisov pod obema dokumentoma dovolj, da bo o tem vprašanju moral senat razpravljati v kratkem, najbrž v roku desetih dni.

»Pomembno je, da se znaš smejeti lastnim napakam«

Uspelo srečanje z »veleposlanikom ironije« ob izidu njegove knjige

DAMIANA OTA

TRST - Spodobnost, da se znaš smejeti (ali vsaj nasmejniti) svojim napakam, ti gotovo pomaga, da bolje rasteš in se utrjuješ. To velja tudi za narod, dokaz, da je slovenski narod tega zmožen, je tudi več kot triletno neprekinjeno sodelovanje Franca Jurija z enim osrednjih ljubljanskih dnevnikov. Jurijev ostro satirični komentar družbeno-političnih dogodkov v slovenskem in Sloveniji bližnjem prostoru se v obliki vinjet vsak dan pojavlja na prvi strani Dela, pred nedavnim pa so njegove karikaturne risbe izšle se v drugem izboru. Zbirka najboljših vinjet Franca Jurija, ki je konec lanskega novembra izšla z naslovom "V imenu naroda", je bila v ospredju pozornosti večera, ki sta ga predsednicnjim v Gregorčičevi dvorani priredila Slovenski klub in krožek Istria. Ob predstavitvi druge Jurijeve knjige, ki ji je prav tako kot prvi - Slavna naša zgodovina - napisal uvodno besedo Jaka L. Zlobec, pa se je razgovor razvil se dlje, v razmišljanje in komentar mnogoterih kulturno-političnih okoliščin, ki obdajajo in segajo v nas življenjski prostor.

Torkov večer Slovenskega kluba z »veleposlanikom ironije« Francom Jurijem v Gregorčičevi dvorani (foto Krizmančič)

Torkov večer je uvedla tiskovna konferenca, na kateri je Jurij spregovoril o svojem delu številnim predstavnikom sredstev množičnega obveščanja iz Trsta, Kopra in z Reke. Obenem je slo za predstavitev javnosti prvega skupnega koraka dveh kulturnih organizacij, ki želita "spregovoriti" o prednostih in bogastvu obmejnega kulturnega prostora, s tem pa odpirati cedalje sirse vrzeli v neotipljivem, a vendar obstoječem "zascitnem" obzidju, za katerega se nevarno zatekajo različne stvarnosti

tržskega in tudi bližnjega istrskega prostora. »Zavzemamo se za vrednotenje različnosti, radi bi učili in vzgajali k spoštovanju različnega.« je posebej poudaril predsednik krožka Istria Marino Vocci. Franco Jurij je torej zgleden dokaz osebnosti, ki je uspela premostiti ovire nespo-rocanja tudi med manjšinami in je v pravilnost tega početja prepričala številne posameznike.

O Francu Juriju, »veleposlaniku ironije«, ki bo predvidoma spomladi uradno nastopil diplomatsko službo v Argenti-

ni, je uvodoma spregovorila Danjela Birska: številnim prisotnim v Gregorčičevi dvorani je predstavila Jurijevo večstransko udejstvovanje, od začetkov političnega nastopanja v naprednem gibanju Gruppo '88 in lektorstva na univerzi do poslanskega mandata v slovenski skupščini in seveda ob vsem tem se uspešnega uveljavljanja v vlogi karikaturnista na straneh slovenskih časopisov.

"V imenu naroda" ni le naslov knjige satiričnih vinjet, je posebej nekoliko grenki kome-

tar na izbire političnega razreda, ki prav "v imenu naroda" odloča in posega narodu v škodo. S tem Franco Jurij postavlja na zatožno klop skrajnosti in "odvečnosti" cloveske družbe. V prvi vrsti obstoja skrajnosti nacionalizmov, ki lahko privedejo le do grozot kot je pokol bosanskega naroda na bližnjem Balkanu. V komentarju na to dogajanje postane Jurijev ironični odnos pravi "crni humor".

Vsekakor se parodija odvečnega, ki prezema Jurijevo ustvarjalnost, sklicuje na pozitivne učinke, ki jih prinaša sposobnost ironiziranja (pre) resnih zadev: sam citira Daria Foja, ko pravi, da je "satira kisik razumnosti", in s tem zeli vsem družbenim skupnostim, da bi jo uspelo - za lasten boljši razvoj - sprejemati in uveljaviti. Trzaska stvarnost tega ni sposobna, ker je Trst sam "manjšina" v odnosu do italijanske države. Sindrom "manjšinstva" pa vodi v zapiranje oči, v strah pred odkritjem tiste stvarnosti, ki je itak del nasega mesta. Dokler ostaja ta del zakrit, pa se mesto lahko odziva le s splošno zagrenjenostjo oz. obsedenostjo. Zelo uspel torkov večer bi si nedvomno zaslužil več pozornosti slovenskega občinstva.

NOVICE

Bosansko-hercegovski škofje pri papežu

RIM - Z vabilom papežu Janezu Pavlu II., naj obišče Bosno in Hercegovino kot prispevek k pomirjevanju te nesrečne republike, se je v torek zvečer končal v Vatikanu obisk starih bosansko-hercegovskih škofov. Škofje, ki so se v Assisiju udeležili dneva molitve, bedenja in posta za mir v Evropi in se posebej na Balkanu, so svoj prihod v Italijo izkoristili se za obisk »ad limina« pri poglavarju rimsko-katoliške cerkve, ki je vsakega od njih zadržal na pogovoru in jih nato skupaj gostil na večerji.

Stirje bosansko-hercegovski škofje so papežu orisali dramatično situacijo v njihovi državi in končali svoje izvajanje s prošnjo za pomoč za katolicane, ki so ostali v BiH »skupaj z narodom brez vsakršne pravice« in se zavzemajo za sodelovanje z muslimani in pravoslavci »kljub spremembam in tragicnim dogodkom«. Končali so z ostrim napadom zoper »vojasko in politično vodstvo bivšega komunističnega režima«.

Vatikan tokrat ni objavil papeževnega odgovora škofom v nasprotju z običajno prakso. Tiskovni urad je to utemeljil z dejstvom, da je papež že povedal v Assisiju vse, kar misli o tragediji v BiH.

Onesnaženost zraka ogroža sedem mest

FIRENCE - Poleg Trsta se se šest italijanskih mest spoprijema s kociljivim vprašanjem onesnaženosti zraka.

V Bologni bodo avtomobili lahko vozili na osnovi predpisov o izmeničnih evidenčnih tablicah. V Firencah pa bodo po starih dneh zapore z današnjim dnevom ponovno prometu odprli mestno središče; merilne naprave so namreč pokazale, da je onesnaženost zraka pod mejo nevarnosti. V Rimu bo kmalu "zazvonil" alarmni zvonec: dva dni je bilo stanje se vzdržno in tudi glede prometa niso sprejeli omejitvenih ukrepov. Pristojni odbor za promet vsekakor ponavljajo poziv, da bi se ljudje v čim večji meri posluževali avtobusov. Tudi v Neaplju ne bodo sprejeli posebnih ukrepov, kljub temu da je bila varnostna meja večkrat presežena; tudi ukrepi o voznji avtomobilov po "pravi" izmeničnih tablic niso dosegli zazenih sadov, ker manjkajo organi, ki bi lahko nadzorovali in ukrepali. V Turinu se tretji dan zapored velja pravilo izmeničnih tablic, v Bocnu pa bo danes avtomobilski promet prepovedan od 7. do 20. ure; v tem mestu se tudi zaenkrat izključuje možnost, da bi promet povsem zaustavili.

Sklepi komisije za odvzem imunitete

RIM - Senatna komisija za odvzem parlamentarne imunitete je sprejela zahtevo, da lahko stece sodni postopek proti senatorjema Carlu Merolliju in Mauriziu Creusu, medtem ko je zavrnila zahtevo o enakem postopku, ki zadeva Pietra Montresoria (vsi trije pripadajo Krcskanski demokraciji). Komisija je obenem zavrnila zahtevo po arestu senatorja Merollija.

ZA VOZILA S KATALIZATORJEM ALI NA METAN

Posebne oznake za »ekološka« vozila

V nekaterih pokrajinah jih že delijo

RIM - Od 16. januarja bodo na pokrajinskih uradih za civilno motorizacijo aktivirali hitre informativne postopke za azurniranje prometnih knjižic avtomobilov, ki so opremljeni s katalizatorjem ali pa gredo na metan. Na osnovi tega bodo potem pokrajinski uradi za motorizacijo izdajali za ta vozila tudi posebne oznake zelene barve (tako imenovane »verdone«). Vse to se seveda uokvirja v napore, da bi zmanjšali onesnaženost zraka v mestnih središčih. Avtomobili z omenjenimi oznakami zelene barve bodo namreč smeli krožiti po mestnih središčih brez omejitev, ki bomo veljala za običajna vozila.

Racunajo, da je v Italiji okrog 2 milijona vozil, ki so opremljena s katalizatorjem oziroma ki gredo na metan. Glavna direkcija za civilno motorizacijo je medtem že zacela pošiljati po pošti na domove oznake zelene barve lastnikom tistih »ekoloških« vozil, ki so že zadevno azurnirali svoje prometne knjižice. Gre za 914.447 vozil,

distribucija oznak pa se je pričela v pokrajinah Rim, Neapelj, Milan, Genova, Bologna, Firenze, Turin, Benetke, Palermo, Bari, Catania, Reggio Emilia, Brescia, Bergamo, Verona, Varese, Pescara, Lucca in Cuneo. Seveda pa se bo v kratkem razdeljevanje raztegnilo tudi na ostale italijanske pokrajine. V primeru, da bi na oznakah in drugih povezanih dokumentih prislo do kakih netočnosti, imajo lastniki avtomobilov možnost, da se neposredno obrnejo na glavno ravnanstvo za civilno motorizacijo v Rimu po telefonu 06/41585294-5-6-7-8.

Omenimo naj, da so na te telefone doslej že klicali mnogi lastniki vozil. V 80 odstotkov primerov je slo za ljudi, ki so hoteli pohvaliti glavno direkcijsko za civilno motorizacijo, ki je pač »samodejno« zacela pošiljati zelene oznake upravitelcem. Zadevi se ne gre čuditi, saj smo v Italiji vajeni, da ne dobimo nobenega dokumenta brez predhodnih prošenj.

BIL JE PRIČA V PREISKAVI O USTICI

Italijanski general v pokoju umorjen v središču Bruslja

BRUSELJ - General v pokoju italijanskega letalstva Roberto Boemio, 58 let, predstavnik družbe Alenia v Belgiji, je bil umorjen preteklo noč v Bruslju. Zabodla sta ga neznanca pred njegovim stanovanjem v središču belgijskega glavnega mesta, malo potem, ko je parkiral svoj mercedes in se podajal domov. Morilca sta zbežala na ukradenem escortu. Generalove denarice niso našli, vendar preiskovalci dvomijo, da so ga ubili zaradi denarja.

General Boemio, ki je bil povezan tudi s krogi

NATO pakta v Bruslju, je bil tudi med pričami, ki so jih zaslišali sodniki preiskave o tragediji v Ustici. Leta 1980, ko se je zgodila tragedija letala DC 9 družbe Itavia, je bil namreč general na čelu tretjega vojskega področja v Martinafranci. Sodnik Priore ga je bil zaslišal jeseni leta 1991: kaj je general takrat povedal, ni dano vedeti, vendar so v sodnih krogih potrdili, da je dal »bistven prispevek« preiskavi in da je pjal sni marsikatero dotlej se nepojasnjeno okoliščino.

TRST / ČETVERICA KOLUMBIJCEV UKRADLA ZA 13 MILIJONOV LIR ZLATNINE

Plena so se »veselili« le pol ure

TRST - Iz draguljarne so odnesli za 13 milijonov lir zlatnine, a so se lahko le slabe pol ure veselili plena: policaji so jih takoj izsledili in aretirali. Dogodilo se je včeraj malo pred poldnevom v zlatarni Efy Gold v Ul. Cellini v neposredni bližini trzanske glavne železniske postaje, protagonisti zgodbe s srečnim koncem za lastnico dragocenosti pa so bili stiri kolumbijski državljani, dva moska in dve ženski, in agenti železniske policije.

Kolumbijci so v skupini stopili v zlatarno

pod pretvezo, da bi ena od žensk (imen preiskovalni sodnik ni posredoval tisku) kupila nekaj cenenege nakita. Lastnica zlatarne, 45-letna Erna Sutter iz Ul. Pace da Vedano 2, je postavila na prodajni pult pred njo dva zavoja z zlatimi verzicami in zapetnicami, da bi nakupovalka lahko izbrala nakit. Komaj pa je razprla zavoja, ze sta moska hitro segla po zlatnini, jo zgrabila in jo skupaj z ženskama ucvrla iz trgovine proti železniski postaji.

Sutterjeva je zacela takoj za njimi klicati na

pomoč, kmalu pa se je znašla in stekla na železnisko postajo, kjer je prijavila krajo tamkajšnjemu uradu železniske policije.

Prav hitri prijavi se ima zlatarka zahvaliti, da so policisti v nekaj minutah odkrili in onesposobili tatove. Dva so prišli na vlak, ki je na peronu čakal na odhod proti Benetkam. Ko so izvedeli za tatvino, so namreč policisti hitro zaustavili ves železniski potniški promet. Med pregledom vagonov so izsledili dva Kolumbijca, ki sta odgovarjala

opisu tatov, ki jima ga je posredovala okradenka. Policijski agenti so oba temeljito preiskali in nasli plen.

Druga dva tatata sta med begom ubrala nasprotno smer: zbežala sta na nabrezje, a tudi njima je kmalu odklenalo. Vodstvo železniske policije je namreč obvestilo o tatvini vse policijske organe. Tako so začeli tudi agenti le-tegega oddelka svoj lov na tatice, ki je po kakih dvajsetih minutah obrodil zazelene sadove. Policijska izvidnica je prav na nabrezju iztaknila

preostala dva člana tatinske četverice in ju aretirala.

Po uspešnem lovu je železnisko policijo čakalo se dvojno delo: skupaj z zlatarko so pregledali ukradeni plen (180 verzic in 70 zapetnic za skupno vrednost 13 milijonov lir), ki so ga potem, ko so ugotovili, da ne manjka ničesar, vrnili zakoniti lastnici, zatem pa so prepeljali četverico kolumbijskih tatincev v koronejski zapor na razpolago sodnim oblastem. Obtoženi bodo tatvine v obtežilih okoliščinah.

UPRAVNO SODIŠČE / SPREJET PRIZIV

Pristanišče še brez komisarja

Suspendirano imenovanje Fusarolija

TRST - Dezelno upravno sodišče je znova suspendiralo imenovanje Paola Fusarolija za izrednega komisarja Avtonomne ustanove za trzasko pristanišče. Poleg tega je sklenilo, da vse akte posleje državnemu pravdnstvu v Rim, verjetno v zvezi z možnostjo, da je pri samem imenovanju prislo do kazenskega prekrška.

Zadeva v zvezi z imenovanjem Fusarolija za izrednega komisarja ni bila prvič pred trzaskimi sodniki. O njej so razpravljali že 18. decembra lani, ko so prav tako suspendirali imenovanje v pričakovanju dokončne razsodbe. Priziv proti imenovanju je vložil trzaski sindikat CGIL, za tem so mu sledili trzaski industriji (o njihovem prizivu bo sodišče razpravljalo prihodnji mesec). Sindikat je namreč trdil, da je bil Fusaroli pred razpustom upravnega sveta, do katerega je prišlo 22. septembra lani, njegov predsednik, in je zato dejansko nasledil samemu sebi. Zadeva se je dokaj čudno razpletala. Tiste dni se je Fusaroli mudil v Rimu, in sicer v zvezi s prispevki za spristanšče. Kot nam je povedal pokrajinski tajnik SKP in občinski svetovalec Giorgio Canciani, ki je bil tedaj član upravnega sveta ter glavnega odbora

Paolo Fusaroli

Avtonomne ustanove za trzasko pristanišče, pa so člani upravnega sveta iz sredstev javnega obveščanja izvedeli, da je Fusaroli med svojim bivanjem v Rimu dal ostavko in da je bil takoj zatem imenovan za izrednega komisarja: odsel je kot predsednik, vrnil se je kot komisar.

Po mnenju CGIL pa je bilo imenovanje v nasprotju z zakonom: v primeru primanjkljaja namreč predsedniku in upravnim organom zapade mandat in v naslednjih petih letih ne morejo več opravljati nobene funk-

cije v isti pristaniški ustanovi. Zagovorniki Fusarolija pa so trdili, da Fusaroli v trenutku, ko je prislo do komisarje uprave, formalno ni bil več predsednik upravnega sveta, saj je dal ostavko 22. septembra, a minister za trgovinsko morarico ga je za komisarja imenoval 24. septembra.

Takoj po prvi obravnavi na dezelnem upravnem sodišču, ki je imenovanje Fusarolija suspendiralo, pa je prislo do nepricakovane poteze: minister za trgovinsko morarico Tesini ga je samo nekaj ur zatem znova potrdil za komisarja. Sindikat CGIL, ki ga zastopa odv. Giovanni Ventura, se je znova obrnil na TAR (predsednik Pellingra, poročevalec Cardoni, stranski sodnik Zuballi), ki je včeraj imenovanje spet suspendiralo v pričakovanju razsodbe, do katere pa bo prislo čez kakšen mesec.

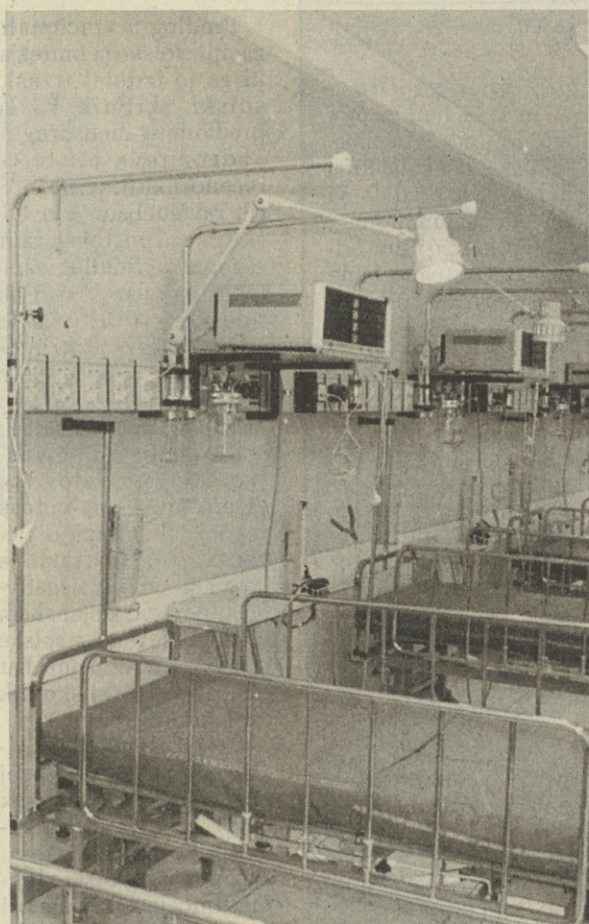
Sedaj se seveda postavljajo vprašanja izpred meseca dni, in sicer o sestavi pristaniškega vodstva, v prvi vrsti o položaju Santora, ki je v teh mesecih opravljal vlogo podkomisarja, formalno pa je bil asistent Fusarolija. S svoje strani SKP med drugim poudarja, da so bili izgubljeni dragoceni meseci za nov zagon luke.

DEŽELA / POROČILO ODBORNIKA BRANCATIJA

»Zdravstvo upravljati s podjetniškimi prijemi«

Deželna vlada FJK se loteva uresničevanja vladnega odloka o reformi zdravstva - število KZE bodo razpolovili

TRST - "Upravljanje" zdravja ne bo poverjeno zasebnikom, zgodilo pa se bo, kot da bi ga prav oni upravljali. Za to bo skrbel poseben holding (t.j. Dežela) preko nekaterih podjetij (Krajevni zdravstveni enot, avtonomnih bolnišnic in večconskih prezidijev za preventivo). Tako je včeraj podrtal deželni odbornik za zdravstvo Mario Brancati v deželni svetovalski komisiji za zdravstvo, ki ji predseduje liberallec Ariis. Na osnovi vladnega odloka bo Dežela v kratkem pripravila izvršilne instrumente in preuredila svoj zakonski osnutek glede zdravstvenega sektorja. Zakonski osnutek je deželni odbor že odobril julija lani, o njem so nato razpravljali zdravstveni operaterji, včeraj pa ga je v deželni komisiji orisal odbornik Brancati. Razna podjetja, kot je sicer že znano, bodo vodili generalni direktor, upravni direktor, predstavnik zdravstvenih služb in zdravstveni svet. Knjigovodstvo teh podjetij ne bo slonelo več na birokraciji, ampak na gospodarski računici. Omenjene strukture bodo financirali na osnovi zmogljivosti in nizjih stroškov za kakovostne usluge.

Moderno opremljen bolnišniški oddelek v eni od trzaskih bolnišnic (foto Krizmančič)

Tako namerava ukrepati deželna vlada v Furlaniji - Julijski krajini: v primerjavi s prvi dezelnim zdravstvenim načrtom je sedaj ubrala drugačno pot. Gre namreč za proznejši načrt, ki ne sloni na načrtovalnem procesu, ampak ga

le začena. Zaključilo se je tako obdobje programov brez zanesljivih jamstev, da bi jih nato lahko tudi uresnicili. Programov ne bodo pripravljali na osnovi že obstoječih struktur, ampak na osnovi potreb prebivalstva in razpo-

lozljivih finančnih sredstev.

Zdravstveni sektor se namreč spreminja; novosti, ki so bile se do včeraj neizvedljive, se danes postopoma uresničujejo. Zaradi tega se tudi dandanes govori o "promociji" zdravstva in ne o zdravljenju bolezni. In zdravje je mogoče zagotoviti ne samo v bolnišnicah. Treba je namreč najti način - in v tem je bistvo Brancatičevega predloga - da se ovrednotijo produktivnost in garancije za boljso kakovost služb.

Ne gre namreč pozabiti, da so razne bolnišniške aparature zelo drage (večkrat stanejo tudi po več milijard lir) in da delujejo le nekaj ur dnevno, namesto da bi delovale 12 ur ali pa nepretrgoma, kar bi bilo seveda veliko bolj ekonomsko. In to bo mogoče doseči v primeru, tako zagotavlja predstavnik dezelne vlade, da bi Krajevne zdravstvene enote postale prava podjetja, upravljana s podjetniškimi prijemi.

Seveda pa bo treba prihraniti tudi na druge načine, predvsem s tako imenovano racionalizacijo storitev. V ta okvir sodi tudi namen, da bi število krajevnih zdravstvenih enot od sedanjih dvanajst skrcili na šest.

NOVICE

Predstavniki CGIL zapuščajo odbore

TRST - Tudi v naši deželi bodo predstavniki sindikalne zveze CGIL v kratkem odstopili iz vseh upravnih svetov in vodstev raznih javnih ustanov. Ostali bodo le v nekaterih srbsvenih ustanovah, kot npr. v INPS, kjer bodo organizacijo odslej naprej zastopali upokojenci. Tako je včeraj sklenilo dezelno vodstvo sindikata na osnovi odločitev vsedravnih vrhov, ki hočejo s to potezo prispevati k splošni moralizaciji javnega življenja.

Paolo Pupulin, član dezelnega tajništva, je v svojem uvodnem poročilu rekel, da je bilo leto 1992 tako za CGIL, kot za vse ostale sindikalne organizacije, zelo težko leto. Kljub narasajočemu nezaupanju delavske baze je imela CGIL v preteklem letu v deželni realnosti 115 tisoč članov in članic (4 tisoč več kot leta 1992), pri čemer pa gre beležiti narascanje števila upokojencev in istocasno upadanje aktivnih delavcev. To vzbuja med sindikalnimi voditelji upravičeno zaskrbljenost. O veliki krizi, ki jo doživlja italijansko sindikalno gibanje, bo tekla beseda na že napovedani vsedravnih organizacijski skupščini.

Dežela naj uredi problem odpadkov

TRST - Deželna uprava mora imeti jasno politiko na področju uničevanja smeti in drugih odpadkov. To so od dezelne uprave včeraj zahtevali svetovalci DSL (med njimi je tudi Milos Budin) in Zelene liste, ki so obenem pozvali vlado, naj preklice odprtje vseh že načrtovanih odlagališč.

Na tem področju je namreč prislo do precejšnjih težav (in tudi trenj) v odnosih med Deželo in pokrajinskimi upravami, ki so pristojne za ta vprašanja. O tem naj se po mnenju DSL in zelenih izreče dezelna skupščina. Pokrajine pa bi morale pred tem posredovati dezelnim telesom svoje nacerte o odlaganju smeti oziroma o odpiranju novih odlagališč.

Jutri v Vidmu predstavitev študentovega priročnika

VIDEM - Dezelna ustanova za pravico do univerzitetnega študija priredi jutri ob 11. uri na svojem sedežu na Drevoredu Ungheria 43 predstavitev Studentovega priročnika za akademsko leto 1992/93, ki so ga izdali s prispevkom Videmske in pordenonske hranilnice. Na predstavitvi bosta prisotna rektor videmske univerze ter predsednik bančnega zavoda Comelli. Knjižnica vsebuje opis Vidma in njegovim kulturnih in turističnih zanimivosti ter vse informacije, ki jih potrebuje univerzitetni študent.

TERSKA DOLINA / V SOBOTO PREDSTAVITEV NOVE KNJIGE

»Marvice tou vjetru« ponuja vpogled v stvarnost Barda

Delo je prvenstveno namenjeno izseljencem

RUDI PAVSIC

BARDO - V Beneciji je v zadnjem času založniška dejavnost dokaj živahna. Pred kratkim smo poročali o izidu monografske knjige o Dipalji vesi, ki je nastala izpod peresa župnika iz Ukeve Maria Gariupa. Tokrat pa je na vrsti Bardo v Terski dolini. Knjigo bodo predstavili v soboto ob 18. uri v prostorih bardske zadruge. Gre za delo, ki je nastalo izpod peresa različnih avtorjev, za njegovo realizacijo pa so poskrbeli tudi najmlajši, učenci zadnjih razredov osnovne sole v Njivici.

Knjiga, ki nosi naslov »Marvice tou vjetru« ponuja bralcu zgodovinski in zdajšnji pogled na obci-

no Bardo ter razčlenjuje vrsto vprašanj, tudi jezikovne in narodnostne narave. Delo je namenjeno v prvi vrsti številnim izseljencem, o katerih je precej govora tudi v knjigi, katere izdajo je omogočila izseljeniška organizacija Alef.

O vprašanju Slovencev v videmski pokrajini piše v uvodu Marvic tou vjetru Pavel Strajn. Prva poglavja pa so namenjena sedanjim stvarnosti v Bardu, gospodarskim, kmetijskim in družbenim vprašanjem krajev v goratem predelu Terske doline.

Knjižno delo je obogateno tudi z nekaterimi zapisi v domačem slovenskem narečju.

Novo knjigo krasijo številne zgodovinske fotografije

VIDEM / POBUDA UNICEF

Od danes državni posvet o vzgoji za novo Evropo

VIDEM - Kaksna Evropa se nam obeta? Ali tista, ki bo sla od Portugalske do Uralov ali pa tista, ki bo zaprta v ozke nacionalne ali bolje rečeno nacionalistične okvire? Na taka in podobna vprašanja bodo skušali odgovoriti udeleženci vsedravnega posveta UNICEF na temo "Državljeni za jutrisnjo Evropo", ki bo od danes do sobote v Vidmu.

Na simpoziju, ki se bo začel ob 17. uri v Palaci Kechler, bodo sodelovali strokovnjaki iz raznih področij, med gosti pa

bo tudi bosanski pisatelj Bozidar Stanisic, ki piše pravljice in knjige za otroke. Glavna tema srečanja bo vsekakor sola, ki bi morala po mnenju UNICEF (Organizacije Združenih narodov za otroke) usmerjati učenice in dijake v boljše poznavanje bližnjega ter predvsem v strpnost, na kateri bi morala temeljti nova Evropa. Zaradi tega bo v Videm prislo tudi več kot sto učiteljev iz vseh italijanskih dežel, ki se bodo srečali s solniki iz naše dežele, da si izmenjajo mnenja in strokovne izkušnje.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.00 LIT, ob prazničnih povisok 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu, IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 300.000 LIT plačljiva do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

CCT

CERTIFICATI DI CREDITO
DEL TESORO

■ CCT so obveznice s koriščenjem 1. januarja 1993 in zapadlostjo 1. januarja 2000.

■ Obresti so izplačljive ob koncu vsakega polletja. Prvi obrok, 7% bruto, bo izplačan 1. julija 1993. Vsota nadaljnjih obrokov se bo spreminjala na osnovi bruto donosa enoletnih obveznic BOT s poviskom premije 0,50 na semester.

■ Obveznice so dodeljene po proceduri, ki je namenjena bančnim ustanovam in drugim finančnim operaterjem, brez osnovne cene.

■ Prvi šestmesečni realni čisti donos znaša 12,63% letno v primeru, da se izklicna cena istoveti z nominalno.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Zasebni varčevalci lahko rezervirajo obveznice pri okencih zavoda Banca d'Italia in pri bančnih zavodih do 13.30 dne 15. januarja.

■ Obveznice CCT se koristijo s 1. januarjem; ob vplačilu (20. januarja) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v sveznjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

NOVICE

Občina: kjer so
tablice za vozove?

Trzaski občinski svetovalec Slovenske skupnosti Samo Pahor sprasuje župana, kje je občinski urad, ki izdaja evidenčne tablice za vozove z živalsko vprego in za sani. Novi, kot sicer tudi stari prometni zakon predvideva namreč dokaj visoke globe (tudi do 400 tisoč lir) za kršitelje tega določila. Zato Pahor sprasuje župana Staffierija, kdo je v okviru mestne uprave pravzaprav formalno pristojen za izdajanje teh tablic, kje se nahaja ta urad (če seveda sploh obstaja) in s kakšnim urnikom posluje.

KD obnavlja
svoje kadre

S skupščino vodstvenih kadrov je trzaska KD včeraj začela kampanjo včlanjevanja. Zasedanje je odprl casnikar Ennio Severini, ki je povabil kršćanske demokrate, da končno zapustijo svoje razvade in v ospredje svojega delovanja postavijo svojo vero, upanje in človekoljubje. Človekoljubje - je dejal kot priznanje napak in grehov, ne pa odpusčenje, ali pozabo. Da bi se izognili dokončnemu razsulu KD, je potrebno, da vsi posteni prisilijo razne "mesetarje", da izstopijo iz vseh strankinih vodstvenih organov in z vseh odgovornih mest. Tem osebam je treba dobesedno politiko "iztrgati" iz rok in nuditi priloznost osebam, ki se želijo preizkusiti v teški nalogi pri obnovi vsega, družbe in države in to na novih osnovah preko kreativnega napora, ki mora izhajati iz upanja. Med razpravo sta posegla tudi pokrajinski in deželni tajnik Tripani in Longo; slednji je podčrtal zgodovinsko vlogo kršćanskih demokratov in priznal, da so bile sicer storjene napake, ki po njegovem izvirajo iz dolgoletne razvade na oblastniških mestih. Pokrajinski tajnik Tripani pa je opozoril na težke naloge, ki čakajo KD spomladi: pokrajinske ter deželne volitve, ki od stranke zahtevajo veliko mobilizacijo sprico politične fermentacije in gospodarske krize, ki tajejo trzasko stvarnost.

Nagrade TTZ
za zvestobo delu

Trzaska trgovinska zbornica javlja, da bo zapadel ob 12. uri, dne 31. januarja rok za predložitve prošelj za udeležbo pri nagraditvenem natečaju »Zvestoba delu in gospodarskemu napredku«. Obrazce za prošnjo in zapis razpisa lahko zainteresirani dvignejo pri TTZ, Borzni trg st. 14, II. nadstropje, soba 216 (tel. 6701289).

Konferenca ANDIS

V okviru prvega tečaja za prostovoljno delo v korist kriznih družin, ki ga prireja Vsedrjavno združenje razpročenih in ločenih - ANDIS, bo danes ob 20.30 na trzaskem sedežu tega združenja v Ul. Foscolo 18 predavanje prof. Andree Benedettija na temo »Psihofizično zdravje in prehrana«. Vstop bo prost.

Jezikovni tečajji
združenja Euroest

Združenje Euroest Cultura, ki ima sedež v Trstu, Ul. Genova 23, obvešča, da se bosta začela v ponedeljek, 18. januarja, intenzivna tečaja madžarskega in ruskega jezika. Tečaj rusčine bo ob torkih in petkih od 19.30 do 21. ure in bo trajal vsega skupaj 80 ur, tečaj madžarsčine pa se bo odvijal ob četrkih od 18. do 21. ure za skupnih 50 ur. Oba tečaja bosta vodili osebi ruskega oziroma madžarskega porekla. Za podrobnejše informacije naj se zainteresirani obrnejo na tajništvo združenja vsak dan od 17. do 20. ure, ob sobotah pa od 10. do 12. ure (tel. 363888).

Za oprostitve
minimum takse

Na trzaski prefekturi bodo umestili v teh dneh pokrajinsko komisijo, ki bo obravnavala prošnje vseh tistih vršilcev samostojnih poklicev, ki imajo pri svojem delu subjektivne in objektivne težave, take, zaradi katerih bi bili lahko oproščeni nove davščine minimum tax. Prošnje za oprostitve bodo morale sestaviti na ustreznih obrazcih, ki jih bodo dobili pri stanovskih oziroma poklicnih združenjih in ustanovah, ter nasloviti na župana občine, v kateri imajo tako imenovano davčno bivalisice. Prošnje za oprostitve davka, ki se nanasajo na leto 1992, bo treba poslati najpozneje do 31. januarja.

Združenja žensk
proti vojnim grozotam

Stevilna trzaska združenja žensk (Settima Onda, UDI La mimosa, Zenske La rete, Il paese delle donne, Luna e l'altra, Združenje žensk CGIL) so se pridružil mednarodni manifestaciji proti vojni in proti embargu zoper Irak, zaradi katerega umira na desetine irakskih otrok. Manifestacija bo v nedeljo, 17. januarja v Zenevi, potekala pa bo ob drugi obletnici vojne v Zaliwu. Združenja žensk ob tem opozarjajo se na številna druga vojna žarišča v Evropi in po svetu, katerih nedolžne žrtve so prav ženske in otroci. Podpisnice tiskovnega poročila se zavzemajo za prekinitev vseh vojskih dejavnosti in za vzpostavitev dialoga in sodelovanja za zagotovitev temeljne pravice vsakega človeka - pravico do življenja.

Veržno trčenje
pri Padričah
zaradi goste megle

Gosta megla, ki se je včeraj popoldne spustila nad krasko planoto, je v četrtek urah botrovala veržnemu trčenju na Trbiski cesti, v katerem je bilo udeleženih kar deset vozil, ki pa je na srečo zahtevala le dva lažje ranjena. Nesreča se je pripetila v neposredni bližini padriškega Območja za znanstvene raziskave. Po izsledkih prometne policije, ki se posega na kraju, je znasala takrat vidljivost le nekaj 15 metrov. Kaze, da je prav zaradi slabe vidljivosti eno od vozil trčilo v avtomobil, ki je vozil pred njim v smeri proti Trstu, zatem je v njiju trčilo se osem vozil, ki se zaradi megle niso mogli izogniti trčenju. V nesreči sta se lažje ranila 28-letni Roberto Caposassi (okreval bo v petih dneh) in 25-letna Erika Garbini (ozdravela bo v 15 dneh).

PROMET / CENTER SPET ZAPRT

Farsa na
koži mesta
in vseh nas

SANDOR TENCE

Farsa na koži prebivalstva, naj si bo avtomobilistov kot pescev. Samo tako lahko ocenjujemo protislovne, neucinkovite in po svoje demagoške "ukrepe" občinske uprave, ki je glede prometa in onesnaževanja dobesedno izgubila glavo. Odborniki se pripravljajo med sabo, redarji protestirajo, pesci nujno potrebujejo zascitne maske, trgovci jamrajo. Mesto je prepuceno nemilosti dogajanj ali bolje rečeno zmedenim odločitvam nesposobnih upraviteljev.

Dejstvo je, da bo danes mestno središče med 7. in 9. uro ter med 18. in 20.30 znova zaprto za promet. Običajne merilne naprave so preverile, da je stopnja onesnaženosti spet prekoracila mejo 10 miligramov ogljikovega monoksida. Ukrepi in protiukrepi so na dnevnem redu, resnih odločitev pa od nikoder. Neresen se nam zdi tudi odborov sklep, da bo s prihodnjim tednom mestno jedro zaprto ob torkih in petkih.

Trst je znan kot mesto, ki jamra in se pritožuje, a ne odloča o ničemer. To velja za

politiko, za gospodarstvo in sedaj tudi za promet in onesnaževanje. Minister za okolje Ripa di Meana je pred dnevi zagrozil javnim upraviteljem, da bo Rim odstavil vse župane, ki ne spoštujejo vladnih odlokov o omejevanju prometa, o parkiriscih in podobno. Če bi vlada res ubrala to pot, bi morala najbrž takoj odstraniti vse ali skoraj vse župane velikih mest (vključno s trzaskim). In ker tega ne bo naredila je potrebno, da nanje odločneje pritise in da občinam, ki ne spoštujejo zakonov, odvzame obljubljena finančna sredstva iz "zakona Tognoli". Ta pomemben, a žal neresničen zakon predstavlja edini kolikor toliko resen poskus, da se zaustavi ta "far-west", ki si utira pot v naših mestih. Tudi v Trstu, ki ni nič na boljsem od Neaplja in Rima.

Nihče ne zahteva nemogočih ukrepov, ki bi bistveno prizadeli gospodarske oziroma trgovske dejavnosti. Po tej poti pa res ne moremo nadaljevati, zato naj si upravitelji takoj prevzamejo svoje odgovornosti.

Predlog o »racionalizaciji« solskega omrežja, ki ga je izdelal trzaski solski skrbnik in ki predvideva med drugim »združitve« ali boljše rečeno ukinitve nekaterih ravnateljstev slovenskih sol, postaja prava zagonetka. Predlog namreč ni novost. V taki ali podobni obliki ga je trzaski solski skrbnik predložil v zadnjih letih že nekajkrat, vsakic je o njem razpravljala Deželna komisija za slovensko solo, posvetovalni organ, ki ga predvideva zakon Belci-Skerk o slovenski soli. In vsakic je komisija izrekla negativno mnenje o dejanskem krčenju slovenske solne mreže na Trzaskem, kar je deželni solski skrbnik tudi sprejel na zanje.

Ce so slovenske solske komponente doslej negativno ocenile vsak načrt, ki bi krčil manjšinski solski sistem, zakaj trzaski solski skrbnik trmoglavu vztraja pri svojem in »ponuja« združitve sentjakevkega in svetoivanskega didaktičnega ravnateljstva v skupno mestno ravnateljstvo ter združitve nižjih srednjih sol Cankar-Erjavac in Kosovel-Prosek?

Ob dosedanjih razpravah so slovenski člani komisije venomer oporekali in ponavljali, ces da slovenskih sol ne bi

SOLSTVO / VPRAŠANJE OB ZDRUŽEVANJU RAVNATELJSTEV

Ali je mogoče manjšinsko
šolo enačiti z večinsko?

»Teritorialna specifičnost« italijanskih šol v Devinu-Nabrezini

MARJAN KEMPERLE

smeli ukinjati ali pa združevati po kriterijih, ki držijo za italijanske sole, saj gre za manjšinske sole, za sole s svojimi specifičnostmi, za katere ne gre uporabljati kvantitativnih meril, ki veljajo za večinske sole.

Trzaski solski skrbnik v svojem predlogu sicer omenja »teritorialno specifičnost«, a ne za slovensko manjšinsko solo, pač pa za italijansko večinsko!

Med didaktičnimi ravnateljstvi, ki bi jih morali združiti z drugimi, ker ne dosegajo predvidene števila delovnih mest (40), je namreč tudi italijansko didaktično ravnateljstvo Devin-Nabrezina. Iz priloženega statističnega pregleda izhaja, da deluje v okviru tega ravnateljstva 5 osnovnih sol in en državni vrtec, v katerih je skupno zaposlenih 34 solnikov. No, solski skrbnik je v svojem predlogu zapisal, »da ni primerno poseci v ravnateljstvu Devin-Nabrezina upoštevajoč tamkajšnje teritorialno specifičnost.« (!)

Bilo bi vse lepo in prav, ce bi vse solski skrbnik pri izdelavi predloga o »racionalizaciji« držal podobnih »specifičnih teritorial-

nih« meril tudi za slovenske mestne osnovne sole. Pa se ni.

Slovenske sole »pokrivajo« v mestu kar 3-krat večji teritorij, kot italijanske, kar zastavlja slovenskemu didaktičnemu ravnateljstvu mnogo večje težave pri upravljanju posameznih sol, kot jih imajo njegovi italijanski kolegi. Solski skrbnik je vse to gladko prezrl, saj v nacrtu predlaga združitve obeh naših mestnih ravnateljstev.

Skupno naj bi to ravnateljstvo zajemalo vse mestno območje: 8 os-

novnih sol in 5 državnih otroških vrtcev. Največje italijansko didaktično ravnateljstvo na Trzaskem zaobsega 4 osnovne sole in prav toliko vrtcev (!).

Tudi na področju nižjih srednjih sol nismo na boljsem. Ze včeraj smo pisali, kako je solski skrbnik ob koncu svojega predloga o združitvi sole Cankar s solo Erjavac in sole Kosovel s solo Levstik zapisal, da sta ravnatelja sole Erjavac in sole Levstik dejansko ze upoko-

kojena. Iz priloženega statističnega pregleda italijanskih nižjih srednjih sol izhaja, da ima kar 8 sol »pogoje« za združitve z drugo solo zaradi premajhnega števila razredov (najmanj 12). Solski skrbnik pa predlaga združitve le za tri sole: Rismondo, Codermatz in Benco-Pitteri. Ob koncu poglavja o združevanju italijanskih nižjih srednjih sol skrbnik - glej naključje! - podčrtuje, da te tri sole »nimajo« ravnateljjev.

Kaj reči ob taki logiki?

Trzaski solski skrbnik je postavil na glavo vseh dosledanjih spoznanj o solstvu. Po njegovem je sola zaradi ravnatelja, ne pa ravnatelj zaradi sole...

SOLSTVO / IZLET V ORGANIZACIJI SSG

Naši dijaki so si v Ljubljani ogledali
Shakespearovega Kralja Learja

Dijakom liceja Prešeren ugaja gledališče. Potem ko so pred kakim mesecem na lastni soli zavzeto sledili srečanju pogovoru z igralcem Vladimirom Jurcem, so se v tork podali kar v Ljubljano na izjemno gledališko prireditve.

Izlet in ogled Shakespearovega Kralja Learja je organiziralo Slovensko stalno gledališče v Trstu z namenom, da bi našim

dijakom predstavilo eno od osrednjih slovenskih gledaliških produkcij zadnjih let. Kralja Learja je za Cankarjev dom resiral Dušan Jovanovic po projektu, ki ga je izdelal Radko Polić.

Med obiskom v Ljubljani so imeli nasi dijaki tudi lepo priloznost, da si ogledajo Cankarjev dom.

Tu so jim pripravili lep sprejem, med katerim je odgovorja za stike z jav-

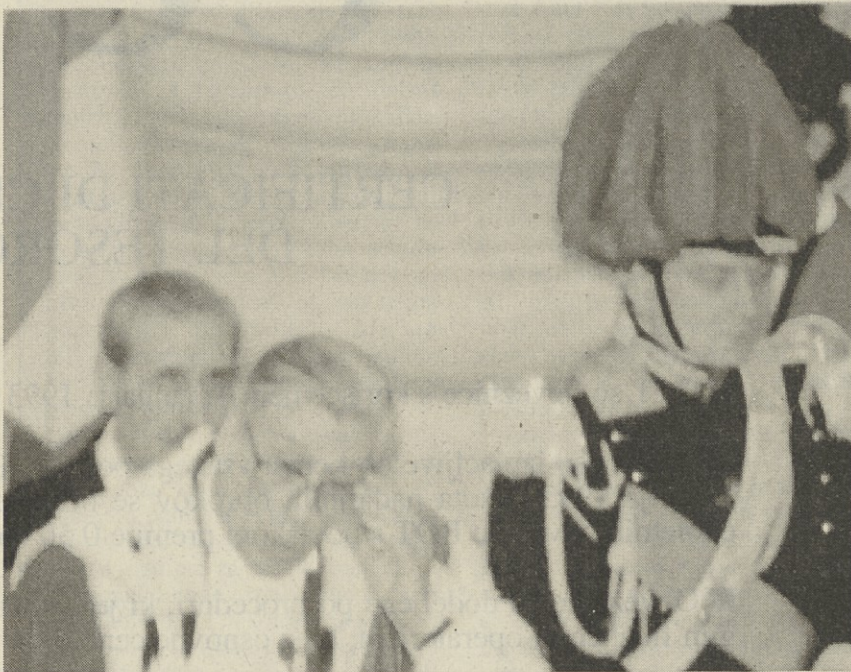
nostjo Milena Zagar seznanila dijake (in profesorje, ki so jih spremljali) bistvene značilnosti Cankarjevega doma, orisala jim je njegovo pestro dejavnost, omenila najbolj pomembne predstave, ki so jih odigrali na odrtu tega ljubljanskega gledališča.

Po sprejemu so si dijaki ogledali predstavo, ki je zapustila v njih globok vtis.

DOLINA / DON VATTA NA SEJI OBČINSKEGA SVETA

Nova nasprotovanja lokaciji
terapevtskega centra na Dolgi kroni

Strokovno mnenje sta sinoči izrazila dr. Pavel Fonda in dr. Grazia Cogliatti

Don Vatta med sinočno sejo dolinskega občinskega sveta (foto Ferrari)

Na osnovi pismene zahteve ene petine svetovalcev se je sinoči odvijala izredna seja dolinskega občinskega sveta. Glavna, pravzaprav edina točka dnevnega reda je bil načrt o terapevtskem središču za rehabilitacijo zasvojenih z mamili na Dolgi kroni.

Don Mario Vatta, ustanovitelj in pobudnik Skupnosti San Martino al campo, in njegovo prizadevanje za cimvečjo pomoč ljudem, na robu družbe, sta bila spet v središču pozornosti, glavna beseda - predvsem v razpravi - pa je bila dana izvoljenim predstavnikom dolinske občine. Sinocnja javna seja občinskega sveta se je začela s polurno zamudo, ker so se načelniki svetovalskih skupin se »dogovarjali« o vsebini in obliki izhodiščne resolucije.

Tik pred skupnim sedanjem je prišlo tudi do spremembe začetrnega stališča uprave glede vloge prisotnega Don Vatte. Baj je bil povabljen na sejo, a brez pravice, da bi posegel v razpravo. Poleg Vatte sta sicer spregovorila se dr. Pavel Fonda in dr. Maria Teresa Cogliatti, ki sta izrazila strokovno mnenje glede pobude.

Sinoči so ob doslej izjemno številni prisotnosti občinstva spregovorili skoraj vsi svetovalci dolinskega občinskega sveta. Poleg kritičnega odnosa do ostalih javnih uprav in pristojnih ustanov, ki se o tem vprašanju niso izrekle, je spet prišlo na dan stališče o sicer hvaljevnosti pobude, ki jo je sprožil don Vatta, a neprimernosti izbrane lokacije.(dam)

SPOR / UTEMELJITEV BO ZNANA V KRAJKEM

TAR zavrnil priziv zaradi Covija

Kako je mogoče biti dolžnik in obenem tudi izterjevalec lastnih dolgov?

Za utemeljitev razsodbe bo treba počakati se nekaj dni, dejstvo pa je, da je Deželno upravno sodišče zavrnilo priziv trzaskе federacije Stranke komunistične prenovе zoper imenovanje Sergia Covija v upravno komisijo trzaskеga občinskega podjetja Acega. Kaj se je zgodilo? Doktor Sergio Covi je poddirektor delniške družbe Alti Forni e Ferriere di Servola - AFS (kratkot povedano: skedenjske železarnе), 12. decembra lanskega leta pa ga je trzaski melonarski župan Staffieri imenoval v upravno

komisijo omenjenega podjetja, kar je po zahtevanih imenovane stranke v krivicem nasprotju ne le z razumom, ampak tudi in se predvsem s 17. členom odloka republiškega predsednika št. 902 iz dne 1. oktobra 1986, ki ureja delovanje stotitvenih podjetij, odvisnih od krajevnihi ustanov - v danem primeru podjetja Acega, ki je bilo poobčinjeno.

Ta člen navaja med drugim, da ne smejo biti člani upravne komisije taksnega podjetja osebe, ki so s tem podjetjem v sporu.

In ravno tu je srz problema. Vodstvo skedenjskega Obrata dolguje podjetju Acega nemajhno vsoto 4 milijard in 300 milijonov lir. Ustrezni postopek je bil sicer trenutno zamrznjen, dejstvo pa je, da je dr. Covi neposredno sodeloval pri njem oziroma pri dosegu odločitve železarnе, da tega dolga ne bo poravnala. Kako naj tedaj isti človek, o cigar strokovnosti in siceršnjih vrlinah podpisnik priziva SKP Jure Canciani nikakor ne dvomi, prevzame članstvo ali celo predsedstvo upravne ko-

misije v podjetju, do katerega je imel doslej sporen odnos? Ko bi se oprijel z bremenom omenjenega dolga AFS nasproti podjetju Acega, menijo pri SKP, bi dr. Covi vsemu navkljub in nehotе tvegati, da se vplete v nezakonito dejanje, ki bi utegnilo imeti za posledico celo kazenski pregon njemu in breme. Stranka komunistične prenovе opozarja torej v bistvu, da gre za nesprejemljiv konflikt med različnimi interesi in zeli posredno dr. Covija obvarovati pred posledicami.

Tatič na delu
v pristanišču
Sedaj se hladi
v Koroneju

Karabinerji so včeraj v pristanišču aretirali 32-letnega Trzascana Paola Brandolina, ki so ga presenetili med krajo v skladišču podjetja Pacorini. Moski je imel pri sebi približno 25 zavrtkov bakra v vrednosti treh milijonov lir. V zadnjih dneh je prišlo v luki do nekaterih tatvin, tako da so karabinerji močno pootstrili nadzorstvo. Včeraj je v njihovo past padel Brandolin.

VOLITVE / TISKOVNA KONFERENCA

Ofenziva SKP proti
večinskemu
volilnemu sistemu

Komunisti v obrambo šibkejših

DRAGO GASPERLIN

Lani je kupna moč delavcev v industriji opesala za 3,5 odstotka, uslužbencev javnih uprav pa za 5,5 odstotka. Ze to zgovorno opredeljuje socialno obubožanje, ce pa k temu dodamo se zle ucinke, ki jih bodo imeli letos moccan padec vrednosti lire, odpusti z dela, navitje davcnega vijaka, podrazitve javnih storitev, ki bo poglana navzgor inflacija, in med drugim dejstvo, da se je obseg stecajev oziroma oddaje državnih podjetij zasebnikom samo na Trzaskem povečal lanske leto kar za 53 odstotkov, tedaj postane jasno, da hitimo naproti pravemu razsulu socialne države. Marsikdo se tega sicer zaveda, ni pa nikakor prišel do spoznanja, da se utegne takson ze itak porazno stanje se poslabšati, ko bi dokončno prodrli gotovi predlogi o spremembi volilnih mehanizmov - predvsem iz vrst demokristjanov - ki zagovarjajo večinski sistem. Taksen sistem je zelo ocitno uperjen proti sleherni socialni pridobitvi, njegov cilj je pomesti s socialno-politico opozicijo in je torej izrazito avtoritarnega značaja.

Tako je naglasil trzaski pokrajinski tajnik Stranke komunistične prenovе Jure Canciani, tako da so karabinerji močno pootstrili nadzorstvo. Včeraj je v njihovo past padel Brandolin.

stni teden zoper zakonprevaro«. Gre za vrsto manifestacij, ki jih bo SKP priredila od jutri do 24. januarja po vsej Italiji in v tem okviru to soboto, 16. t. m., ob 17. uri tudi v Kongresnem centru v prostorih bivše Pomorske postaje v Trstu. Tod pojde za manifestacijo v deželnem merilu, ki jo bo vodil deželni strankin koordinator Gianluigi Pegolo in na kateri bo po slovenskem nagovoru bivšega senatorja Stojana Spetice spregovoril član vsedrjavne vodstva SKP oziroma odgovorni za gospodarsko in delovno problematiko Franco Giordano. Cemu ta poteza komunistov? Tudi zaradi tega, ker se celo levica ne zaveda stvarnih razseznosti dvojnega problema - nove volilne zakonodaje in njenih zlih učinkov na nadaljnji obstoj naprednih političnih sil oziroma na življenje manj premožnih plasti prebivalstva. Pobudo SKP gre torej razumeti tudi kot spodbudo vsem demokristničnim krogom in strankam, naj se priključijo njenemu protestu zoper nakane večine v korist privilegiranim slojem in proti soudeležbi ljudskih množic pri političnih izbirah. Skratka, za to, da podprejo proporcni volilni sistem, ki naj zagotovi predstavništvo v javnih telesih tudi manjšim strankam - zagovornicam pravic šibkejših.

SKLAD MITJA ČUK

Spoznavajmo naše otroke

JELKA CVELBAR

Velikokrat se pri svojih običajnih odnosih s svojimi malčki sprašujemo, zakaj jim tako težko dopovemo, da je popolnoma vseeno, če je kozarec, iz katerega pijejo, tisti z Lepotico in Zverjo ali oni z racmanom Jako. Oni pa necejo piti iz drugega kot iz priljubljenega.

Koliko prerekanja je zaradi tega, ker si pri mizi želijo vedno isto mesto, isti kroznik in isti kozarec in ce bi karkoli premaknili, bi izginil ves ze tako picli apetit. Pri majhnih otrocih je pac tako: zdi se, da potrebujejo trdnost dneva pravila, po katerih živeti. Ko se

bomo tudi starsi ob globljem spoznavanju svojih otrok prepirali, da so majhni otroci pravzaprav konzervativne vrste, bo morda naše sožitje boljše. Morebiti pa nam bo tudi lažje spoznati, pri katerih nacelih naj se vztrajamo in kateri ukazi bi izvenili kot prisila, ki bi nas postavila na mesto tirana, ali bi zaradi prevelike popustljivosti dovolili, da bi tiran postal nas zlati otroček.

Otroci si pomagajo pri opravljanju vsakdanjih opravil z obrednimi postopki. Od tod razlaga za vedno eno in isto mesto, za isti

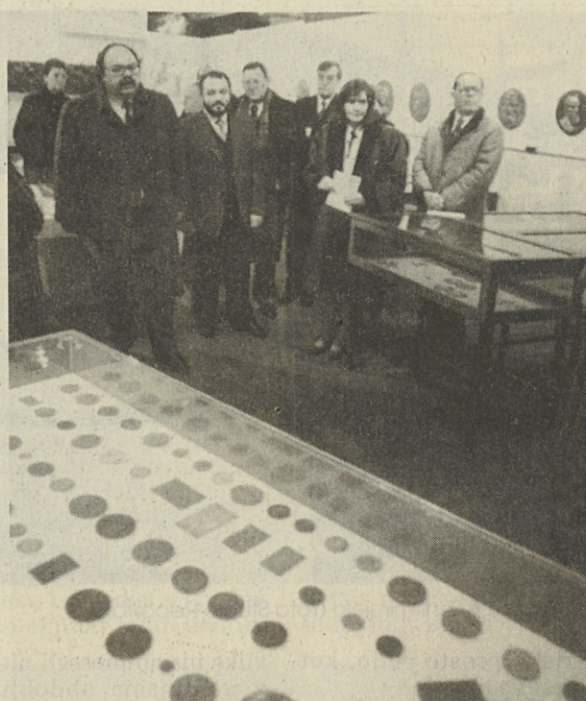
kozarec ali skodelico in isti kroznik pri mizi. S pomočjo takega obredja si gradijo vsakdanjik. Toda od kod naj jim dovolimo tako obredje? Ali je se normalno, da otrok noče nikjer drugje jesti "mnestre" razen na svojem triciklu? Ali ne gre morda za otrokovo sicer podzavestno dokazovanje, kako nas ima v pesti, kako ga lahko ubogamo? Ali za popolnoma normalno in njegovemu razvoju primerno dokazovanje svojih sposobnosti? Včasih se podobne situacije same od sebe spremenijo v "normalni način življenja", ce smo starsi le dovolj mirni in vztrajni. Zgodijo se celo, da enolončnico naenkrat otrok lahko mirno poje pri mizi.

Resitev za pravo sožitje in veselo življenje je samo ena: starsi, ker smo pac večji in sposobnejši in sploh odrasli, si privzgojimo navado, da bomo na svoje otroke gledali tako, kakršni pac so: sredi razvoja in s posebnimi lastnostmi in potrebami, ki niso vedno identična z lastnostmi in potrebami odraslih.

TRST / PALAČA COSTANZI

Zvoki kolajn in plaket na razstavi

V galeriji palace Costanzi so včeraj odprli zanimivo razstavo Zvok in oblika (Il suono e la forma), na kateri je razstavljenih več sto medalj in plaket, ki so bile vlite ob raznih priložnostih. Razstava se odvija pod pokroviteljstvom občinskega odborništva za kulturo, občinskih muzejev, občinskega gledališkega muzeja "C. Schmidl", državnega geografskega inštituta, državne kovnice ter italijanskega združenja kolajn; sodelovali sta Državna ljudska knjižnica ter Trzaski numizmatični

ni krozek pod pokroviteljstvom ministrstva za kulturne dobrine.

Nedvomno gre za največjo tovrstno razstavo v mestu. Kot je dejal odbornik za kulturo Perelli se je treba zahvaliti tudi občinski upravi, ki je opravila veliko delo, kljub temu, da ima na razpolago zelo malo sredstev, ki pa jih v korist celotnega mesta zna ocitno zelo dobro izkoristiti. Pobuda pa je poleg tega pokazala, kako se lahko dela ob podobnih pobudah, ko se prepletajo interesi javnih in zasebnih ustanov.

VČERAJ-DANES

Danes, ČETRTEK,
14. januarja 1993
ODON

Sonce vzide ob 7.42 in zatone ob 16.46. Dolžina dneva 9.04 - Luna vzide ob 24.00 in zatone ob 10.32.

Jutri, PETEK,
15. januarja 1993
MAVER

VREME VČERAJ: Temperatura zraka 9 stopinj, zračni tlak 1030,6 mb narasla, brezvetrje, vlaga 90-odstotna, nebo oblačno s slabo vidljivostjo, morje mirno, temperatura morja 9,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Silvia Incrocci, Sara Bressan, Alberto Zugna, Martina Tommasini, Federica Fonda, Francesco Colussi, Andrea Lugli.

UMRLI SO: 88-letna Maria Strain, 77-letna Cristina Babuder, 60-letni Luciano Vidav, 82-letna Herta Wandling, 46-letna Irene Varin, 73-letna Anna Cramesetter, 79-letna Elvina Fragiaco, 84-letna Anna Berzan, 88-letna Angela Bertok, 52-letni Basilio Punter, 82-letni Umberto Legat, 90-letna Veronica De Bernardi, 67-letni Eugenio Antonelli, 73-letna Giovanna Seriani, 59-letna Antonina Fancelli, 24-letni Paolo Catì, 86-letni Guglielmo Golec, 83-letna Assunta Castellani, 77-letna Flora Passante.

LEKARNE

Od ponedeljka, 11., do nedelje, 17. januarja 1993
Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Roma 16 (tel. 364330), Trg Valmaura 11 (tel. 812308), Milje - Lungomare Venezia 3 (tel. 274998), NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za nujne primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Roma 16, Trg Valmaura 11, Trg Garibaldi 5, Milje - Lungomare Venezia 3, NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za nujne primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Garibaldi 5 (tel. 726811).
Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVI-TA

Urad za informacije KZE
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

KINO

ARISTON - Danes dvorana rezervirana British Film Clubu.

Jutri: 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Il dannò«, r. Louis Malle, i. Jeremy Irons, Juliette Binoche. Prepovedan mladini pod 14. letom.

EXCELSIOR - EXCELSIOR AZZURRA - Od 13. do 17. januarja se bo v dvoranih odvijal Filmski festival Alpe Adria Cinema.

NAZIONALE I - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 »Guardia del corpo«, i. Kevin Costner, Whitney Houston. NAZIONALE II - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »Ultimo dei Mohicani«, i. Daniel Day Lewis.

NAZIONALE III - 15.30 »Moana puledra selvaggia«, prepovedan mladini pod 18. letom.

NAZIONALE IV - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Al lupo, al lupo«, r. Carlo Verdone, i. Francesca Neri.

GRATTACIELO - 17.00, 19.30, 22.00 »Codice d'onore«, i. Tom Cruise, Jack Nicholson, Demi Moore.

MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Puerto Escondido«, r. Gabriele Salvatores, i. Diego Abatantuono, Valeria Golino.

EDEN - 15.30, 22.10 »Eva, la pornomotociclista«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.10 »La morte ti fa bella«, r. Robert Zemeckis, i. Meryl Streep. LUMIERE - 17.30, 19.45, 22.00 »Pomodori verdi fritti alla fermata del treno«, i. Kathy Bates, Mary Stuart Masterson, Mary Louise Parker.

ALCIONE - 16.15, 18.10, 20.00, 22.00 »Un cuore in inverno«, r. Claude Sautet, i. D. Auteuil, E. Beart, A. Dussolier.

RADIO - 15.30, 21.30 »Cavalcata anale«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PRIREDITVE

TPK SIRENA priredi jutri, 15. januarja, ob 20.30 VEČER MED ZVEZDAMI. Predaval bo Andrej Gustin iz Ljubljane s pomočjo diapozitivov in, ce bo vreme naklonjeno, tudi teleskopa.

Vstop prost! Vabljeni!
KD IVAN GRBEC - Jutri, 15. januarja, bo ob 20. uri Miran Kosuta predstavil knjigo Borisa Pangerca MAJENCA. Nastopil bo MPZ Valentin Vodnik iz Doline pod vodstvom Ignacija Ote. Vabljeni.

PD SLOVENEZ BORST - ZABREZEC priredi ob praznovanju vaskega patrona sv. Antona KULTURNO PRIREDITEV v nedeljo, 17. januarja, ob 17.30 v Srenjski hiši v Borstu. Nastopajo: MePZ Slovenec - Slavec, Tamburaski ansambel iz Boljunca in dramska skupina DOMOVINA iz Opa s veseloigro MI SEJEMO. Vabljeni!

SKD Tabor - Prosvetni dom Opcine - V nedeljo, 17. t.m., ob 16.30, bo gostovala gledališka skupina KD Kraski dom z Repentabra z dramskim delom Stane Milic-Lazar "Kdo je kriv?" Vabljeni.

STRANKA KOMUNISTIČNE PRENOVE občine Dolina vabi clane in simpatizerje na PRAZNIK VCLANJEVANJA, ki bo v soboto, 16. januarja, ob 19.30 v dvorani V. Vodnik v Dolini. Program: razvitje partijske zastave sekcije dolinske občine in nastop Pihalnega orkestra Breg.

KD PRIMORSKO vabi na predstavitev knjige SARVINSKE ZGODBE - drugi del - Marije Franca iz Gracišca v nedeljo, 17. t.m., ob 19. uri v Srenjski hiši v Mackoljah. Avtorico bo predstavil urednik Fontane Danilo Japelj, sodeluje vokalni kvartet Galeb iz Izole.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB IN MLADINSKI ODBOR SLOVENSKE PROSVETE vabita ob obletnici mednarodnega priznanja samostojne Slovenije na SLOVENIJA PARTY, ki bo v soboto, 16. t.m., v Ul. Donizetti 3. Oblikovali ga bodo predsednica SKK Natasa Zubalic, vokalno-instrumentalni kvartet Nomos, gledališka skupina SKK, slavnostni govornik pa bo pisatelj Boris Pahor. Sledila bo družabnost ob prigrizku in glasbi. Začetek ob 19.30.

OBVESTILA

SPOROČILO CLANOM TPPZ - Jutri, 15. januarja, ob 20. uri bo v Bazovici v Partizanskem domu PRVA VAJA V LETU 1993. Vaja bo za celotni ansambel.

STRANKA KOMUNISTIČNE PRENOVE - KROZEK KRAS vabi vse clane in simpatizerje na PRAZNIKA VCLANJEVANJA v ponedeljek, 18. januarja, ob 19. uri v Prosvetni dom na Opcinah in v petek, 22. januarja, ob 20. uri v Ljudski dom v Trebach.

V DOMU NA BRDINI na Opcinah bo 17. januarja ob 11. uri predavanje »Kako si z bioenergetskimi masazami (shiatsu, reiki) pomagamo pri revmatičnih in drugih obolenjih. Sledijo praktični prikazi, tudi posamezni. Vabljeni.

ŠOLSKÉ VESTI

UCITELJI COS M. SAMSA - DOMJO in I. T. ZAMEJSKI - RICMANJE obvescajo, da bo informativni sestanek za predvpis v 1. razred jutri, 15. januarja, ob 16.15 v prostorih osnovne sole pri Domju. Vabljeni!

ČESTITKE

Danes praznuje 3. rojstni dan MARTINA CONTA. Mnogo zdravja in veselja v življenju ji želijo mama Mariagrazia, nona Mafalda, boter in botra ter stric Emil.

Danes postane polnoletna ALENKA SPETIČ. Vse najboljše in vso srečo ji želijo nona Meri in nono Maks, stric Marjan in Bruna, Igor in Katja.

5. t. m. nas je osrečila Asja
Z Macri in Aljosa se je veselilo in ji želijo, da bi bila njena življenjska pot posuta s cvetjem
nona Sonja, pranova Zofija, pranova Ferdinand in Neva

MALI OGLASI

V JAMLAH, Zupanciceva 8, je Mario Pahor odprl osmico.

V ZGONIKU 71 je odprl osmico Mario Milic. OSMICO je odprl Radovan Semec iz Prečnika.

KNJIGOVODJA, dolgoletna praksa import-export, slovenscina, srbohrvascina, nemscina, isce primerno zaposlitev. Tel. 396246.

DAJEM instrukcije iz matematike in financne matematike za srednje in visje sole. Tel. na st. 310954 ob večernih urah - Monika.

DIPLOMIČANA prevajalka Mirjam Levstik opravlja strokovne in poslovne prevode v/iz nemscine, italijanscine in slovenscine. Instruira nemscino, italijanscino in slovenscino na vseh stopnjah. Mozen individualni ali skupinski pouk. Profesionalen pristop, zajemcen uspeh. Telefon/Fax 0481-522250.

18-LETNI RTV-tehnik, diplomiran na zavodu Jozef Stefan, isce primerno službo. Tel. na st. 281211.

ISCEM delo kot gospodinska pomocnica v Trstu ali okolici, tudi veckrat tedensko. Tel. na st. 003866/81498.

PRODAM preurejeno hiso na Krasu. Tel. v vecernih urah na st. 220200.

PRODAMO na Fernetich hiso z vrtom. Tel. na st. 826084 v uradnih urah.

PRODAJAM renault clio 1.4 RT, januar 1991, v odlicnem stanju. Tel. na st. (0481) 535019.

PRODAJAM hlevski gnoj (goveji ali konjski) v okolici Gorice, dostava na dom. Tel. (0481) 20521 ob uri obedov.

PRIMORKA, z visjesolsko izobrazbo, zeli spoznati sopotnika, od 40 do 52 let, s srčno kulturo in smislom za življenje v dvojce. Ponudbe poslijte na: Fermo Posta Centrale, Trieste, Patente 100925.

GOSTILNA Gustin v Zgoniku obvesca cenjene goste, da bo zaprta zaradi dopusta do petka, 15. januarja.

PRISPEVKI

V spomin na gospo Tonco Zerjal, ki je dolgo skrbela za naso solo darujejo uciteljice Vilma, Vesna, Lojzka, Ida, Majda, Silvana in Bonija 75.000 lir za COS Fran Venturini v Boljuncu.

V spomin na naso predrago Heleno Kosuta darujeta mama in brat Aleksander z družino 200.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

Nameste cvetja na grob Alberta Cante daruje Vera Pertot 30.000 lir za SD Sokol.

V spomin na pok. Marjota Coka daruje družina Opelt 100.000 lir za Skupnost Družina Opcine.

Družina Sosic daruje 50.000 lir za Skupnost Družina Opcine.

V spomin na pok. prijatelja Fausta daruje Slavko Brisic 50.000 lir za Domspomenik padlim v Brisicikh.

Alma Pertot daruje 50.000 lir za Knjiznico P. Tomazic in tovarisi.

Ob obletnici smrti drage mame in none Mile Sosic daruje Bozica z družino 50.000 lir za SKD Tabor.

Ucenci, ki so z uciteljico Drago Lupinc zakljucili 5. razred OS F. Bevk v solskem letu 90/91, darujejo v njen spomin 78.000 lir za

nakup knjig za solsko knjiznico Zdruzenja starsev.

Ob 4. obletnici smrti dragega Karla Kalca daruje žena Marija z družino (Gropada 105) 50.000 lir za KD Skala - Gropada.

Nameste cvetja na grob Danile Caharija vd. Gruđen darujeta Ada in Miranda Masten 100.000 lir za SD Sokol.

Nameste cvetja na grob Olge Caharija-Usaj darujeta Antek in Tatjana Tercon 50.000 lir za KD I. Gruđen.

Ob placanju clanarine so prispevali za Društvo slovenskih upokojencev: Roza Grgic 15.000 lir, Justina Race 20.000 lir in Roza Pockar 10.000 lir.

V spomin na pok. Stanislava Hrovatina darujejo soletniki Karle in Valerije 60.000 lir za SKD Tabor in 60.000 lir za popravilo orgel domaće cerkve sv. Jerneja.

Zapustil nas je nas dragi

Bruno Brando

Pogreb bo danes, 14. januarja, ob 9.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Sempolaju.

Z ljubeznijo zalujejo za njim Ada ter Suzi in Marina z družinama

Praprot, 14. 1. 1993

Zapustila nas je nasa draga mama in nona

Marija Strajn vd. Furlan

Pogreb bo jutri, 15. januarja, ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v dolinsko cerkev.

Zalostno vest sporočajo hčeri Meri in Nerina z možem Eniom, vnuka Maurizio z zeno Cinzio in Ester z možem Tuljom, bratje in sestre ter drugi sorodniki

Dolina, 14. 1. 1993
(Pogrebno podjetje Zimolo)

Zapustil nas je nas dragi

Basilio Punter

Pogreb bo jutri, 15. januarja, ob 10.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev in na pokopališče na Proseku.

Zalostno vest sporočajo sestra Darka, prijatelj Augusto, nečaki in drugi sorodniki

Trst, 14. 1. 1993

IZREDNI POPUSTI DO 80%

pri tekstilu visoke mode in konfekciji

TRST - UL. MAZZINI 26 - TEL. 631358

PREČNIK / PRIZNANJE RAZNAŠALKI ZORI SVETLIČ

»Vedno sem bila pripravljena žrtvovati za našo stvar«

Zora je 27 let ob vsakem vremenu raznašala Primorski dnevnik

MARTIN BRECELJ

Za tisto veliko družino, ki jo sestavljajo naši bralci, je bil včeraj v Prečniku v devinsko-nabrezinski občini poseben dan. V imenu uprave Primorskega dnevnika sta Vojko Slavec in Radivoj Cac izročila domaćinki, 82-letni Zori Svetlič, priznanje za 27-letno raznašanje našega časopisa po vasi.

»Tega dela nisem opravljala zaradi zaslužka, ampak zato, da bi podprla našo stvar,« je povedala slavljenska zbranim v svoji domaciji. »Za našo stvar sem vedno bila pripravljena marsikaj napraviti ali celo žrtvovati in prav nič mi ni bilo težko vsako jutro ob 6. uri ali se prej vstati in napraviti krog po vasi s snopom naših dnevnikov v roki, in to v vseh letnih casih in ob vsakem vremenu.«

Zora Svetlič je prevzela raznašanje Primorskega dnevnika leta 1965 od Marije Zege, zdaj pa ga zapusca sosedom Rojcem. »Imam pac svoja leta; da predam drugim to nalogo, pa sem se odločila potem, ko sem pred nedavnim na stopnicah padla in se ranila,« je se povedala gospa Zora, ki se sicer se vedno tako dobro drži, da se je ob podelitvi priznanja nas Slavec obvezal, da bo Primorski dnevnik v znak hvaleznega priznanja dobivala brezplačno se vsaj 27 let. Pristavimmo naj, da nasa slavljenska, odkar je pred leti izgubila moza, dejansko sama vodi sicer skromno

domačo kmetijo in da se vedno dela na polju in v hlevu, tako da se v bodoce prav gotovo ne bo dolgočasila, niti v jutranjih urah ne, v katerih je doslej delala za nas časopis.

Gospo Zoro smo med drugim povprašali, kaj meni o novem Primorskem dnevniku. »Po pravici moram povedati, da se lep cas nisem mogla znati v novem casopisu,« je odgovorila. »Prej sem dnevno branje casopisa opravila v kratkem casu in takoj sem tudi vedela, kje iskati stvari, ki me posebej zanimajo. Novemu dnevniku se se le zdaj privajam, mislim pa, da bi lahko posvetil vec pozornosti trzaski in goriskim kroniki.«

Na domu Zore Svetlic se je ob podelitvi priznanja za dolgoletno raznašanje zbralo lepo stevilo domaćinov. Tudi nekateri izmed njih so izkoristili naso prisotnost, da so nam posredovali svoja mnenja o novem Primorskem dnevniku. »Ni res, da nas novice iz Slovenije ne zanimajo, kot je Primorski dnevnik pisal na osnovi neke ankete o nedavnih volitvah v sosednji republik. Res pa je, da bi moral časopis posvetiti vecjo pozornost dogajanju v naših krajih, zlasti gospodarstvu pri nas in sirse v Italiji,« je med drugim povedala mlajša gospa.

Z njenimi izjavami so se tudi drugi strinjali. Vsi pa so poudarili, da je nas dnevnik zdaj vsekakor bogatejši.

Zora Svetlič (foto Ferrari)

ZGODOVINA / V PRIMČEVI VILI

Seminar o deportirancih v nacistična taborišča

V konferenčni dvorani Vile Primc na Rebri za Greto st. 38 v Trstu se bo odvijal danes od 16. do 19. ure seminar o deportirancih v nacistična taborišča zaradi političnih in rasnih razlogov. Zanimivo in poučno prireditvev organizira Deželni inštitut za zgodovino odporniškega gibanja v Furlaniji-Juljski krajini v sodelovanju s trzasko sekcijo Vsedržavnega združenja bivših deportirancev - ANED in z Združenjem mladih Zidov.

Profesor Gustavo Corni, docent nemške zgo-

dovine na Univerzi v Trstu, profesor Marco Coslovich, raziskovalec na isti univerzi, in profesor Giovanni Miccoli, docent zgodovine katoliške Cerkve istotako v Trstu, bodo predstavili zadnje tri knjige iz zbirke ANED-Franco Angeli: La conferenza di Wannsee, La Circolare Pohl in Gli ultimi giorni dei Lager.

Triurno razpravo, o kateri je zeleti, da bi se je udeležilo kar največ ljudi, bo vodil predsednik Združenja bivših deportirancev v Piemontu dr. Bruno Vasari.

NOVICE

Na prefekturi analizirali težave v gradbeništvu

V torek se je na prefekturi sestel pokrajinski odbor za javne ustanove. Sejo je vodil namestnik prefekta dr. Labia, udeležili pa so se je župani, predstavniki gospodarskih združenj in urada za delo. Razpravljali so o gradbeni dejavnosti na Goriskem. Ocenili so, da v zasebnem sektorju ni opaziti zaskrbljujočih znakov krize. Predstavniki strokovnih združenj pa so opozorili na zelo počasen ritem pridobivanja soglasij, zlasti kar zadeva Dezele. Opozorili so nadalje na skromna in neustrezna finančna sredstva Dezele v podporo gradbene dejavnosti, bodisi v zasebnem, kakor v javnem sektorju in na posledice, ki se kažejo vsled upočasnitve ritma crpanja posojil od zavoda Cassa depositi e prestiti.

Gorica kinema ponuja film z Alpe Adria festivala

Nocoj se po novoletnem premoru ponovno začne spored Gorica kinema, ki ga organizira Kinoateljje v kinu Vittoria. Nocoj bodo 20.45 predvajali film, ki je sinoči otvoril pregled "Alpe Adria" v Trstu. Dr. Korczak Andreja Wajde je zgodba o judovskem učitelju na Poljskem pod nacistično okupacijo. Ve, da je usoda njegovih učencev smrt, vendar jim vseeno uliva upanje. Gorica kinema se bo 21. januarja nadaljeval s filmom Otarja Iselianijsa Lov na Metulje, 28. januarja pa bo na sporedu film Iana Sellarja Praga.

Ogenj v kleti v Ločniku

Goriški gasilci so predsinoci pohiteli v Ločnik, kjer je izbruhnil požar v kletnih prostorih stanovanjske stavbe v ul. Marega 32. Hiter poseg gasilcev je preprečil večjo škodo. Poslopje je last zavoda za ljudske hiše (IACP). Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen, saj je v istem poslopju izbruhnil podoben manjši požar že pred nekaj tedni.

V Vidmu obsodili Jameljca

Vidensko sodišče je obsodilo na 2 leti in 4 mesece zapora in 12 milijonov lir kazni 34-letnega Marina Suca iz Jamelj, zaradi sodelovanja pri ilegalnem prehodu meje sedmih državljanov Sri Lanke. Kaznivo dejanje je zagrešil 30. avgusta 1991 pri Praprotnem v Beneški Sloveniji.

V Trziču obisk iz Slav. Broda

V Trzicu je bila včeraj na obisku delegacija upraviteljev iz Slavonskega Broda. Vodil jo je podpredsednik občinske skupščine Mirko Tomac. Na občini je članice delegacije sprejel župan Calzolari z odbornikom Murgio. Obisk sodi v prizadevanja po odpravljanju posledic vojne, ki je prizadela tudi Slavonski Brod in za čimprejšnjo gospodarsko obnovo.

V Lucci našli truplo moškega rojenega v Gorici

V Lucci so včeraj našli zgozleno truplo 47-letnega Danka Markoviča, nomada rojenega v Gorici. Truplo so našli v ostanku pogorelega avtomobila. V teku je preiskava, da bi ugotovili, ali gre za nesrečo ali kaj drugega.

»SREČANJE Z AVTORJEM«

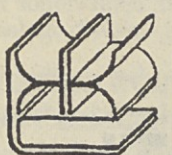
pesnik

KAJETAN KOVIČ

ob izidu njegove pesniške zbirke
Predstavila ga bo prof. Lucana Budal.

Danes, 14.1.1993, ob 18. uri v knjižnici
Damir Feigel v Gorici (Ul. Croce 3).

Vabljeni!

katoliška knjigarna
libreria cattolica s.r.l.

Vas vljudno vabi na predstavitev knjige

BISERI
POD SNEGOM

jutri, 15. januarja 1993, ob 17.30 v galeriji
Katoliške knjigarne.

Knjigo bo predstavil dr. Rafko Dolhar.

Odlomke bo bral Livij Valencic.

GOSPODARSTVO / POGOVOR S TAJNIKOM CGIL BONOM

Zaostrovanje stanja ob odsotnosti pobud

Brez industrijske baze ne more biti izhoda iz krize

VLADO KLEMSE

Mesec dni dopolnilne blagajne za vse zaposlene v podjetju HFE (nekdanji Inteco), zaradi pomanjkanja naročil, zasedba tovarne Filatura di Gorizia v Podgori, ker delavci a niso prejeli place, preko sedem tisoč oseb, ki išče delo in je na seznamih nezaposlenih. Trije dovolj zgovorni pokazatelji, ki govore o upehanem goriskem gospodarstvu in o poglobljanju krize, oziroma o odpiranju novega zelo težavnega obdobja. Kako iz slepe ulice? Vprašanje smo zastavili pokrajinskemu tajniku sindikalne zveze CGIL Giulianu Bonu.

»Ze sredi osemdesetih let, ko je gorisko gospodarstvo tudi doživljalo zelo težavno obdobje, smo v soocanju z Dezele postavili nekaj osnovnih zahtev. Cilj je bil uravnovesje gospodarstva v posameznih območjih dezele. Ta cilj bi bilo na Goriskem mogoče doseči z ugotovitvijo prisotnosti in vloge podjetij z državno soudeležbo in tudi s postopnim nastajanjem centra tekstilne industrije, v zameno za zaprtje podgorško tekstilno tovarno. Ni težko preveriti tisto malo, kar je bilo uresničeno. To je eden

V hali Filatura di Gorizia jsodobni stroji te dni mirujejo (foto Studio Reportage)

od vzrokov, da se danes nahajamo v objektivno hujski krizi, kakor v obdobju 1980-1985».

Kakšen nacrt ponuja danes sindikat?

»Ponudimo lahko le osnovno usmeritev. Nacrti so stvar gospodarstvenikov in politikov. Vsekakor je treba zagotoviti minimalno industrijsko bazo in okrog le te omogočiti razvoj terciarnih dejavnosti, predvsem storitev. Treba je vendarle opraviti točne in jasne izbire. Za izhod iz krize, se ni mogoče zanašati na staro logiko in stari način reševanja».

Pomeni stara logika tudi sklicevanje na Go-

riško prosto cono, kot rešilno bilko?

»Ravno to. Tako ravnanje, zal zelo poslošno, ne more biti perspektivno. Goriska prosta cona je eden od razlogov, da je gospodarstvo na Goriskem zmeraj živelo nekako "drogirano". Zato tudi pomanjkanje pravega podjetniškega čuta».

Kaj se po vašem ovira iskanje stvarnih in možnih rešitev iz sedanjega nelahkega položaja?

»Da je položaj iz dneva v dan bolj zaskrbljujoč prica tudi podatek, da je v sezname tistih, ki čakajo na zaposlitev vpisanih preko sedem tisoč oseb. Te ste-

vilke nismo presegli niti v najhujšem obdobju prejšnje krize. Pomemben napredek bi bil, ko bi politiki in gospodarstveniki začeli sploh razmišljati bolj stvarno, o tujakjsni situaciji, pa o tem, kaj se dogaja pri sosedi.

Ni jasno, kaj Gorica zeli sploh biti. Marginalno območje Evropske skupnosti, težisce oziroma sredisce za gospodarski prodor na vzhod, mesto, ki se je naekrat zbal konkurence iz sosedsstva in ki prav sprico tega terja vecjo pozornost in olajsavo. Vsa ta stalisca smo slisali v par letih. Smesno. In brezperspektivno! «

BEGUNCI / SOLIDARNOST

"Projekt Tolmin" goriških skavtov zveze AGESCI

Poletna izkusnja animacije v tolminskem begunskem centru je italijanske goriske skavte trajno povezala s tankajsnimi bosanskimi otroki. Vse tri skupnosti voditeljev goriske AGESCI so zaradi te zav zimskega bivanja ter narascajocega stevila otrok in odraslih v centru pripravile nacrt za pomoc. Vec kot trideset odraslih vzgojiteljev in dvesto-pedeset fantov in deklet se bo vrstilo v dejavnosti, ki po eni strani pricuje konkretno solidarnost in možnost sozitia, kot poudarja Marco Zitter, ki je pri goriskih skavtski organizaciji odgovoren za "Projekt Tolmin", po drugi pa predlaga peda-

gosko metodo neposrednega spoznavanja stvarnosti beguncev ter izmenjave in primerjave kot nacina vzajemne bogatitve. Dejavnosti se bodo razlikovale glede na starostno stopnjo. »Vse delo zelimo izpeljati v pricipianju, da tudi najmlajsi volcic lahko pripomore k temu, da osreči življenje otrok, ki imajo prav tako kot on pravico do veselja in zadovoljstva«pojasnjuje Zitter.

Po neposrednem stiku s stvarnostjo begunskega centra je za vejo volcicev in pikapolonic (8-11 let) predvideno dopisovanje v likovni obliki, le tu pa tam kaka prevedena beseda. Poudarili bodo risanje kot sredstvo za premostitve jezikovnih ovir, zato bodo tudi izpeljali prvi likovni natečaj. Bozicni cas pa so ze namenili izmenjavi lastnorocnih izdelkov-daril.

Za vejo izvidnikov in vodnic (12-15 let) so si zastavili kot cilj "vzgojo k solidarnosti". V prvem delu bodo skušali pritegniti k sodelovanju tudi same starše. Predvidevajo nadalje, da bodo od februarja naprej stalno prisotne skupine mladih, ki bodo delovale za dobro treh mesecev.

Roverji in popotnice (16-19 let) bodo najprej skušali poglobiti nekatere aspekte (nestrpnost, vera, itd.), ki so zaznamovali izkusnjo bosanskih beguncev, nato pa zelijo na kraju "pustiti znamenje" in sicer tako, da bodo skušali izboljšati življenje v centru s pomočjo raznih služb v pomoč beguncem.

GORICA / ULICA ASCOLI

Jeza stanovalcev zaradi razrite ulice

Tudi trgovci in obrtniki se pritožujejo zaradi začete, prekinjene in opuščene obnove

MARKO MARINIC

Skupina stanovalcev, trgovcev in obrtnikov iz Ul. Ascoli je po vrsti brezuspešnih opozoril in protestov s pismom javnosti opozorila na zadevo, ki je po svoje značilna. Gre za ureditev razrite ulice in pločnikov. Kot znano je Ul. Ascoli ena prvih, ki jo je temeljiteje zajela obnova starih poslopij po zaslugi javnih ustanov (občine in instituta za ljudske hiše) in zasebnikov, ki so prispevali k oživitvi starega mestnega predela z obnovo trgovinskih in obrtniških dejavnosti. Predvidena je bila tudi obnova cestisca in pločnikov.

Obnova se je svojcas tudi začela, kot navaja v odprtem pismu nekaj desetletnih podpisnikov iz Ul. Ascoli. »Septembra lani so prišli delavci, da bi namestili vodovodne cevi in druge napeljave, nakar naj bi obnovili pločnika in ulično tlakovanje«, nam je pojasnil fotograf Giuseppe Assirelli, ki smo ga zaprosili za pojasnilo s tem v zvezi. Nekaj se je nato začelo, najprej so na komaj postavljenih ceveh ugotovili izgube vode. Spet so prišli delavci, spet nekaj razbili, potem pa prekinili z de-

Razkopana ulica Ascoli (foto Studio Reportage)

lom. Odtlej ni že nekaj mesecev več nikogar na spregled, cesta in pločnika pa so ostali razriti, ne da bi ljudje, ki tam živijo in delajo, dobili z občine pojasnilo, kdaj bodo dokončali z delom. Trgovci in obrtniki se se posebej jezijo, ker morajo zaradi prahu ali blata vsak dan čistiti svoje prostore in pa zato, ker jih nemogoče stanje ulice oskoduje tudi z od-

vračanjem kupcev. »Ne zahtevam, da bi v eni noči izkopali jarek, postavili 80 metrov cevi, ga zamasili in do naslednjega jutra tudi za asfaltirali cesto, kot sem to videl pred nedavnim v Nemčiji«, pravi Assirelli, »mislim pa, da bi z boljso organizacijo in usklajevanjem posegov lahko bila obnova naše ulice že zdavnaj končana«.

KINO

GORICA

VITTORIA Gorica kinema: 20.45 »Dr. Korczak«. Režija Andrej Wajda.

CORSO 17.15-19.30-22.00 »Codice d'onore«. T. Cruise in J. Nicholson.

VERDI 17.15 -22.00 »Guardia del corpo«. Kevin Costner.

TRZIC

COMUNALE Zaprti. Jutri 18.00-22.00 »Orlando«.

EXCELSIOR 17.30-22.00 »Spasmodici godimenti con liceali sextili«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

PRIREDITVE

PROSVETNO DRUSTVO STANDREZ, DRAMSKI ODSEK, pripravljajo premiero Goldonijeve komedije Sluga dveh gospodov. Premiera bo v soboto, 16. januarja 1993, ob 20.30 v župnijski dvorani v Standrezu, ponovitev pa v nedeljo, 17. t.m., ob 17. uri.

V CERKVI V SOVODNJAH bo v nedeljo, 17. t.m., ob 15. uri koncert božičnih pesmi treh zborov. Sodelovali bodo otroški pevski zbor iz Rupe, zbor Bilje-Orehovlje-Miren ter združeni zbor Rupa-Pec in cerkveni pevski zbor Miren. Božično misel bo povedal Marjan Markezic.

V LJUDSKI KNJIZNICI DAMIR FEIGEL v Ul. Croce 3 bo danes ob 18. uri na pobudo Kulturnega doma srečanje s pesnikom Kajetanom Kovic. Avtorja in njegovo poezijo bo predstavila prof. Lucana Budal.

V KATOLISKI KNJIGARNI bo jutri ob 17.30 predstavitev knjige Dusan Jelincica Biseri pod snegom. Knjigo in avtorja bo predstavil dr. Rafko Dolhar, odlomke bo bral Livij Valencic.

PRISPEVKI

V pocastitev spomina Duska Lebana, Rada in Renca Faganela darujejo druž. Faganel 50 tisoč lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Standrezu.

V pocastitev spomina Renca Faganela darujejo družine Faganel 100 tisoč lir za OK Val. Ob 20-letnici smrti Vojka Cotica, darujejo mama in brata 50 tisoč lir za podružnico sole Glasbene matice v Sovodnjah.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
BASSI RITA - Don Boscova ulica 175 - tel. 32515.

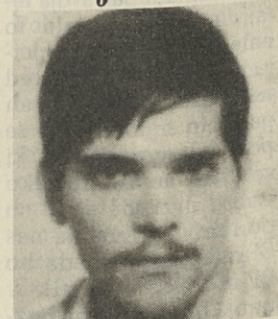
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
RISIMONDO - Ul. E. Toti, 52 - tel. 410701.

POGREBI

Danes v Gorici ob 9.30 Renato Stacchi na glavnem pokopališču, ob 11. uri Marija Ferligoj vd. Slilgoj na glavnem pokopališču, ob 12.30 Vita Bocin iz hiše v Ul. Gelsi 11 v cerkev sv. Jozefa v Strazicah in na glavno pokopališče.

14.1.1973 14.1.1993

Vojko Cotić

Dvajset let spominov z zalostjo in ljubeznijo
mama in brat z družinama
Gorica, 14. 1. 1993

GRADIŠČE / NENAVADNA NEZGODA

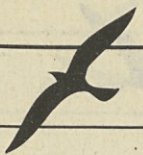
Tovornjak izgubil del tovora

Sredi križišča se je prevrnil 14 ton težak kovinski cilindar

Nenavadna prometna nezgoda je včeraj dopoldne pri Gradišču povzročila dveurno prekinitev oz. preusmeritev prometa na državni cesti Trzic-Videm. Pri odcepu za Romane je 34-letni voznik tovornjaka Gianni Cecutti iz Povoletta zaradi napake manevra zavozil na gredo sredi križišča. Pri tem se je z vozila prevrnil eden od dveh 14 ton težkih kovinskih cilindrov, ki ju je prevzaval. Na srečo ni bil nihče ranjen, za odstranitev težkega cilindra pa je moral poseči zerjav specializirane podjetja.

Odstranjevanje težkega cilindra (foto St. Reportage)

NOVA GORICA / ZAPLETI V SKUPŠČINI

Da bi bil volk sit, koza pa cela

Novogoriška SLS je na tiskovni konferenci povedala, zakaj gre v obstrukcijo

VALTER PREGELJ

Na včerajšnji novinarški konferenci je novogoriška podružnica Slovenske ljudske stranke (SLS) predstavila razloge za obstrukcijo sej občinske skupščine. Po trditvah predsednika odborniškega kluba SLS Tomaza Marušica so najbolj problematični nastopi posameznih članov izvršnega sveta na skupščinskih zasedanjih, ki so »vodilni člani IS lastijo več pravic, kot jim grejo po skupščinskih dokumentih.« Poleg tega izražajo svoje nezadovoljstvo glede izvajanja denacionalizacije v občini, namembnosti mladinskega doma oziroma diskoteke Ode-on in zanemarjanja razvoja podeželja.

Odbornica Nada Bolcar (SLS) se je dotaknila predvsem vprašanj o zase-danj občinske skupščine, ki potekajo kljub poslovniku po zamisli pred-sednika skupšcine in vodilnih članov izvršnega sveta. Bolcarjeva je v zvezi s kršenjem poslovnika omenila glasne pripombe iz klopi IS, smeh in celo zaljivke na račun skupščinskih nastopov njihovih predstavnikov. Očitno je, meni se Bolcarjeva, da se občinska vlada tudi po dveh letih in pol se ni sprijaznila s funkcijo in pravicami odbornikov, kar je konkretno

Predsednik občinskega izvršnega sveta Crtomir Spacapan nam je povedal: »SLS operira pri svojih napadih z neresničnimi podatki. Eden takih je, da se sredstva za gradnjo bazena zagotavljajo iz občinskega proračuna. Tudi ni res, da se premalo zavzemamo za razvoj kmetijstva v občini, saj smo poleg tega, da je skrb za kmetijstvo prevzela republika, med drugim namenili lani osem milijonov tolarjev iz občinskega proračuna in deset milijonov iz Sklada za razvoj drobnega gospodarstva. Glede pošiljanja gradiv IS pa toliko, da smo ena redkih občin, ki jih pošilja vsem strankam.«

ponazorila z nasle-dnjimi razlogi: gradiv za seje ne prejemajo pravčasno in ne vsebujejo bistvenih podatkov, pogosto so na seje vabljene premalo strokovne in kompetentne osebe, predsednik »izredno slabo vodi seje, ko daje na glasovanje nejasne in nepreciscene predloge sklepov,« ne spostujejo se dogovori vodij poslanskih skupin (primer dva-kratnega glasovanja o občinskem proračunu) in končno, zapisniki sej niso sprotno izdelani in ne vsebujejo poročil o uresničenju sklepov, se manj pa o neuresničenju.

Kar se denacionalizacije, SLS meni, da so postopki občinskih upravnih organov nepravilno vodeni in v škodo strank, saj se roki za dokončanje stalno zavlačujejo. Poleg tega opozarjajo tudi na problematiko o odpravi gradbenih okolišev, »kar

bi občina lahko storila s sprejemom ustreznega odloka in tako rešila vprašanje vrnitve zemljišč lastnikom stanovanjskih zgradb.«

O mladinskem domu je bilo že veliko napisanega in izrečenega, toda dejstvo je, poudarja Marušic, da se ob sprenevedanju izvršnega sveta in z nizko najemnino izkorišča družbeni kapital v prid zasebnika in se koga.

Nenazadnje v občinski podružnici SLS ugotavljajo privilegiran razvoj mesta Nova Gorica v primerjavi s podeželjem in sodijo, da so tam, kjer naj bi bil mestni center, parkirišča in da bazen ne sodi v center. Podpirajo pa predlog skupine odbornikov, da je potrebno občinsko skupščino reorganizirati in uskladiti z novonastalimi razmerami. Ti razlogi so tisti, zaradi katerih je slatranka SLS v tak korak.

AJDOVŠČINA / "POROKA" Z ITALIJANI

Ena redkih velikih naložb v regiji

Mlinotestu se odpira trg s konditorskimi izdelki

ARTUR LIPOVZ

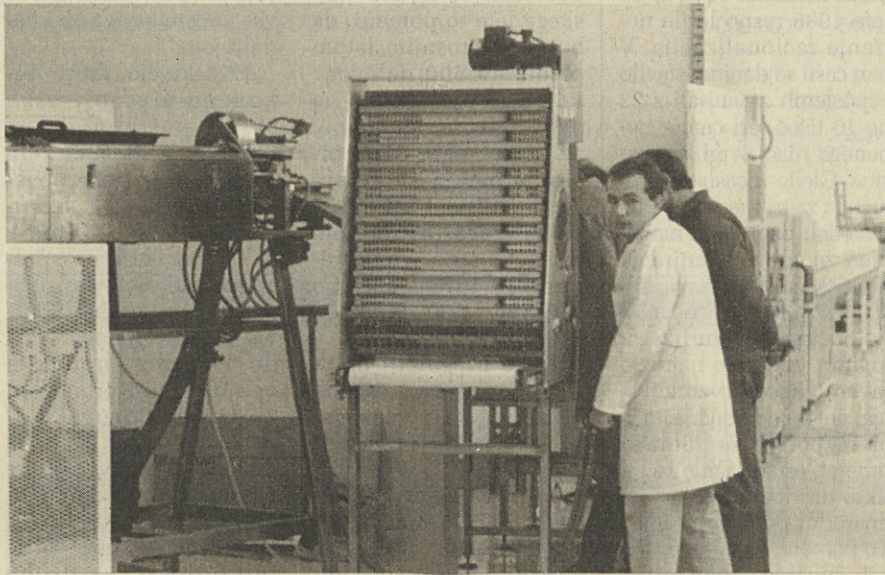
partnerjem Primavera iz Verone.

V Ajdovščini je z zgrajena nova tovarna s 3.000 kvadratnih metrov pokrite površine v kateri nameščajo prve linije. Proizvodna programa, ki bosta tu nameščena, se tehnološko in prostorsko dopolnjujeta. Izdelovali bodo votle in polnjene cevaste oblate (hohlhipp izdelke), kar bo proizvodna novost na našem trgu, savoiarde (kekse iz biskvitnega testa), sladke listke (sfogliatine, oziroma izdelke iz listnatega testa s prelivom) in kekse iz trdih zamesov. Av-

strijsko opremo za prvi program so pridobili z leasingom, opremo za drugi del naložbe pa je prispeval italijanski partner v Veroni, ki v Italiji ukinja proizvodnjo in jo seli v Ajdovščino v nekdanje socialistične države. Investicija je zahtevna in zapletena, zato se je nekoliko zavlekla, vendar kljub temu poteka v zastavljenih rokih. Po vsej verjetnosti gre za največjo naložbo ta trenutek v severnoprimorski regiji, kjer investicije, se posebej v proizvodnjo, lahko iščemo z lučjo. Tudi zato zasluži več pozornost.

V novi tovarni v Ajdovščini zdaj montirajo linije, ki jih bodo kmalu poskusno pognali. Proizvodnja na njih se bo postopoma povečevala, kot se bo v italijanski tovarni postopoma zmanjševala. Tako na trgu ne bo opaziti nikakršne prekinitve.

Podjetje Mlinotest se je v zadnjem letu tudi reorganiziralo. Poleg maticne delniške družbe oziroma središčnega podjetja je v sistemu še enajst družb - hčer.

Nova linija v Mlinotestu je že nared in čaka na začetek dela (Foto: A.Lipovz)

TRENTA / TNP

Podpora načrtom za razvoj doline

ROMAN BRIC

Na seji tolminske vlade so vodstvu Triglavskega narodnega parka, ki na Logu v Trenti ureja informacijski center, muzejsko zbirko, ambulantno, skupni prostor krajanov in 8 apartmajev, dali ustrezno soglasje. Z ureditvijo osrednjega objekta, ki je bil že leta 1988 zasnovan v občinskem projektu celovitega razvoja Trente, se ustvarja infomacijsko središče, ki naj bi pripomoglo k razvoju kvalitetnejšega turizma v dolini in širšem območju. V strokovnih podlagah za ureditev naselja Log v Trenti so program nadgradili se z dodatnimi predlogi: v bivši konjarnici bi uredili prostore za gostinstvo, servisno in izobraževalno dejavnost, bivše skladišče bi preuredili v rekreacijski objekt z apartmaji, depandanse v mladinski dom, manjši lokal in trgovino, pritličje pocitniškega doma Alpkomerca pa za različne dejavnosti.

Za predlagane preureditve sosednjih objektov se niso znani konkretni investitorji in nosilci programov. Tudi se niso urejene vse potrebne formalnosti, a to ni moteče. Tolminski izvršni svet je soglasal s predlogom, da Triglavski narodni park Bled postane nosilec realizacije zastavljenih razvojnih programov, prenos lastništva in druga lastninsko-pravna razmerja naj bi urejali sproti ob izvajanju posameznih projektov.

CERKNO / IŠČEJO SOVLAGATELJE

Lokalni radio v novem domu

Utesnjeni prostori, iztrošene naprave: a ne več dolgo, upajo radijci! (Foto: R. Bric)

ROMAN BRIC

Ce vprašate občane idrijske občine, kateri vir informacij jim je najbolj ljub, bodo rekli da radio Cerčno. Medtem, ko statusni položaj Radia Cerčno še vedno ni rešen, saj je bilo ustanavljanje firme po stari zakonodaji sredi postopka zaustavljeno, si je lani po 22 letih delovanja (prvic se je oglasil 3. januarja 1971) cerkljanski lokalni radio s pomočjo občine vendarle pridobil nove prostore. Sredstva v vrednosti 120 tisoč nemških mark za odkup novih prostorov Radia Cerčno, z velikostjo 90 kvadratnih metrov v novem poslovno-stanovanjskem objektu v Cerknem, je primaknila občinska skupščina. Vendar so prostori še prazni, saj Radio, ki naj bi po zastavljenem konceptu deloval kot mešano podjetje, dodatnih 70 tisoč

mark, kolikor bi stala nova oprema, nima. Tekoča sredstva, ki dotečajo iz proračuna občine, skoraj 60 odstotkov pa si z lastno komercialno dejavnostjo ustvari sam, po besedah začasnega direktorja Ivana Seljaka zadosočajo le za tekoče poslovanje, pokritje osnovnih stroškov delovanja in plač za dva zaposlena.

V najslabšem - lahko rečemo kritičnem - stanju je studijska in reportazna oprema, ki je povsem iztrošena. Radijci, ki svoj program oddajajo petkrat tedensko, pripravljajo celoten program trenutno se v starih studijskih prostorih na podstrešju upravne zgradbe podjetja Eta. Večina opreme je zastarela, saj je v uporabi že več kot 15 let, edino mešalno studijsko mizo so si naredili kar sami.

Cerkljanski radijci zato

računajo, da bodo zadeve hitreje stekle že letos. K sodelovanju si prizadevajo pritegniti nove vlagatelje, zlasti podjetja z bližnjega in bolj oddaljenega območja njihove slišnosti, s tolminsko občino pa se dogovarjajo o razširitvi signala tudi na to območje. Čaka jih še dokončna ureditev statusa firme, lastninskih razmerij in razmerij z ustanovitelji programov ter priprava aktov, saj Radio Cerčno sedaj deluje le na osnovi začasnih sklepov občinske skupščine. Z njimi pa ostajajo neurejene naotrnanja razmerja in pristojnosti ter odgovornosti za izvajanje programa.

Podrobneje bo treba določiti tudi pristojnosti radijskega Sveta, nekakšnega upravnega organa, ki se je v letu 1992 sesel le enkrat.

ILIRSKA BISTRICA, KOPER

Stavke ne pojenjujejo

Tokrat so na vrsti vozniki

DRAGICA PROSEN, FRANC ORESNIK

Opozorilno stavko je danes javnosti najavil stavkovni odbor delavcev v prevozniskem podjetju Transport Ilirska Bistrica. Razlog za nezadovoljstvo prevoznikov nevarnih snovi je v tem, da so že dlje časa izpostavljeni neziviljenjskemu ravnanju prometne policije Koper. Kot pravijo jih le-ta sistematično nadzira ne le na cestah, pač pa tudi med nakladanjem in razkladanjem na bencinskih crpalkah. Tezave imajo s parkiranjem vozil, saj kljub tri leta staremu zakonu o prevozu nevarnih snovi ni urejeno se niti eno parkirišče za nevarne snovi. Ne strinjajo se tudi z omejitvijo hitrosti za vozila z nevarnimi snovmi in preobremenjenostjo vozil, ki jih tehtajo se le po izhodu iz rafinerij, saj te niso opremljene za nakladanje na tehtnici, tako kot je praksa v zahodni Evropi.

Rezultat dosedanjih razgovorov z ministrom za notranje zadeve, načelnikom UNZ Koper in komandirjem policijske postaje Koper je le še strožje in se bolj togo obravnavanje situacij na cesti, zato so - kot pravijo - prisiljeni stavkati. V torek, 19. januarja bodo med 8. in 10. uro organizirali opozorilno stavko. V tem času bodo zaprli za ves promet v eni smeri ceste Kozina-Koper.

Stavkali bodo tudi v Slavniku. S stavko pred dveh mesecev je Slavniku sindikat dosegel odstavitev tedanjega vodstva podjetja in izvolitve nove direktorice, ki jo je sam predlagal. Novo vodstvo je medtem sicer poskušalo narediti, kar je bilo mogoče, toda vprašanje je, kakšne možnosti za uspeh je sploh imelo, pravi zdaj predsednik sindikata Boris Skergat. Ker se razmere v Slavniku v ničemer niso uredile, so se v sredo zvečer zopet odločili za stavko. Drevi bodo ustavili vse svoje avtobuse in zaprli postaji v Koprju in Ilirski Bistrici. Brez prevoza bo ostalo nekaj tisoč soljarjev in drugih prebivalcev obalnih mest in Ilirske Bistrice. Avtobusi drugih podjetij bodo morali ustavljati izven avtobusnih postaj. Slavnikovi avtobusi bodo med tokratno stavko vozili samo invalide iz Zavoda Elvirje vatovec v Strunjanu in soljarje, ki so jih že odpeljali v solo v naravi, zdaj pa jih bodo pripeljali domov.

330 zaposlenih v Slavniku zahteva takojšnje izplačilo novembrske in decembrske place, regresa za dopust in prehrano, dnevnice, potnih stroškov, jubilejnih nagrad in odpravnin. Nekoliko so pripravljeni počakati le z izplačilom razlik med lani izplačanimi plačami in kolektivno pogodbo. Podjetje jim po njihovi oceni dolguje kakih 60 milijonov tolarjev.

Toda pravih izgledov za hitro rešitev zahtev tudi sami ne vidijo: Slavnik je upnikom dolzan že 1, 8 milijarde tolarjev, več kot znasa vrednost podjetja. Tako bodo morali tisti, ki bodo morali na zahteve stavkajočih odgovoriti, nekako zagotoviti prevoze.

NOVICE

Srečna lastnica

SEZANA - 28-letna Vlasta Parapat iz Kacic-Parada, ki je trenutno brezposlena in se ji je ravno iztekla pravica do denarnega nadomestila za čas brezposlenosti, je srečna dobitnica prve nagrade velikega božično novoletnega zrebanja sezanske Preskrbe. Izmed 20. kupončkov, ki jih je pred novim letom prejela v preskrbinih trgovinah, je največ sreče imel kuponček iz sezanske Zeleznine, ki ji je prinesel Cimosovega AX-a. Direktor podjetja Boris Hrobat ji je slavnostno izročil avtomobilsko ključ (na sliki), ji zazelel srečno in varno vožnjo ter da bi se naprej tako zvesto kupovala v njihovih trgovinah. (Foto: O.K. Stojkovic)

Kmetje spet napovedali stavko

ILIRSKA BISTRICA - Vodstvo ilirskobistriske občine in stavkovni odbor pri Slovenski kmetijski zvezi bistriške podružnice SLS si vneto nadaljujeta z dopisovanjem. Po odgovoru bistriškega župana Staneta Prosenja je na naslov Skupščine občine prispelo novo pismo stavkajočih kmetov. Le ti ocitajo vodstvu, da so ugodili le eni od zahtev (izplačilo mleka) od starih predloženih. V pismu ki ga je podpisala predstavnica stavkovnega odbora Rozalija Sedmak pravijo, da obljub, da bo skupščina v celoti obravnavala in rešila problem odgovornosti v KZ Ilirska Bistrica, ne morejo sprejeti, ker je ta imela priložnost navedene probleme rešiti že na zadnjih dveh sejah. Tako nezadovoljni kmetje ponovno napovedujejo stavko, ki bo 27. januarja in bo trajala do končne rešitve.

Na koncu se to, vsem upravičencem je bistriška izpostava Hmezdove banke v petek, 8. januarja izplačala 60 odstotkov denarja za mleko, ki jim ga dolguje zadruga. Gre za skupaj približno 9 milijonov tolarjev, ki jih je zagotovila občina. (DP)

AGENCIJA
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA POSPEŠEVANJE
PRESTRUKTURIRANJA GOSPODARSTVA
IN SPODBUJANJE PROMOV PODJETIJ

S K L A D
REPUBLIKE SLOVENIJE
Z A R A Z V O J

v okviru Projekta prestrukturiranja in sanacije podjetij objavljata javni razpis za zbiranje ponudb za nakup podjetja

MEBLO POHIŠTVO BRANIK d.o.o.

Podjetje Meblo Pohištvo Branik d.o.o., Branik 76a, je v celoti v lasti podjetja Meblo Holding d.d., ki pa je v celoti v lasti Sklada RS za razvoj.

Dejavnost podjetja: **proizvodnja pohištva**

Število zaposlenih: 113

POGOJI SODELOVANJA V RAZPISU:

- V razpisu lahko sodelujejo tuje in domače fizične in pravne osebe. Ponudbe se morajo nanašati na nakup večinskega lastniškega deleža podjetja. Podjetje je pravno organizirano v obliki družbe z omejeno odgovornostjo, katere 100% lastnik je Meblo Holding d.d.
- Vsakemu ponudniku bo omogočen ogled podjetja, pogovor z vodstvom in dostop do potrebne dokumentacije za pripravo ponudb. Pisna pooblastila za obisk podjetja bo dajal, v dogovoru s potencialnimi investitorji, Sklad RS za razvoj.
- Od zainteresiranih ponudnikov se pričakuje, da bodo v svojih ponudbah, poleg cene za odkupljen lastniški delež, opredelili tudi:
 - * poslovni in razvojni načrt podjetja po prevzemu lastništva;
 - * predloge glede nadaljnjih investicij v proizvodno opremo in opremo za zaščito okolja;
 - * politiko zaposlovanja ter usposabljanja zaposlenih;
 - * način financiranja odkupa in nadaljnjega razvoja podjetja in morebitno dosedanje poslovno sodelovanje.
- Prispele ponudbe bo ocenila posebna komisija za oceno ponudb. Pri izbiri bo dana prednost aktivnim investitorjem, ki bodo priložili opis svojih dosedanjih operativnih izkušenj v dejavnosti, s katero se podjetje ukvarja. Ponujena cena za odkupljeni delež bo pomemben kriterij za oceno ponudb, vendar bodo poleg cene upoštevani tudi ostali elementi ponudb, ki so naštet v točki 3.
- Ponudbe morajo biti poslone s priporočeno pošiljko na Sklad RS za razvoj, Kotnikova 28, Ljubljana, najkasneje do 05.02.1993 do 12. ure, v zapечатih kuvertah z oznako "Projekt Meblo Pohištvo Branik".
- Sklad RS za razvoj bo sprejel na osnovi priporočila Komisije za oceno ponudb dokončno odločitev o najboljšem ponudniku najkasneje v 60 dneh po roku za oddajo ponudb.

Meblo Holding d.d. na osnovi tega razpisa ni zavezan skleniti pogodbo o prodaji lastniškega deleža v podjetju Meblo Pohištvo Branik d.o.o. z najboljšim ali katerikoli drugim ponudnikom

Za morebitne dodatne informacije v zvezi s to objavo se obrnite na Sklad RS za razvoj, Kotnikova 28, Ljubljana, po telefaksu št. 061 116 011, s pripisom "Projekt Meblo Pohištvo Branik" ali po tel. 116-340 - g. Vojko Kokoravec.

NOVICE

Slovenija polnopravna članica Evropske banke za obnovo in razvoj

LJUBLJANA - Predsednik Evropske banke za obnovo in razvoj Jacques Attali je včeraj poslal uradno pismo predsedniku Vlade Republike Slovenije dr. Janezu Drnovšku, v katerem ga je obvestil, da je Slovenija izpolnila vse formalnosti ter postala polnopravna članica te mednarodne bančne ustanove. Attali bo obiskal Slovenijo 26. februarja in se bo ob tej priložnosti pogovarjal o vsestranskem sodelovanju Slovenije in Evropske banke za obnovo in razvoj, zlasti pa o strategiji te bančne institucije do financiranja projektov v Sloveniji.

Vegros ponovno odprt

MARIBOR - Ponovno so odprli trgovino Vegros, ki je bila zaprta od konca prejšnjega leta. Lastnik, podjetje VEMA je naslo novega najemnika, Shopping, d. o. o., ki je prevzel skrb za 3000 kvadratnih metrov prodajnih površin, na katerih bodo ponujali raznovrstno blago za najširšo prodajo. Zaenkrat bo Vegros se imel status maloprodajne trgovine, po razširitvi na celoten prostor, to je 10 tisoč kvadratnih metrov, pa bodo prodajali tudi blago za grosiste. (P. T. D.)

Avstrija vlaga v slovaško bančništvo

DUNAJ - Avstrijska poštna banka P. S. K. Bank in Versicherungsanstalt der österreichischen Bundesländer Versicherungs AG sta vložili sredstva v novo slovaško hranilnico Postovo banko. P. S. K. si je tako pridobila 11-odstotni delež v Postovi banki, Bundeslaender 1, 8-odstotni delež, preostanek pa je se vedno v rokah slovaške Postove banke, kot je povedal Johann Berger, direktor za raziskave pri P. S. K. banki.

Postova banka je bila ustanovljena potem, ko je razpadla českoslovaška poštna hranilnica, v kateri sta imeli deleža omenjeni dve avstrijski banki. P. S. K. je imela pred tem, ko sta Češka in Slovaška postali ločeni državi, 32-odstotni delež, v zadnjem letu pa je 10, 5 odstotka tega deleža prodala Bundeslaender banki in Mednarodni nizozemski banki NV. (Reuter)

Stabilnost pezete ni dolgoročna

MADRID - Trenutna stabilnost španske pezete ni obetavna, menijo analitiki, saj lahko v evropskem Sistemu valutnih razmerij doživi ponovne preteise. Nekateri so prepričani, da se bo pejeta trdno obdržala vsaj v prvih mesecih leta 1993, ce bodo španske obrestne mere ostale visoke. Drugi pa menijo, da bo Sistem valutnih razmerij morala zapustiti že ob koncu prvega četrtletja. (Reuter)

Manjši norveški trgovinski presežek

OSLO - Osrednji statistični urad za Norveško je v sredo sporočil, da se je norveški decembrski trgovinski presežek zmanjšal s 696, 2 milijona ameriških dolarjev na 633, 3 milijona v primerjavi z novembrom lani. Novembra leta 1991 je ta presežek znašal 664, 7 milijona ameriških dolarjev. Leta 1992 je bil norveški trgovinski presežek 7, 33 milijarde ameriških dolarjev in je bil nekoliko nižji kot leta 1991, ko je znašal 7, 57 milijarde ameriških dolarjev. (Reuter)

Tudi francoske banke imajo težave

PARIZ - Francoske banke so po vsej verjetnosti splavale iz najhujših dajatev za slaba posojila in dvomljive terjatve, v naslednjih treh oziroma šestih letih pa bodo morale se naprej trpeti izgube zaradi tveganj s hipotekarnimi krediti, je povedal predsednik francoskega bančnega združenja Michel Freyche v intervjuju za finančni dnevnik Les Echos. Seveda bodo morale banke te dajatve iz naslova slabih posojil in dvomljivih terjatev razporediti na daljše obdobje, od tri do šest let, saj gre za realne izgube.

V tem casovnem obdobju naj bi bila kriza premagana, z njo pa tudi potencialne izgube, je zagotovil. Francoske banke so ocenile premoženjske kredite med 45 in 90 milijardami ameriških dolarjev, pri katerih imajo izgubo v vrednosti skoraj 12,6 milijarde ameriških dolarjev. Freyche je ocenil nedavne vladne ukrepe, s katerimi so skušali oziviti usihajoče tržišče premoženja, kot pozitivne in koristne, vendar se vedno nezadostne. (Reuter)

Evropska valutna razmerja

FRANKFURT - Predsednik nemške Bundesbank, Hans Tietmeyer je v sredo izjavil, da ne vidi nobenega razloga za nadaljnja usklajevanja znotraj Sistema evropskih valutnih razmerij. Na zasedanju banknikov in političnih izvedencev je Tietmeyer menil, "da so tekoca usklajevanja dovolj uravnovesila Sistem evropskih valutnih razmerij in da ni več potrebe, da bi ga se naprej usklajevali". Tietmeyer je tudi odgovoril na trditve, čes da Bundesbank izvaja skrajna toga denarno politiko. Dolgoročne obrestne mere so "presenetljivo nizke in naravnane k monetarnemu združevanju". Povedal je tudi, da sibka nemška gospodarska rast nima prav nič opraviti z denarno politiko Bundesbank. Tietmeyer opozoril druge države, naj nikar ne sledijo zgledu Velike Britanije z umikom svojih valut iz Sistema evropskih valutnih razmerij, kajti "trzišča imajo zelo dober spomin, na katerih morajo devalvirane valute pač placati svojo ceno". Omenil je tudi, da bi bilo skrajno nevarno za evropsko združevanje, ce bi posamezne države se naprej dovolile, da njihove valute plavajo kot britanski funt. Po njegovem mnenju to ne bi prav nič prispevalo k zmanjševanju njihove inflacije. Jean Claude Tricket, direktor francoskega državnega trezorja, je poudaril nujnost evropske integracije sprico položaja v vzhodni Evropi. "Položaj v vzhodni Evropi od zahodne Evrope zahteva, da ta postane trdno oporišče," je poudaril. Po njegovem mnenju ze sedaj obstajajo zelo močne povezave znotraj Evropske gospodarske skupnosti, sprico katerih bi bilo nujno se naprej ohranjati Sistem evropskih valutnih razmerij. (Reuter)

LJUBLJANA / SLOVENSKE ŽELEZNICE

Odstop Jurija Pirša

Zgrešen odnos države

MILE ČUK

Potem ko je slovenska vlada konec minulega leta najprej zahtevala odstop celotnega vodstva Slovenskih železnic (predsednika poslovnega odbora in članov upravnega odbora) in kasneje te zahteve spremenila v ostro kritiko, je predsednik PO Jurij Pirš včeraj v pogovoru za Republiko napovedal, da od začetka marca naprej ne bo več opravljal te funkcije, o cemer je ze obvestil ministra za promet in zveze. Razlogi za takšno odločitev so, meni Pirš, napadi in kritike na posloводство in nanj osebnost, kratki pa zgrešen odnos države do reševanja problemov železnic. Pirš meni, da bi bilo neproduktivno, ce bi ob nerazumevanju in pod pritiskom ustanovitelja ostal na tej funkciji. Niso tudi upravičene kritike, da je vodstvo SZ pri državi maledovalo za denar, ker ni bilo sposobno samo urediti poslovanja. »Cirkus« s placami se je zacel, kot je dejal, ko pri sprejemanju proračuna marca lani samo pri železnicah niso upoštevali 60-odstotne inflacije v obdobju od 1.9.91 do 1.1.92. Zaradi tega so SZ izgubile skoraj štiri milijarde dolarjev, kolikor jim zdaj manjka v likvidnostnem računu. Nepokrito izgubo so SZ imele prvič leta 1989, od takrat naprej

pa so se izgube kopile, kar je za železnice pomenilo »odtekanje krvi«, kot je dejal Pirš. »Sedanjio izgubo, ki znasa več kot osem milijard dolarjev, bo treba prej ali slej pokriti, saj tudi tisti, ki pride za menoj, železnice brez denarja ne bo mogel rešiti«, je poudaril Pirš. Praksa v svetu je pokazala, da prestrukturiranje železnic ne more biti uspešno, ce pri tem ni jasne politične opredelitve in podpore vodstvu. Pirš pravi, da je vodstvo SZ, pa tudi sam kot poslanec, nenehno opozarjalo na posledice neustreznega odnosa in financiranja železnic. Same železnice so se ze od leta 1988 resno lotile notranje racionalizacije. V tem casu so denimo stevilo zaposlenih zmanjšali z 22 na 16 tisoč, pri cemer nobenega niso »vrgli na cesto«. Glede začasnega proračuna za tri mesece je Pirš povedal, da je le-ta namenjen za subvencioniranje potniškega prometa in infrastrukture. Ce hočemo, da pri infrastrukturi zagotovimo vsaj tisto najnižjo raven tekočega vzdrževanja, potem od denarja, ki je na razpolago za potniški promet, ostane samo se toliko, da financiramo mednarodni potniški promet. To pomeni, da bi morali ze s 1. januarjem zapreti ves notranji potniški promet.

ŽELEZARNA JESENICE

Ustanovili so nove družbe

Vsaj še dvesto delavcev bo ostalo brez dela

MATEJA FALETIC

JESENICE - S 1. januarjem so bile v železarni Jesenice registrirane novoustanovljene družbe Acroni Metalurgija, Fiprom in Seiko, ki so pod neposrednim upravljanjem Slovenskih železarn.

V ta namen so bila sprejeta tudi pravila o ureditvi odnosov med družbami. Za letošnje leto v novoustanovljenih družbah predvidevajo, da bo zaposlenih 3306 delavcev, od tega skupaj 2800 v Acroni Metalurgiji, Fipromu in Seiku.

Glede na stevilo zaposlenih ob koncu lanskega leta to pomeni, da bo med letošnjim letom približno 500 delavcev na zacasnem cakanju na delo. V tem casu bodo v železarni naredili socialni program za delavce, ki so trajni presežek, za katerega pričakujejo finančna sredstva od republike. Kljub temu bo približno 200 delavcev ostalo brez dela.

Kako uresničiti naloge, ki so si jih zadali ob zacetu letošnjega leta, so se v železarni pogovarjali na sestankih upravnih odborov vseh treh novoustanovljenih podjetij.

Med drugim so spregovorili o sprejemu

koncernske pogodbe in zacasni mikroorganiziranosti podjetja.

Menili so, da je trenutno najpomembnejša naloga novoustanovljenih družb se enkrat preveriti nacrtje za letošnje leto, saj ti se vedno niso usklajeni in dokončno sprejeti. Med najpomembnejše naloge so uvrstili uresničitev treh zakonov, ki jih je sprejela skupščina; gre za sanacijske zakone.

Ključni cilji v letošnjem letu pa so trije; kadrovska sanacija, zmanjšanje stroškov in prodor na domaca ter tuja tržišča. Sicer pa se vse zacete aktivnosti nadaljujejo.

Pričakujejo, da za dokončno ureditev vseh stvari potrebujejo se okoli dva meseca. Ob vsem tem je treba povedati, da bodo s 1. februarjem letošnjega leta v železarni verjetno spremenili delovni cas. Obstajata dve varianti; prva je delovni cas od 8 do 17 ure z enournim opoldanskim odmorom za kosilo, druga možnost pa je cas od 7.30 do 16.30 prav tako z enournim opoldanskim odmorom za kosilo. V železarni se bodo verjetno odločili za drugo možnost.

SLOVENIJA / POŠTA, BANKE IN ČEKI

Območni sporazumi

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Ce ste se kdaj znsali izven kraja svojega bivališca in ostali brez denarja, ceprav ste ga zeleti dvigniti na bližnji pošti in pri tem ostali praznih rok, ker so vam ček zavrnili, pojasnilo ne bo odvec. Za kaj gre? V Sloveniji ima precejšnje stevilo imetnikov čekov odprte tekoče račune pri Ljubljanski banki oziroma, po njenem preoblikovanju v delniško družbo,

močnimi PTT podjetji. Tudi v tem primeru imetniki tekočega računa pri banki v Novem mestu ne more dvigniti gotovine s čekom v eni od ljubljanskih post; razen seveda v primeru, ce banke s postami nimajo sklenjenih dodatnih sporazumov. V Ljubljanski banki d. d. so nam se povedali, da je bila vsa zadeva pred casom bolj enostavna. Celoten sistem Ljubljanske banke

stami podpisala sporazum Abanka; njeni imetniki tekočih računov lahko dvigajo gotovino na postah brez provizije. Ljubljanska banka - enota Koper ima prav tako sklenjen sporazum s PTT Koper, kar pomeni, da lahko imetniki tekočih računov pri tej banki dvigajo gotovino le na postnih okenjih območja, ki ga pokriva koprška posta. Tone Krauthaker iz Združene-

Bodo imetniki tekočega računa dobili denar na postah? (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

pri eni od bank, ki so se osamosvojile in preoblikovale v samostojne banke. Banke s postnimi podjetji na območjih, kjer poslujejo, podpisujejo posebne sporazume, na osnovi katerih lahko imetnik tekočega računa pri banki podpisnici brez težav dviguje gotovino. Ljubljanska banka d. d., ki pokriva širše območje ljubljanske kotline, je za leto 1993 tak sporazum ze podpisala s ljubljanskim PTT podjetjem. To pa pomeni, da imetniki tekočih računov pri tej banki ne morejo dvigati gotovine na primer na pošti v Bohinjju ali Kopru. Kot nam je povedala Tatjana Pianetski iz Ljubljanske banke d. d., so v banki ta problem ze opazili. Zato so ze sprožili idejo, da bi v poletni turistični sezoni podpisali sporazum s postami v pomembnejših turističnih centrih. Tiste banke, ki pokrivajo na primer območje Gorenjske, Primorske ali Dolenjske, imajo prav tako podpisane sporazume z ob-

je tak sporazum podpisal s PTT sistemom širom po Sloveniji in te zav pri dvigovanju gotovine s čeki ni bilo. Pred casom je banka pošti predlagala, da bi v krajih, kjer njenih ekspozitur ni, denarne posle z obcni opravljala najbližja posta. Posta pa je postavila previsoke pogoje in zacela dvigati ceno svojih storitev, zato do takšnega sporazuma nikoli ni prišlo. V Kreditni banki Maribor razmislijo podobno. Ker imajo svojo bančno mrežo precej razširjeno in ker negotovinsko poslovanje poteka nemoteno, prav tako tudi promet z bančnimi avtomati in placilno kartico, so pogodbo podpisali s mariborsko postjo, z drugimi PTT podjetji po Sloveniji pa ne. SKB banka je sporazum podpisala s vsemi postami v Sloveniji, kar pomeni, da lahko njeni imetniki tekočega računa dvignejo gotovino s čekom pri vseh slovenskih postnih okenjih. Prav tako je z vsemi po-

ga podjetja PTT Slovenija nam je povedal, da so sporazum oziroma pogodbo z nekaterimi bankami podpisali, tako da takšno poslovanje z obcni poteka nemoteno. »S tistimi bankami, s katerimi nismo našli skupnega jezika glede provizije, pa te pogodbe nismo podpisali. Pač pa so banke same podpisovale bilateralne sporazume z območnimi PTT podjetji. Veliko ponudb za sklenitev sporazuma smo dobivali tudi od manjših bank. Ker pa le-te svoje bančne mreže nimajo dovolj razvejane, se za nas podpis pogodbe z ekonomskega vidika ne bi obnesel,« je se dodal Krauthaker.

Imetniki tekočih računov moramo paziti le na to, da ne ostanemo brez denarja v kraju, kjer posta je, banke pa ni, oziroma v kraju, ki ni več na območju poslovanja naše banke. Izjema je seveda plačevanje računov na pošti, ki mora, ne glede na banko, ki je ček izdala, le-tega sprejeti.

MARIBOR / OBMOČNA ZBORNICA

Govorilne ure

MARIBOR - Na Območni zbornici Maribor so včeraj na novo uvedli govorilne ure s strokovnjakom iz Trgovinske zbornice Stajerske iz Gradca, poroca dopisnik Slovenske tiskovne agencije iz Maribora.

Govorilnih ur se je danes udeležilo več kot 20 predstavnikov podjetij, ki se zanimajo za trgovanje na avstrijskem trgu. Ta je zaradi svoje bližine se posebej zanimiv zlasti za gospodarstvo mariborske regije.

V imenu Območne zbornice Maribor jih je

pozdravila Dubravka Preznik.

Vodja oddelka za ekonomsko politiko in ekonomske odnose s tujino Trgovinske zbornice avstrijske Stajerske, dr. Heinz Rabussay, se je posamezno sestel s predstavniki podjetij in podjetniki iz Podravja in jim posredoval informacije v zvezi s poslovanjem na avstrijskem trgu.

Slovenske podjetnike so zanimali predvsem podatki o konkretnih možnostih za navezavo poslovnih stikov, zeleti pa so izvedeti tudi čim-

vec o tem, koliko je slovenski trg zanimiv za avstrijske vlagatelje.

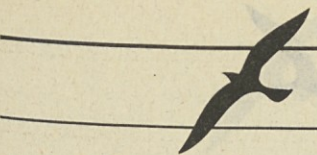
Drugo sredo v februarju bodo za predstavnike avstrijskih podjetij, ki se zanimajo za trgovanje v Sloveniji, potekali podobni pogovori v Gradcu, marca pa bodo pogovori spet v Mariboru.

Dogovorili so se, da bodo govorilne ure potekale vske leto, vsako drugo sredo izmenicno v Gradcu in Mariboru. Na mariborski Območni zbornici pričakujejo, da bodo govorilne ure dobro obiskane. (STA)

Direktor DHL Slovenija Bojan Brank

(Foto: Srdan Živulović/TRIO)

MENJALNIŠKI TEČAJI

13. januar 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	61,55	62,75	8,70	8,88	6,30	6,75
AMTK plus	62,00	62,60	8,65	8,85	6,40	6,95
Avtohisa Ljubljana*	62,00	62,50	8,70	8,83	6,36	6,75
Azur*	61,60	62,50	8,70	8,87	6,40	6,80
Banka Vipa Nova Gorica	61,80	62,37	8,59	8,79	6,68	6,70
Bela vrtnica	61,90	62,80	8,70	8,95	6,30	6,80
Bobr Fuzine	61,90	62,40	8,70	8,88	6,60	6,90
Bobr Trzin	61,90	62,40	8,70	8,88	6,60	6,90
BTC terminal Sezana	61,50	62,50	8,70	8,85	6,40	6,75
BTC d.d. Ljubljana	61,40	62,59	8,65	8,85	6,30	6,70
Burin Moste	61,90	62,60	8,60	8,85	6,40	6,75
Burin Center	62,00	62,55	8,60	8,85	6,40	6,75
Come 2 Us*	62,00	62,80	8,60	8,80	6,40	6,80
Creditanstalt - Nova banka	61,40	62,40	8,70	8,90	6,20	6,80
Dom na trgu	62,20	62,49	8,76	8,82	6,15	6,70
Dom - Kaffe Domžale*	62,10	62,50	8,78	8,89	6,50	6,75
Emona Globtour	61,35	62,75	8,68	8,92	6,20	6,75
Eros Ljubljana*	61,95	62,40	8,75	8,90	6,55	6,70
Eros Kranj - Stari Mayr*	62,00	62,50	8,75	8,90	6,55	6,70
Euroservis Sezana	62,00	62,30	8,70	8,80	6,50	6,64
Euroturs International*	61,70	62,70	8,75	8,85	6,40	6,80
Feniks d.o.o.*	61,65	62,20	8,64	8,81	6,43	6,76
Fiba Koper	61,70	62,20	8,60	8,76	6,42	6,68
Flradas Idrija	61,90	62,80	8,70	8,90	6,40	6,70
Golfturnir	62,00	62,60	8,70	8,89	6,75	6,90
Hida*	62,05	62,45	8,74	8,90	6,50	6,80
Hipotekarna banka Koper*	61,55	62,50	8,60	8,88	6,35	6,70
Hram Rožica Menges	62,00	62,20	8,70	8,90	6,10	6,90
Hranilno kreditna služba	61,60	62,50	8,67	8,83	6,32	6,85
Ilirika Ilirska Bistrica	61,20	62,36	8,55	8,73	6,41	6,69
Ilirika Slovenj Gradec	61,95	62,35	8,71	8,83	6,11	6,52
Ilirika Postojna	61,70	62,35	8,66	8,75	6,53	6,69
Ilirika Sezana	62,01	62,29	8,70	8,80	6,57	6,65
Invest Skofja Loka	61,60	62,40	8,71	8,89	6,25	6,80
Italdesign Nova Gorica*	61,80	62,50	8,67	8,855	6,57	6,65
Klub Slovenijales	61,90	62,50	8,70	8,90	6,50	6,80
Komercialna banka Triglav	61,54	62,60	8,65	8,86	6,30	6,70
Kompas Hertz Celje*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Velenje*	61,50	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Idrija*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Krško*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Bled*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Fintrade	62,00	62,29	8,70	8,89	6,50	6,79
Kompas Holidays*	61,80	62,40	8,70	8,85	6,40	6,90
Libertas Koper	61,60	62,15	8,66	8,80	6,49	6,68
LB Banka Zavarje Trbovlje	61,40	62,30	8,73	8,85	6,55	6,90
LB Dolenjska banka N.M.	61,50	62,50	8,65	8,85	6,38	6,80
LB Kreditna banka MB d.d.*	61,25	62,50	8,69	8,87	6,45	6,97
LB Splošna banka Celje	62,00	62,80	8,70	8,87	6,70	6,95
LB Splošna banka Koper*	61,04	62,38	8,54	8,73	6,43	6,72
MA - VIR	61,80	62,40	8,65	8,88	6,40	6,85
Media*	62,00	62,50	8,70	8,80	6,50	6,75
Mercator Turist	61,80	62,50	8,68	8,85	6,40	6,81
Niprom Ljubljana*	61,90	62,30	8,73	8,88	6,50	6,90
Petrol*	62,00	62,30	8,65	8,80	6,40	6,80
Positna banka Slovenije*	61,30	62,39	8,40	8,84	6,20	6,69
Probanka Maribor	61,25	62,50	8,68	8,93	6,60	6,80
Publikum Ljubljana	62,00	62,29	8,65	8,89	6,50	6,89
Publikum Celje	61,90	62,25	8,72	8,82	6,43	6,79
Publikum Dobova	61,60	62,45	8,52	8,85	6,35	6,85
Publikum Kostanjevica	61,60	62,45	8,52	8,85	6,35	6,85
Publikum Krško	61,60	62,45	8,52	8,85	6,35	6,85
Publikum Maribor	61,89	62,13	8,73	8,82	6,30	7,09
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,60	8,80	6,30	6,70
Publikum Mozirje	61,50	62,29	8,70	8,85	6,30	6,80
Publikum Novo Mesto	61,90	62,50	8,65	8,80	6,20	6,75
Publikum Piran	61,50	62,30	8,56	8,70	6,45	6,65
Publikum Ptuj	61,50	62,30	8,72	8,82	6,20	6,60
Publikum Sevnica	61,70	62,50	8,55	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	61,86	62,13	8,74	8,80	6,30	6,85
Publikum Sentjur pri Celju	61,90	62,30	8,65	8,80	6,40	6,90
Publikum Trebnje	61,52	62,42	8,66	8,81	6,40	6,75
Publikum Zagorje	61,90	62,29	8,70	8,80	6,50	6,85
Publikum Zalec	62,00	62,44	8,71	8,81	6,40	6,79
Roja	62,10	62,50	8,75	8,83	6,20	6,70
Shalaby Koper	61,50	62,19	8,60	8,80	6,46	6,70
Simotisk*	61,80	62,50	8,70	8,85	6,40	6,80
SKB banka d.d. Ljubljana**	61,83	61,92	8,78	8,80	6,42	6,68
Slovenijaturist	62,00	62,30	8,72	8,82	6,47	6,63
Slovenska investicijska banka*	61,70	62,30	8,60	8,85	6,40	6,80
St.hranilnica in posojilnica	62,00	62,40	8,70	8,85	6,40	6,80
SZKB d.d. Ljubljana	61,60	62,50	8,67	8,83	6,32	6,85
Sonce	62,00	62,50	8,72	8,90	6,40	6,84
Stajerska banka obiti in podj.	61,60	62,40	8,69	8,84	6,40	6,95
Tartarus Postojna	61,36	62,36	8,60	8,74	6,35	6,67
Tentours Domžale	61,85	62,35	8,60	8,85	6,30	6,80
Tori*	62,00	62,50	8,70	8,88	6,20	6,80
Trias*	62,00	62,50	8,70	8,83	6,40	6,75
Upimo	62,10	62,25	8,78	8,80	6,55	6,70
Wilfan Kranj	62,00	62,40	8,77	8,82	6,40	6,70

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

ISCEMO NOVE SODELAVCE

Pisne prijave z življenjepisom pošljite na naslov:

HIDA TRADE FINANCE, Kozeljjeva 6, Ljubljana

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 9 z dne 13. januarja — Tečaji veljajo od 14. 1. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	67,2087	67,4109	67,6131
Avstrija	040	šiling	100	867,7659	870,3770	872,9881
Belgija	056	frank	100	296,6021	297,4946	298,3871
Kanada	124	dolar	1	77,8688	78,1031	78,3374
Danska	208	krona	100	1580,3925	1585,1479	1589,9033
Finska	246	marka	100	1826,1363	1831,6312	1837,1261
Francija	250	frank	100	1801,1040	1806,5236	1811,9432
Nemčija	280	marka	100	6105,4375	6123,8089	6142,1803
Grčija	300	drahma	100	—	45,8122	45,9496
Irska	372	funt	1	—	161,8523	162,3379
Italija	380	lira	100	6,5939	6,6137	6,6335
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	12,0000	—
Japonska	392	jen	100	79,2180	79,4564	79,6948
Nizozemska	528	gulden	100	5429,2603	5445,5971	5461,9339
Norveška	578	krona	100	1431,4198	1435,7270	1440,0342
Portugalska	620	escudo	100	68,0757	68,2805	68,4853
Švedska	752	krona	100	1342,5857	1346,6256	1350,6655
Švica	756	frank	100	6646,3793	6666,3784	6686,3775
Velika Britanija	826	funt sterling	1	153,8570	154,3200	154,7830
ZDA	840	dolar	1	99,6834	99,9834	100,2834
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,8742	120,2349	120,5956
Španija	995	peseta	100	86,0867	86,3457	86,6047

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 14. JANUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1,000,000	590,373	604,682	1,195,055
60	61,2381	118,0746%	120,9365%	119,5055%	100,000	59,037	60,468	119,506

Od 31. 12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10. 12. 1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10. 12. 1995 enak znesku na dan 31. 12. 1992

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

13. JANUAR 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Azur Grosuplje	9,00	12,00
Bela vrtnica	8,00	12,00
Banka Zavarje	10,00	16,00
Hida*	9,00	11,90
Hipotekarna banka Koper	7,00	11,00
Ilirika Ilirska Bistrica	9,00	13,00
Ilirika Sezana	9,00	13,00
Kreditna banka Maribor	9,00	13,00
Slovenijaturist	8,00	11,50
Tentours Domžale	10,00	15,00
Tori	8,00	14,00

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

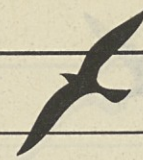
13. JANUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1460,00	1510,00
nemška marka	910,00	935,00
francoski frank	266,00	275,00
holandski gulden	806,00	831,00
belgijski frank	43,90	45,30
funt sterling	2280,00	2360,00
irski sterling	2390,00	2470,00
danska krona	234,00	241,50
grška dramma	6,30	7,25
kanadski dolar	1155,00	1195,00
japonski jen	11,50	12,25
švicarski frank	985,00	1020,00
avstrijski šiling	128,50	133,00
norveška krona	211,00	218,00
švedska krona	197,00	203,00
portugalski escudo	9,30	10,35
španska peseta	12,25	13,25
avstralski dolar	990,00	1030,00
madžarski forint	11,00	15,50
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,20	2,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

13. JANUAR 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50	11,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,80
Italija	Kmečka banka Gorica	14,50	14,90
Italija	Tržaška kreditna banka	14,50	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

13. JANUAR 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6527,1326	6546,7729	6566,4132
Francija	frank	100	13522,8920	13563,5820	13604,2730
Nemčija	marka	100	45916,3840	46054,5470	46192,7110
Italija	lira	100	50,7636	50,9163	51,0690
Švica	frank	100	50235,0230	50386,1810	50537,3400
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V.Britanija	funt	1	1164,6179	1168,1223	1171,6267
Opomba: povzeto po Reutersu.					

NOVICE

Izrael vztraja pri svojih stališčih do izgnancih

JERUZALEM - Izraelski zunanji minister Simon Peres je pred odhodom v Pariz, kjer bo podpisal mednarodni sporazum o kemičnem orožju, izjavil, da Izraelci ne bodo dovolili vrnitve izgnanih Palestincev, ker so pripadniki fundamentalističnega gibanja Hamas, ki je samo v prejšnjem mesecu ubilo pet izraelskih vojakov. Peres se bo sestal tudi z generalnim sekretarjem OZN Galijem, da bi ga prepričal, naj ne predlaga sankcij proti Izraelu zaradi izгона Palestincev. (STA, Reuter)

Nemški vojaki kmalu v mirovni silah OZN

BONN - Nemški zunanji minister Klaus Kinkel je izjavil, da so stranke vladajoče koalicije CDU, CSU in FDP dosegle sporazum glede sodelovanja enot nemškega Bundeswehra v vojaških operacijah Združenih narodov. Sporazum strank vladajoče koalicije odpravlja se eno resno oviro za sodelovanje nemških vojakov v enotah OZN.

Nemski kancler Helmut Kohl je že večkrat izjavil, da se koalicijski partnerji v tem strinjajo. (Reuter)

Francoska desnica se združuje

PARIZ - Predstavniki Stranke za Republiko (-RPR) in Zveze za demokracijo (UDF) so se dogovorili, da bodo na spomladanskih parlamentarnih volitvah v Franciji imenovali skupne kandidate kar v 460 od skupaj 577 volilnih okrožij. Tako naj bi združili konservativni blok in po optimističnih napovedih podvojili število konservativnih poslancev v Narodni skupščini. (Reuter)

Rdeči Kmeri spet napadli predstavnike mirovni sil OZN

PHNOM PENH - Dve civilni uslužbenki mirovni enot OZN in sedemletni otrok so bili ubiti v napadu Rdečih Kmerov na enoto mirovni sil, nastanjeno severno od kamboske prestolnice. Rdeči Kmeri so edina od starih kamboskih frakcij, ki odločno zavraci mirovni načrt OZN za Kambodžo, 1. 1991 podpisan v Parizu. (Reuter)

Nadaljevanje spopadov med hindujci in muslimani

BOMBAY - Več kot 500 ljudi je bilo ubitih v zadnjih spopadih med hindujci in muslimani v indijskem vele mestu Bombay, najmanj 77 ljudi pa je bilo po bitih v verskih spopadih v mestu Ahmedabadu v državi Gudžarat. Na tisoče muslimanskih družin v paničnem strahu pred skrajnimi hindujci zapuščajo mesta in beži na območja z muslimansko večino. Nekateri vidni predstavniki vladajoče Kongresne stranke so poudarili, da mora Indija ostati verska država. (Reuter)

Avstrija in Slovaška podpisali sporazum o sodelovanju

DUNAJ - Sporazum, ki sta ga podpisala ministri za gospodarstvo sosednjih držav Schuessel in Cernak, odpira široke možnosti za avstrijske investicije na Slovaškem in za povečanje trgovinske izmenjave med državama. Avstrija je že zdaj drugi slovaški zunanjetrgovinski partner, povečuje pa se tudi slovaški izvoz na avstrijsko tržišče, kar naj bi v kratkem zmanjšalo slovaški primankljaj v trgovanju z Avstrijo. (Reuter)

Umrli znani poljski slikar Jozef Czapski

PARIZ - V 96. letu starosti je umrl eden vidnejših poljskih intelektualcev slikar Jozef Czapski. Javnosti je bil znan kot zgodovinar, umetnostni kritik in filozof, močan vpliv pa je imel tako na Poljskem kot v Franciji. Prijateljaval je z francoskima pisateljema Andreem Malrauxom in Francoisom Mauriacom, blizu pa je bil tudi De Gaullovim krogom. Adam Michnik je ob njegovi smrti dejal: »Njegove slike in kritike, eseji o humanizmu, fašizmu in komunizmu, antisemitizem in netolerantnosti sodijo med najvidnejše dosežke poljske kulture tega stoletja.« (A.K.)

SOMALIJA / NEUSPEH POGAJANJ

Dolga pot do miru

Tri frakcije v boju za oblast

MOGADIS - V noči s torke na sredo je bil med patroliranjem ustreljen ameriški pripadnik varnostnih sil v Somaliji. To je tudi prvi pripadnik ameriških vojakov, ki je bil ubit od začetka akcije v Somaliji, imenovane Vmimo upanje. Predstavniki ameriških marincev poveljnik Joe Davis je izjavil, da so ameriški vojaki padli v zasedo. »Čeprav smo bili zelo previdni, je bil naš vojak zrtev nasilja, ki ga ne moramo zaustaviti,« je poudaril. Ameriški marinci imajo dovoljenje, da v primeru, ko je ogrožena njihova varnost, takoj streljajo. Tako so v času svoje misije v Somaliji ubili že 11 somalskih upornikov.

Sicer pa vse kaže, da je pot za ureditev razmer in vzpostavitev miru v Somaliji še dolga. Pogajanja med sprtnimi stranmi so v slepi ulici, saj so bili devetdne-

vni pogovori v etiopski prestolnici Adis Abebi, ki so potekala pod pokroviteljstvom Združenih narodov, neuspešni. Enajstim voditeljem frakcij se ni posrečilo dogovoriti, katere od njih se bodo udeležile nacionalne konference sprave, ki naj bi potekala 15. marca v Adis Abebi. Tam naj bi namreč oblikovali novo vlado po januarju 1991. leta, ko so uporniki strmoglavili predsednika Modameda Siada Barreja.

Tri frakcije so zahtevale, da na konferenci sprave in v prihodnji vladi dobijo privilegiran položaj. Svojo zahtevo pa so utemeljevale s tem, da so pri državnem udaru in padcu predsednika Barreja imele največ zasluga.

Z neuspehom pogajanj so tako padli v vodo tudi pogovori sprtnih strani o prekinitvi ognja in razorožitvi policije.

Ameriški vojaki v Somaliji med počitkom. (Telefoto: Fah)

PARIZ / KONVENCIJA O PREPOVEDI KEMIČNEGA OROŽJA

Uničenje kemičnega orožja - more 20. stoletja

Kemično orožje naj bi imelo že najmanj 20 držav.

PARIZ - V francoski prestolnici se je zbralo 115 predstavnikov držav iz vsega sveta. Med tridnevni zasедanjem bodo podpisali konvencijo o prepovedi nadaljnjega razvoja, skladiščenja in uporabe kemičnega orožja ter o njegovem uničenju. Slovesnosti, ki sta jo odprla francoski predsednik Francois Mitterrand in generalni sekretar Združenih narodov, se udeležujejo tudi slovenska delegacija, ki jo vodi minister za zunanje zadeve Dimitrij Rupel, v delegaciji pa so še vodja oddelka za večstranske odnose v zunanjem ministrstvu Ivan Seničar, odpravnik poslova slovenskega veleposlaništva v Franciji Beno Lukman in vodja kabineta zunanjega ministrstva Andrej Logar.

Kemično orožje, ki ga imenujejo tudi atomska bomba revnih, je zaznamovalo marsikatero vojno v tem stoletju, čeprav je uporaba tega orožja prepovedana že skoraj 70 let. Konvencija, ki so jo pripravljali skoraj dve desetletji, bo nadomestila ženevski sporazum iz leta 1925, ko so prvič prepovedali uporabo kemičnega orožja. Države so se tedaj odločile za ta dokument, ker je med prvo svetovno vojno za posledicami poškodb s kemičnim orožjem umrlo skoraj 100 tisoč vojakov, približno milijon pa je bilo ranjenih. Samo tri države priznavajo, da imajo kemično orožje, in sicer ZDA, Rusija in Irak. Vendar pa strokovnjaki trdijo, da je takih držav vsaj dvajset. Irak je to vrsto orožja uporabljal

med vojno z Iranom v osemdesetih letih in pozneje nad irakimi Kurdi v mestu Halabja. Irak je grozil, da bo kemično orožje uporabil tudi med zalivsko vojno leta 1991. Tudi Italija je že uporabljala to orožje, in sicer v Abesiniji leta 1936, zahodni diplomati pa so obtožili tudi Egipt, ces da je kemično orožje uporabil v Jemnu leta 1963. Medtem ko sta jedrsko in biološko orožje izdelana po precej bolj zapleteni tehnologiji, za kemično orožje to ni potrebno, izdelava pa je precej cenejša.

Slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel. (Arhiv: TRIO)

KIJEV - V noči s torke na sredo je v jedrski elektrarni v Černobilu, ki se je najbolj spominjamo po hudi nesreči konec aprila leta 1986, izbruhnil požar. Predstavniki elektrarne so kmalu potem sporočili, da so ognjene zublje v eni uri pogasili in da nevarnosti za uhajanje jedrskih snovi iz reaktorja ni. »Vzrok nesreče ni v samem jedrskem procesu. Razmere pa nadzorujemo,« je izjavil tiskovni predstavnik Oleg Goleškov in dodal, da je prišlo le do manjše tehnične napake in da je stopnja radioaktivnega sevanja nespremenjena. V nesreči ni bil nihče poškodovan.

Požar je le ena v vrsti nesreč, ki so se zgodile v ukrajinskih jedrskih elektrarnah v zadnjih letih. Do podobne nesreče je prišlo že novembra leta 1991. Po poročilu Goleškova se je zaradi visoke temperature stopil sneg na strehi elektrarne, zato je voda pršla v stik z električnimi kablji visoke napetosti, to pa je povzročilo kratek stik in pozneje požar na postaji med prvimi v drugim reaktorju.

Varnost ukrajinskih jedrskih elektrarn ostaja tako še naprej najprej trd oreh. Po uradnih podatkih je zaradi nesreče v četrtem reaktorju

černobilske jedrske elektrarne aprila leta 1986 umrlo skoraj osem tisoč ljudi, posledice nesreče pa je čutila domala vsa Evropa. Tedanje sovjetske oblasti so preselile ljudi z najbolj ogroženih območij v Ukrajini, Belorusiji in Rusiji. Nekateri so preselili celo dvakrat, saj so jih prvič

umaknili na prav tako radioaktivna območja. Takratna nesreča je močno demoralizirala jedrsko industrijo in v javnosti sprožila številne razprave o nevarnosti pridobivanja tovrstne energije, pa tudi nacelna razmišljanja, ali je državi res tako nujno potrebna. Ukrajinski parla-

ment je že izglasoval odločitev o zaprtju černobilske jedrske elektrarne do konca letošnjega leta, vendar pa bosta zaradi potrebe po elektriki dva reaktorja delovala še naprej. Ukrajinska vlada je sporočila, da bodo se zmeraj uporabljali jedrske elektrarne, saj so državi nujno

potrebne. Samo pozimi država z njimi zadosti 40 odstotkov potreb po električni energiji.

Sicer pa so nekdanje sovjetske oblasti več kot trideset let izjemno ekološko škodo povzročale s tem, ko so dopuščale nenadzorovano odlaganje jedrskih odpadkov v okolje.

UKRAJINA / JEDRSKA ENERGIJA

Požar v nuklearki

V jedrski elektrarni v Černobilu je izbruhnil požar, vendar pa tamkajšnji predstavniki zagotavljajo, da ni nevarnosti za okolje

Na ozemlju nekdanje SZ večina jedrskih elektrarn še vedno ne izpolnjuje standardov o varnem delovanju.

Nemške obresti bodo nižje

»Bundesbanka je pripravljena pokazati več elastičnosti pri obrestnih merah.« Morda je navadnim zemljanom najnovejša izjava predsednika nemške osrednje banke Helmuta Schlesingerja videti nejasna, bančnikom, gospodarskim ministrom in premierom drugih zahodnih držav pa so se ob tem zanesljivo zasvetile oči.

Prav nemške rekordno visoke lomske in eskontne obrestne mere naj bi bile krive za gospodarsko recesijo v vseh zahodnoevropskih državah.

Nemci se s tem seveda ne strinjajo in pravijo, da je v interesu vsega sveta trdna marka, ki je ne bi obremenjevali inflacijski pritiski. Toda videti je, da tudi eno od najbolj trdnih gospodarstev na svetu ne bo več dolgo vzdrazilo pritiska predraže marke.

Zmanjšanje dolgoročnih obrestnih mer, potem ko so pred nedavnim se sprostili ceno kratkoročnih kreditov, je zato cedalje bolj tudi v nemškem interesu. Drugi zahodnjaki se tega seveda veselijo. Po tako zazelenem enotnem gospodarskem prostoru pa bodo morali dokazati, da je bilo vseh njihovih gospodarskih težav res krivo samo nemsko placovanje združitve z visokimi obrestnimi merami.

NEMČIJA / KONEC SOJENJA

Honecker izpuščen

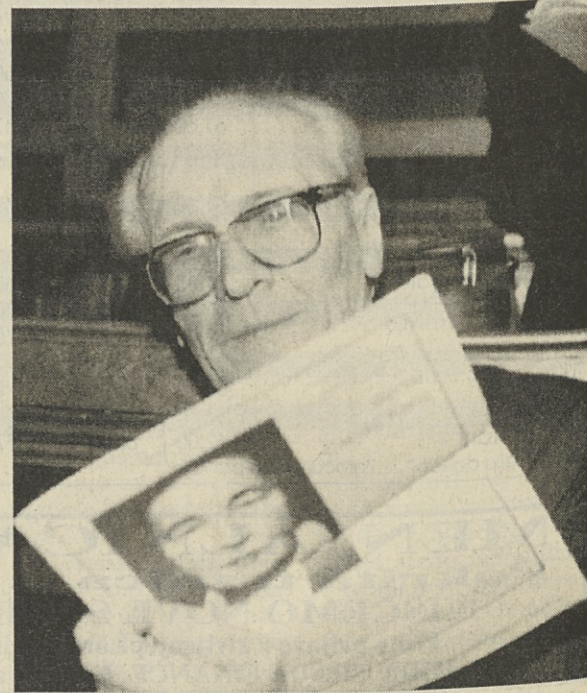
BERLIN - Sodisce v Berlinu je sprejelo odločitev o izpustitvi nekdanjega predsednika Ericha Honeckerja, ki je bil obtožen zlorabe svojega položaja in smrti več kot dvesto ljudi, ki so iz nekdanje Vzhodne Nemčije skušali zbežati na Zahod. Sodisce je mnenja, da 80-letni Honecker, ki ima raka, ne bi preživel dolgotrajnega sojenja. Zapor naj bi zapustil že v sredo popoldne. Tako ni več nobenih ovir, da se Honecker ne bi mogel pridružiti svoji družini, ki je že v Cilu.

Tiskovni predstavnik berlinskega sodišča Rautenberg je izjavil, da bi lahko sojenje Honeckerju zaradi korupcije, na katerem bi sodelovalo 42 prič, trajalo več mesecev, češar pa nekdanji predsednik zagotovo ne bi preživel. Vztrajanje pri soje-

nju pa bi zaradi Honeckerjevega slabega zdravstvenega stanja pomenilo neposredno kršenje njegovih človekovih pravic.

Odločitev sodišča je tako razblinila upe javnosti, ki je pričakovala, da bodo Honeckerja le obsodili. Sojenje proti Honeckerju in se njegovim petim nekdanjim sodelavcem se je začelo že 20. novembra lani, vendar so se že na začetku pojavili zapleti, saj je eden od obtožencev doživel srčni infarkt.

Nemška policija se je v sredo popoldne že zbrala pred zaporom Moabit, kjer je vse pripravila za Honeckerjev odhod na letališče, odkoder naj bi odletel v Cile. Pred zaporom se je zbrala tudi manjša skupina ljudi, ki je protestirala proti izpustitvi »kriminalca Honeckerja«, kot so ga poimenovali protestniki. (Reuter)

V.BRITANIJA / POSREDOVANJE

Načrti za poseg v BiH

Britanski vojaki v mirovnih silah v BiH so tarča srbskih napadov

ALJA KOŠAK

LONDON - V torek je komisija za obrambo in zunanje zadeve britanskega ministrskega sveta na celu s premierom Majorjem pripravila in načeloma potrdila načrt za okrepitev britanskih sil v Bosni in Hercegovini. Podrobnosti o okrepitvi vojskih sil pa bodo objavili, ko bo predvidoma v četrtek načrte odobril celotni ministrski svet. V Londonu poročajo, da bodo v pomoč britanskim vojakom poslali težko topništvo, v Jadransko morje pa bo odplula letalonosilka HMS Ark Royal, opremljena s transportnimi helikopterji in helikopterji, ki bodo, če bo treba, tudi britanske vojske varovali pred napadi srbskih sil.

Odlocitve o okrepitvi britanskih vojskih sil pa niso sprožila dogajanja v Zenevi, ampak predvsem nedavni napadi bosanskih Srbov na britanske pripadnike mirovnih sil v Bosni in strah, da bodo britanski vojaki postali tarče novih napadov, če bi se Združeni narodi odločili s silo uvesti prepoved poletov nad Bosno in Hercegovino. Britanski obrambni minister Malcolm Rifkind

je poudaril, da vlado zelo skrbijo namerni topniški napadi s, kot je videti, srbskih položajev na britanske vojske, ki izpolnjujejo človekoljubno poslanstvo na področjih v okolici Sarajeva.

Britanske vojske so že napadli v Vitezu in Tuzli, resno zaskrbljenost pa je povzročilo prejšnji teden obstreljevanje v Tomislavgradu, kjer so bili položaji britanskih enot v sestavi Unproforja tarča močnih topniških napadov s srbskih položajev. Zato se nekaj casa zahtevajo protitopniško zascito in topove, kot so jih imeli v Zalivski vojni, da bi se lahko branili ali pa popolnoma ustavili napade.

Pri tem v Londonu poudarjajo, da je glavni namen okrepitve vojskih sil varovanje vojakov in zagotavljanje nadaljnjega dotoka človekoljubne pomoči, ne pa zapletanje v boje s srbskimi silami. Obstaja tudi dodatni načrt, po katerem bi s pomočjo helikopterjev z letalonosilke Ark Royal britanske vojske premostili, če bi prišlo do resnih bojev s srbskimi silami.

Koliko časa še bo to v BiH vsakdanji prizor? (Telefoto: FaH)

BOSNA / ROPI, UMORI, POSILSTVA

Vojna in brezvladje

Obtožene bodo ustrelili

VESNA ANDRE

SARAJEVO - Po desetmesečnem terorju Sarajevo zadnje dni pretresa umori z zločinskim ozadjem. Ljudem ledeni kri v zilah, vendar so posamezniki popolnoma nemocni. Tako bosansko kot slovensko javnost je osupnil uboj Josipa Gogale, a sele po tej novici se je začel klobčic odmotavati in odkrili so se nekaj decembrskih dogodkov. Prejšnji mesec je namreč izginilo več oseb hrvške in srbske narodnosti, za uboje katerih se je zvedelo sele zdaj. Med njimi so Sreten Mijaković, Jovan Popović in nesrečna Jagoda Janković, ki jo je poslilo osem zlikovcev, nato pa so jo ubili, da bi zločin prikrili.

Kot je za Republiko izjavil Ismet Bajranović, pomočnik načelnika obojenih sil BiH za vojsko policijo, so bili umori organizirani in storjeni iz koristoljublja. Pri Gogali so imeli storilci še dodaten motiv, saj je bil priča zločinskemu dejanju. V uradnem poročilu poudarjajo, da so bili vsi umorjeni najprej oropani in po umoru sežgani. Tri najst osumljenih so že priprli. To so pripadniki vojske policije 6. brčke brigade; oblasti zagotavljajo, da bodo kaznovani s smrtjo.

Javnost je razburilo dejstvo, da so bili storilci do včeraj pripadniki vojske BiH, se pravi pripadniki tistih sil, ki naj bi branili domovino in skrbeli za varnost prebivalcev. Zato bo sojenje dobilo sirs, politični značaj. V intervjuju za dnevnik Oslobođenje je član predsedstva Hrvške demokratske stranke Miro Lazić izjavil, da »gre za zločinsko ravnanje, ki meji ze na lincanje«. Z ogorčenjem ugotavlja, da »obrambene sile delujejo kot tatovi zasebne in družbene lastnine, namesto da bi ogrozeno prebivalstvo varovali pred zločinci«. Lazić pri tem omenja, da je v Sarajevu morda 36 različnih vojsk, ki državljanov sicer ne motijo, sprasujejo pa se, kaj početi s toliko poveljniki in njihovimi pribočniki, ki se obnašajo kot na divjem Zahodu.

Pravijo, da gre za pregon Hrvatov ali katerekoli nemuslimanske narodnosti. Nasteti primeri so do brodesel argument za netemeljeno napovedovanje ogroženosti Hrvatov in Srbov v Sarajevu. Uradni organi BiH so postavljeni pred se eno preizkusno. Prvi korak pa so naredile vojske oblasti, ki so zamenjale vodstvo 6. brčke brigade.

NOVICE

Eagleburger in Dumas o srbskih ujetniških taboriščih

PARIZ - Ameriski državni sekretar Eagleburger in francoski zunanji minister Dumas sta se v sredo v Parizu pogovarjala o možnosti uporabe vojske pri zapiranju srbskih ujetniških taborišč. Pred začetkom pogovorov je Eagleburger dejal, da ni veliko možnosti, da bi Bushova administracija sprejela francoski predlog o tovrstni uporabi vojske.

Francoski zunanji minister Dumas je zaradi velikega pritiska javnosti izjavil, da je Francija pripravljena tudi sama s silo zapreti srbska ujetniška taborišča. (Reuter)

Grčija in vojna na Balkanu

ATENE - Grčija se v morebitno vojno na Balkanu ne bo vmesavala, če je ne bodo neposredno napadli, je izjavil grški obrambni minister Varviciotis.

V torek zvečer se je na izredni seji sestala grška vlada. Razpravljali so o krizi na območju nekdanje Jugoslavije in o grških zahtevah, da Evropska skupnost in Združeni narodi ne priznajo Makedonije. Po seji je grški obrambni minister poudaril, da mora biti Grčija v stalni pripravljenosti, saj so razmere na Kosovu »nepredvidljive«. (Reuter)

Srbi pokradejo četrtino človekoljubne pomoči BiH

NEW YORK - Srbska vojska v Bosni in Hercegovini ukrade četrtino mednarodne pomoči, ugotavlja predstavnik urada za človekoljubno pomoč Brenner v poročilu, ki ga je pripravil za State Department. Poročilo navaja, da so mirovne sile ZN in uradni predstavniki Visokega komisariata ZN za begunce Srbom pogosto dovoljevali, da sami določajo, komu pripada pomoč.

Od vzpostavitve zračnega mostu so ZN poskušali umiriti srbsko oblast s tem, da so ji dajali 23 odstotkov celotne pomoči, ki je prispela z letali in po kopnem. ZN so s tem srbsko policijo dejansko priznali za uradno oblast v državi. Tiskovni predstavnik UNHCR je ob tem poročilu potrdil, da so tudi Srbi dobili del človekoljubne pomoči in da so večkrat prepredili, da bi le-ta prispela do nekaterih delov BiH. (STA, AP)

Napadli direktorja beograjske TV - Studio B

BEOGRAD - V torek zvečer so na madžarski meji oboroženi neznanci napadli direktorja neodvisne beograjske televizije Studio B Dragana Kojačinovića in dva zaposlena. Kojačinović je pojasnil, da so na mejnem prehodu Kelebijski čakali na policijsko spremstvo, ki naj bi varovalo prevoz poklicne opreme v Beograd. K njihovemu tovornjaku so prišli stiri moški, jim grozili z orožjem in v tovornjak podtaknili ogenj. Studio B je zahteval policijsko spremstvo, ker je na istem mejnem prehodu decembra že izginila podobna pošiljka opreme, vredna 230.000 dolarjev. (STA, AFP)

Neenotna opozicija na Hrvaškem

ZAGREB - Očitno je, da tudi na februarjskih volitvah za lokalne organe oblasti in Zupanijski dom sabora vladajoča HDZ ne bo imela ustrezne konkurence, saj so propadli pogovori sedmih parlamentarnih opozicijskih strank o skupnem nastopu na volitvah. Tako bodo nastopile vsaka s samostojnim seznamom in njihove možnosti, da bi osvojile večino v Zupanijskem domu, so neznatne.

Verjetno pa je, da stranke skrajne desnice na volitvah ne bodo nastopile s svojimi spiski, saj so volilne komisije enostrankarske, se pravi hadezejske. To svojo odločitev so doslej sporočile že Paragova HSP, »čista« Stranka prava in Hrvatska nacionalna-demokratska liga. Februarске volitve bodo torej nov dokaz nezrelosti hrvatske politične opozicije. (G. G.)

Romunija prosi za pomoč Združene narode

BUKARESTA - Romunija prosi OZN, naj ji pomaga pri razrešitvi krize, ki je nastala, ko so oblasti nove srbsko-črnogorske federacije zaplenile štiri romunske ladje, ki so plule po Donavi, je sporočil tiskovni predstavnik romunskega zunanega ministrstva. Zvezni minister za promet ZRJ pa je sporočil, da ladje ne morejo nadaljevati plobove zaradi zimskih razmer na Donavi, ki onemogočajo plovo. Po njegovem bodo ladje pot lahko nadaljevale sele spomladi. (STA)

Francija za ostrejšo ukrepe proti Srbiji

PARIZ - Francoški obrambni minister Pierre Joxe se je v intervjuju za radio Evropa 1 izrekel za »politični poseg« proti Srbiji. Poudaril je, da je treba obsoditi obnašanje srbskega predsednika Slobodana Miloševića in nekaterih njegovih prijateljev, ki so razsirjali nacionalistične ideje in se zavzemali za versko vojno. Joxe je izjavil, da je nedopustno, da srbsko-črnogorska federacija očitno krši tako pravila mednarodnega prava kakor tudi temeljne kriterije človečnosti. Koncentracijska taborišča, etnično čiščenje, brutalno uničevanje civilnega prebivalstva v obleganih mestih so dejstva, ki jih demokracijski svet ne more več strpno prenašati. To izjavo francoskega obrambnega ministra bi lahko povezali z nedavnim apelom zunanjega ministra Dumasa, ki je na obisku v Bukaresti dejal, da je potrebno povečati pritisk na Srbijo, ker samo to lahko omogoči uspešen izid zenevskih pogajanj. (STA, Reuter)

SRBIJA / POGAJANJA O BIH

Je to konec?

Srbi so v Ženevi podpisali kapitulacijo

"ARKO RAJKOVIĆ"

BEOGRAD - Radovan Karadžić ponuja odstop, Srbi iz Bosne na celu z Biljano Plavšić pa se zaklinjajo, da zenevskega dogovora ne bodo sprejeli. Čosić zatrjuje, da so se izognili najhujšemu, hkrati pa se Slobodan Milošević začuden sprašuje, zakaj ga sploh sprašujejo o vojni, ki se kar traja, saj je bil sam vendarle vselej za mir.

Kaksen je danes položaj Srbov na obeh straneh Drine? Cilj podpisnikov zenevskega sporazuma je prepričati javnost, da je podpis sporazumov v Svidi - pravzaprav neveljaven. O zemljevidih in o ustavi naj bi se pogovorili pozneje, ko naj bi tudi bolje zagovarjali srbske interese. Srbom v BiH so iz Beograda ponovno za-

gotovili, da ne bodo ostali sami in da lahko računajo na pomoč.

Vendar pa je tudi navadnim državljanom v Srbiji vse bolj janso, da so Srbija in Srbi v BiH podpisali kapitulacijo. Napovedana skupščina Srbov na Palah pravzaprav nima o čem odločati. Sklicana je samo Karadžiću v opravičilo. S podpisom v Zenevi je Milošević samega sebe privezal na sramotni steber. Naj se se tako izogiba, moral bo odgovoriti staršem umrlih vojakov in otrok in beguncem, zakaj je do te vojne sploh prišlo. Pred vojno so Srbi zveli v eni državi BiH, ki ni bila razdeljena. Kako se bo Milošević zagovarjal, ker je pred enim letom odklonil

iztebegovicove ponudbo za federacijo? Milošević bo seveda skušal vodo speljati na svoj mlin, vendar ni več nobenega dvoma, da je Zeneva začetek njegovega konca.

Palača narodov v Ženevi. (Foto: Srđan Živulović/TRIO)

HRVAŠKA / POGAJANJA O BIH

Zadovoljni

Normalizacija odnosov med Hrvaško in ZRJ

GORDANA GOJAK

ZAGREB - Bistveno je, da se bo Konferenca o nekdanji Jugoslaviji nadaljevala, hkrati pa tudi, da smo v pogovorih za normalizacijo odnosov s Srbijo in Crno

goro prišli do soglasja. Prišel je trenutek normalizacije na podlagi priznanja suverene republike Hrvatske in do priznanja znotraj mednarodno priznanih meja, je predsednik Tuđman po vrnitvi ocenil pogovore v Zenevi.

Menil je, da je bila vloga hrvatske delegacije »zelo opazna« in pri tem poudaril, da »lahko recemo, da je bil potek zenevske konference skoraj dramatičen in da je kljub temu, da je že v torek pričakoval pozitiven izid, prišlo do obrata sele, ko je vodja bosanskih Srbov Karadžić zavrnil načela za prihodnjo ureditev BiH. Karadžić pa je pod vplivom, a tudi pod neposrednim pritiskom Miloševića, Čosića in Bulatovića ta načela sprejel.

Konferenca se je tako kljub vsemu končala pozitivno«.

Se posebej je hrvatski predsednik omenil, da je bila zenevska konferenca uspešna za njegovo delegacijo, saj je na njej prišlo do predloga o normalizaciji odnosov med Hrvasko in Srbijo, to se pravi samozvane ZRJ. Hrvatska delegacija si je se posebej prizadevala za konec vojne v BiH in odprla vprašanje o območjih, ki so na Hrvaskem pod zaščito Združenih narodov, saj si zeli uveljaviti ustavnopravni red na celotnem ozemlju svoje države. V tem kontekstu je tudi omenil, da bo kmalu prišlo do dvostranskih srečanj v Zagrebu in v Beogradu, na katerih naj bi rešili sporna vprašanja.

HRVAŠKA / PROSTITUCIJA V POLNEM RAZCVETU

Najstarejši recept za hitro bogatenje

Boljša pocestnica si prisluži petdeset do šestdeset povprečnih mesečnih plač

RAMIZ MEHULIĆ

skih mark, za »masažo« pa se lahko dogovorite po telefonu.

V enem od redkih klubov v Zagrebu, v katere je v zadnjem času vdrila policija, sta bila organizatorja dva delavca hrvatskega Mupa. Klubi so največkrat na elitnih lokacijah v Zagrebu, v Splitu in na Reki, redne stranke pa lahko postanejo tudi stalni člani klubov, ki vse storitve lahko plačujejo z zamikom ali s kreditno kartico. Klubi so registrirani kot storitveni lokali zaprtega tipa. Dekleta v klubih so stara med 19

in 30 let. Zvečine prihajajo iz Rusije, nekatere so tudi iz Slavonije, pa tudi iz BiH.

Nekatera od deklet pridejo tudi na dom, večina pa jih sprejema »obiske« pri sebi doma. Gre predvsem za študentke z dezele in za domača dekleta, ki jih v prostitucijo pripeljala želja po hitrem zaslužku. Pahljaca ponudb zajema od ročne, oralne do intimne »masaže«.

Stranke so v glavnem fizični delavci iz BiH in iz Kosova in starejši moški, v hotelih pa si te radosti pri-

voščijo poslovni ljudje in sinovi iz bogatih družin. Policijske akcije za preprečevanje prostitucije so v glavnem naperjene zoper »pocestnice«, medtem ko je tistim, ki »operirajo po stanovanjih«, težje stopiti na prste. Ena od deklet, ki je v tem »poslu« že nekaj let, trdi, da si je v tem času zgradila trinadestropno hišo na podeželju.

Povprečni zaslužek prostitutk spodnjega razreda je približno tisoč mark na mesec, medtem ko dražje zaslužijo tudi po pet do šest tisoč mark mesečno, nič več in nič manj kot 50 do 60 povprečnih hrvatskih mesečnih plač!

NOVICE

Zahvala humanitarnim organizacijam za pomoč beguncem

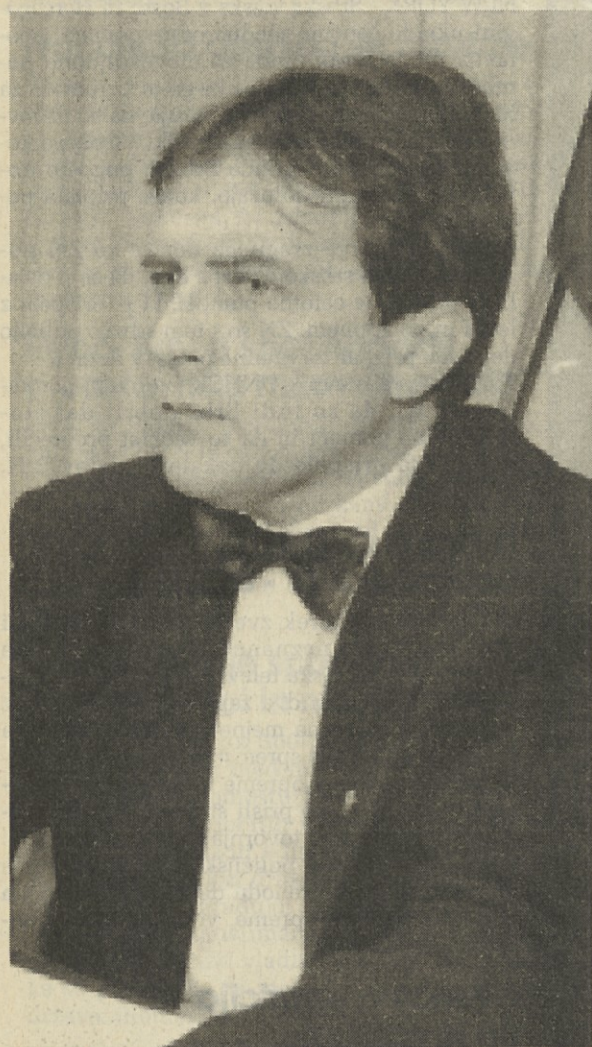
LJUBLJANA-Podpredsednik vlade Republike Slovenije Jože Pucnik je včeraj pripravil sprejem za predstavnike humanitarnih organizacij, na katerem se je zahvalil za pomoč, ki so jo te organizacije v letu 1992 prispevale za reševanje problema beguncev v Sloveniji. Sprejema so se udeležili predstavniki UNICEF-a, visokega komisariata za begunce pri ZN, Rdečega križa iz Nemčije, Avstrije, Belgije in Danske, Saudskega visokega komisariata, Mednarodni komite Rdečega križa, nemškega Urada za koordinacijo pomoči, slovenskega RK, Karitasa in predstavnik društva za prostovoljno humanitarno pomoč Most. Jože Pucnik je na sprejemu povdaril, da je bila svetovna javnost in njeni poizkusi, da bi na konferencah v Zenevi, Zagrebu, Ljubljani in na Dunaju zaustavili vojno v BiH in uredili vama območja na tem ozemlju do sedaj neuspešna, zato je naloga slovenske vlade in humanitarnih organizacij omiliti katastrofalne posledice vojne in pomagati žrtvam.(STA)

Opozorjanje na neonacionalizem

LJUBLJANA-Predsedstvo organizacije Mladi Zeleni Slovenije je objavilo proglas, v katerem opozarja na večanje nacionalizma. Po njihovem mnenju se val neonacionalizma širi iz Zahodne Evrope tudi v Slovenijo. "Opozoriti vas hočemo tudi na preveliko brezbrižnost in prepozno zavedanje nevarnosti nacionalizma, ki je v sredini tega stoletja pripeljal do druge svetovne vojne," so Mladi Zeleni Slovenije zapisali v svojem proglasu in se dodali vprašanje: "Ali si mogoče ob koncu želimo se tretjo? "Vodstvo organizacije protestira proti tistim, ki svoj nacionalni ponos gradijo z orožjem v rokah in dodaja, da bodo "skusali s svojim ekološkim delom dokazati, da se lahko nacionalni ponos gradi na delu za ljudi, naravo in zivali".

Zavod za zdravstveno zavarovanje sklenil 980.400 zavarovanj

LJUBLJANA - Na podlagi skupinskih in individualnih sklenjenih pogodb se je do 1. januarja letos pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije prostovoljno zdravstveno zavarovalo 980.000 oseb. Od tega je nekaj več kot 400.000 upokojujencev in po njih zavarovanih družinskih članov. V sodelovanju z Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje se izteka zbiranje podatkov o vseh upokojujencih, ki so se zdravstveno zavarovali pri Zavodu, kar bo tudi jasno označeno na januarskem odrezku za pokojnino. Nekaj dni pozneje pa bodo ti upokojujenci po pošti prejeli tudi izkaznico o zdravstvenem zavarovanju. (STA)

Ali bo direktor VIS tudi v prihodnje: Miha Brejc (foto: TRIO)

PRISTOJNOSTI ČLOVEKA ŠT. 1

Pristojnosti nad delom Varnostno-informativne službe je doslej imel notranji minister. Po novem zakonu pa pripadajo predstojniku te službe, kar pomeni, da bo odslej on tisti, ki bo sodiču predlagal in pojasnil razloge za odstop od navedenih pristojnosti. Prav tako bo predstojnik VIS odsej svojim delavcem podeljeval status pooblaščenca, v primeru zlorab teh pooblastil pa bo spet on tisti, ki jih bo odzvel. Posledje njegove naloge tudi to, da poroča o delu VIS parlamentarni komisiji, pristojni za nadzorstvo nad njenim delom, o svojem delu pa je dolzan sproti obveščati tudi predsednika republike.

stiti posameznike sele po izteku določenega roka. Predstojnik službe bo odsej, med drugim, komuniciral z obrambnim ministrom in ga obveščal o podatkih, ki jih je njegova služba pridobila pri opravljanju svojih nalog, sodijo pa v pristojnost obrambnega ministrstva. Prav tako bo predstojnik VIS odsej svojim delavcem podeljeval status pooblaščenca, v primeru zlorab teh pooblastil pa bo spet on tisti, ki jih bo odzvel. Posledje njegove naloge tudi to, da poroča o delu VIS parlamentarni komisiji, pristojni za nadzorstvo nad njenim delom, o svojem delu pa je dolzan sproti obveščati tudi predsednika republike.

STRANKE / KOALICIJA

Drugi krog pogajanj se šele začel

Drnovška so »rešili« tudi glasovi nacionalne stranke

TANIA STARIC

Zdaj je že skorajda končno jasno, da novi mandatar Janez Drnovšek v petek ne bo predstavljal predloga nove vlade. Čeprav je včeraj, kot je napovedal po izvolitvi, nadaljeval pogajanja, se namreč do nedelje zagotovo ne bo srečal vsaj z enim od možnih partnerjev v vladni koaliciji - predsednikom krščanskih demokratov. Lojze Peterle je namreč včeraj odpotoval v Bruselj na sestanek Evropske zveze krščanskih demokratov, kjer naj bi bil izvoljen za enega od podpredsednikov te organizacije. Nasi viri navajajo, da utegne ta obisk prispevati k hitrejšemu razpletu pogajanj o koaliciji, saj je večina članic internacionalne za vstop SKD v novo vlado. Vse vladne kombinacije se namreč se vedno vrtijo samo okrog enega vprašanja - ali bodo v novi koaliciji tudi krščanski demokrati ali ne. SKD je pred Peterletovim odhodom sklical tiskovno konferenco, na kateri je predsednik stranke ponovil, da ne bodo šli v koalicijo z združeno listo. Od Drnovške pričakujejo »ponudbo«, o kateri naj bi v ponedeljek odločil svet stranke. Peterle je povedal, da bodo govorili tudi o morebitnem predlogu LDS, kako naj bi se v vlado vključila združena lista, in o možnosti »ločene sporazuma«, vendar je

že jasno, da ne bodo podprli velike koalicije, v kateri bi bile samo tri največje stranke. Po naših informacijah so kljub temu se vedno zelo velike možnosti, da bo trojica v vladi na »formalen ali neformalen« način (skupaj z vsaj eno manjšo stranko). Zaplet, ki je nastal pred glasovanjem o novem mandatarju in ki se je končal s (po mnenju poznavalcev) porazno majhnim številom glasov za Janeza Drnovška, je mogoče razlagati na najmanj dva načina. Liberalni demokrati so v ponedeljek zvečer doslegli soglasje z obema »velikima« o tem, kako naj bi z vsako posebej »uredili« razmerja v prihodnji vladi. Tako so se v torko prenovitelji in krščanski demokrati sprehajali po parlamentarnih hodnikih vsak s svojim osnutkom pogodbe v žepu. SKD se je z Drnovškom do glasovanja pogajala o tem, da naj bi dogovor tudi podpisali, vendar se to ni zgodilo. Po eni različici je menda SKD »zahtevala preveč«, po drugi se obe strani nista mogli sporazumeti zaradi tretje (združene liste), po tretji pa je Drnovšek vztrajal pri svoji odločitvi, da pred glasovanjem »nič ne bo podpisoval«. Vse skupaj pa se je še bolj zapletlo, ker naj bi novica o nekakšni neuradni veliki koaliciji »pretresla« del

clanstva krščanskih demokratov, ki se je zelo težko sprijaznil s sodelovanjem SKD z LDS, »povezovanje« z združeno listo pa bi razumel preprosto kot »izdajo«. Vse se je končalo s tesno izvolitvijo Janeza Drnovške, ki bi moral tudi brez ljudske stranke in krščanskih demokratov dobiti najmanj 55 glasov. Čeprav je Drnovšek dobil enako število glasov kot pred njim Herman Rigelnik, skoraj zagotovo ne gre za iste stranke in poslance. Če sodimo po izjavah strankarskih prvakov, so za mandatarja glasovali samo liberalni demokrati, združena lista, nekaj zelenih in - po besedah Zmaga Jelencica - devet poslancev nacionalne stranke. Ta sicer ne pričakuje ministrskih položajev, vendar, pravi Jelencica, »Slovenija potrebuje vlado, v parlament pa je SNS prišla delat, ne pa sodelovat v političnih spletkah«. Skoraj zagotovo so proti glasovali demokrati in socialdemokrati, ki so včeraj se »analizirali« rezultate dozdajšnjih pogajanj o vladi in ki seveda zagotovo niso navdušeni nad možnostjo sodelovanja velikih treh. V tem primeru se jim bo namreč zgodilo to, kar je slikovito povedal eden od poslancev: »Ne bomo dobili tistega, kar hočemo, ponujajo pa nam tisto, česar ne bomo.«

Nace Poljnar (SKD) in Borut Pahor (ZL): bodoča zaveznika? (foto: J. Suhadolnik/TRIO)

IRENA SORN

DRŽAVNI ZBOR / PRIPRAVE NA SEJO

V ospredju bodo gospodarske teme

Predstavniki strank so začeli priprave na redno sejo, ki bo 25. januarja

V pripravih na redno sejo državnega zbora, ki bo 25. januarja, so se včeraj sestali predstavniki parlamentarnih strank - sejo je vodil v. d. predsednika LDS Jozef Skolc - in se lotili priprave dnevnega reda seje zbora.

Na predlog sedanjega vladnega kabineta so se med drugim dogovorili, da zadeve predvsem razdelijo na dva sklopa vprašanj. Tako naj bi prioriteto obravnavali predloge zakonov o gospodarskih družbah, gospodarskih javnih službah, gozdovih, varstvu okolja ter o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije.

V drugi sklop vprašanj pa so uvrstili finančne zadeve v katere med drugim sodijo spremembe zakonov o financiranju javne porabe, o poravnavanju obveznosti iz neizplačanih deviznih vlog, o varstvu terjatev v postopkih preoblikovanja podjetij in drugih pravnih oseb in drugo.

Dejstvo, da je o tem včeraj spregovorila posebna delovna skupina predstavnikov strank pa kaže pripisati temu, da se nekdo mora pojaviti v vlogi uradnega predlagatelja, ker nove vlade še ni, stara pa ni več pristojna za te zadeve.

TAJNE SLUŽBE / IZLOČITEV VIS

Slovenija dobiva novega najpomembnejšega funkcionarja

Slovenskim obveščevalnim službam so usojene polovičarske spremembe

MIRAN J. LESIAK, IVANKA MIHELIC

Poslanci državnega zbora so minuli torko z veliko večino glasov sprejeli novi zakon o vladi, s tem pa tudi njegov 39. člen, ki določa novi položaj Varnostno-informativne službe. Ta bo takoj potem, ko bo zakon objavljen v Uradnem listu, dobila status urada pri vladi. Pristojnosti, ki jih je v zvezi s službo doslej imel notranji minister, bo prevzel direktor VIS in ne posebna vladna komisija, kot je bilo spocetka predlagano. Vladno komisijo bodo sicer kljub temu ustanovili, vendar bo delovala le kot nadzorni organ; temu bo moral predstojnik VIS v 24 urah poročati o ukrepih, ki jih je odobril v VIS.

Omenjeni člen zakona ima več pomanjkljivosti kot prednosti. Slejkoprej je zacasna rešitev, na podlagi katere se odpira vrsta vprašanj o delovanju najpomembnejše slovenske obveščevalne službe v prehodnem obdobju do sprejetja posebnega zakona o VIS (in tudi pozneje). Hkrati pa 39. člen zakona o vladi dokončno ukinja desetletja veljavno ureditev, po kateri je bila SDV (oziroma njena naslednica VIS) organizacijsko in gmotno povsem podrejena ministrstvu za notranje zadeve, politično pa seveda vladajoči zvezi komunistov. Gledano iz tega zornega kota je državni zbor uzakonil izjemno pozitivno odločitev. Težava je samo v tem, da zakonodajalec, ki se je odločil, da ukine en model organizacije obveščevalne dejavnosti, ob tem ni predvidel drugega, pač pa si je za snovanje popolnega sistema vzel čas za premislek. Najmanj, kar je mogoče sklepati na podlagi tega, je, da se državni zbor v reorganizacijo obveščevalne

službe ni podal zaradi nje same ali zato, ker bi bil prepričan, da Slovenija potrebuje nov, drugače zasnovan obveščevalni sistem, ampak je reorganizacijo in selitev VIS v resnici predpisal na horuk, takole mimogrede. Njegova prva naloga je namreč bila reorganizacija vladnih resorjev oziroma zagotovitev formalnih pogojev za imenovanje nove slovenske vlade. Izločitev VIS iz ministrstva za notranje zadeve je napovedal že minister Igor Bavčar takoj po vstopu v Peterletovo vlado. Z izločitvijo VIS se je doslej čakalo prav zato, ker se obe dosednji vladi in parlament prejšnjega sklica niso mogli sporazumeti o temeljiti reorganizaciji vladnih resorjev. Ob tem, da je do sklepa o izločitvi v torko le prišlo, pa ne velja spregledati, da so tudi pri oblikovanju tega sklepa imeli pomembno vlogo prav Bavčarjevi demokrati. Navsezadnje so bili prav oni tisti, ki so prepričali, da bi VIS po novem namesto direktorja službe vodila vladna komisija. Z objavo zakona o vladi v Uradnem listu in z zakonom povezanim prenosom pristojnosti pa bo položaj direktorja VIS postal eden od najmočnejših in najpomembnejših položajev v državi. Kakor nam je včeraj potrdil tudi minister za notranje zadeve Igor Bavčar, bo namreč tega dne vse svoje pristojnosti v zvezi z obveščevalno službo brez odlašanja predal Mihi Brejcu. Ze zdaj pa je mogoče predvideti, da bodo nastali zapleti, ker Slovenija z uveljavitvijo zakona se ne bo imela nove vlade in tako tudi ne nadzorne vladne ko-

misije. Vprašanje je, kdaj bo vlada to komisijo sploh imenovala in kdo bo do takrat nadzoroval delovanje službe. V vladnih krogih sicer razmišljajo o tem, da bi v primeru, če bi se konstituiranje nove vlade preveč zavleklo, zdajšnja vladna posadka imenovanje nadzorne vladne komisije uvrstila med svoje »tekoče zadeve« in tako z oblikovanjem komisije zadostila zakonu. Toda, VIS ni ena od običajnih vladnih služb, zato mu tudi statusa »tekoče zadeve« ne bi smeli dodeliti ali službo degradirati na to raven. Ne gre namreč samo za vprašanje, kdo bo koga nadzoroval. Gre predvsem za že kronično konceptualno-organizacijsko zmedo, ki v zvezi z

vprašanju nacionalne varnosti (in potemtakem tudi obveščevalne dejavnosti) v državnih organih obstaja od takrat, ko smo pričeli steti leta nove dobe. Zakonodajalec, ki je pobitel z izločitvijo VIS iz ministrstva za notranje zadeve, je spregledal, da je s tem ustvaril nenormalen položaj, v katerem bo ena služba delovala pod okriljem vlade, druga (namreč vojaška varnostna služba) pa pod okriljem ministrstva za obrambo. Ustvaril je položaj, ki bo samo stopnjeval že zdaj obstoječo napetost in rivalstvo med obema službama, ter proizvajal nove skandale. Na to, da bi bilo treba z organizacijskimi posegi v slovenski obveščevalni sistem počakati dotlej,

dokler parlament končno ne bi obravnaval in sprejel zasnov nacionalne varnosti, pa zakonodajalec očitno sploh ni pomislil. Kakor se tudi ni domislil tega, da bi moralo v Sloveniji obstajati eno samo telo, ki bi opravljalo nadzorno in koordinativno funkcijo na vseh področjih nacionalne varnosti. Stari parlament je tako telo, namreč svet za nacionalno varnost, crtal iz ustavnega besedila, novi pa očitno (se) ne vidi razlogov, zakaj bi bil pametnejši od svojega predhodnika. Morda, mogoče pa razlog za selitveno naglico VIS tici tudi v veliki verjetnosti, da bo resor za notranje zadeve v novi vladi pripadel kakšni od strank, ki so do nedavna najglasnejše kritizirale notranjega ministra in Varnostno-informativno službo?

IGOR BAVČAR O SELITVI VIS

Z izločitvijo ne bo težav

Igor Bavčar, minister za notranje zadeve, napoveduje, da bo postopek izločanja VIS iz ministrstva potekal lažje, ker je menda marsikaj na tem področju že urejeno. Bavčar meni, da bo med izločanjem službe treba urediti financiranje VIS, ki naj bi bilo posledje preglednejše, in razdeliti doslej skupne materialne dobrine. Najdlje pa naj bi po njegovih pričakovanjih trajalo iskanje lokacije, na katero naj bi se VIS preselil in se tako tudi fizično izločil iz ministrstva za notranje zadeve. »Jasno pa je,« dodaja Bavčar, »da se VIS v naslednjih treh mesecih ne bo mogel preseliti.«

Na vprašanje, ali bi bilo treba zaradi selitve VIS k vladi na novo imenovati direktorja službe, je minister odvrnil, da se mu to ne zdi potrebno. Sicer pa Bavčar ocenjuje, da izločitev VIS zahteva premislek o organu, ki bi skrbel za nacionalno varnost: »Smiselno bi bilo oblikovati organ, ki bi ga vodil predsednik parlamenta in cigar člani bi bili določeni ministri, predsednik vlade in predsednik države. Tak organ bi lahko usklajeval delo obeh služb,« meni Bavčar, ki se dodaja, da si ne dela iluzij, da bi bila slovenska politika v tem trenutku sposobna celostnega reševanja zadev.

DRŽAVNI ZBOR

Od Tržaškega zaliva do piknika

Že na torkovi seji državnega zbora ni manjkalo vprašanj

IVANKA MIHELIC

Torkovo sejo državnega zbora so poslanci pozno zvečer končali s poslanskimi pobudami in vprašanji. Vpeljali so prakso, da se te točke udeležijo tudi predstavniki vlade, »zgodba« z odgovori pa kljub temu, kot vse kaže, ne bo lahka. Na minuli seji se je namreč izkazalo, da navzoči ministri 'o za devah sicer nekaj vedo', za natančen odgovor pa vendarle potrebujejo nekaj časa. Tako je denimo krščanska demokratska Lojzeta Peterleta zanimalo, kakaj in kdaj je vlada izničila sklep prejšnje vlade iz maja 1992 o prepovedi tujih vlaganj v naftno gospodarstvo, saj je med tem časom, kot je dejal, prišlo do vstopa avstrijskega in hrvaškega partnerja v podjetje Istra-Benz. Navzoči zunanji minister Dimitrij Rupel natančnega odgovora ni dal, obljubil pa je, da bo to storil v kratkem. Med zanimivejšimi vprašanji kaže omeniti tudi vprašanje poslanca SLS Zareta Preglja. Od ministrstva za varstvo okolja želi dobiti oceno varnostne pomorske plovbe v Tržaškem zalivu s posebnim poudarkom na plovbi tankerjev, ki prevažajo nevarne snovi, predvsem nafto in njene derivate. Zanimaja ga tudi ocena ogroženosti slovenskega morja in analiza možnih posledic, ki bi nastale ob morebitni ladijski nesreči, ter seznam ukrepov, ki so predvideni za njihovo preprečevanje.

Pregelj zahteva od vlade tudi poročilo in analizo krsitev in incidentov, ki se vrstijo v Piranskem zalivu, v tem vprašanju pa se mu pridružuje tudi vodja nacionalne stranke Zmaga Jelencic, ki je, mimogrede povedano, na tej seji zbora pravzaprav posredoval največ vprašanj. Jelencic tako zahteva tudi precej izčrpane odgovore o ponarejenih pettisocialnih bankovcih, zanimajo pa ga tudi druge »aktivnosti« notranjega ministrstva. Od njega namreč tudi zahteva podrobno poročilo o tem, kaj se je med drugim dogajalo lansko poletje v okolici Kranja, na pikniku višjih uslužbencev MNZ. Ti so, kot je zapisal Jelencic, nekontrahirano streljali naokoli in ob tem prestrelili nekaj mimo vozečih avtomobilov občanov, ki so jih kasneje »prepricali«, naj o tem ne govorijo. Jelencica prav tako zanima, kdo je placal škodo in iz katerega sklada je sel denar, vprašuje pa tudi, kako velik je črni fond MNZ za pokrivanje takšnih in podobnih zadev. Poleg vprašanj pa je dal tudi dve pobudi: predlaga spremembo zakona o poslancih v tistem delu, ki govori o krajši delovni dobi, potrebni za upokojitve. Zahteva, naj se to odpravi, prav tako pa predlaga, naj se znižajo osnova za obračun plac poslancev, in sicer za 20 odstotkov.

KOROŠKA / PROTI REFERENDUMU

Veriga luči po vsej Koroški

IVAN LUKAN

CELOVEC-DUNAJ - Odpor proti sovratstvu do tujcev na Koroškem bo jutri, 15. januarja, dosegel prvi višek. V treh koroških mestih, v Celovcu, v Spittalu ob Dravi ter v Wolfsbergu se bo ob 17. uri zbralo nekaj tisoč ljudi z namenom, da bi demonstrirali za strpnost in proti sovratstvu do tujcev. V naslednjih dneh se bodo prireditve razširile po celi Avstriji, višek pa naj bi bila vseavstrijska demonstracija 23. januarja na Dunaju.

Koroška platforma »Ljudje proti sovratstvu do tujcev«, v kateri sodelujejo slovensko in nemško govoreci Korošci iz skoraj vseh političnih taborov, mirovna gibanja, verske organizacije itd., je na včerajšnji tiskovni konferenci sporočila, da je odmev na dosedanje dejavnost platforme izredno pozitiven. Za jutrišnjo verigo luči proti sovratstvu do tujcev na celovškem Novem trgu pričakujejo množično udeležbo, kot govorniki pa bodo nastopili vidni politiki, umetniki in kulturniki. Platforma je nadalje izdala nad 10.000 letakov s pozivom za strpnost do tujcev in proti udeležbi pri referendumu Haiderjeve svobodnjaske

stranke. Nadalje je platforma izdala v nakladi 5000 izvodov obširno informacijsko brošuro o dejanskem položaju tujcev v Avstriji ter o politiki napram njih.

Koroška platforma »Ljudje proti sovratstvu do tujcev« bo od 16. do 22. januarja izvedla tudi akcijski teden. Govornik platforme Marjan Sturm: »Nas cilj je, ljudem posredovati informacijo, da gre pri Haiderjevem referendumu za antidemokratsko politiko ter da so nekatere zahteve svobodnjaske stranke celo protustavne«.

SPÖ: bojkot referenduma

DUNAJ - Proti svobodnaskemu referendumu o tujcih, ki trenutno poteka v Avstriji, se je izreklo predsedstvo Socialdemokratske stranke Avstrije. SPÖ svojim 600.000 članom odsvetuje podpis referenduma. Strankarsko vodstvo odklanja Haiderjev referendum iz več razlogov: tematizacija vprašanja tujcev ni pripravna za referendum, avstrijsko prebivalstvo ne sme biti deljeno v dva tabora, ukrepi vlade in parlamenta v zadostni meri urejajo vprašanja in probleme v zvezi s tujci in migranti, poleg tega pa izkoriščanje skrbi in strahu Avstrijcev lahko privede do eskalacije sovratstva in nasilja proti tujcem.

Koroški sindikat nasprotuje referendumu

CELOVEC - Predsednik deželne organizacije avstrijske zveze sindikatov Adam Unterrieder, je poudaril, da se koroški sindikat odločno izrekla proti referendumu o tujcih v Avstriji. Predsednik meni, da bosta Koroška in Avstrija v mednarodnem gospodarstvu našla svoje možnosti samo tedaj, če bosta vodile vzorno politiko do tujih delavcev.

LIBERALNA INTERNACIONALA

Jörg Haider v težavah

Zaradi referenduma mu Kinkel grozi z izključitvijo

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ-BONN - Nemski svobodnjaki (FDP) zdaj Haiderju in avstrijskim svobodnjakom (FPÖ) grozijo z izključitvijo iz Liberalne internacionale. Povod: Jörg Haider je voditelj nemških svobodnjakov (liberalcev) preteklo nedeljo na neotesan in zaljiv način napadel, ker so se distancirali od referenduma FPÖ proti tujcem. Njegove izjave so bile naslovljene tako na nemškega zunanjega ministra in predvidenega novega predsednika nemških svobodnjakov Klausu Kinkla ter na sedanjega predsednika FDP, Otta Graf von Lamsdorffa. Na račun Lamsdorffa je Haider dejal, da je »raje popu-

list, kot pa kaznen paradni liberalec«. Lamsdorff je pred nedavnim bil obsojen zaradi strankarske afeze v zvezi z darovi. Nemski svobodnjaki Haiderjev verbalni izgrede vrednotijo kot politično neotesanost, ki naj ne bi ostala brez posledic. Lamsdorff je leta 1991 s kompromisnim predlogom rešil avstrijske svobodnjake pred izključitvijo iz Liberalne internacionale. Takrat je Haider s svojimi izjavami o »pravilni nemški zaposlovalni politiki v času 3. rajha« razburil avstrijsko in evropsko javnost, nakar so njegovo stranko hoteli izključiti iz mednarodne organizacije liberalnih strank.

HAIDERJEV REFERENDUM

Grobi napadi svobodnjakov na vse politične nasprotnike

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Zvezni predsednik Klestil da je »cepetavek levicarske sika-rije«, je v Innsbrucku dejal generalni sekretar svobodnjakov (FPÖ) Meischberger v okviru propagandističnega nastopa za referendum svoje stranke. Tarca svobodnjaskih napadov so postali tudi Katoliška akcija ter avstrijski skofje.

Grobi verbalni napadi na vse strani: na predsednika, na Cerkev, na medije, »stare stranke«, intelektualce in umetnike, na »inozemске kriminalce« in celo na bodočega predsednika nemških svobodnjakov Klausu Kinkla (ker se je distanciral od Haiderja in njegovega referenduma!) - tako so svobodnjaki ta teden začeli s propagandno ofenzivo za svoj referendum o tujcih v Avstriji (»Avstrija najprej!«). V teku tega tedna je na občinskih uradih mogoče s podpisom podpreti zahteve referenduma. Svobodnjaki hočejo poleg zaostitve zakonodaje za tujce in restriktivnih ukrepov v solstvu doseči dodatek k avstrijski ustavi, ki naj bi določil, da Avstrija ni dežela za priseljevanje. Za parlamentarno obravnavo referenduma potrebujejo 100.000 podpisov. Dejansko nihče ne računa s tem, da potrebne številke podpisov ne bi dobili. Napetost v zvezi z osporavanjem referenduma je dana zdaj predvsem zaradi neokusne propagandne ofenzive svobodnjakov, emocionalizacije velikega dela prebivalstva ter

vprašanja, koliko podpisov bo Haider za svoj referendum res dobil, saj gre v prvi vrsti tudi za merjenje moči med opozicijskimi svobodnjaki in vladno koalicijo. Le-ta je lani v novembru skušala referendum preprečiti z veličastnim kompromisom - svobodnjakom je ponujala izredni parlamentarni odbor, ki naj bi obravnaval vprašanje tujcev. Vztrajanje svobodnjakov potrjuje široko paleto kritikov (od Cerkve preko avstrijske in-

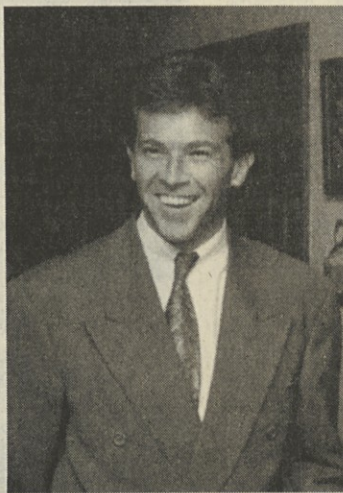
teligence do ostalih parlamentarnih strank), ki v svobodnjaskem referendumu vidijo v prvi vrsti demagoški instrument za napihovanje strahu pred tujci in ki svobodnjakom očitavajo zavestno zagrevanje vnetih čustev.

Zdajšnji svobodnjaski napadi na avstrijskega predsednika Klestila so očitno uzaljena reakcija: Klestil kljub mnogim pozivom ni izrazil razumevanja za referendum, hkrati svobodnjakov tudi ni čutil pred napadi ostalih strank in družbenopolitičnih organizacij. Zamera je očitna. Svobodnjaki so geslo svojega referenduma »Avstrija najprej!« sposodili pri Klestilovi predvolilni kampanji, zdaj pa se jim predsednik distancira od gesla (ki takrat vsekakor ni imelo isto intencijo kot mu jo je zdaj dala FPÖ). Zamera je tem večja, ker je tiha podpora svobodnjakov pri izvolitvi Klestila za predsednika republike ostala nepovrnjena. Klestil sam je ponovno izjavil, da ne vidi potrebe po svobodnjaskem referendumu.

Odklonilna izjava je pršla tudi iz papeške nunciature v Vatikanu. Generalni sekretar

FPÖ Meischberger se je namrec v svoji propagandi za referendum in pri napadih na avstrijske skofje (oni referendum odklanjajo) skliceval na Janeza Pavla II. ter njegovo nekdanjo izjavo, da glede vprašanja azilantov in migrantov ne bi smelo priti do »prevelike obremenitve države in družbe«. Rimski kurijski nadškof Alois Wagner je takoj izrazil začudenje nad tem, kako si FPÖ upa za svoj referendum vprijeti svetega očeta, hkrati pa je izpostavil, da je vsako nepopolno citiranje papeža nedopustno.

V terek je tudi Avstrijska zveza industrijalcev stopila v ofenzivo proti referendumu proti tujcem. Avstrija v mnogih gospodarskih panogah potrebuje tuje delovne sile, sta poudarila predstavnika industrije Ceska in Tritremmel, vlada pa je s svojimi dosedanjimi ukrepi v zadostni meri omejila pritek tujcev v Avstrijo ter njihov status v državi. »Haiderjev referendum«, tako funkcionarja zveze industrijcev, »je s tem v zvezi nepotreben«. Nadstrankarska iniciativa SOS-soclovek, ki so jo prominentne osebnosti iz avstrijske politike in umetnosti ustanovili proti zapostavljanju tujcev in azilantov, je medtem pozvala zvezno vlado, naj sproži politično akcijo za osvoboditev jetnikov v vojnih jetniških taboriščih v Bosni in Hercegovini. Avstrija naj prevzela garancijo za sprejem preživelih ujetnikov in beguncev.

Voditelj FPÖ Jörg Haider

KOROŠKA / DVOJEŽIČNI OTROŠKI VRTCI

Slovinci zahtevajo poseben deželni zakon

IVAN LUKAN

Mag. Raimund Grilc

PRIREDITVE

Danes, četrtek, 14. januarja 1993

CELOVEC - Univerza - predavalnica 2: ob 20. uri Die Sessionisten von Qumran - Wüstengemeinde und Christentum. Predava univerzitetni prof. dr. Karl Woschitz. V nemščini.

Celovski sejem - Hala 5 in 11: ob 9. uri otvoritev Paracelzovega sejma. (do 17. januarja vsak dan od 9. do 18. ure).

VRBA - Casineum - Zimski vrt: ob 19.30 - Vernisaža Manfred Brandstätter.

Jutri, petek, 15. januarja 1993

CELOVEC - Novi trg: ob 17. uri Veriga luči »Ljudje proti sovratstvu do tujcev«.

Bierjokl-Pri Joklnu (Badgasse): ob 20. uri otvoritev obnovljenja dvojezične kulturne gostilne.

BELJAK - Mestna hiša - Paracelzova dvorana: ob 19.30 - Življenje in pomembnost Paracelza, predava prvi nositelj Paracelzovega prstana univ. prof. dr. Kurt Goldhammer.

DUNAJ - Klub slovenskih študentov, 7 (Mondscheingasse 11): ob 20. uri Predstavitve ceske narodnosti na Dunaju - predavanje in glasbeni večer.

CELOVEC - Vprašanje dvojezičnih otroških vrtcev na južnem Koroškem je eno izmed prioritarnih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Predsednika obeh osrednjih političnih organizacij koroških Slovencev, Matevz Grilc (NSKS) in Marjan Sturm (ZSO), sta mnenja, da je treba to vprašanje čimprej rešiti z deželnim zakonom. Oba sta deželnim strankam postavila rok pol leta za uredničenje nacrtu, o katerem se razpravlja že dobro leto, toda brez vidnega napredka.

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, Matevz Grilc, ki je hkrati tudi predsednik sveta za koroške Slovence pri Uradu zveznega kanclerja, poleg pogajanj na deželni ravni predlaga tudi pogovore z Avstrijsko zvezno vlado izven narodnostnega sveta. Na teh pogajanjih naj bi zastopniki koroških Slovencev skušali uresničiti sprejemljiv dogovor, pokazalo pa bi se mnenje Grilca tudi zelo hitro, ali naj Slovenci vztrajajo pri zahtevi po ustanovitvi javnih dvojezičnih otroških vrtcev, ali pa se uberejo pot ustanovitve privatnih dvojezičnih otroških vrtcev, katere bi po mo-

rala v glavnem financirati država oz. dežela Koroška.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem odklanja pot privatizacije na tem področju ter zagovarja javne dvojezične vrtce. Kot pri uspešnem boju za javno dvojezično ljudsko solo v Celovcu, predsednik ZSO misli na pritožbo na ustavno sodišče, če bi se pokazalo, da ni pripravljenosti za ureditev vprašanja ne na deželni in tudi ne na zvezni ravni. Veljavnostno območje za javne dvojezične otroške vrtce pa bi moralo biti prilagojeno zakonu o dvojezičnem solstvu na Koroškem, je zaključil Sturm.

Ob koncu se razveseljiva novica: od včeraj naprej je slovenskim in tudi nemško govorecim staršem v mestni občini Pliberk na razpolago javni dvojezični občinski vrtček. Leta je prehodno nastanjen v prostorih glavne sole, stvelilo 22 otrok pa je potrdilo, da je bila ustanovitev javnega dvojezičnega otroškega vrtca nujna. To je priznal tudi zupan Raimund Grilc, ki je ob otvoritvi tudi poudaril, da so se za nastanitev dvojezičnega vrtca izrekle vse v občinskem odboru zastopane stranke.

CELOVEC / UNIVERZA

Val protestov

Z ukinitevjo smeri filozofije in pedagogike bi se moralo seliti 600 študentov in študentk

IVAN LUKAN

CELOVEC-DUNAJ - Protestov proti nacrtom ministrstva za znanost in raziskovanje, po katerem naj bi na celovski univerzi ukinili študijskih smeri filozofije in pedagogike, kar dežuje. Poleg deželnega poslanca Petra Kaiserja je včeraj ostro protestirala proti najnovejšim nacrtom Dunaja tudi predsednica socialdemokratskih žena na Koroškem, deželna poslanka Melita Trunk. Poudarila je, da je očitno, da želi pristojno ministrstvo v Celovcu obdržati samo okrnjeno univerzo, opozorila pa je tudi na dejstvo, da bi z predvideno ukinitevjo omenjenih

študijskih smeri izgubilo študijsko mesto 600 študentk!

V protest proti nacrtom ministra Erharda Buseka se je vključila tudi državna poslanka Zelene alternative Terezija Stojšič. Parlamentarka meni, da bi ukinitev študijskih smeri filozofije in pedagogike pomenila konec edinega uspešnega poiskusa v Avstriji, se na znanstveni in nevtralni ravni baviti z vprašanji dvojezičnosti in interkulturalnosti. Stojšičeva s tem v zvezi poudarja tudi, da je ravno celovska univerza odlično delo na področju dvojezične didaktike

ter da je ta visoka sola tudi v bodoče nujno potrebna za razvoj dvojezičnega solstva ne samo na Koroškem, marveč po vsej Avstriji.

Poslanka ZAL v izjavi za tisk tudi meni, da ločevalni manjšinski solski zakon za Koroško jasno dokazuje, kaj se lahko zgodi, če se v dvojezičnem solstvu zakoni ne upirajo na znanstvene podlage. Ukinitev omenjenih študijskih smeri da bi bila neodpustljiva napaka in bi bila dobrodošla le gotovim krogom, ki se na tak način hočejo znebiti neprijetnih kritikov«, zaključuje Terezija Stojšič.

AVSTRIJA IN KOROŠKA

Rekord brezposelnih

DUNAJ/CELOVEC - S 193.000 brezposelnimi je Avstrija v letu 1992 dosegla rekordno stevilo, kakršno niso zabeležili v zadnjih 38 letih. Letna povprečna brezposelnost je leta 1992 dosegla 5,9 odstotka, v decembru 1992 pa je brezposelnost znašala celo 7,7 odstotka.

Po mnenju ministrstva za socialne zadeve sta glavna vzroka za alarmantno naraščanje brezposelnosti v Avstriji pomanjkanje narocil v gospodarstvu ter množični stečaj, ki so samo v letu 1992 unicili

nad 20.000 delovnih mest!

Po prognozah strokovnjakov pa v Avstriji se ni dosežen višek brezposelnosti. V letu 1993 naj bi narasla na 6,4 do 6,5 odstotka v letnem povprečju...

Na Koroškem pa je po najnovejši statistiki več kot 25.000 ljudi brez dela! To je sporočil delavni urad v Celovcu in dodal, da pomeni stevilo brezposelnih nov negativen rekord, tako v absolutnih številkah kot tudi po odstotku. Z 12,6 odstotka je Koroška na drugem mestu v stati-

stiki za brezposelnost v Avstriji. Dramatični položaj na delovnem trgu predvsem čutijo tuji delavci, ki so prvi, katerim se odpove delovno razmerje.

Direktor koroške delavske zbornice Erwein Paska pa je vrhu tega pozval koroška podjetja, »naj v prvi vrsti zaposlujejo domače delojemalce ter se ne poslužujejo poceni inozemskih delavskih sil«. Gospodarstvo naj bi po mnenju Paska bilo organizirano tako, da bo zaposlitev zanimiva tudi za Korošce oz. Avstrijce.

NOVICE

Ponudba za letovanje na Jadranu

DUNAJ - Avstrijska turistična agencija RUEFA bo letos v svoj poletni program sprejela spet ponudbo letovanj na slovenski in hrvaški obali Jadrana. V ponudbi agencije bodo pet priljubljenih ciljev v Istri in na otokih Rab, Krk in Lošinj. Kot posebno privlačen argument za dopust na Jadranu RUEFA izpostavlja »Cene kot pred 20 leti.« (IS)

Avstrija se bo spet udeležila mirovnih akcij OZN

DUNAJ - Po seji ministrskega sveta, ki ga je zaradi operacije kanclerja Vranitzkega (meniskus) vodil vicekancler Erhard Busek, je bilo sporočeno, da se bo Avstrija spet udeležila akcij Organizacije Združenih narodov za ohranitev miru. Busek je dejal, da se odpovedi, kot v primeru akcij OZN v Somali, ne bi smele več ponoviti. Poudarjeno pa je bilo, da se bo Avstrija udeležila samo akcij za ohranitev miru, ne pa za ustvarjanje miru.

»Sosed v stiski«: 30 milijonov šilingov iz Švice

DUNAJ - Predstavniki privatne švicarske radijske postaje »Radio 24« ter televizijske postaje SRG sta na Dunaju avstrijskim organizatorjem akcije »Sosed v stiski« predali ček v višini 30 milijonov avstrijskih šilingov. Akcijo sta sprožila ORF in avstrijska Caritas v pomoč žrtvam vojne v bivši Jugoslaviji, doslej pa je bilo zbranih skoraj šest milijard (!) šilingov.

Danes otvoritev Paracelzovega sejma

CELOVEC - Na razstavišču celovskega sejma bodo danes dopoldne odprli drugi Paracelzov sejem, ki bo trajal do 17. januarja. Na tem največjem zdravstvenem sejmu v Avstriji nasploh razstavlja skoraj 400 razstavljalcev iz Avstrije in vrsto drugih evropskih držav, namen sejma pa je tudi, da informira tako strokovno kot tudi širšo publiko o razvoju zdravstva. Prireditelj sejma je celovska univerza v sodelovanju z različnimi zveznimi ministrstvi, mestom Celovec ter drugimi institucijami. Sejem bo odprt vsak dan od 9. do 18. ure. Otvoritev sejma se bo udeležil tudi slovenski minister za zdravstvo Božidar Voljc.

Povišali deželno podporo za oškodovane kmete

CELOVEC - Deželno podporo za kmete, ki so v lanskoletni suši utrpeli škodo, bodo povišali. Kolegij koroške deželne vlade je na svoji zadnji seji sklenil, da bo poleg že razdeljenih 55 milijonov šilingov se dal na razpolago dodatnih 15 milijonov. Najnižja podpora posameznemu kmetu bo potem znašala 3000 šilingov.

NOVICE

Zaslišali Woodyja

NEW YORK - Visoko sodišče v Manhattanu je v okviru njegove tožbe z Mio Farrow zaslišalo znanega igralca in režiserja Woodyja Allena. Sodisce mora odločiti, če bo Allen lahko videval svoje posvojene otroke.

Na Japonskem eksplodiral tanker

TOKIO - Tankerji so te dni res v zariscu svetovne pozornosti. Tako je na primer prodrla v javnost vest, da je na otoku Hokaido, kjer deluje velika rafinerija petroleja, eksplodiral tanker, ki je bil privezan ob njen pomol. Eksplozija ladje Eisewi Maru, ki ima sicer samo 550 ton nosilnosti, je povzročila smrt dveh mornarjev, v nesreči pa je bilo tudi pet ranjenih. Na srečo ni sla v morje niti kaplja petroleja, pravi japonska policija.

Izvedenci in tehniki bežijo iz Avstralije

SYDNEY - V Avstraliji so na moč zaskrbljeni zaradi cedalje večjega števila tehnikov in intelektualcev, ki se izseljujejo v Azijo. Če je bilo izseljevanje pred desetimi leti obroben pojav, se je sedaj sprico hude gospodarske krize, ki je zajela Avstralijo, spremenilo v pravi beg, se zlasti v zadnjih petih letih.

Lani je iz Avstralije odšlo s trebuhom za kruhom kar 9000 Avstralcev. Statistika pravi, da je odšlo večje število trgovcev z nepremičninami, največ v Bangkok, kjer naj bi bili pogoji za tovrstne posle zelo ugodni.

Bliskovit razvoj azijskega gospodarstva zagotavlja avstralskim izvedencem dokajšnje možnosti zaslužka. Racunalniški izvedenci gledajo na Hongkong kot na pravi Eldorado. Tudi knjigovodjem nudi ta delček Kitajske velike možnosti, medtem ko gledajo piloti z večjim zanimanjem na Singapur, učitelji in inženirji pa radi odhajajo v Indonezijo.

Kitajski kmetje razdejali pet onesnažujočih tovarn

PEKING - Na stotine kitajskih kmetov, oboroženih s palicami in kamni, je napadlo pet tovarn v kraju Huidong v južni Kitajski. Kmetje so tovarne povsem razdejali in pri tem uničili stroje in dokončane proizvode. Neredi so trajali dva dni zapored, povzročilo pa jih je dejstvo, da so tovarne kar se da nevarne za okolje. Gre naprec za obrate za predelovanje plastike in za strojenje koz. Kmetje, ki so povzročili skode za 1, 3 milijone dolarjev, trdijo, da jim kemikalije uničujejo polja. Tovarne so last mesanih kitajsko-hongkonskih družb.

Potresni sunek v Iranu

TEHERAN - Včeraj zjutraj je iransko mesto Behbahan prizadel močan potresni sunek (4, 3 po Richterjevi lestvici). Iranska tiskovna agencija trdi, da na srečo ni bilo niti žrtev, niti gmotne skode.

Preprečili eksplozijo zastarele rakete

MOSKVA - Komsomolskaja Pravda piše v svoji zadnji številki, da je pri Krasnojarsku pred dnevi skoraj eksplodirala zastarela ruska raketa, ki so jo tjakaj pripeljali, da bi jo razstavili in demontirali. Kaze, da so raketo pripeljali s posebnim vlakom z obale Tihega oceana do Krasnojarska, mesta, ki steje skoraj milijon prebivalcev in kjer je tovarna, ki se ukvarja s tovrstnimi zadevami. Zaradi površnosti tehnikov, ki so spremljali vlak, se je hranilnik, kjer je bila raketa, odprl, kar je povzročilo začetek kristalizacije goriva. Če bi raketo v teh pogojih raztovorili, bi gotovo eksplodirala, kar bi povzročilo tudi eksplozijo vseh ostalih raket na vlaku. Raketa ni imela jedrskih konic, če bi eksplodirala pa bi razdejala dobršen del mesta.

Trajekt nasedel na valobran

BRUSELJ - Francoski trajekt Fleur de lys je včeraj pri Ostendu nasedel na valobran, pri čemer je utrpel le malenkostno škodo. Nihče od 22 članov posadke se ni poškodoval. Oblasti trdijo, da v nobenem trnetku ni bilo nevarnosti, da bi se ponovila tragedija trajekta Herald of free enterprise, na katerem je leta 1987 v Belgiji umrlo 190 ljudi.

SHETLANDSKI OTOKI / NI VEČ POMOČI

Waleški princ Charles je lahko na Shetlandih ugotovil katastrofalne razsežnosti razlitja

Stopnjuje se srd prebivalstva ob spoznanju, da jim bodo le delno povrnili utrpelo škodo in da bi lahko to ekološko katastrofo s preventivnimi ukrepi in bolj smotrnim reševanjem bržkone pravočasno preprečili

LONDON - Waleski princ Charles in njegov oče edimburski vojvoda sta včeraj končno obiskala od ekološke katastrofe zaradi brodoloma tankerja Brear prizadeta območja Shetlandskih otokov. Obisk je bil napovedan že pred dvema dnevoma, a so ga zaradi silovitega neurja iz dneva v dan odlagali.

Včeraj so se vremenske razmere izboljšale do take mere, da sta lahko pristala v Sumburghu, kjer sta si ogledala krizni stab in se sestala s predstavniki prizadetega prebivalstva. Waleski princ je odšel tudi v Zaliv Quendale, kjer si je ogledal razbitine tankerja Brear. Od nekdanj mogočne ladje, ki je teden dni kljubovala razburkanim elementom na shetlandskih cereh, iz morja sedaj strlita le razbitini krmnega in premčevega dela. Ladjo je silovito neurje razkralo na stiri dele in dokončno pokopalo se zadnje upanje, da bi lahko iz cistern precrpali preostalo nafto.

Izvedenci so prepricani, da se je v morje razlilo skoraj vseh 84.500 ton nafte. To je se enkrat toliko kot razlitje med brodolomom tankerja Exxon Valdez na Aljaski. Na oko in za laike so kratkoročne posledice shetlandske ekološke ka-

tastrofe skoraj zane-marljive. Razburkano morje je namreč razpršilo »naftno plimo«, tako da je ta na videz prizadela le omejeno priobalno območje. Nafta pa bo kljub trditvam izvedencev, da gre za lahek tip hitro hlapljive surove nafte, povzročila izredno dolgoročno škodo, saj je

nedvomno prisotna v prehrabeni verigi, njene posledice se bodo torej občutile se desetletja. Izredna hlapljivost pa je med drugim povzročila, da se bodo posledice ekološke katastrofe občutile tudi na kopnem, in to kar več kilometrov od kraja brodoloma. Poleg nafte pa so

nedvomno precejšnja škodo povzročile kemikalije, ki so jih z letali dakota nepremisljeno trosili nad naftnimi madeži v prvih urah brodoloma.

Prizadete so tako ribogojnice lososa kot ves ribiški ulov na Shetlandih, saj je na dlani, da ribe s tega območja ne bodo sle v promet. Prav tako je nafta povzročila ogromno škodo shetlandski živinoreji, predvsem vzreji shetlandskih ovac, ki dajo izredno kakovostno volno. Pomoc britanske vlade in Evropske skupnosti prizadetemu prebivalstvu bržkone ne bo nadoknadila skode. Prav tako ne bodo skode povrnile zavarovalnice, nič čudnega torej, da narasča srd med otocani, toliko bolj, ker bi lahko to ekološko katastrofo preprečili. Tankerji z norveških in britanskih terminalov v Severnem morju plujejo približno Shetlandov, upajo si celo v ozine, da bi prihranili nekaj bornih milj. V primeru Brearja pa so bile storjene se druge napake. Ladji so odpovedali motorji zaradi banalne okvare, ker je v gorivo prišla morska voda. Reševalci pa so poskrbeli za evakuacijo posadke s helikopterji, ko bi morali na ladjo spustiti mehanike, ki bi popravi-

Waleski princ Charles je po dveh dneh končno prispel na Shetlande (Telefoto AP)

li ladijske motorje. Da bi bila mera polna, so z evakuacijo posadke v bistvu onemogočili, da bi vlačilci izvlekli tanker na odprto morje, ker na krovu ni bilo nobenega, ki bi lahko pritrdil vlečne vrvi. Ko so reševalci spoznali to napako, je bilo že prepozno, ker je razbesnelo morje že po-

tisnilo Brear proti Zalivu Quendale, tako da si ni nihče več upal na krov tankerja. Poglavje zase je škoda, ki jo je razlita nafta povzročila naravnemu bogastvu tega enkratnega vzhodnoatlantskega naravnega rezervata. Do sedaj je poginilo že na stotine morskih ptic, po-

sledice za morske sesalce, od vider do tjulenjev pa bodo dolgoročne. Biologi se bojijo, da bo nafta zmanjšala odpornost teh sesalcev, bojijo se tudi genetskih vlivov na zarodke, tako da se bodo posledice te ekološke katastrofe občutile še dolga desetletja.

ZDA / MADONNA NA ČRNEM SEZNAMU

Slabo oblečena rock zvezda

Ameriška pevka Madonna, ki jo tukaj vidimo na posnetku iz junija 1992 si je tudi letos zagotovila mesto v seznamu najslabše oblečenih žensk. (Telefoto AP)

NASILJE

Rasistične zgodbe iz Združenih držav Amerike

NEW YORK - Mestece Bloomsburg v Pennsylvaniji je te dni v središču zanimanja ameriskega tiska zaradi vrste neljubih dogodkov z rasnim in spolnim ozadjem. Vse se je začelo, ko so imenovali Margaret Boykin za odgovorno za varnost, ona pa je imenovala svojega moža Michaela za vzdrževalca na univerzi. Kaze, da so od takrat zabeležili kar 4 primere posilstev, za katere so obtožili prav Michaela. Zadeva je toliko bolj komplicirana, ker sta zakonca črna in tisti, ki ju zagovarjajo, trdijo, da gre v bistvu za spretno zrežirano kampanjo z rasističnim ozadjem.

Tako na primer trdi profesor Howard Johnson, da so vso zadevo uprizorili zato, da bi se rešili Boykinove in njene moža, ker sta črna. Prebivalci Bloomburga naj bi bili namreč zakrknjeni rasisti, ki so mnenja, da je vsa črna nasilnež, zločinec in posiljevalec. K temu je sicer treba dodati, da je profesor Johnson prav tako črne polti in da najbrž ne gleda na vso zadevo neprizadeto. Kot dokaz za svoje trditve navaja Johnson dejstvo, da so bili mnogi v mestu proti temu, da bi Boykinovo, ki je nekdanja črna policajka, imenovali za odgovorno za varnost na univerzi. Seveda pa tudi ni mogoče trditi, da bi celo mesto nastopilo proti obema zakoncema, če ne bi bilo nekaj okoliscin, ki dajejo vsaj misliti.

Charles-Camilla strastna ljubimca

Objavili njun intimen telefonski pogovor

LONDON - »Sest minut magnetofonskega zapisa, zaradi katerega bi lahko Charles bil ob prestol.« Tako je naslovil londonski Sun clank o magnetofonskem zapisu telefonskega pogovora med waleskim princem Charlesom in njegovo prijateljico Camillo Parker-Bowles (na sliki AP), ki ga je včeraj v celoti objavila avstralska revija New Idea. Sun pa je objavil le nekaj izvlečkov. Kljub okrnjenemu zapisu pa je iz njega razvidno, da gre za »intimen in spolno nedvoumen pogovor«. Daily Mail je včeraj zapisal, da je posnetek tako kakovosten, da vzbuja upravičen sum, da ga ni prestregel radioamater, temveč poklicni vohun kake protibesvedevalne službe.

»Moj bog, govoriti moram z mozem!« Je vzklila Camilla, ki jo je novinar Suna po telefonu prebral magnetofonski zapis. Camillin sopro, Andrew Parker Bowles je namreč že dvajset let Charlesov prijatelj.

Če bodo tonski tehniki potrdili avtentičnost tega telefonskega pogovora, pri Sunu v to ne dvomijo, bodo dokončno odpravljeni vsi dvomi o »globokem prijateljstvu« med prestolonaslednikom in Camillo, ki jo Diana kratkotalo imenuje »rotweiler«, kot se imenujejo črni in kratkodlaki psi. Prav ta telefonski zapis, ki so ga prestregli 18. decembra 1989, naj bi

Diano prepiral, da je prekinila zakonsko zvezo s Charlesom. »To so stvari, ki se jih morava izogibati, napredovati morava s previdnim otipavanjem terena, saj me razumes«, pravi Charles v telefonskem pogovoru. Camilla pa v besedni igri dodaja: »Ti si izreden pri »otipavanju terena.« »Molci, vso te hočem potipati, prav vso...« Camilla se omeji na dovtip, sledi vroča izmenjava komplimentov, ki nesporno dokazujejo spolno hrepenenje. Charles med drugim v salu navede,

da bi se rad spremenil v »tampax« in ob koncu telefonskega pogovora navede, da bi hotel »pritisniti na gumbek«, ki v Camilli povzroči strastno prošnjo, »naj pritisne njenega«. »Sedaj te hočem!«, izbruhne Camilla, ki kar trikrat ponovi to željo. »Moj bog, kdaj te bom spet videl«, pravi on in predlaga »v sredo zvečer?« V sredo zvečer je prav, mu potrdi Camilla, »saj bom sama...« »Sama bom tudi zjutraj, on odpotuje v sredo ob pol devetih in če bog da, ga ne bo niti v četrtek...«

ASTRONAVTIKA / LETNA BILANCA EVROPSKE VESOLJSKE AGENCIJE (ESA)

Odiseja v vesolju

Evropa namerava osvojiti velik prostor na trgu telekomunikacij

Evropska vesoljska agencija (ESA) je leta 1992 uspešno izvedla veliko programov, prehitela vse druge vesoljske sile in se skoraj izenacila z ZDA.

Leta 1992 je bilo za Evropsko vesoljsko agencijo (ESA) leto velikih uspehov. Opravljenih je kakih deset pomembnih odprav, izmed katerih bodo nekatere ostale zapisane v zgodovini astronavi-ke; prvo »evropsko« srecanje z Jupitrom, prvi izhod kake sonde iz ekliptične ravni, novo srečanje kakega plovila s kometom, izstrelitev največjega evropskega satelita, petdeseti vzlet evropske nosilne rakete, živahno znanstveno sodelovanje vseh evropskih vesoljcev v orbitah... Veliko je bilo storjenega tudi v številnih kozmičnih načrtih za naslednja leta.

Kronološki pregled evropske »odiseje v vesolju 1992« kaže, da ESA vse leto ni poznala preda- ha.

Januar

IMENITNI HIPPARCOS - Čeprav je satelit za kartografiranje neba Hipparcos (Hiparh) v tirnici že tri leta, je javnost sele ob prikazu rezultatov v Parizu v začetku leta spoznala, kakšno izredno delo kartografiranja zvezd je bilo opravljeno. Do tedaj so natančno izmerili položaj nekaj deset tisoč zvezd. Satelit se vedno vsak dan pošilja na Zemljo milijone bitov informacij vrhunske kakovosti. Do konca leta je zbral dovolj veliko količino podatkov, da bodo mogli določiti položaj in gibanje približno 120.000 zvezd v naši galaksiji, in sicer s približno stokrat večjo natančnost kot z najboljšimi teleskopi na Zemlji. Od Hipparcosa sedaj pričakujejo več, kot so načrtovali za obdobje do sredine leta 1993, saj že zdaj tečejo priprave za nadaljšanje misije v leto 1994.

EVROPSKI VESOLJCI - Leto je minilo v znamenju pospešenih priprav za evropski laboratorij Columbus (Kolumb) s posadko, ki bo v sestavi mednarodne orbitalne postaje Freedom (Svoboda). Proti koncu januarja je nemški vesoljec Ulf Merbold v standardiziranem evropskem vesoljskem laboratoriju Spacelab in v okviru programa IML-1 (kratica angleških besed »mednarodni mikrogravi-

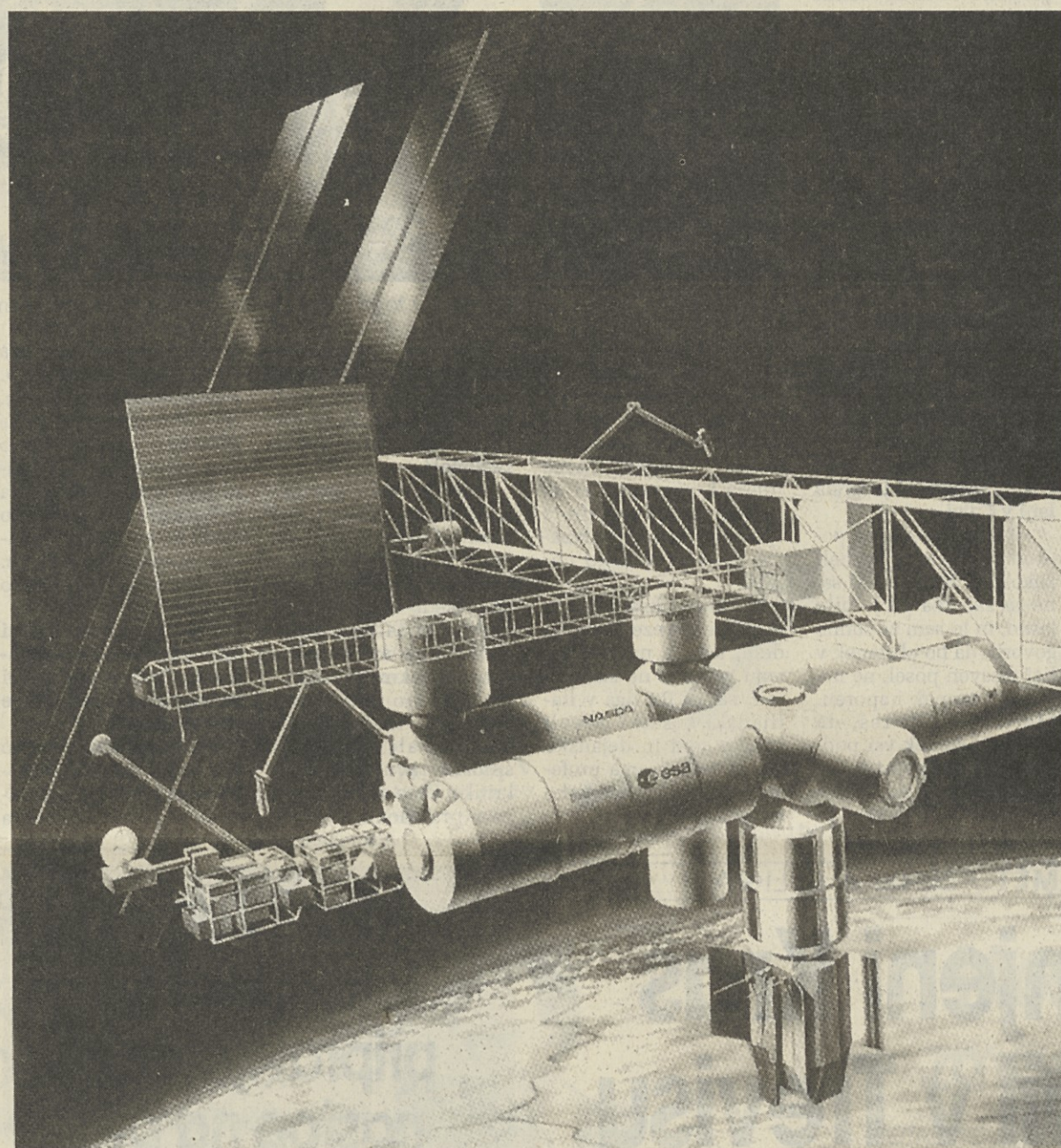
tacijski laboratorij») opravil kar 42 poskusov. Vse to s pomočjo članov ameriške posadke vesoljskega taksija Discovery, v katerem je bil urejen laboratorij. V naslednjih mesecih so bili v središču pozornosti še drugi evropski vesoljci (glej marec, maj, avgust).

Februar

SATELIT ZA VES SVET - Po polletnem poskusnem delovanju je Satelit za naravne vire Zemlje (ali »ekološki satelit«), imenovan s kratko ERS-1, presel v t.i. operativno stanje. Skupaj z instalacijami na Zemlji je ta satelit najpopolnejši vesoljski sistem v Evropi: pet kopenskih satelitskih postaj v Evropi in Kanadi, štirje centri za obdelavo in arhiviranje v Franciji, Nemčiji, Italiji in Veliki Britaniji, vedno večja mreža z 12 kopenskimi postajami za sprejem radarskih posnetkov, posejanih po vsem svetu. ERS-1 je z višine 800 km v več kot 6000 preletih okrog Zemlje do danes napravil skoraj 400 tisoč visokoločljivih posnetkov kopenskih gnoj Zemlje, priobalnih območij, oceanov, polarnih predelov. Mnogi teh posnetkov so veliko bolj kakovostni od vseh dosedanjih sorodnih fotografij (denimo topografskih kart ledenih cepic tečajev). Nekatere vrste podatkov, predvsem s področja meteorologije, razpošiljajo po vsem svetu, in sicer prej kot v treh urah po registraciji v vesolju. Tečejo že priprave za satelit ERS-2, ki bo leta 1995 od predhodnika prevzel »štafetno palico«, s sabo pa bo ponesel nekaj novih instrumentov (na primer za opazovanje ozonske luknje).

POZDRAV JUPITRU - Kozmična sonda Ulysses (Odisej) je imela srečanje bližnje vrste z največjim planetom Soncevega sistema. Med preletom Jupitra je poslala na Zemljo veliko novih podatkov o tem zelo aktivnem okolju. Zvedeli smo, recimo, da se Jupitrova magnetosfera razteza nepričakovano daleč proti Soncu, da so radiacijski pasovi tega planeta na veliko nižjih širinah kot v primeru Zemlje, da skozi Jupitrove polarne sije dere na milijarde amperov in da je luna Io manj aktivna, kot so pričakovali. Močna tezo- znostna sila Jupitra je po načrtu ostro zasukala tirnico plovila. Prvic v zgo-

dovini se je kaka sonda usmerila tako rekoc pravokotno na ekliptiko - raven, na kateri se gibljejo planeti - in zapustila ustaljene steze. Cilj tega manevra: sonda bo leta 1994 letela čez južni tečaj Sonca in nam poslala takšne podatke in posnetke, kakršnih nismo se nikoli dobili.

Marec

SONCE IN ZEMLJA - Proti koncu meseca je z vesoljskim taksijem Atlantis skupaj z ameriškim vesoljci poletel v vesolje tudi prvi belgijski vesoljec in znanstvenik Dirk Frimout. To je bila prva v nizu desetih odprav, katerih namen je preučevanje vpliva Sonca na Zemljino ozračje in vreme. Evropa je poleg svojih standardnih poskusov v Spacelabu pri- spevala štiri eksperimentalne komplete za meri- tve sibihih variacij Soncevega sija med 11-letnim ciklom aktivnosti in sprememb v Zemljinem ozračju. Evropski znanstveniki so imeli prvič priložnost, da svoje instrumente krmilijo neposredno iz lastnega raziskovalnega središča ESTEC v nizozemskem Noordwijku (to metodo bodo v programu Columbus s pridom uporabljali).

MEDNARODNO VESOLJSKO LETO - Več kot dva tisoč strokovnjakov za vesoljska vprašanja se je zbralo v Münchnu na razpravi o tematiki »Vesolje v službi sveta, ki se spreminja«. Konferenco sta v okviru Mednarodnega vesoljskega leta (ISY), ki so ga za leto 1992 razglasili Združeni narodi, pripravili ESA in Evropska gospodarska skupnost. Privlačne spremene razstave in prireditve so pritegnile veliko obiskovalcev in zanimanje evropske javnosti.

April

LETO ARIANNE - Pet-

deseta izstrelitev nosilne rakete Ariane s kozmodroma Kourou v Francoski Gvajani je imelo za Evropsko vesoljsko agencijo velik simbolični pomen. Od prve izstrelitve te rakete (24. decembra 1979) do petdesete (zdaj

dvem »zvezdam repaticam«. Po srečanju so tirnico sonde korigirali, da bi se plovilo leta 1999 približalo Zemlji in počakalo na kako novo nalogo. V sondi je se približno štiri kilogramov goriva, to pa je dovolj za ma-

kompletov, so razvili strokovnjaki iz osmih držav zahodne Evrope, vtilili pa so ga v višini 508 kilometrov. V orbiti bo ostal deset mesecev in opravil izjemno veliko znanstvenih nalog, pretežno takšnih, ki so v sklo-

ESAD JAKUPOVIČ

njenega »motorja«, kot pravijo nekateri. Novi kompleks se imenuje ERASMUS, torej po slovitim holandskem humanistu iz 15. stoletja Erasmusu Rotterdamskem, vendar je to hkrati okrajšava naziva »Evropska uporabniška podpora za robotiko, avtomatizacijo, simulacije in misije.

Na približno 5000 kvadratnih metrih so posebni laboratoriji za testiranje delovnih prostorov in avtomatike v okviru programa Columbus, sistema za obdelavo podatkov, robotiko, daljinske znanstvene poskuse, preučevanje raznih modelov tehnoloških podsistemov (med drugim poletov s posadkami), pa tudi softverskih simulacij orbitalnih operacij. V Erasmusu je zaposlenih nekaj sto lju-

November

»EMSINAVTI« V IZOLACIJI - Sestega novembra se je v okviru poskusa EXEMSI 92 zaključila 60 dni dolga izolacija ene zenske in treh moških v hiperbarični komori v aeronavtičnem medicinskem inštitutu DRL blizu K'lna. Anita Vetin iz Švedske, Clemens Lothaller iz Avstrije, Hildo Krop iz Nizozemske in Matthieu Roulet iz Francije so sodelovali v ne- pretrganem nizu poskusov, zasnovanih z mislijo na vpliv osamitve in omejenega prostora na človekovo fiziologijo in psihologijo. Poskusi bodo velikega pomena za priprave evropskih vesoljcev v programu Colum- bus. Prav zato so novinarji udeležence poskusa poimenovali »emsinavti«. Četrterica je nekaj dni po prihodu iz komore prebila v karanteni, da bi se znova privadila na normalno življenjsko okolje.

December

EVROPSKO-RUSKA MISIJA - Desetega decembra so z ruskega kozmodroma Pleseck izstrelili nosilno raketo z vrmljivim satelitom Bion-10. V seriji Bion so sateliti, ki so zelo podobni znanemu vesoljskemu plovilu Vostok, s katerim je Jurij Gagarin prvi poletel v vesolje. Nekaj časa so jih izstreljevali v tirnico pod imenom Biosputnik in Biokosmos. Glavna prednost te serije so sorazmerno nizki stroški in kar dolgo trajanje poleta (ca. 14 dni), dvakrat daljšega od poletov vesoljskega taksija. V okviru sodelovanja Zahodne Evrope in Rusije na področju raziskav vplivov brezte- znostnega stanja in kozmičnega zarenja na žive organizme, sodelovanja, ki se je začelo leta 1987, so doslej izstrelili dva Biona.

Glavni del novega satelita je bil Biobox, termostatično krmiljen inkubator, težak 40 kg, v katerem je bila centrifuga, s katero so poskrbeli za umetno težnost, kakršna je na površju Zemlje. V satelitu so bile se štiri naprave za preučevanje raznih vplivov na slabitev kosti vesoljcev, izpostavljenih breztežnosti. Biobox je vseboval se pet eksperimentalnih kompletov, in sicer tri za analizo vpliva mikrogravitacije in dva za meritve sevanja. ESA je za te komplete investirala štiri milijone evrov, ruski Center za kozmične pole- te in Institut za biomed-

cinska vprašanja iz Moskve pa sta poskrbela za logistično podporo in druge potrebne storitve. Cilj poskusov, opravljenih v Bionu-10, je zagotovitev normalnih razmer za daljše bivanje posadk v vesolju. Leta 1992 je ESA aktivno sodelovala na nekaj pomembnih mednarodnih srečanjih, izmed katerih dve zaslužita pozornost, ker je agencija na njima predstavila novi sistem za interaktivni prenos podatkov. Znano je, da standardni telekomu-

gotovi zveze med kakimi sto državami.

Na srečanju Vrh o Zemlji maja in junija v Rio de Janeiru je ESA pokazala, da njen novi sistem ponuja važne prednosti za izboljšanje poslovnih komunikacij v razvitih državah. Glavni cilj sistema so vendarle države v razvoju, ki jim bo prišel zelo prav za neposredno satelitsko povezovanje institutov, univerz, industrije, nerazvitih območij in za zveze s centralnimi ustanovami. Nekaj mesecev

Modul Columbus je v bistvu valj dolžine skoraj 13 m, premera 4 m, mase 14,4 tone. Sprejme tri do deset ton »koristnega tovara«, vključno z nekaj vesoljci. Uradno se imenuje »Pripojeni modul pod pritiskom« (APM), kajti samostojno ne more delovati, temveč je funkcionalen samo kot del mednarodne postaje. Program Columbus obsega tri deležidelava APM zajema razvoj vesoljskih in zemeljskih segmentov, operacije in uporabo predorbitalne verifikacije. Predhodni poleti bodo znanstvenikom in operativnim ekipam pomagali, da se pripravijo za poznejšo uporabo Columbusa, medtem ko si bodo vesoljci med njimi nabrali izkušnje za prave polete. Poleti bodo opravljeni skupaj z drugimi agencijami: ameriško NASA (ponovna izstrelitev Eureca), japonsko NASDA (poleti Spacelaba) in ruskim Centrom za vesoljske polete (skupne misije v ruski postaji Mir). Bodote dejavnosti vesoljske postaje so poseben nacrt s tremi fazami sodelovanja z rusko postajo Mir, in sicer:

- 1992-1995: uporaba postaje Mir-2
- 1996-2005: razvoj opreme za Mir-2 in vtičenje postaje v orbito
- po 2005: odločitev o novi postaji v sodelovanju z Rusijo.

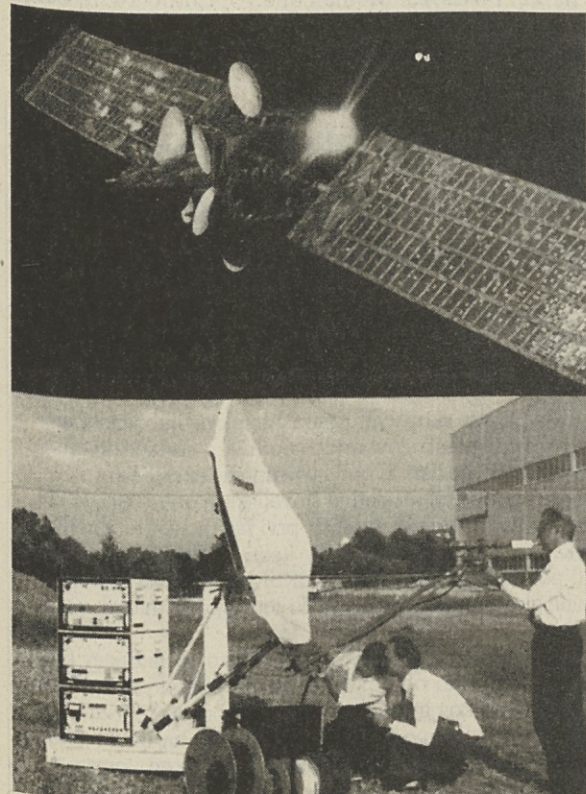
nikacijski servisi za mrežne uporabnike - telefon, telefaks, komuniciranje med računalniki in retransmisija TV signalov - zahtevajo za satelitske prenose velike (in drage) stacionarne antene. Sistem, ki ga je razvila ESA, obsega štiri tone težak evropski telekomunikacijski satelit Olympus (Olimp) v geostacionarni orbiti v višini 36 tisoč kilometrov in sorazmerno poceni mobilne terminale VSAT (kratica angleških besed »terminali z zelo majhno odprtino«), katerih antene imajo manj kot en meter premera. Olympus je največji in najmočnejši civilni komunikacijski satelit, vsebuje veliko tehnoloških inovacij, v orbiti pa je od julija 1989. Krmiljivi antenski sklop omogoča, da satelit »pokrije« vso Zemljino površino in za-

pozneje je ESA svojo novi sistem ponudila državam nekdanjega vzhodnega bloka. Predvidevajo, da ga bodo v raznih delih nekdanje Sovjetske zveze uporabljali za povezovanje oddaljenih bolnišnic, v Romuniji, Madžarski, Češki in Slovaki za potrebe telefonije na pode- zelskih območjih, prav tako pa za vzpostavitev telekomunikacijskih in računalniških mrež v nerazvitih in zakotnih predelih (z enim terminalom je mogoče povezati štiri računalnike).

Evropska skupnost namerava odigrati prvorazredno vlogo na velikem trgu telekomunikacij, saj ima za to dobro organizacijsko, gospodarsko in znanstveno-tehnološko osnovo. Leto 1992 je bilo glede tega zanj prelomno.

ESA

Cilj Evropske vesoljske agencije, kot piše v njeni »Konvenciji«, je »zagotoviti in spodbujati sodelovanje med evropskimi državami na področju vesoljskih raziskav in tehnologije«. Agencijo danes sestavlja 13 držav: Avstrija, Belgija, Danska, Francija, Irsko, Italija, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Španija, Švedska, Švica, Velika Britanija. Finska je pridružena članica, Kanada pa pogodbeno sodeluje v mnogih programih ESA. Agencijo so osnovali leta 1964, vendar ne v sedanjih obliki. V začetku sta bili »Evropska organizacija za vesoljske raziskave« (ESRO) in »Evropska organizacija za razvoj nosilne rakete« (ELDO). Devet let pozneje (1973) sta se ti organizaciji spojili v celovito Evropsko vesoljsko agencijo. Sedež agencije je v Parizu, razne tehniške službe pa so posejane po vsej zahodni Evropi (sad tega je večkratna korist, saj se je tehnološko, industrijsko in politično sodelovanje prav zato okrepiło). Preučevanje, projektiranje in testiranje plovil danes opravljajo v Evropskem centru za vesoljske raziskave in tehnologijo (ESTEC) v Noordwijku na Nizozemskem, kjer je zaposlenih več kot 800 ljudi. Po izstrelitvi plovila krmilijo iz Evropskega centra za vesoljske operacije (ESOC) v Darmstadtu v Nemčiji, od koder nadzorujejo tudi nekaj kontrolnih zemeljskih postaj, recimo v belgijskem Redu in spanski Villafrañci. Zbiranje, obdelavo in distribucijo podatkov in satelitskih posnetkov opravijo v italijanskem mestecu Frascatiju (slovitem po belem vinu) blizu Rima. »Služba za skladiščenje podatkov« agencije ESA v Frascatiju je eden izmed največjih informacijskih servisov v Evropi. Vsa plovila - nosilne rakete, sateliti, sonde, platforme, orbiter Hermes in elementi za orbitalno postajo Colum- bus - izdelujejo v Evropi v raznih industrijskih družbah, seveda pod nadzorom znanstvenikov in inženirjev agencije. ESA sama skrbi za delovanje vseh svojih objektov v vesolju.

Cenejšje satelitske telekomunikacije: zahodnoevropski satelit Olympus in eden izmed terminalov VSAT.

planinski svet

Na Medvedjaku

Po praznikih, med katerimi so si mnogi privoščili kakšen izlet na sneg, se je v novem letu obnovila dejavnost trzaskih planincev, ki so že začeli z delom s polno paro. Pravzaprav so se člani in prijatelji SPDT že na novega leta dan podali na tradicionalni novoletni sprehod na Medvedjak, ki postaja iz leta v leto bolj množičen. V glavnem privablja na izlet lepo vreme, a ne nazadnje želja, da se po neprespani noči, ki smo jo prebili v hrupnih in zakajenih prostorih, naučimo dobrega in svežega zraka. Letos je bilo ozračje na sprehodu kar se da sveže, saj se je na vrhu Medvedjaka temperatura zraka gibala okrog štiri stopinje pod ničlo, kljub lepemu soncu. Udeleženci sprehoda, bilo jih je nad stiriideset, so se zato morali zateči v zavetje pod vrhom in sicer takoj zatem, ko so fotografi zabeležili nekaj obveznih posnetkov. Na prilicni ravnini pod vrhom je bila prekrita naravna miza, ki se je kmalu napolnila s številnimi sladici, trud prizadevnih članic, medtem ko so pokali zamaski steklenic penecnega vina. Tako so si člani in prijatelji društva zazeleli vse najboljše v novem letu, predvsem pa zdravja, ki pogojuje tudi udeležbo na izletih. Ob povratku v bližini Poklona, je udeležence sprehoda presenetil iznajdljivi Zvonko, ki je pripravljen kuhanu vino, ki je prav vsem prijalo, saj je bila temperatura krepko pod ničlo in zavijala je burja.

Izleti SPDT

Prav te dni je v pripravi bogat spored izletov, ki jih namerava društvo prirediti v tem letu. Po običajnih krajših izletih spomladaj, bo že v aprilu zanimiv izlet na Golake z obiskom jame ledenice Velika Paradana. V maju je predviden tradicionalni nočni pohod na Slavnin in v juniju izlet na goro Rodolino v Karnijskih planinah. Karnijo bodo trzaski planinci letos obiskali še dvakrat in sicer sli bodo na Pal Piccoli in potem na Zermulo. Višek izletniške sezone pa predstavlja izlet na Triglav ob stoletnici Planinske zveze Slovenije in potem tedenski pohod na Gran Sasso.

In že smo v jesenskem času, ko bo društvo priredilo izjenski v soteski Garnitzen na avstrijskem koroškem blizu Smohorja, potem pa še izlet na Dolensko. Poleg tega je letos predvideno srečanje obmejnih planinskih društev v organizaciji SPDT, ki bo sredi junija predvidoma v Zgoniku.

Dragi člani SPDT, pripravite se in začnite že sedaj trenirati, da boste zmogli vzpore na razne vrhove, ki jih je za vas letos izbrala komisija za izlete.

Smučarski tečaji

Prejšnjo nedeljo je bil na vrsti prvi smučarski tečaj za začetnike in odrasle mlade smučarje, ki jih vsako leto prireja SPDT v Ravasclettu. Na smučiščih na Zoncolanu se je zbralo nad 50 tečajnikov, ki so se pod vodstvom osmih društvenih vaditeljev, začeli spuščati po zasneženih planjavah. Skupno je bilo na smučiščih Zoncolana okrog 150 ljudi udeležencev društvenega izleta.

Vreme je v največji meri privabilo tako lepo stvilo smučarjev, saj je bilo v nedeljo sončno in niti ljudi ni bilo preveč, zato ni bilo nobenega čakanja pri žičnicah in vse je potekalo kot po olju, razen dveh majhnih poskodb.

Mladinski odsek SPDT vabi še druge smučarje, ki se mislijo udeleževati nedeljskih izletov na sneg, kajti v avtobusih je se dovolj prostora. Svojo udeležbo naj sami javijo načelnici smučarskega odseka, Valentini Fachin (tel. 634648).

Zdravniška odprava na Himalajo

V organizaciji Centra za športno medicino iz Trčica se je lani septembra podala v Nepal in pod najvišjo goro sveta, Everest, medicinsko alpinistična odprava, katere namen je bilo preveriti delovanje človeških dihalnih organov in telesnih zmogljivosti v velikih višinah. V odpravi so bili zdravniki dr. Borut Spacal, kot vodja, dr. Rafko Dolhar in dr. Dani Žerjal, ki so po tridopolni hoji iz Lukle do baznega tabora pod Everestom, opravljali razne poizkuse in si beležili izredno važne medicinske podatke o telesni vzdržljivosti samih članov odprav in nepalskih domaćinov nosacev. Bila je to važna odprava v raziskovalne namene in udeleženci so se vrnili z bogato bero pridobljenih podatkov na medicinski ravni. Nekateri člani odprave so se potem iz baznega tabora pod Everestom povzpeli se na bližnji sestisocak Island Peak.

Ob povratku iz Nepala so omenjeni zdravniki obljubili, da bodo svoj podvig prikazali trzaskemu planinskemu občinstvu na znanstveno medicinskom predavanju v SPDT. Predavanje pod naslovom "Medicinsko alpinistična odprava v Himalajo", bo na sporedu prihodnji četrtek, 21. januarja, v Gregorčičevi dvorani v Ul. sv. Franciška 20, z začetkom ob 20.30 in spada v niz predavanj znanstveno-planinske tematike, ki jih vsak mesec prireja SPDT. Zdravniki Borut Spacal, Rafko Dolhar in Dani Žerjal bodo prikazali videofilm o svojih raziskavah in predavanje obogatili še s prikazom diaprozitivov.

Članarina

Opozorjamo člane, da je nastopil čas za obnovitev članarine. Društvo ima v glavnem samo ta vir dohodkov za svojo nemoteno dejavnost v korist članstva, zato je dolžnost vsakega člana, da ob začetku leta izpolni svojo obveznost do društva. Marsikdaj se dogaja, da se nekateri člani v zadnjem trenutku, ko so že na tem, da grejo v gore, spomnijo na neplačano članarino in potem zahtevajo, da se zadeva uredi v nekaj urah. Bolje je to storiti sedaj, da ne bo sredi poljetja nepotrebnih zapletov, očitkov in jeze.

Članarina je nespremenjena in sicer 20.000 lir, mladi do 18. leta pa plačajo 10.000 lir. Članarino lahko poravnate v Trzaski knjigarni, kjer pustite denar in izkaznice, ki jih lahko potem zigosane dvignete kak dan pozneje. (L.A.)

IGOR CANCEANI

Iztekel se je prvi del kosarkarskega prvenstva B2 lige, v katerem nastopa tudi naša združena ekipa Jadran TKB po dvoletnem »trpljenju« v prvenstvu C lige. V drugoligaskem prvenstvu so jadrancovi doslej igrali, kot se temu reče, s spretnostjo srečo, tako da zasedajo začasno 13. mesto z 8 točkami in ne prav spodbudnim razmerjem 4:11 med zmagami in porazi.

Sklep prvega kroga tekmovalj pa je že od nekdaj ustrezen trenutek za globalno oceno in komentiranje storilnosti, uspehov in neuspehov moštva, ki ima za sabo že pol opravljene poti do končnega cilja. Prav končni cilj Jadrancove poti pa je v danem trenutku se neznan, saj so praktično možne kar tri opcije: a) izredno uspešen povratni del naše združene ekipe in dobra srednje visoka uvrstitev; b) dober povratni del naših kosarkarjev in zagotovljen obstanek v ligi; c) medlo nadaljevanje tekmovalja in izpad iz drugoligaskе konkurence.

O dosedanjem učinku Jadrana TKB ter o predvidevanjih za povratni del prvenstva smo se nekoliko tehtneje pogovorili s trenerjem Janezom Drvarcem.

Jadran TKB je doslej igral v skladu z napovedmi in potencialom moštva ali pod pričakovanji?

»Prav gotovo pod pričakovanji. Usoden nam je bil slab start, ko smo bili po šestih kolih se brez zmage. Realno gledano bi sedaj lahko imeli 12 točk, kar smo pač v stanju narediti tudi ob vnaprejšnjem vračunani možnosti morebitnih spodrsrljajev. Domače tekme z Ancono, Ozanam in Monte Granarom so nas drago stale. Ob večji meri izkušnosti in s kančkom sreče več bi bili v tem trenutku prav gotovo na boljsem.«

Obstaja možnost, da si pred prvenstvom morda neustrezno ocenil kakovost lige, oziroma, da si previsoko ocenil zmogljivost svoje ekipe? Jadran TKB je vendar ostal z isto postavbo, ki je igrala lani v C ligi...

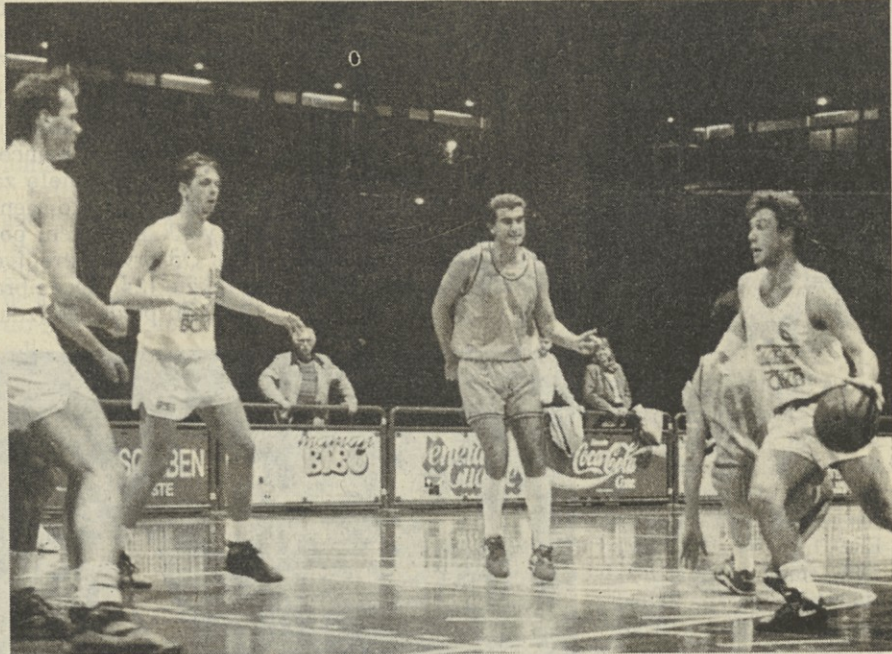
»Res je, da nismo podrobno in točno poznali kakovosti B2 lige. Od samega začetka pa je bilo jasno, in to sem že stalno govoril, da bo obstanek v ligi težaven posel, ne nemoč, ampak naporen. Morda je tudi res, da smo za odtenek vsi podcenjevali kakovostno ravno tovrstnega tekmovalnega ranga. Pri tem bi

Janez Drvaric

rad poudaril, da ima večina drugih klubov absolutno profesionalen pristop do stvari. Moštva iz zgornjega in srednjega doma razpredelnice imajo kosarkarje, ki se poklicno ukvarjajo s športom. Trenirajo dvakrat dnevno in tako naprej.

Mi smo ohranili lanske letne obveze in režim dela, kar pa na tem ni voju verjetno ne zadošča več, saj se B2 liga v italijanski kosarki dovolj visoko ceni in dejansko gre za popolnoma profesionalno organizacijsko strukturo.«

Oberdan z Zogo (na sliki se Rauber in Smotlak) na tekmi z Mestrino (f. Krizmančič)

Glede na dosedaj razplet in na rezultate je ostalo nekaj, morda tudi samo epizoda, ki te posebno teži in ki je nisi še prebolel?

»Gre za nekaj grenkih trenutkov: poraz proti Monte Granaru, ko smo imeli že dobljeno tekmo. Gostovanje v Pesaru, ko smo blede izgubili proti slabemu Montecchiju. Najbolj pa me se peče domača tekma z Argentom, za katero sem dolzan reakcijo naši publiki, kajti igrali smo pod splošno ravnijo časti in kritike. Zato želim, da se že v prvi domači tekmi

oddolžimo navijacem za svojo tedanjo ne-igro. Fantje so istega mnenja. Na celoten razplet in se posebno na navedeno srečanje gledajo zelo samokritično, tako da pričakujem ustrezno reakcijo in večjo storilnost vsakega izmed njih. Do tega je že prišlo delno v Oderzu.«

Pred začetkom lige si bil optimistično razpoložen. Optimizem v tebi se traja ali pa prevladuje zaskrbljenost?

»Ostajam optimistično nastrojen ampak zaskrbljenost spremlja optimizem že od samega

začetka lige. Morda je bilo iz drugih strani občutiti pretirano mero optimizma oziroma nekoliko preveč lahkotno mnenje o ligi in o rezultatih nase ekipe v tovrstni konkurenci. Ostajam pa mnenja, da je se vse na stezaj odprto ne glede na to, da ima peta ekipa od spodaj navzgor, Portenone, štiri točke več kot mi. V povratnem delu pa je na sporedu osem domaćih tekem in sedem gostovanj in tudi to predstavlja določeno prednost. Odločilno bo verjetno srečanje s Sant'Elpidiom, ponavljam pa da

bomo vztrajali in garali do konca. O kaki predaji sploh ni govora in se naprej jurisamo na uvrstitev na enajstem mestu. Če nam bo splet okoliščin to dovolil, pa bomo skušali uvrstitve se izboljšati, brez čudežev toda tudi brez samoprepuscanja malodusju in demoralizaciji.«

Kaj je treba se izboljšati v tehnično taktičnem pogledu, zato da bodo rezultati spodbudnejši in uspešnejši?

»Vzpostaviti moramo bolj uravnotežen postavljene napad in urešničati tak koncept igre, da bodo tudi spodnji igralci oziroma centri varnejši pod nasprotnikovim kosom in da se bodo nasploš pogostej vključevali v napadu. Vsi nasprotniki so proti nam izrazito agresivni na zunanjih linijah in prav zaradi tega, ker smo pod kosom bili doslej nenevarni.

Zato pričakujem, da bomo to ustrezno popravili, pričakujem pa tudi večji doprinos centrove osi Smotlak-Pertot. Razen tega moramo se pregledati širino postavitev v napadu, zato da bomo lahko ugodneje in lažje manevrirali v globino oziroma prenaslaj igro iz vertikalne na horizontalno os brez večjih težav in kot se temu pravi bolj fluidno.«

ROKOMET / ŽENSKA C LIGA

Okrnjeni Kras izgubil v Trevisu

Coletti - Kras 18:16

KRAS: Calzi, Fitter 1, Jagodic 4, Ferluga 1, Ferluga 8, Bizjak 2.

Krasovke so konec tedna v Trevisu izgubile s tretjevrščenim Colettijem. Kljub tesnemu porazu pa so na predzadnji tekmi prvega dela prvenstva dokazale, da so v odlični formi. Povedati je namreč treba, da so v Trevisu nastopile v močno okrnjeni postavi, saj je na pot odšlo le šest igral. Vzrok za to pa je v tem, da je sodnik na prejšnji prvenstveni tekmi izključil tri standardne igralke Krasa, vendar te svoje odločitve ni takoj sporočil. Trener Ziberna se je tako odločil, da bo ekipa nastopila kar z manjšim številom igral, kar se je v Kraso-

vem taboru že pred leti zgodilo in tudi takrat kot tokrat v Trevisu so dekleta dokazala veliko poztvornost, voljo do zmage in tokrat tudi lepo igro. Prvi polčas so naše igralke začele zelo odločno in takoj povedle, tako da so bile nasprotnice popolnoma zbegane in niso znale reagirati.

V tem polcasu so prisle vse igralke do svojega prvega zadetka, tako da je bilo vzdušje med polcasom skoraj evforično. Drugi polčas se je prav tako pričel z vodstvom nasih, vendar se je takrat utrujenost začela kazati. V obrambi, kjer je manjkala igralka, je morala zato vsaka izmed igral, kar se je v Kraso-

napor. V drugi minuti drugega polčasa je bil delni izid 10:10, v dvajseti minuti pa 15:12 v korist nasprotnic. V tem trenutku so naše zopet stisnile zobe in tri minute pred koncem rezultat izenacile na 16:16. Sledila sta se dva hitra in predvsem uspešna protinapada nasprotnic in igre je bilo pravzaprav konec.

Krasovke so bile zadovoljne s prikazano igro, saj so dokazale, da so tudi z okrnjeno postavbo zmoglo biti kos tretjevrščenemu Colettiju iz Trevisa.

V soboto se bo ekipa prvič prikazala s celotno postavbo, tako da upajo na prvi točki v prvenstvu, ki bi ju dekleta zares zaslužila.

Mladi Zarjini lokostrelci se pripravljajo za nastop na DP

Mladi lokostrelci Zarje se intenzivno pripravljajo na dvoransko državno prvenstvo, ki bo februarja v Bologni. Pred dnevi so trije predstavniki bazoviškega društva nastopili na mladinskem turnirju v Krminu (18 metrov), ki ga je priredil tamkajšnji klub Arcieri Commons. Izbira datuma tekmovalja ni bila najbolj posrečena, tako da udeležba društev ni bila najboljša (nastopilo je vsekakor okrog 40 mladih lokostrelcev) in tekmovalcem se je poznala slabša priprava zaradi praznikov.

Med deklicami je Zarjina lokostrelka Katja Razem v skromni konkurenci dosegla, kajpak, prvo mesto s solidnim rezultatom 518 točk. Katja je že dosegla normo za nastop na DP (njen rekord znasa 544 točk), zato sedaj samo se lovi pravo formo. Debitantka v moštvu Zarje Cristina Berce je bila druga s 343 točkami. Moreno Granzotto je bil med mladinci tretji s 512 točkami, zmagovalec Roberto Murat pa jih je zbral 529.

Nastop na DP pa se za zdaj, žal, izmika narasčajniku Marku Metliki, ki tudi na nedavnem mednarodnem tekmovalju v Tolminu ni dosegel predvidenih 530 točk in ima se zelo malo časa, da ta rezultat tudi doseže.

Konec meseca bodo Zarjini lokostrelci tekmovali se v Spilimbergu.

NOGOMET / NAJMLAJŠI

Po zaostalih tekmah Mladost ponovno na vrhu lestvice

Protislovni rezultati nekaterih ekip

Minulo soboto so bile na sporedu izključno zaostale tekme, ki so odpadle v 3. rednem kolu zaradi slabih vremenskih razmer. Večjih presenečenj ni bilo, tudi pa nas poraz enega vodilnih moštev, t.j. moštva Isontine. Do sedaj je to moštvo samo enkrat položilo orožje in to proti doberdobski Mladosti. Tudi razlika med danimi in prejetimi goli je naravnost izredna: 58:1! V soboto je Isontina klonila na gostovanju v Pierisu, ki na lestvici precej zaostaja. Verjetno se je zgodilo to, kar smo že večkrat v našem dnevniku omenili. Pieris in Monfalcone sta kluba, ki razpolagata z dvema ekipama najmlajših. Ena igra v tem prvenstvu, druga pa v prvenstvu deželnega značaja. Od casa do casa pa igralci boljše ekipe ojačajo slabšo, kar se v igri seveda pozna, nogometna zveza pa to dovoljuje. Taki pojavi pa lahko povsem potvori končne uvrstitve moštev. V soboto 16.1.93 bodo odigrali le zaostale tekme 5. kola. Mladost bo tokrat pocivala.

Izidi: Mladost-Corno 4:0, Monfalcone-Pro romans 1:0, Aris-romana 5:0, Gradese-Sanrocchese 6:0, Staranzano-Mossa 0:14, Pieris-Isontina 1:0.

Se manjkajoči rezultat iz 14.kola: Aris-Staranzano 5:2.

Lestvica: Mladost 23, Mossa 23, Opicina 23, Isontina 22, Pieris 15, Monfalcone 15, Corno 14, S. Sergio 12, Gradese 11, Aris 10, Lucinico 7, S. Marco 6, Staranzano 5, Sanrocchese 3, Romana 1.

ŠPORTNI NOVINARJI /

Tesnejši stiki med novinarji iz Slovenije in naše dežele

V Ljubljani je bila prva seja novoizvoljenega odbora Društva športnih novinarjev Slovenije. Predsednik Oto Giacomelli je v kratkem nagovoru orisal program delovanja te ustanove, nato pa so sledile volitve za dva podpredsednika in generalnega sekretarja.

Za enega od podpredsednikov nas sodelavec Mario Sustersič, ki zastopa zamejske športne novinarje v DSN Slovenije. Njegova izvolitev predstavlja tudi priznanje celotnemu zamejskemu športnemu delovanju. Na sestanku pa je bilo

govora tudi o tesnejših stikih med Društvom športnih novinarjev Slovenije in združenjem športnih casnikarjev Furlanije-Juljske krajine.

Odločitev je padla, da bodo v kratkem italijanski kolegi gostje društva, kjer se bodo pogovorili o nekaterih skupnih akcijah, kot so morebitne zimske olimpijske igre, zicniska povezava na Karinu in ne nazadnje tradicionalna športna srečanja med kolegi dveh držav, ki želijo tesnejše sodelovanje za boljše medsebojno poznavanje in prijateljstvo.

S spremembo statuta Olimpijskega komiteja Slovenije bo v odbor kooptiran tudi predstavnik zamejskih športnikov

V Ljubljani je bilo v torek zasedanje Olimpijskega komiteja Slovenije, ki je obravnaval predvsem program delovanja in nacrte za bodočo delo. Podrobnejši program je na tiskovni konferenci predstavil predsednik Olimpijskega komiteja Janez Kocjancic.

Med prvimi nalogami, ki caka OKS je skupščina, ki bo v torek na ljubljanski uni-verzi. Na tem zboru bodo poročali o uspehih slovenskih športnikov na lanskim olimpijadah, o pripravah za zimske olimpijske igre, ki bodo izjemoma čez dve leti.

Na skupščini bo govora tudi o spremembah statuta slovenskega olimpijskega komiteja, kar podrobneje prizadeva tudi zamejski šport. V prvi fazi je namreč predvideno kooptiranje predstavnika slovenskih športnikov v Italiji v odbor. Kasneje pa naj bi nas predstavnik postal polnopravni član. S tem OKS dokazuje, da je sodelovanje slovenskih športnikov ne glede na državne meje, ki locujejo nas narod, nekaj povsem realnega.

V nadaljevanju je predsednik Janez Kocjancic napovedal nastop mladincev (letnik 76-78) na prvih evropskih mladinskih olimpijskih dnevih, ki bodo od 7.2. do 11.2. v Val D'Aosti. Sedemnajst športnikov in športnic naj bi tudi poskrbelo za kako prijetno presenečenje. Govora je bilo tudi o mediteranskih igrah, kjer naj bi Slovenija nastopila s precejšnjim številom športnikov, pri vsej zadevi pa ostaja en vprašaj, če bo morda organizator omejil tudi nastop Slovenije in jo smatral se za del razpadle Jugoslavije. (M.S.)

Vreme kroji koledar tekem za SP

ZENEVA - Neugodne vremenske razmere pogosto koledar svetovnega smučarskega pokala. Po premetitvi kitzbühlskega smuka in kombinacijskega slaloma v St. Anton zdaj pri mednarodni smučarski zvezi že razmišljajo o prestativni tekem v Adelbodnu in Wengnu, ki bi morale biti na programu prihodnji teden. Odločitev o tem naj bi sprejeli že danes, ko si bodo ogledali tudi razmere v nekaterih rezervnih krajih. V Adelbodnu bi moral biti v torek veleslalom, v Wengnu pa bi morala biti prihodnjo soboto in nedeljo na sporedu smuk in slalom, ki veljata tudi za kombinacijo.

V Cortini sicer snega ne pri-manjkuje, zato pa so včeraj zaradi megle odpovedali trening za petkov zenski smuk.

Težave s snegom pa so tudi v nordijskih disciplinah. V švicarskem Kandersbergu so odpovedali kombinacijo, ker pa ni ustreznega rezervnega kraja, so to tekmovanje črtali s koledarja za SP.

ZANJU NI POSLUHA

Zlate medalje včasih nič ne pomagajo...

Slovo G. Abbagnaleja?

NEAPELJ - Giuseppe Abbagnale, ziva legenda svetovnega veslanja, ki je z bratom Carminejem in krmarjem Antoniom Di Capuo, trikrat osvojil naslov olimpijskega prvaka, Italiji pa na velikih mednarodnih tekmovanjih priveslal skupno devet zlatih, dve srebrni in eno bronasto medaljo, resno razmišlja o prenehanju aktivnosti.

»Ze po olimpijskih igrah v Barceloni sem odgovorne pri italijanski veslarski zvezi obvestil, da ne morem več usklajevati intenzivnosti treningov s službo in družinskimi obveznostmi. Zena bo kmalu rodila otroka. Pri 33 letih družine nočem več zanemarjati, raje se zato odpovedujem veslanju, sem jim takrat dejal. Pri zvezi so me tedaj prosili, naj vstrajam. Vendar mi do zdaj nihče se ni povedal, kako naj to počnem«, je novinarjem včeraj potožil Abbagnale.

Treba je namreč vedeti, da vrhunski italijanski sportnik, kot mnogi drugi predstavniki takojimenovanih malih sportov, sploh ni profesionalce. Preživlja se kot navaden uradnik v podružnici neke

banke v kraju Torre Annunziata pri Neaplju. Moti se, kdor misli, da Abbagnale zah-teva kdove kaksne privilegije ali celo denar.

»Postavil nisem nobenih konkretnih pogojev. Mogoče bi lahko spremenili sistem treniranja in urnik treningov, mogoče bi mi lahko pomagali pri delu. Vem, da je federacija nameravala stopiti v stik z mojimi delodajalci, a zaenkrat ne vem o tem se nič«, pravi Giuseppe, ki je dejal, da ga brat Carmine in Di Capua razumeta in podpirata in da bi se tudi sama poslovila od veslanja, če bi se Giuseppe. Angelo Esposito, stari prijatelj in glasnik bratov Abbagnale, je potrdil stisko slavnih veslancev: »Njuno življenje je nevzdržno, doživljata hude stese. Carmine in Giuseppe sta končala fakulteto za sport, prav gotovo bi jima poučevanje telesne vzgoje na soli bistveno olajšalo športno kariero, a v Italiji ni nobenega posluha za človeške probleme vrhunskih sportnikov«.

V deželi »naj« ekipnih prvenstev, športnega potrošništva in navideznega blisca se dogajajo tudi take zgodbe...

BIATLON / SVETOVNI POKAL

Po daljšem premoru danes na 20 in 15 km

Biatlonci bodo do nedelje v Val Ridanni

VAL RIDANNA - Po daljšem premoru se bodo najboljši biatlonci in biatlonke na svetu pomerili v tekmovalju za svetovni pokal. Ker v Oberhofu v Nemčiji, kjer naj bi tekmovanje izvedli po prvotnem programu, ni snega, so ga preselili v Val Ridanno v Italiji.

Tako kot pred enim mesecem na Pokljuki, bodo tudi tokrat nastopili vsi najboljši tekmovalci in tekmovalke na svetu, med njimi tudi pet slovenskih biatloncev.

V Italiji bodo tako nastopili nova državna prvaka Janez Ozbolt in Jure Velepec ter Bostjan Lekan, Sašo Grajf in Uroš Velepec. Po dveh preizkusnjah za svetovni pokal vodi pri posameznikih Nemec Mark Kirchner s 56 točkami pred Francozom Patricom Bailly-Salinsom (52) in Norvežanom Jonom Agejem Tyldumom (48). Med 38 tekmovalci, ki so na Pokljuki osvojili točke, je na 24. mestu Bostjan Lekan. Pri biatlonkah so na prvih treh mestih Francozinja Anne Briand (54 točk), Nemka Petra Schaaf (46) in Cehinja Eva Hakova (45). Danes bosta na sporedu preizkusnji članov na 20 in članic na 15 km, v petek pa bo prosti dan. V soboto bosta tekmi na 10 km in v nedeljo stafetni preizkusnji.

V slovenskem zastopstvu bo tudi Jure Velepec (foto Srdjan Živilović/TRIO)

FRANZ BECKENBAUER

Z nogometom ne čutim več take povezanosti

LEO BASSI

KITZBÜHEL - Nogometni "kaiser" Franz Beckenbauer zaslužen preživlja oddih v svojem dvorcu na avstrijskem Tirolskem, v Kitzbühelu. Salo na stran. Beckenbauer ne živi v nikakršnem dvorcu, temveč si je za svoje trenutno bivalisce izbral najbolj elitni hotel na tem območju - Golf Hotel. Umaknil se je izpred budnih očij športne javnosti v ta čudoviti del Avstrije, kjer večino dneva preživi na smučarskih progah. Smučanje je v zadnjih tednih iz njegovega življenja povsem izrinilo nogomet, kateremu je posvetil najboljša leta svojega življenja. Beckenbauer je nekaj mesecev ne daje intervjujev. Za pristanek na pogovor je bilo potrebnih kar nekaj dogovorov z njegovim odvornikom ter v pisni obliki poslati kar nekaj garancij, da je bila stvar že precej podobna predaji diplomatskih poverljivih akreditiranih veleposlanikov. "Kaiser Franz" je v odlični formi. Shujšal je, vendar je še vedno atletske postave, na pogled pa mu nikakor ne bi mogli prisoditi 47 let, kvečjemu deset manj, je bivši nogometni sampon in trener. Svoj trenerski vrhunec je dosegel z zmago nemške reprezentance na SP v Italiji leta 1990, ter končal svojo trenersko izkušnjo v Franciji v Marseillu. Beckenbauer ne namerava več sedeti na vroč stolček trenerja nogometne ekipe. Kljub temu, da se je sčasoma njegova privrženost do nogometa porazgubila, je vseeno sprejel ponudbo nogometnega kluba Bayern iz Münchna in postal podpredsednik kluba, v Nemčiji pa je po dolgih letih igranja pri milanskem Interju pripeljal Lotharja Matthaeusa. Pravi, da je hladen in preračunljiv, vsekakor pa je realen človek. Po zmagi v finalu svetovnega prvenstva leta 1990 proti Argentini je sam predlagal za svojega naslednika Bertija Vogsta. Prav tako je pred nekaj meseci sam poslal zahtevo Bernardu Tapieju, znane poslovnemu in lastniku kluba Marseilla naj ga razreši položaja glavnega trenerja v klubu.

Izgubil sem vse navdušenje - pravi - nisem imel tiste notranje moči, da bi uspel v zadostni meri motivirati igralce. Marseille je kaotično mesto, ki je preveč v sozvočju z mojo osebnostjo. Tappie je skušal ustvariti mostvo, s katerim bi lahko osvojili vse nogometne lovorike. Poudarjam besedo bi, kajti sam sem ga opozoril, da bo za doseg tega cilja potrebno garati se nekaj let. Nogomet ni igra, kjer bi lahko v nekaj tednih radikalno spremenili stvari. Osnova pravilnega dela je planiranje. Mnogi predsedniki klubov razmišljajo kot navijači in sprejemajo emotivne odločitve, ki so največkrat popolnoma zgrešene.

Trenutno se Franz Beckenbauer, poleg

smučanja, navdusuje nad golfom. Tisti, ki se na to igro dobro spoznajo pravijo, da je že dokaj dober igralec - ima namreč handicap 7.

»So tudi ostali sportniki, ki so se boljši. Prost ima handicap 5, Lendl pa je precej za mano - ostal je pri oceni 9. Ker ne igravam več nogometa je prav golf sport, s katerim ohranjam dobro telesno pripravljenost, pa se nevarnost poškodb je minimalna.«

Ste imeli veliko težav z poškodbami, ko ste se aktivno ukvarjali z nogometom?

»Ne, lahko recem, da sem imel veliko sreče. Nekaj lažjih zvinov gleznja ali nategnjenih mišic, toda to so normalne poškodbe, ki jih doživijo vsaki aktivni sportnik. Mnogi se verjetno se spominjajo moje igre v podaljsku tekme proti Italiji, na SP v Mehiki leta 1970, ko sem igral poskodoval, z obvezanim ramenom. Takrat si lahko opraviš le eno zamenjavo in ne tri kot dovoljujejo današnja nogometna pravila.«

Kakšno prihodnost načrtujete? Vas ne mika, da bi se spet aktivno ukvarjali z nogometom oziroma trenerskim poklicem?

»Danes pravim: nikoli več. Ne čutim več take povezanosti z nogometom, kot nekoč, ne izključujem pa možnosti, da se v prihodnosti premislim. Ze nekaj let sem public relations man firm Adidas, Mercedes, Noo computer in Hugo Boss. Delam tudi kot komentator na neki nemški TV postaji ter sem podpredsednik Bayern, ki bo letos gotovo spet osvojil naslov nogometnega prvaka Nemčije. Z vsemi temi obvezanostmi mi res ni dolgčas. Marseille je bil lep izziv zame, toda Tappie je zelel preveč in to v zelo kratkem času. Če bi si potem, ko sem prejel ponudbo, vzel dan za premislek, bi jo zavrnil. Odstopa s trenerskega mesta sploh ne obžalujem.«

V zadnjem času je le malo pomembnim igralcem uspelo postati dober trener. Sam Platini ima za sabo precej neuspehov, prav tako Di Stefano. Kakšno je vaše mnenje?

»Nekateri so boljši, nekateri slabši. Cruyff odlično trenira Barcelono, Jackie Charlton pa je ustvaril odlično irsko državno reprezentanco. Helenio Herrera je nasproten primer. Postal je eden najboljših nogometnih trenerjev, bil pa je tretjerazredni nogometaš. Teško je biti odličen nogometaš, če nimas urejene osebnosti. Mene uspeh ni pokvaril, prav tako Peléja ne. Pelé je urejen človek, ki kljub velikemu bogatstvu ostaja enak, kot je bil v začetku svoje kariere. Pravo nasprotje je Maradona, zato je najboljši igralec vseh časov Pelé.«

Ko že govorimo o Maradoni, kaj menite o njegovih težavah?

»Verjetno jaz, kot Nemec, te zadeve

ocenjujem mnogo bolj racionalno kot Italijani ali Spanci. Zalostno je, da si je tak talent sam unčil življenje. O Maradoni kot nogometašu bom govoril pozneje, ker je to v primerjavi z ostalimi marginalna stvar. O tem zadnjem skandalu, v zvezi z njegovim prestopom v Sevillo pa menim, so tukaj gresili vsi. Pravi skandal je, da je Mednarodna nogometna zveza pri prestopu gos-poda Maradone prekršila vsa pravila. Maradona se v Sevilli vede enako nedostojno kot v Neaplju. Res lep primer za mlade. Zalostna resnica je, da pravila mednarodnih nogometnih zvez veljajo le za najsibkejše, medtem ko si jih bogati krojijo po svoji volji.«

V zadnjih letih so se pojavili rasistični izpadi navijačev, ki se v zadnjih mesecih pojavljajo več ali manj v vsej Evropi. Ali menite, da je skrajni trenutek, da se končno nekaj ukrene proti tem nasilnežem?

»UEFA je za to, kar se dogaja ob nogometnih igriščih, najbolj odgovorna. V vseh teh letih so napovedovali ostre ukrepe, potem pa iz tega zaradi strahu, da bi bili preostri, niso storili ničesar. Preveč let so popuščali, da bi sedaj lahko v kratkem času uredili stvari. Ne moreš kar naenkrat reči tem ljudem: ne prihajajte več na stadione. V nekaterih nemških mestih se ti huligani počutijo kot doma. V zadnjem času nekatere dojemajo igro kot boj na življenje in smrt. Nihče neče izgubiti, v teh casih pa je na svetu preveč ljudi, ki izgubljajo v življenju, zato prav v nogometni igri isčejo odrešitev in ne morejo prenesti se poraza svojega mostva. Teško je razrešiti težave, ce sploh ne zelis priznati krizne situacije. In prav to počnejo vodstva nogometnih klubov.«

Kaj vam v vašem življenju ni uspelo uresničiti, že kot nogometaš in kasneje kot trener?

»Mislim, da sem uresničil vse, kar sem si zastavil. Bil sem uspešen nogometaš, pa tudi trenersko delo mi je šlo dobro od rok. Spoznal sem izjemne ljudi, tudi v času, ko sem štiri leta življenja preživel v Ameriki. To je bila izjemno pomembna izkušnja. Če prav premislim, so bila to štiri najlepša leta mojega življenja.«

Mnogi so prepričani, da Američani ne bodo uspeli pripraviti svetovnega prvenstva. Baje je Nemčija že ponudila organizacijo, ce Američanom ne bo uspelo?

»Svetovno prvenstvo bo v Združenih državah Amerike, to je sedaj že dokončno jasno. Vzdušje bo bolj mlačno, večina obiskovalcev tekem ne bo poznala niti osnovnih pravil nogometne igre, toda v zameno bo organizacija popolna.«

NBA LIGA / IZJEMA POTRJUJE PRAVILO

Moštvo Seattle Supersonics zmaguje tudi brez zvezdnikov

Petrovič se je poškodoval - Lakersi zadovoljni z Divcem, o nasledniku »Magic« Johnsona pa ne duha ne sluha - Marčuljonis spet zadeva

VANJA JOGAN

S tremi zaporednimi zmagami se je ekipa iz »Pacific« divizije Seattle Supersonics povzpela na 2. mesto, medtem ko so dvakrat zaporedoma »kiksnil« Knicksi iz New Yorka, katerim se v Atlantic division nevarno približuje Petrovičev New Jersey. Solidno igra Chicago, (Jordan vedno blesti), vzpenja se San Antonio, ki je v Midwest division sedaj blizje vodilnemu Utahu.

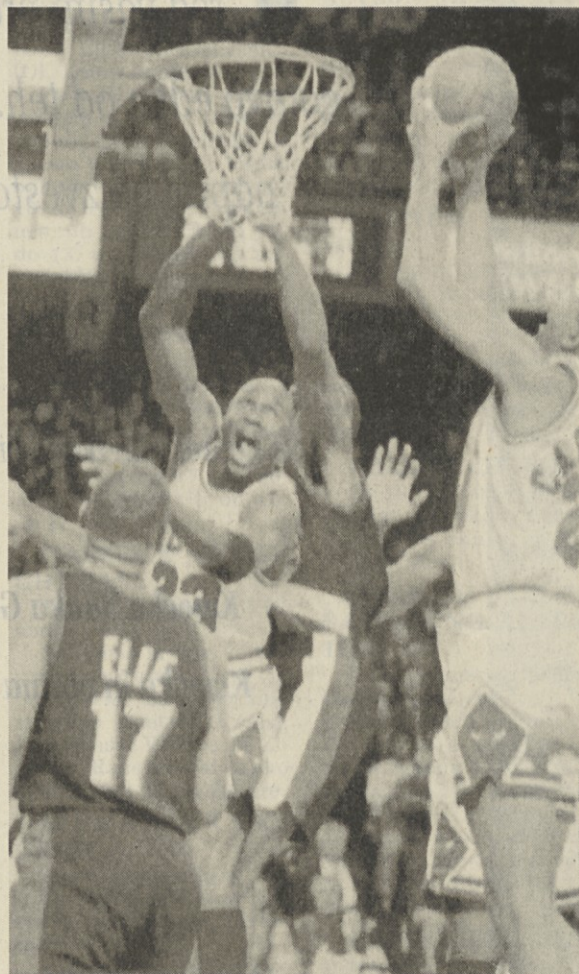
SUPER...SONICS!!! Pravilo je, da vsaka boljša ekipa v NBA uvršča enega ali več zvezdnikov, ki dviguje kakovost mostva. Ker vsako pravilo velja le, ce obstaja tudi izjema, je ta letos Seattle, ki ima drugi najboljši »rekord« lige z 22 zmagami in samo osmimi porazi. Peterka Kemp, Johnson, Pierce, Payton in McMillan vnaprej prav gotovo ni strasila večjih klubov, dosedanja igra in zlasti rezultati pa dokazujejo, da ni zlato le to, kar se močno blesti in na zadnji tekmi si je Seattle privoščil se vodilni Phoenix z izidom 122:113.

MARCULJONIS SPET NA IGRISCU: Zvezda litvanske reprezentance Sarunas Marculjonis, ki je bil zaradi hude poškodbe kar dva meseca iz igrišča, je ob povratku brz dokazal, da bo spet med protagonisti prvenstva. Dvojno božico darilo je poklonil mostvu Houstona v dveh zaporednih tekmah med svojim mostvom Golden State in Rocketsi: 24 točk v prvi tekmi (20' igre) in 17 točk v drugi (23').

PETROVIC POSKODOVAN: Tudi nova zvezda Shaquille O'Neal je ze okusil mojstrovine Drazena Petroviča, ki je na tekmi New Jersey - Orlando popeljal svoje mostvo do zmage z 29 točkami (10:17 pri metu). Tudi O'Neal je dosegel 29 točk in ujel 12 skokov. New Jersey je ze dan kasneje igral proti Philadelphii, Drazen pa je igral le 28' (16 točk in 5 asistenc), zatem pa se je poškodoval in ze zamudil tekni proti Bostonu ter Washingtonu.

DIVAC DA, LAKERSI PA NE: Na zadnjih tekmah Los Angeles Lakersov je Vlade Divac spet dokazal, kaj zmore. Proti ekipi Milwaukee je dosegel 21 točk in 8 skokov, proti Chicagu 14 točk in 3 asistenc, proti Minnesoti spet 14 točk in 9 skokov, proti Miamiu pa je bil s 24 točkami najboljši strellec ekipe. Vrhovni stab kluba pa ni zadovoljen, saj je ekipa zgubila ze 14 tekem, o nasledniku Magic Johnsona pa ni ne duha ne sluha.

TOP SCORERS: Minuli teden si je Jordan privoščil malo pocitka, saj ni niti enkrat prekoracil meje 40 točk: 36 proti Lakersom, 23 proti Cavaliersom, 35 proti Bucksom in 30 proti Sixersom. »Nizjekategorniki« so se takole obnesli: Olajuwana (Houston) 40 in 29, Manning (LA Clippers) 35 in 32, Robinson (San Antonio) 33 in 32, D. Ellis (San Antonio) 33, Barkley (Phoenix) 32, 31 in 29, Mullin (G. State) 32,

Jordan (št. 33) je ta teden »počival« - ni šel čez 40 točk

Dumars (Detroit) 32. **VZHODNA KONFERENCA**

Atlantic division: New York Knicks 20 zmag - 12 porazov; New Jersey Nets 18-15; Boston Celtics 18-17; Orlando Magic 14-15; Philadelphia 76'ers 11-19; Washington Bullets 11-22; Miami Heat 10-22. Central division: Chicago Bulls 24-10; Cleveland Cavaliers 20-14; Charlotte Hornets 17-14; Detroit Pistons 16-16; Indiana Pacers 16-17; Atlanta Hawks 15-17;

Milwaukee Bucks 14-19. **ZAHODNA KONFERENCA**

Midwest division: Utah Jazz 22-10; San Antonio Spurs 18-13; Houston Rockets 18-16; Denver Nuggets 8-23; Minnesota Timberwolves 6-23; Dallas Mavericks 2-27. Pacific division: Phoenix Suns 23-6; Seattle Supersonics 23-8; Portland Trailblazers 21-10; LA Lakers 18-14; Golden State Warriors 18-15; LA Clippers 16-18; Sacramento Kings 13-18.

Lepi uspehi mladih smučark in smučarjev ŠD Šentjanž

CELOVEC - Danijel Uznik, perspektiven smučarski talent športnega društva Šentjanž v Rožu na Koroskem, je pri svojih nastopih v St. Lambrechtu na avstrijskem Stajerskem in v italijanski Pado-li spet osvojil dragocene FIS-točke. Na obeh tekmovanjih (slalom in veleslalom) je v svojem letniku, kljub močni konkurenci, zasedel odlično tretje mesto.

Toda tudi ostali smučarji oz. smučarke prizadevnega športnega društva pod vodstvom funkcionarja in trenerja Ericha Uznika so v preteklih dneh dosegli dobre rezultate. Birgit Filipič je bila na tekmovanju na Simonhöhe najboljša dneva in osvojila pomembne točke za uvrstitev v mladinski kader Avstrijske smučarske zveze, Tanja Zabltnik pa je bila na tekmovanju v Weissensee odlična druga.

Lep uspeh je dosegla tudi Dunja Jamnig na Mokrinah: zasedla je 5. mesto, sledile pa so ji na mestih 6 do 8 Silvana Oraz, Birgit Filipič in Marion Maloversnik (I.L.)

Sabatinijeva s težavo napreji

SYDNEY - Argentinska teniska igralka Gabriela Sabatini je imela drugem kolu odprtega prvenstva Novega Juznega Walesa nemalo težav z Američanko Patty Fendick. Američanka je v prvem nizu napravila šest break zog in v drugem že vodila 4:0, na koncu pa se je Argentinka uvrstila v cetrtno finale z izidom 6:4, 4:6, 6:2. Od turnirja se je poslovil lanskoletni prepričljivi zmagovalce, Spanec Emilio Sanchez, izločil ga je Sved Jonas Svensson s 7:6 in 6:4. (Reuter)

Albanski nogometaši za denar?

TIRANA - Albanski nogometaši svoje igralne veščine namesto za slab denar doma prodajajo v bogatejših evropskih klubih. V letosnji nogometni sezoni je po pisanju albanske tiskovne agencije ATA prve profesionalne pogodbe podpisalo že deset albanskih nogometašev v Grciji, šest v Romuniji, po en Albanec pa je svoj zaslužek našel na Malti, Skotskem in v Belgiji. (STA)

Coggi prvak WBA, McGirt v WBC

MAR DEL PLATA, NEW YORK - Argentinec Juan Martin Coggi je novi svetovni prvak boksarske organizacije WBA v super lahki kategoriji. V Mar Del Plati blizu Buenos Airesa je v zadnji rundi s knockoutom premagal branilca naslova, Filipinca Morrisa Easta.

American James McGirt pa je v dvoboju z Mehicanom Genarom Leonom ubranil svoj naslov v velter kategoriji organizacije WBC. (STA)

(O zvestobi)

Pred vašim pragom, navsezgodaj zjutraj, v dežju ali snegu, najdete lahko le najzvestejše prijatelje. Primorski dnevnik je prav gotovo eden od teh. Če se naročite, bo brez vsakega dodatnega stroška, skozi vse leto prihajal k vam domov, vsak dan v tednu. Še naprej bo zvesto beležil življenje naše zamejske stvarnosti, s sodobnim, kvalitetnim in popolnim informativnim pristopom.

Cena celoletne naročnine za 360 števk je 300.000 lir.

Se naprej vam bomo brezplačno nudili male oglase in čestitke. Naročnino lahko poravnate do 31. januarja 1993 na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici, pri raznasalcih časopisa ter pri slovenskih denarnih zavodih na sledicah tekočih računih:

Kmečka Banka Gorica, t.r. 67696 • Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica v Sovodnjah, t.r. 504/6 • Kmečko obrtna hranilnica Doberdob, t.r. 1910/2

Kmečka in obrtna hranilnica in posojilnica v Nabrežini, t.r. 800141/9 • Hranilnica in posojilnica Općine, t.t. 10730 • Tržaska kreditna banka, t.r. 6986/92

Poravnate jo lahko tudi v treh stirimesečnih obrokih po 105.000 lir.

Primorski
D N E V N I K

Naš veliki dnevnik.

Gledališča

Slovenija LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

JUTRI: ob 19.30 uri (Gallusova dvorana) gostovanje baletnega ansambla HNK iz Zagreba s predstavo posvečeno 200-letnici W. A. Mozartove smrti: Amadeus Monumentum, koreografija Milko Sparemblek. Cena vstopnice 500 in 350 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m. ob 19.30 uri (Gallusova dvorana) gostovanje baletnega ansambla HNK iz Zagreba s predstavo Balade, ki jih prinaša veter, v koreografiji Vasca Wellenkampa. Cena vstopnice 500 in 300 SIT.

17., 18., 19., 20. in 21. januarja ob 19.00 in 21.30 uri (Linhartova dvorana) Molitveni stroj Noordung. Balet Opere in baleta SNG Ljubljana. Cena vstopnic 750 in 600 SIT.

20. t. m. ob 11. uri ter 21. t. m. ob 18. uri (Gallusova dvorana) W. Shakespeare: Kralj Lear. Avtor projekta: Radko Polić. Režija: Dusan Jovanovic. Vstopnina je 600, 500 in 400 tolarjev.

NAPOVEDUJEMO: 28. in 30. t. m. ter 1. 2. ob 19. uri (Gallusova dvorana) G. Verdi: Don Carlos, v izvedbi Opere in baleta SNG Ljubljana. Cena vstopnic 2000, 1700, 1500 in 500 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19.30 uri predpremiere (abonma Studentski drugi) A. Schnitzler: Anatol. Ob 20. uri (Mala drama) Mrozek: Tango. Premiera A. Javna uprizoritev studentov 7. semestra AGRFT. Zaključena predstava.

JUTRI: ob 20. uri premiera (izven, konto) A. Schnitzler: Anatol.

Ob 20. uri (Mala drama) Mrozek: Tango. Premiera B. Javna uprizoritev studentov 7. semestra AGRFT. Zaključena predstava.

V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m. ob 19.30 uri Molieri: Svatha po silu. Za abonma sobota in izven (konto).

16. t. m. ob 20. uri (Mala drama) Allen: Zaigraj se enkrat, Sam.

Razprodano. Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET SNG

DANES IN JUTRI: Studio SNG Opera in balet vabi k sodelovanju vse vrste glasbeno scenjskih (po)ustvarjalcev. Posebej so zazeljeni moski glasovi, vendar so dobrodošli vsi potencialno kvalitetni pevci. Studio omogoča izpolnjevanje v petju, plesu, gledaliških vscinah in odrski praksi. Kogar taka dejavnost zanima in ima ustrezne dispozicije, naj se prijavi na naslov: Studio, SNG Opera in balet, Zupanciceva 1, do 15. t. m. O avdiciji boste pravocasnno obvešeni.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 20. in 21. t. m. ob 19.30 H. Achternbusch: Susn (ljubljska premiera in prva repriza). Zgodba o ženski v štirih časovnih obdobjih v režiji Eduarda Milerja. Vstopnice so v prodaji v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.30, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni gledališča. Tel. 061/153-312.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m. ob 20. uri Miró Gavran: Moč moje žene, komedija. Nastopata Ivo Ban in Izot Valic. Režija Marjan Bevk.

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 19. t. m. ob 20. uri Prometej brez skodelice. Predstava Rezares - eksperimentalne gledališke skupine s pedagoške akademije.

SOLKAN

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALISCE DANES: ob 20. uri (red Cetrtek in izven) Roger Vitrac: Volkodlak - Don Juan v norišnici. Režija: Dusan Jovanovic. Igrajo: Janez Starina, Rade Serbedžija, k. g., Joze Hrovat, Stane Leban, Ivo Barisic, Veronika Drolic, k. g., Teja Glazar, Nevenka Sedlar, Mira Lampe-Vujicic, Metka Franko, Dusanaka Ristic in Alenka Vidrih.

Informacije in rezervacije vsak dan od 10. do 16. ure na tel. 065/25-326.

ZAGORJE

KULTURNI DOM

DANES: ob 19.30 Marowitz: Sherlockov zadnji primer. Gostovanje SLG Celje.

LENART

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m. ob 19.30 uri Marowitz: Sherlockov zadnji primer. Gostovanje SLG Celje.

KOPER

GLEDALISCE KOPER

DANES: ob 20. uri gostovanje ansambla Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta z uprizoritvijo dela A. P. Cehova Cesnjev vrt. Režija Boris Kobal. Nastopa Mira Sardoč. Predstava za abonma in izven. Rezervacije vstopnic po tel. 21-027, predprodaja na sedežu ZKO Koper.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: v torek, 19. t. m., ob 20. uri Cesnjev vrt A. P. Cehova v režiji Borisa Kobala.

GLEDALISCE ROSSETTI

DANES: ob 20.30. - Stalno gledališče FJK in gledališka skupina Glauca Maurija bosta ponovila delo A. Schnitzlerja Anatol. Režija Nanni Garella, v glavni vlogi Roberto Sturno. Predstava v abonmaju: odrezek st. 6. Prodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

V PRIHODNIH DNEH: 28. in 29. t. m. ob 20.30 bo Zadruga Argot - Societa per attori uprizorila delo Umberto Marina »Volevamo essere gli U2«. Predstava izven abonmaja, za mladino in abonente posebni popusti. Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in pri blagajni gledališča Rossetti.

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20. uri (red C) tretja predstava - Cajkovski - balet Hrestac (Lo Schiaccianoci). Balet in orkester gledališča Verdi, dirigent Guerrino Gruber. Koreografija Giuliana Barabaschi. Prodaja vstopnic v dvorani Tripovich od 9. do 12. in od 16. do 19. ure (razen ob ponedeljkih) - ob predstavi: od 9 do 12. in od 18. do 21. ure. Jutri cetrta ponovitve ob 20. uri (red E).

AVDITORIUM MUZEJA REVOLTELLA

Ul. Diaz 27 DANES: ob 18. uri srečanje z izvajalci baleta Hrestac. Vstop prost.

GLEDALISCE CRISTALLO

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 16. t. m., ob 20.30 komedija Eduarda Scarpette Nina Bonè v izvedbi gledališke skupine Consorzio '90 iz Neaplja. Režija Livio Galassi. V glavni vlogi Dalia Frediani.

ČEDAD

GLEDALISCE RISTORI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 18. januarja 1993 bo Zadruga Gruppo Citiessie predstavila J. Keseringovo delo »Arsenik in stare cipke« z G. Glesesenom, Iso Barzizzo, Marino Suma in Regino Bianchi. Režija Mario Monicelli.

VIDEM

GLEDALISCE LUIGI BON - COLUGNA

JUTRI: ob 20.30 gostovanje gledališča Teatro delle Briciole z delom Il grande racconto. Ponovitve v soboto, 16. t. m., ob 20.30.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

JUTRI: ob 19.30 - W. Shakespeare - Der Widerspenstigen Zähmung (zadnja ponovitve).

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

JUTRI: ob 21.30 uri (Klub CD) uri Jazz Quartet Roberta Bonisola. Vstopnica 600 SIT. Informacije vsak delovnik od 13. do 20. ure na tel. 061/222-815.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

DANES: ob 19.30 uri Antologija slovenske glasbe za klavirski trio Trio Lorenz, ob njegovi 35-letnici umeniškega delovanja, v sodelovanju TV Slovenija. Cena vstopnice 200 SIT. Informacije na tel. 061/213-624.

KLUB K4

DANES: ob 22. uri Zdenka Kovacicek & Vanja Lisjak Trio.

V PRIHODNIH DNEH: 17. t. m. ob 22. uri The Aftertouch - koncert techno gay skupine z Dunaja.

21. t. m. ob 22. uri Jazz delavnica Nina de Glerie in Vlada Battiste. Tel. 061/322-468

MARIBOR

OPERA SNG

V PRIHODNIH DNEH: 16., 19. in 21. t. m. G. Verdi: Nabucco. Koncertna izvedba. 23. in 24. t. m. Rossini: Stabat Mater. Informacije na tel. 062/211-461.

CELJE

NARODNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 21. t. m. ob 19.30 koncert Akademskega pevskega zbora Celje pod vodstvom Adriane Požun-Pavlovic, za Ljubiteljski kulturni abonma in izven.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

V PRIHODNIH DNEH: 22. t. m. ob 20. uri koncert Moskega pevskega zbora zdravilišča Rogaska slatina.

28. t. m. ob 20. uri koncert Akademskega pevskega zbora Maribor.

SEŽANA

KULTURNI CENTER SRECKA KOSOVELA

V PRIHODNIH DNEH: 23. t. m. ob 20. uri koncert zbora I cantori del friuli iz Vidma (vokalni abonma in izven). Vstopnina je 400 SIT, abonenti imajo 20% popusta.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 18. t. m., ob 20.30 koncert Trzaskega koncertnega društva. Nastopil bo Wiener Streichsextett.

V PRIHODNIH DNEH: 25. januarja 1993 koncert Francesca De Gregorija.

NAPOVEDUJEMO: 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberija.

GLEDALISCE MIELA

JUTRI: ob 21. uri koncert trobentarja Enrica Rave in njegovega kvarteta.

TRZIC

OBCINSKO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: v sredo, 20. t. m., ob 20.30 koncert Sostakovic String Quarteta. Na programu M. Glinka, D. Sostankovic in M. Ravel.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

JUTRI: ob 19. uri (sejna E3) Skalarasov večer: Razosebljenje bolnikov v bolnišnici. Vstopnina je 200 SIT.

Informacije vsak delavnik od 13. do 20. ure, ob sobotah od 9. do 14. ure na tel. 061/222-815.

KLUB K 4

V PRIHODNIH DNEH: 18. t. m. ob 21. uri Srečanje - multimedialna predstava Igorja in Alenke Dranic-Kerševan. Glasba, ples.

19. t. m. ob 22. uri Prometej brez skodelice. Predstava Rerarez, eksperimentalnega gledališča s PA.

Vroci telefon Kluba K4 061/113-282.

FRANCOSKI KULTURNI CENTER

DANES: ob 18. uri Entree des artistes, film Marca Allegreta. Slavospjev igralcem in gledališču.

Center je odprt od ponedeljka do petka med 8. in 19.00 uro, informacije na tel. 061/224-883.

PEDAGOSKI INSTITUT

DANES IN JUTRI: ob 17. uri predavanja na temo Poučevanje in oblast. Predaval bo dr. Michael Apple, profesor na oddelku za preučevanje kurikularne, izobraževalne in vzgojne politike na univerzi Winconsin-Madison v ZDA. Predvanje bo v okviru programa Cultural Studies, ki ga organizira Institutum Studiorum humanitatis.

MALA DVORANA ZRC SAZU

DANES IN JUTRI: ob 18. uri predavanja na temo Jezik, govor, argumentacija. Gostuje dr. Henning Noelke, profesor na oddelku za francosino Visoke sole v Aarhusu na Danskem.

VELENJE

DOM KULTURE

DANES: ob 19.30 uri Goran Gluvić: Svečana predstava ob 30-letnici delovanja AG Velenje.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KINO EXCELSIOR

Dvorana Excelsior Ul. Muratti 2

DANES: ob 15.30 niz »Nuovo cinema Libertà«: Poljska - »Koncert« (1987), »Kroll« (1991); ob 17.30 »Lagodna« (1985), »Jeszcze tylko las« (1991); ob 20.30 »Paranoja« (1992) Hrvaska, »Die Jagd« (1992) Avstrija, »Der Nachbar« (1992) Avstrija«; ob 22.30 »Biographis« (1992) Avstrija, »Abgetrieben« (1992) Bavarska. Video filmi v originalu s podnapisi v italijancini.

Dvorana Azzurra: ob 16.30 Videorama - Slovenija: »Stopnišce« (1992), »Rock'n Roll in Kiev«, »Tango za ribe« (1992), »Podoba, ki je ni« (1992); ob 18. uri »Our Hollywood Education« (1992) Canton Ticino; ob 21. uri Videorama - »Emozioni in punta di matita« (1989), »Alpe Adria - 100 numero« (1992), »Alfabeto muto n. 2« (1992), »Speciale Nord Est - Oltre le frontiere« (1992). Video filmi v originalni verziji.

GORICA

KNJIZNICA DAMIR FEIGEL

Ul. Croce 3

DANES: ob 18. uri »Srečanje z avtorjem«. Gost večera bo slovenski pesnik Kajetan Kovic. Njegovi najnovejši zbirki poezij bo predstava prof. Lucana Budal.

Koroška

CELOVEC

CELOVSKI SEJEM

(Hali 5 in 11)

DANES: ob 9. uri otvoritev Paracelzovega seja (do 17. januarja - vsak dan od 9. do 18. ure).

BELJAK

MESTNA HISA

PARACELZOVA DVORANA

JUTRI: ob 19.30 Zivljenje in pomembnost Paracelza. Predava univerzitetni prof. Kurt Goldhammer, prvi nositelj Paracelzovega prstana.

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ

Do 31. januarja bo na ogled razstava V svetu lutk - poskus otroškega muzeja (razstava Muzeja novejšje zgodovine Celje). Odprto od ponedeljka do petka med 9.00 in 18.00 uro in v soboto med 9. in 13.00 uro. Vsak dan poteka tudi lutkovne igrice po posebnem programu.

DANES: ob 10. uri Ojoi, boli, lutkovna igrica. Ob 17. uri Pastirica Alenka, lutkovna igrica. JUTRI: ob 17. uri Zavrzena knjiga, lutkovna igrica.

Zaradi lažje razporeditve naprosajo, da obiske skupin vnaprej pravocasnno sporočite na tel. številko 061/213-024.

KUD FRANCE PRESEREN

V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m. ob 17. uri Pravljica o mezincku v izvedbi LS Glej. Tel. 061/332-288.

VITESKA DVORANA KRIZANK:

V PRIHODNIH DNEH: 17. t. m. in vse nedelje v januarju ob 17. uri Kužek postružek na obisku. Gledališce Jaz in ti. Tel. 061/322-544.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 17. t. m. ob 11. uri J. Kolaric: Tri lutkovne zgodbe (Slon balon). Vstopnice bodo na voljo uro pred predstavo pri gledališki blagajni. Lahko jih tudi rezervirate vsak delavnik od 10. do 12. ure na tel. 062/26-748.

KOPER

GLEDALISCE KOPER

V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m., ob 10. uri Andersenova pravljica Slavcek v izvedbi PDG Nova Gorica. Predstava je za otroški sobotni abonma in izven.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

DANES: ob 10.30 Andersenova pravljica »Cesarjeva nova oblacila«, ki jo je za SSG v verziji napisal Milan Jesih. Režija Vladimir Jurc. Scenograf Marjan Kravos, kosumisti Marija Vidau, komponist Miran Kosuta, svetovalec za magijo Vikij. Nastopajo Gojmir Lesnjak, Alojz Svete, Maja Blagovic, Adrijan Rustja, Lucka Pockaj, Stojan Colja, Vladimir Jurc in Franko Korosec. Ponovitve v torek, 19. t. m., ob 10. uri, v sredo, 20. t. m. in v cetrtek, 21. t. m., ob 10.30.

GLEDALISCE CRISTALLO

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 17. t. m., ob 11. uri »Povem ti pravljico«. Na sporedu bo Andersenova pravljica Il mostro peloso v izvedbi gledališča La Contrada. Nastopata Ariella Reggio in Mimmo Lo Vecchio.

VIDEM

FELETTU UMBERTO

OBCINSKI AVDITORIUM

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 16. t. m., ob 15.30 predstava ciklusa L'Accordeon. Na sporedu bo pravljica Non piangere se il latte è versato v izvedbi Feliceja in Celine.

Koroška

CELOVEC

FELSENTHEATER

JUTRI: ob 19.30 Susn - gostovanje Mladinskega gledališča iz Ljubljane.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 31. t. m. si lahko v Galeriji CD ogledate razstavo Arnulfa Reinerja: Carinzia/ Venezia- Topografia superiore. Cena vstopnice 100 SIT, za dijake in studente 50 SIT.

Do 31. t. m. je v Veliki sprejemni dvorani na ogled razstava Švedsko steklo - razstavlja 12 vodilnih švedskih oblikovalcev. Tel. 061/222-815.

MODERNA GALE-

RIJA

Do 31. t. m. razstavlja Gojmir Anton Kos.

Do 14. februarja bo na ogled razstava oljnih slik, palstik in grafik Jozeta Gorjupa.

Galerija je odprta vsak dan, razen v ponedeljek, od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Cena vstopnice za odrasle 100, za studente 50 SIT. Tel. 061/214-106.

MALA GALERIJA

Do 21. februarja bo na ogled razstava skulptur in fotografij blegijskega umetnika Jana Fabreja.

Odprto vsak dan razen ponedeljka od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Tel. 061/214-106.

MESTNA GALERIJA

Do 17. t. m. bo na ogled razstava slik akademske slikarke Jasne Kozar-Hutheesing (v okviru odprtega ateljeja).

Galerija je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 18. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure. Tel. 061/212-896.

MEDNARODNI

GRAFICNI LIKOVNI

CENTER

Do 17. t. m. je na ogled pregledne razstave grafik Andreja Jemca (več kot 100 grafik, ki jih je umetnik ustvaril v letih 1961 - 1992). Tel. 061/319-752.

JAKOPICEVA GALE-

RIJA

Še druga plat resnice⁽²⁾

Pisatelja Toneta Brulca je pritegnil indijanski način življenja — Kritičen odnos do emigracije, ki se z literaturo ne more posebej pohvaliti

Indijanci in »njihova« Amerika

Pritegnil ga je indijanski način življenja, ker je z Indijanci delal in delil vse tegobe. Imel je priložnost, da se je seznanil tako s civiliziranimi kot naravnimi indijanci. Pri tem so bili prvi Gvaraniji, ki živijo v pokrajinah Corrientes, Misiones in v Pargavaju. To je narod, ki ni bil tako preganjan kot drugi Indijanci v Argentini. Paragvaj je sploh dvojezičen in tam nikogar ni sram govoriti jezik ava ñe.

Iskal je pogodbnosti z drugimi indoevropskimi jeziki, vendar jih ni našel; zelo malo tudi z drugimi indijanskimi jeziki (kecua, ajmará, mapuce, toba; jeziki drugih narodov pa so že izgubili: Quilmes, Diaguita, Ranquel, Pampa, Tehuelche, Pehuenche, Yagan, Ona). Tudi Brulc je prepričan, da je pri odkritju Amerike slo za načrtovano pobijanje avtohtonega prebivalstva, da bi se belci polastili njihove zemlje in njihovih zakladov.

To pa se ni zgodilo stoletja nazaj, ampak nedavno. Janeza Brulca je ilirske Bistrice se spominja se zlasti stari rod Bistrice, toda njegove potomce in sonarodnjake Aravkance so poglale v pesčene in nerodovite puscave iste

argentinske družine, ki so se hodile vlačiti in »metat maslo na strop« (razmetavat bogatstvo) v Pariz. Nemski salezijanci (med njimi je bil tudi Slovenec) so se pravosno rešili jezika Mapucev in jim sestavili slovar in slovnico. Reševali so njihove duše, kajti telesa so bila že preveč tuberkulozna, da bi jih mogli rešiti. Zaradi vsega tega se je zanimal za Indijance.

Tu in tam - povsod je boj za oblast.

France Bernik in Marjan Dolgan v Slovenski vojni prozi 1941-1980 (Slovenska matica, 1988) pravita, da Slovenci se nismo prišli do »velikega teksta« o vojni. Revolucionirski portreti Matevza Haceta so bili menda najvišje stvaritve teh let. Tudi o Mišku Kranjcu tožita, da ni nicesar napisal o življenju iz Dachaua. Brulc pa misli, da je o tem težko pisati, ker je bil samo boj za oblast, ki ga je partija, ce ze ne dopuščala, pa vsaj prenasala, vse dokler ni so bili prizadeti njeni interesi. O tem v realističnem zmu niso pisali, vsaj v slovenskem ne. Po njegovem se nismo prišlo do visin in globin Solohova, Gladkova, Sefafimovica, Furmanova, Siskova. Raje smo imeli svojega Zdanova-Borisa

Ziherla, ki pa so mu nasi književniki pocasi uhajali iz ušes.

Brulc je kritičen tudi do emigracije, kjer, čeprav ni bilo čuti partijskega pritiska in nadzora, ni bilo bolje: Kociprov in svet se vrtil naprej, Mauserjeva trilogija Ljudje pod bicom, Jurcevec Ljubljanski triptih in Simčicev Clovek na obeh straneh stene so veliko obljubljali na tem področju, vendar pri večini ne gre za vojno prozo, tako da se tudi emigracija na more pohvaliti z velikim tekstom ne iz vojne, ne iz povojnih taborišč, se manj pa iz življenja v novih deželah. Tudi Brulc je poskusil pisati vojno literaturo; njegova crtica Ta bela bolezen je v rokopisu obležala nekje na celovski Mohorjevi.

O svojem esejističnem delu in razpravah se mu, kljub temu, da je bil večkrat nagrajen pri SKA in dobil pohvale iz zamejstva, dozdeva, da je togo, dogmatično, s trdim slogom in crno-belo tehniko, ki včasih zaide naravnost v propagandistični željnik. »Razmetana in neredna vzgoja je vzela svoje, pozna se skoraj petdesetletna oddaljenost od domovine, družbenje z ljudmi istega miselnosti pa ni tudi nič pametnega in koristnega

prispevalo« k njegovi prozi. V veliki meri bi zanj veljala Taineova trditev, da smo sinovi okolja. Po tridesetletnem delu v tovarni in petinštiridesetletnem življenju v predmestju, ki je bilo eno izmed najbolj razvpih, je to mogoče opaziti tudi pri njem.

Argentinski raj

»Ko sem pred štiridesetimi leti prišel živeti sem, ni bilo ne cest, ne luci, ne pošte, ne prevoza, ne vode, ne plina, ne telefona in drugih družbenih pridobitev, ki ti vsakodnevno pišejo kri. Davkarji so nas pa vseeno nasli, zato smo napravico viali nopro: Pampa je, ampak davkarja imamo! Drugi se davkov niso placevali. Villa Eden Argentino (Argentinski raj!) je bilo ime predmestja, ki pa je po razparceliranju izgubil se ime. Nekoliko sem bil pri tem kriv pa tudi jaz izvolili so me za tajnika Olepsevalnega društva tega dela Argentinskega raja (po domače so mu rekli Villa Pinales - Vas bodal ali Triangulo maldito - Prekleti trikotnik). Obstajalo je še drugi ime Villa Fiorito, vendar ga pred tovarniškimi sefi nisi smel omeniti, ker nisi dobil službe; ce pa si ga omenil v družbi, so te gledali kot belega scurka na solati.« Imena

to predmestje se danes nima, čeprav je že dobilo vse pridobitve civilizacije, izgubilo pa je celo pripadnost policijski postaji. Danes ne vedo, pod kateri komisariat spadajo, zato je kraj idealen za skrivališče tatov, goljufov, morilcev, vlačug in pretepačev, vendar se Brulc tolaži, da imajo tudi druga predmestja iste težave. Vsi ti pa so placevali del svojega zaslužka (beri - podkupovali) in so prišli v evidenco policijskih komisarijev, ce se je njihova dejavnost le prevec razbohotila.

Izkušnje z lopovi

»Ko sem leta 1945 samo oči zatislil v Vidmu, so mi laskavi tatovi ze ukradli nahrbtnik. Plazu mojih molitev je napravila konec Bricovka, ki je nesla cesnje na trg, in me je potolazila: Italiano e buono ma laddro!« Po tolikih letih prijume pa je prišel se do druge modrosti: »El argentino no es bueno, pero es muchísimo más ladrón!« Prizanesljivo se nasmehne, ko ga vprašam, ce so ga se kdaj okradli ali napadli. »Mene so deventintdesetkrat in pri tem ne stajem tega, kar imenujem institucionalna kraja. Kraja, ko te okrade družba, od katere si pričako-

Bolivijski Indijanci

Fotografija iz revije Clarín

val zaščite: ko so te okradli za pokojnino, ko so ti nabili davke, ko si moral placati zarnico na cesti, ker je pregorela, ko so ti spustili stisnjen zrak v plinske cevi, da se je stevec zavrtel kakor blazen, ti si pa začel gledati navzkriz, ko si videl, koliko moraš placati plinski družbi, ko so ti cepili psa navadndi capini, ces da so veterinarji z občine itd.«

K revščini, kraji in promiskuiteti pa sodijo še drugi fenomeni, o katerih ve veliko povedati: »Na prag hiše sem se že odvadil iti, ker moram pred vsakim povisanim cen prenasati navdušeno pripovedovanje o prikazovanju Matere božje, sv. Pangaleona in sv. Toribija, ki so vse casti vredni, samo njihove castilke naj bo ob tem pustile moj zep na miru. Posebej nevarni so pripadniki verskih

sekt: ce ministrstvo za versva sporoča, da je dalo letos pravico verskega oznanjanja samo 182 sektam, laze! Laze, kakor pes tece! Laze, ker ga niso obvestili o pravkar pečeni veri, ki se ni registrirana na ministrstvu - in te so najhujše!

Juznoameriska literatura

Leta 1991 so Brulca politične razmere v domovini tako premotile, da je spisal dramo Izgubljeni nauk Mehovega. Pogledal je v Valvasorja, prebral nadaljevanke dr. Srečka Barage v Vestniku leta 1965, in stvar je imela solidno podlago, kakor se za dramo spodobi. O njej pravi, da so mu jo poznavalci označili kot prevec nabito. »Noseca naravnost! Kam z njo? V kos!« Kljub temu ima tekst režiser v Ljubljani. V prvih letih naseljevanja slovenske politič-

cne emigracije so začelniki SKA prigovarjali, naj prevajajo kaj iz slovenske književnosti v špansko ali pa obratno. V južnoameriški literaturi je pri vsej njeni slavi nekaj »nezdravega, pomanjkljivega«.

Brulc pravi: »Vzemite v roke Borges, Cortazara, Marqueza, Amada, Vargasa Lloso, Asiza, Medino, Kieferja ali katerega koli drugega, vsem manjka moralna razseznost. Blescec slog, bujna domisljija, zavzetost doživeti v dobo, domiselna metafora, psihološka popolnost, zavzetost za podrobnosti, vse - le človek se ni niti za peden oddaljal od zivali, ponekod je v literaturi in v dejanskosti ali pa prav zaradi literature pod zivaljo. To naj bi prevajali v slovenscino, kot da ze sami nimamo dovolj neumnosti.«

Hudiceva slina

Za sklep ga prosim, da zaokroži misli. Besed mu je zmanjkalo. Tako pravi: »V jeseni, ko so padale prve megle na brinje, je pajčevina postala bolj vidna in otipljiva. Greš po gmajni in ti prileti na obraz. Pajčevina je bila tam doma, tukaj ji nekateri pravijo la baba del diablo (hudiceva slina), drugi pa pravijo, da so to laski Devic Marije. Za te zadnje bo to gotovo hudiceva slina, čeprav v njem ne boš našel resnice o Javorovici, o zacetkih protikomunističnega gibanja, o Stajerskem bataljonu, o umiku na Koroško, o krvavem potoku pri Hudi luknji, o krvavi driski in otonitni lakoti v Vetrinju, nič o useh, o strahu in demotizmu! Če ti ni vsec ali misliš, da lazem, zapri oči in reci: Hudiceva slina je bila!«

RECEPT

Špinačni rezanci s školjkami

SESTAVINE:
32 dag špinačnih rezancev, 1 kg klapavic, 2 dl belega vina, 80 g moke, sol, poper, limonin sok, 2 rumenjaka, šopek peteršilja
ČAS PRIPRAVE: 40 minut

Sveže, užitne klapavice dobro okrtacimo in položimo v posodo z malo tekočine (pol vina, pol vode). Pokrijemo jih in mekuhanjem večkrat pretresemo. Ko se školjke odprejo, jih odcedimo in iz lupin izluscimo meso. Nato iz masla in moke pripravimo belo omako, ki jo zalijemo s precejeno tekočino, v kateri so se kuhale školjke. Dobro prekuhamo. Dolijemo se nekaj belega vina, solimo in popramo, pokapljamo z limoninim sokom in vtepemo rumenjaka. V omako damo meso školj in sesekljan peteršilj in pustimo, da se vse prepoji, ne sme pa vec zavreti.

Z omako prelijemo kuhane špinačne rezance, parmezana naj gost doda po svojem okusu in zelji.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Fižolova juha s porom

SESTAVINE:
1,5 l vode, 150 g fižola, 1 por, 2 žlici masla, 1 žlica cele moke, 200 g špinače, 1 žlica paradižnikove mezge (po želji), bazilika, timijan (po želji), sladka paprika, curry, sol

Prebran in opran fižol zez noc namočimo, potem pa ga skuhamo in pretlačimo.

Na maslu zdusimo z malo vode tenko narezan por, ga poprapsimo z moko, odstavimo, zalijemo s hladno vodo in dobro zmesamo. Na koncu ga zalijemo v juho in kuhamo 5 minut.

Opran špinačnim listom porezemo peclje, špinaco seseklamo, stresemo v juho, jo začini in kuhamo se eno minuto.

Iz istih sestavin lahko napravimo tudi omako. Korencek drobno nastrgamo, ohrovt zmeljemo v mesalniku in prilijemo le pol litra vode. Za zgostitev dodamo 1 žličko sojinega zdroba.

(Neva Miklavcic Predan)

MODA VČERA J

Modne skice

NADA VODUSEK

Modna skica je danes predvsem stvar stroke in navadnemu potrošniku ne pomeni veliko. V primerjavi z modno fotografijo, ki je glavna nosilka modnih sporočil, mu namreč premalo pove. Pa se brati jo je treba znati. V popularnih modnih revijah se skoraj ne pojavlja, ce pa se ze, se to dogaja v specializiranih svetovalnih rubrikah. Pri nas je take rubrike dolga leta pripravljala prva dama slovenske mode Eva Paulin, ki je z izčiščenostjo, jasno skico predstavljala trende, svetovala linije, oblike...

Modna skica pa je se zmeraj bistveni del strokovnih tekstilnih revij, kakrsne so View, International Textile, Gap in podobne, ki uvajajo, skicirajo in napovedujejo modne trende za nekaj sezon naprej. Revija, ki se je z modno skico ukvarjala na izviren in pravenavaden način ter ji namenila vecino svojega prostora, je bila italijanska Vanity, a je, zal, propadla. Najbrz je bilo njihovo pocetje premalo komercialno.

Zacetki modne skice segajo ze v 18. stoletje. The Lady's Magazine jih je objavljala ze leta 1770, 1778. leta pa jih je začela objavljati tudi francoska La galerie des Modes. Modne skice so za razvoj mode izjemnega pomena. Prispevale so namrec k hitrejšemu širjenju informacij, kar je seveda

spet omogocalo sprotne spremembe. Torej jim gre precejšnja zaslug, da je stroj začel teči... Najstarejša oblika modne skice je seveda realistična barvna risba z natančno določenimi detajli. Ta oblika je bila v veljavi dolga desetletja. Z njo

se lahko seznanimo v zvezkih revije Croquis Artistique, ki ga jih nasli v Trubarjevem antikvariatu. Na njih je z roko napisano »last tvrdke«. V tridesetih letih tega stoletja so bile last krojaca Franja Novaka s Kongresnega trga 16 v Ljubljani.

MODA DANES

Premišljeno izbiranje

ZVONKA MAKUC

Stresna decembrska praznovanja so ze prava preteklost. Zdaj smo ze v mirnem januarju, mesecu inventur in prvih razprodaj. Mesec, ko vecina zaradi izpraznjenih denarnic in prutrujenih zelodecev uživa bolj kislo zelje kot slastno pecenko in s tem dela uslugo svojemu organizmu in koži. Mesec, ko je sprehod po neobljudenih trgovinah pravo razkosje, saj lahko odkrijemo stvari, ki jih se pred kratkim zaradi množice kupcev sploh nismo opazili.

Prazen zep in pregled nad razstavljenimi izdelki nam omogocata tudi stvarno in premišljeno izbiranje. Razprodaje nam bodo za zmerne vsote omogocile dopolnitev garderobe, ce bomo ze vnaprej vedeli, kje smo videli lep sal in rokavice in kje plasc ali suknjic, h katerima bodo ti dodatki pristajali. Kupovanje zgolj zaradi ugodne cene nima nikakrsnega smisla, kot ni imelo smisla v naglici izbrati vecerne obleke za silvestra, v kateri se potem sploh niste dobro pocutili.

Vsi vemo, da so razprodaje zato, ker morajo v trgovinah narediti prostor modelom za prihodnjo sezono in ker letosnji zimski modeli v naslednjem mrazu ne bi bili vec tako iskani. Vemo tudi, da so cene na razprodajah realnejše, saj aktualna moda pobere

najvec odstotkov. Zato izbirajmo in kupujmo tiste artikke, ki se ne postavljajo z ekstravaganco in hipnim modnim trendom, pac pa z linijami, vzorci in barvami, kakrsne je mogoce nositi vec sezon in v kombinaciji z najrazlicnejšimi dodatki in detajli. Klasicni kostimi, moske obleke, suknjici, hlace, gladka krila solidnih dolzin, enobarvni puloverji in bluze ali srajce nevpadljivih dezenov, a iz kvalitetnih materialov, so tisto, kar je vredno kupovati in pride prav za vsako priloznost in rojstno letnico.

Odpravite se torej na

ogled trgovin. S seboj vzemite prijateljico ali hcerko in med obiskom ene in druge prodajalne spijte kakšno kavico. Moski - ta clanek je namrec namenjen predvsem zenskam - naj ostanejo doma, saj za tovrstna ogledovanja navadno nimajo zivev. Ni nujno, da boste pozneje sploh kaj kupili, a izkusnja s primerjanjem decembrskih in januarskih cen vam bo dala misliti vsaj za naprej, ko se bo moda spet zavrtela in se bo postopek ponovil.

Kakсна bo ta »nova« moda, pa vec v naslednjem sestavku.

JUTRI

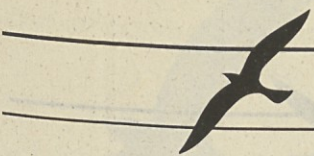
15. januarja

Danes, ko so pri nas od sile glasni tisti, ki zagovarjajo nasilno mešanje in preseljevanje ljudi, pa naj bo to nasilje nad naravnim tokom stvari v imenu se tako zavrnega nacionalističnega ekspansionizma, se spominimo velikega borca za pravice ameriških črncev, Martina Lutra Kinga.

Množice črnih sužnjev, ki so jih brezvestni trgovci z ljudmi dobavljali ameriškim farmarjem in veleposrednikom, so bile žrtve pohlepa in sle po bogatstvu. Ti nesrečniki so se izkazali kot dobri delavci; postali so pravi Američani in se vključili na vseh področjih, v marsičem pa so bili celo boljši kot njihovi beli gospodarji. Pa vendar so bili tarca rasističnih pogromov.

Borba za pravice črncev v Ameriki je trajala dolga desetletja. Posledice nerazumnih dejanj so bile grozovite. Nasilje se je kljub ukrepom zvezne administracije stopnjevalo. Počasi pa so se uveljavljala treznejša stališča, tako beli kot črni zagovorniki nenasilne rešitve nakopičenih problemov so želi vse večje uspehe.

Med aktiviste, ki so se najbolj uspešno uveljavili v nenasilni borbi za pravice črncev, sodi Martin Luther King, ki se je rodil v Atlanti, 15. januarja 1929 in tudi sam padel kot žrtev rasnega sovraštva.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1	
10.15	Video strani
10.25	Zgodbe iz školjke
11.10	Film tedna: Vojskak iz terakote, kitajsko hongkonski film, ponovitev
13.00	Poročila
14.50	Sova, ponovitev
15.15	Buntz z Beverly Hillsa, 3/13 del ameriške nanizanke, VPS 1400
17.00	Ford, 1/2 del ameriške nadaljevanke, VPS 1425
17.15	TV Dnevnik 1
18.00	Otroski program: Živ zav
18.50	Regionalni studio Maribor
19.15	16 crk, TV igrice
19.55	Risanka
20.00	TV dnevnik 2, vreme
20.40	Zarišče
21.30	F.Marotta - L.Toscano: Večna mladost, 2/4 del italijanske nadaljevanke, VPS 2040
22.15	Tednik, VPS 2130
22.28	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215
22.33	Sport
22.43	Poslovna borza
22.45	TV jutri
00.00	EP v umetniškem drsanju: ženske, prosti program, posnetek iz Helsinkov
	Video strani

SLOVENIJA 2	
10.25	Lizbona, ponovitev
10.40	Slovenija - umetnišni vodnik: Stiski samostan
10.50	Sportna sredi: EP v umetniškem drsanju; pari, prosti program, posnetek iz Helsinkov, ponovitev
13.00	Poročila
14.55	Omizje: Resnica o Golem otoku, ponovitev
17.25	Svet poroča, ponovitev
18.00	Videošpon
18.45	Ze veste, svetovalno namenski program
19.18	Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Umetniški večer
20.55	Nedokonceno poletje Frantiska Capa, dokum. film
22.20	Nočni metulj, češki film
	Sova
	Dragi John, 38. epizoda ameriške nanizanke
	Ford, 2., zadnji del ameriške nadaljevanke

KANAL A	
10.25	Astroloska napoved
10.30	RIS, risanke in spoti
11.00	Drugacen svet, ponovitev 73. dela
12.00	Video strani
14.45	Napoved sporeda in vreme
19.00	Ninja zelve, 29. del ameriške risanke
19.40	MCM
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program
20.32	Dance session, 13. oddaja o plesu
21.00	Transilvanija 6-5000, ameriški film
22.30	Drugacen svet, 74. del ameriške nadaljevanke
23.17	Dnevnoinformativni program
23.30	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
00.00	Astroloska napoved
00.10	MCM
01.00	Video strani

KOPER	
18.00	Slovenska kronika

RAI 1	
6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik
10.15	Film: Se non ci fossimo noi donne, vmes (11.00) dnevnik
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes (12.30) dnevnik 1
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Dok.: Zevs
14.35	Aktualno: Primmissima
15.00	Dok.: Supertelevisio
15.30	Otroska oddaja
16.00	Mladinski variete: Big
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Variete: Ci siamo?
19.50	Vreme in dnevnik
20.40	Variete: Partita doppia (vodi Pippo Baudo)
22.45	Variete: Caffè italiano, vmes (23.00) dnevnik
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes in Parlamentu
0.40	Rubrika opolnoci
1.10	Film: I demoni (dram., Fr. '88, r. A. Wajda)

RAI 2	
7.00	Otroski variete
9.35	Rubrika o vrtnarstvu
10.00	Film: Kildare si sposi
11.25	Nan.: Lassie
11.50	Kratke vesti
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Nonsolomero
13.55	Razmislijanja
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronika v živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.20	Aktualno: Il coraggio di vivere, nato sport
18.20	Nan.: Hunter, vreme
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.30	TV film: La ragnatela 2, zadnji del
22.10	Film: Il pentito (dram., i. F. Nero)
23.15	TG 2 - Pegaz
23.45	Sport: EP v kosarki, EP v umetn. drsanju
2.05	Nočni film

RAI 3	
6.45	Dok.: L'altrarete, vmes (6.50, 11.30) dnevnik
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Proza: La pulce nell'orecchio ('67)
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dok.: Oblika zemlje
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
18.00	Dok. oddaja: Geo
18.30	Nan.: Lassie
19.00	Vreme in dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Variete: Blob
20.30	Aktualno: Il rosso e il nero (vodi M. Santoro)
23.15	Dnevnik in Omnibus
0.30	Dnevnik in vreme
1.00	Variete: Fuori Orario

RETE 4	
6.00	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje
8.45	Nad.: Marilena, 9.45
10.35	General Hospital, 10.35 Anche i ricchi piangono, 11.00 Ines, 11.45 Celeste, vmes (10.25) vesti
12.45	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4vesti
14.00	Variete: Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.00
16.00	Maria, 16.00 La storia di Amanda, 16.50 Febbre d'amore
17.30	TG 4vesti
17.40	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.00	Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita
20.30	Film: Il secondo tragico Fantozzi (kom.)
22.30	Nad.: Pantanal
23.00	TV film: Nord e Sud, vmes (23.15) vesti

CANALE 5	
6.30	Na prvi strani
8.35	Variete: Maurizio Costanzo Show
10.30	Nan.: La casa nella prateria
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.30	Aktualno: Forum, 14.30 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone
16.30	Nan.: Licia
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Kviz: Tutti per uno (vodi M. Bongiorno)
22.45	Kviz: Il delitto è servito (vodi M. Micheli)
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1	
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: College
17.00	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
17.55	Film: Turk 182 (kom., ZDA '85, i. Timothy Hutton, Robert Urich), vmes Studio sport
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Beverly Hills
22.30	Film: Nightmare 5 - Il mito (srh., ZDA '89, i. Robert Englund, Lisa Wilcox)
0.15	Odprti studio, pregled tiska in sport

TMC	
7.00	Euronews
9.00	Nad.: Doppio imbroglio, 9.45 Potere, 10.15 Vite rubate, 11.00 Lampiao in Maria Bonita
12.00	Nan.: Autostop per il cielo - Il diavolo Jonathan Smith
13.00	TMC News - Sport
14.00	EP v umetniškem drsanju
16.00	Risanke: Snack
16.30	Nan.: Batman
17.00	Risanke
17.30	Dok.: Prijateljska narava
18.00	Sale, pepe e fantasia
18.15	Variete: T'amo TV
19.30	Vreme in TMC News
20.00	Nan.: Maguy - Il compleanno di Maguy
20.30	EP v umetniškem drsanju (ženske, prosto)
23.30	TMC News in vremen-ska napoved
23.50	Rubrika: Snežni planeti
0.30	Variete: T'amo TV (vodi Fabio Fazio)
1.40	Aktualno: CNN News

ITALIA 7	
7.30	Risanke
12.00	Nad.: Cara a cara
13.55	Vests Line - Vesti
14.00	Nad.: Aspettando il domani, il tempo della nostra vita
15.50	Dezelni programi
17.30	Sette in allegria
19.15	News Line
19.30	Nan.: L'uomo di Atlantide
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: Pierino il fichissimo (kom., It. '81, i. Maurizio Esposito)
22.20	Vesti: News Line
22.35	Colpo grosso story
23.35	Filmske novosti
23.50	Film: Passo falso (krim., VB '68, i. Michael Caine, G. Ralli)
1.50	News Line - Vesti

TELEFRIULI	
16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Riuscirà la nostra carovana...
18.30	Nad.: Destinì
19.00	Večerne vesti
19.30	Rubrika: Parliamone
20.30	Film: Il segreto di Tutankamen ('80)
22.30	Nočne vesti
23.00	Rubrika: Belo in crno

TELE 4	
(Se povezuje s sporedi Italia 1)	
14.00	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper	
13.00	Harry O, ameriška tv nanizanka
13.50	Dobro jutro, Hrvaska Porocila, TV koledar
14.00	Zgodbe iz Monticellia, 42. del
15.35	N.Y.P.D., nadaljevanke
16.05	Carobna svetilka: Tečaj italijanskega jezika
17.00	Sok moderne umetnosti, ameriška dok. serija
17.00	Bersaglio, ponovitev
17.40	Arhitekturni nasveti
18.00	Primorski forum
18.45	Primorska kronika
19.00	TV Dnevnik
19.25	Harry O, ameriška tv nanizanka
20.15	Dragnet, ameriška tv nanizanka
20.40	Meridiani, aktualna tema
21.20	Dolgo iskanje, angleška dokumentarna serija
21.50	TV dnevnik
22.00	Juke box, glasbena oddaja v živo, vodi Alex Bini

Avstrija 1	
09.00	Jutranji spored
10.30	Tovaris don Camillo, ponovitev it. filma
13.35	Sinha Moca, 75. del
14.00	Dom za zivali, serija
14.50	Bushbabies: Opice
15.30	Am, dam, des
15.50	Alfred J. Kwak: Kraljevo darilo, risana serija
16.15	Artefix, otroški klub
16.30	Hisa duhov gospe Rogers
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Wurlitzer
18.00	Cas v sliki
18.30	Nas ucitelj dr. Specht
19.30	Cas v sliki, vreme
20.15	Donavska princesa
21.20	Veliki Bellheim, 4., zadnji del
23.15	Tudi morilci imajo lepe sanje, francoska kriminalka
00.55	Jason King: Dobrodošli na Capriju

Avstrija 2	
08.30	Vremenska panorama
16.20	Tisoc mojstrov in
16.30	Sport
18.00	Alf: Mama dolgo-prstka
18.30	Kdo je kdo?, igra
19.00	Regionalna poročila
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	Domace reportaze
21.30	Pozor, kultura!
23.00	Novosti na knjižnem trgu
00.15	Hello Austria, Hello Vienna, ponovitev
00.45	Porocila; Tisoc mojstrov in

Hrvaška 1	
07.00	Dobro jutro, Hrvaska Porocila, TV koledar
10.00	Zgodbe iz Monticellia, 42. del
10.00	Porocila
10.05	Zimski solski program
11.30	Ljubavne zgodbe, 1. del oddaje za mlade
12.00	Porocila;
12.00	Svet se vrta naprej, 41. del nanizanke
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.05	Slika na sliko, ponov.
14.50	Lonesome Dove, 7/8 del naniz., ponovitev
15.35	The Big Blue
16.00	Porocila
16.05	Ucimo o Hrvaski
16.35	Malavizija
17.30	Hrvaska in ljudje
18.00	Porocila
18.05	Znanost in mi
18.35	Santa Barbara, 300. del am. nadaljevanke
19.18	Risanka
19.30	Dnevnik 1
20.05	Poslovni klub
20.45	Me je kdo iskal?
21.30	Ekran brez okvirja
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v angleščini
23.50	Porocila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2	
17.30	TV koledar
17.40	Gospodar zakona, ponovitev angl. filma
19.30	Dnevnik 1
20.05	Brooklynski most, 2/11 del ameriške humoristične nadaljevanke
21.00	Lonesome Dove, 8., zadnji del naniz.
21.50	Moc in slava, sportni dokumentarni film, 10. del
22.20	Metal mania
23.20	Horoskop

Madžarska	
05.40	Dobro jutro
08.35	Cez dan
09.00	Viljem Tell, francoska nadaljevanke
10.00	Goya, španska biograf-ska nadaljevanke
11.00	Igra
11.15	Letni kolobarji
12.00	Porocila
16.00	Popoldanski saldo
16.45	Igra
17.00	Kupil bom to žensko, 133. del mehiške nad.
17.30	Cez dan
17.50	Svet denarja
18.00	Magazin za menedžerje
18.45	Vecerna pravljica
20.00	Dnevnik
20.40	Zasebni detektiv, nadaljevanke
22.15	Indonezija
23.10	Art Farmer, 2. del

SATELIT	
SUPER	
5.30	Victory, poslovne novice; 6.00 Super Shop; 6.30 Denar in politika; 7.00 Financial; Vzhodna Evropa poroca; 7.30 News Watch; 8.00 Novice; 9.00 Channel E; 9.30 Super Shop; 11.00 Video Fashion; 11.30 Denar in politika, Financial; 13.00 Poslovne novice z Japonske; 13.30 News Watch; 14.00 Inside Edition; 14.30 Serie Noire; 15.00 The Mix; 17.00 On the Air; 18.30 Bonanza; 19.30 Media television; 20.00 The Rogues; 21.00 Inside Edition; 21.30 Film Europe; 22.00 Novice; 22.30 Financial; 22.45 US Market WRAP; 23.00 Splitfire (vojni VB 1943); 0.40 Film Europe; 1.10 The Mix; 2.00 China News Europe.

SKY ONE	
7.00	DJ Kat show; 9.40 Lamb Chop's Play-Along; 10.10 Risanke; 10.30 The pyramid game; 11.00 Strike It Rich; 11.30 Drzi in lepi; 12.00 Mladi in nemirni; 13.00 Sokolov greben; 14.00 E Street; 14.30 Drugacen svet; 15.20 Santa Barbara; 15.45 Maude; 16.15 The New Leave It To The Beaver; 18.00 Star Trek: The next generation; 19.00 Rescue; 19.30 E Street; 20.00 Alf; 20.30 Družinske vezi; 21.00 Full House; 21.30 Melrose Place; 22.30 Chances; 23.30 Studs; 24.00 Star Trek: The Next Generation.

EUROSPORT	
9.00	Aerobika; 9.30 EP v umetniškem drsanju; 11.30 Aerobika; 12.00 EP v umetniškem drsanju; 15.00 EP v umetniškem drsanju; 6.30 Ford Ski Report; 17.35 EP v umetniškem drsanju; 21.30 Sportne novice; 22.00 Tenis; 0.30 Sportne novice.

SCREENSPORT	
8.00	Odbolka na plazi; 9.00 Konjenistvo; 10.00 Kegljanje; 11.00 Odbolka; 12.00 Rally Pariz-Dakar; 12.30 Košarka; 14.30 Snooker; 16.00 Rally Pariz-Dakar; 17.00 Monster Trucks; 17.30 Kosarka; 18.30 Longitude; 19.00 Global Adventure Sport; 19.30 Squash; 20.30 Jubilejni festival motornih koles BMW; 21.30 Rally Pariz-Dakar; 22.00 Nogomet; 23.30 Dirke na ledu; 24.00 Rally Pariz-Dakar; 0.30 Global Adventure Sport; 1.00 Boks.

7.00	Awake On The Wild Side; 10.00 Video; 16.00 Greatest Hits; 17.00 Coca Cola Report; 17.15 MTV v kinu; 17.30 Porocila; 17.45 Trije od enega; 18.00 Simon's Dance Party; 18.30 MTV Prime; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most Wanted; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Cola Report; 23.15 MTV v kinu; 23.30 Porocila; 23.45 Trije od enega; 24.00 Video; 3.00 Yoi; 3.30 Nočni video.
------	--

SKY MOVIES	
7.00	Pregled programa; 9.40 Entertainment Tonight; 11.00 Siege At Marion; 13.00 Loving Couples; 15.00 Everyday Heroes; 16.00 The Fourth Man; 17.00 The Invasion Of Johnson County; 19.00 Siege At Marion; 20.40 Entertainment Tonight; 21.00 Pretty Woman; 23.00 Course 2: The Bife; 0.40 Cobra; 2.10 Higher Education; 3.35 The Maria Kid; 5.15 Any Man's Death.

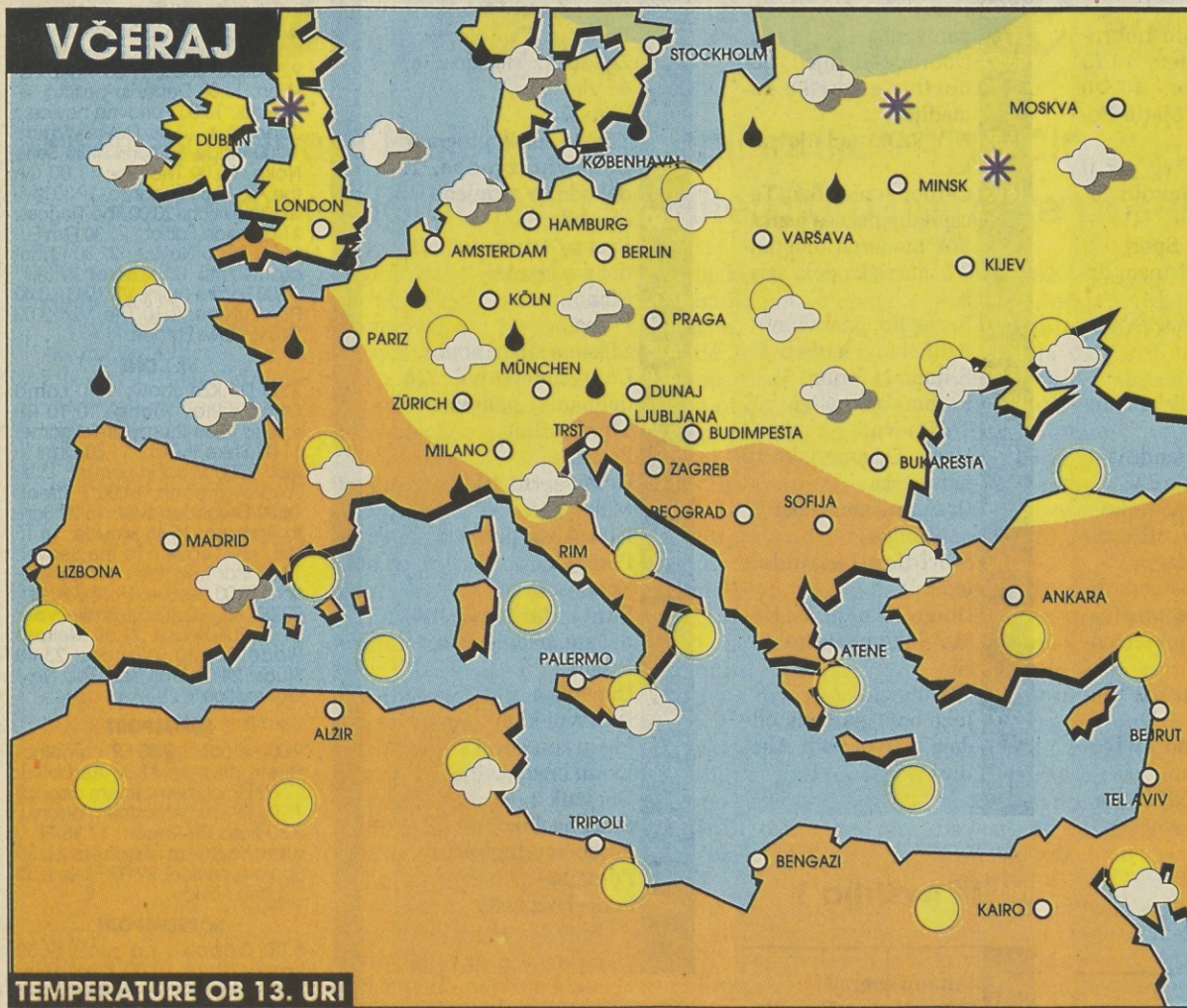
MOVIE CHANNEL	
6.00	Winchester 73; 8.00 The Adventures Of Nellie Bly; 10.00 Sky Party; 11.35 Waterloo; 14.00 The Rat Race (kom., ZDA 1960, i. Tony Curtis); 16.00 The Adventures Of Nellie Bly; 17.50 Mr. and Mrs. Bridge; 20.00 Sidecut; 22.00 After Dark, My Sweet; 24.00 In Stranger's Hands.

PRO 7	
6.10	Serije: Jane in Kathleen, 6.55 Vicky; 7.15 Risanke, 9.10 Neizprosna, a prisrčna; 10.55 Perry mason; 11.35 Steklena krsta; 12.3 Ulice San Franciska; 13.25 Show Billa Cosbyja; 13.55 Vegas; 14.45 Saracenski meč (pust., ZDA 1954, i. Riccardo Montalban); 16.00 neizprosna, a prisrčna; 16.50 Risanke; 18.35 Show Billa Cosbyja; 19.05 Ulice San Franciska; 20.00 Porocila; 20.15 Jane in izgubljeni mesto (pust., VB 1987, i. Kirsten Hughes); 22.05 T.J. Hooker; 23.00 Kričite, ko bomo krčili (vestern, ZDA 1971); 0.25 Porocila.

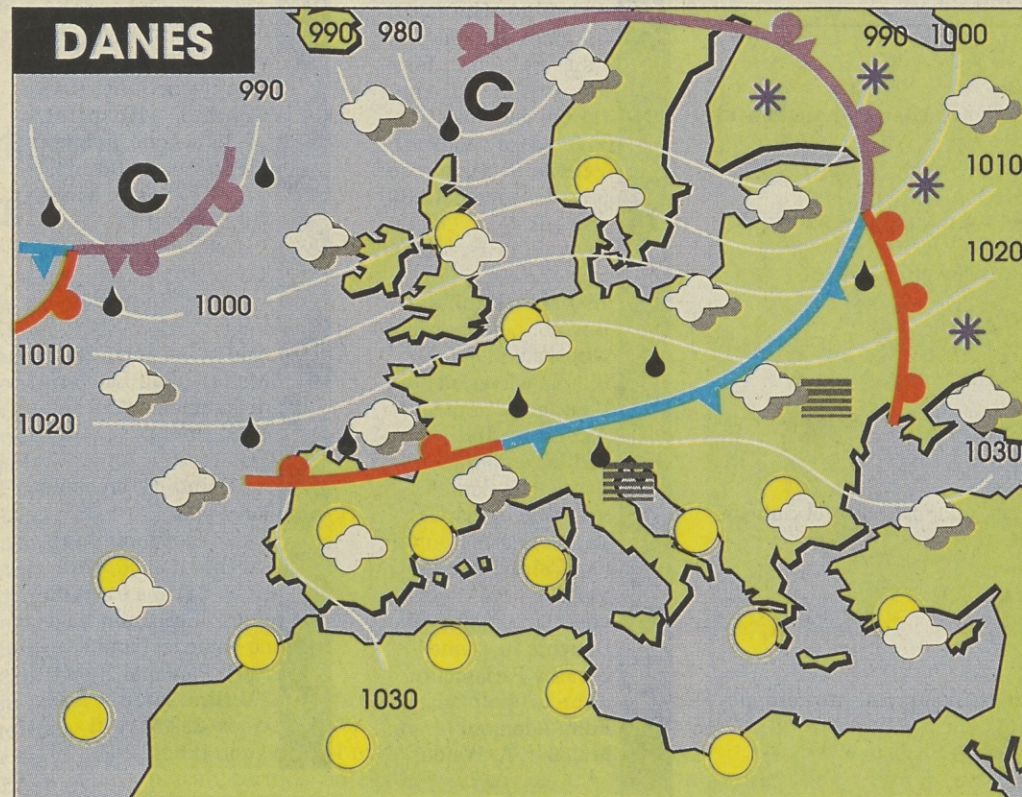
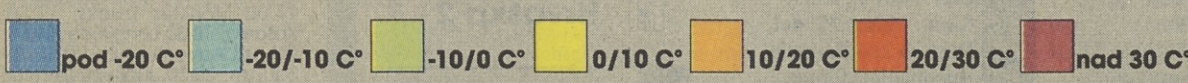
RTL	
6.00	Jutranji magazin; 9.00 Serije in igre: dr. Marcus Welby; 10.00 Bogati in lepi; 10.30 Cena je vroča; 11.00 Ivegano; 11.30 Družinski dvorci; 12.00 Opoldanski magazin; 12.30 Mladi in strastni; 13.20 Kalifornijski klani; 14.15 Springfielddova zgodba; 15.00 Umor je napisala; 16.00 Hans Meiser; 17.00 Kdo je seř?; 17.30 Strašno priznava družina; 18.00 Enajst 99; 18.45 Porocila; 19.15 Eksplozivno; 19.45 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Očividci - Video; 21.15 Klic v sili; 22.15 Kako, prosim?; 23.15 V volji dolini smrti (srh., ZDA 1984); 1.00 Nočni program.

SAT 1	
5.30	Regionalna poročila;

EVROPA / SPREMENLJIVO VREME S HITRIMI PREHODI FRONT

TEMPERATURE OB 13. URI

VREMENSKA SLIKA
Nad severno in srednjo ter delom vzhodne Evrope je območje nizkega zračnega pritiska. Hladna fronta se iznad

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzšlo ob 07.40 in zšlo ob 16.42. Dan bo dolg 9 ur in 02 minut. Luna bo vzšla ob 10. uri - minut in zšla ob 10. uri 28 minut.

PLIMOVANJE
Danes: ob 1.23 najvišje 41 cm, ob 7.59 najnižje -18 cm, ob 13.10 najvišje 8 cm, ob 19.04 najnižje -28 cm.
Jutri: ob 2.16 najvišje 37 cm, ob 9.34 najnižje -20 cm, ob 14.54 najvišje -1 cm, ob 19.54 najnižje -16 cm.

VREMENSKA NAPOVEDI
HIDROMETEOROLOŠKEGA
ZAVODA SLOVENIJE

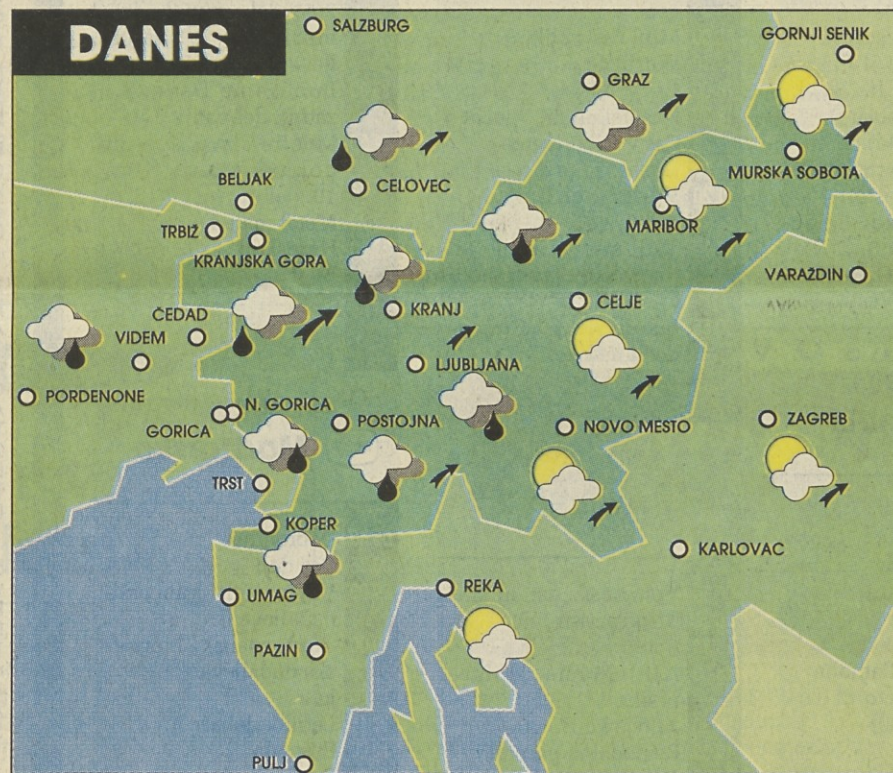
TEMPERATURE

PO SVETU	
HELSINKI.....	1/1
OSLO.....	-3/0
STOCKHOLM.....	2/2
KØBENHAVN.....	3/5
MOSKVA.....	0/4
BERLIN.....	5/7
VARSAVA.....	0/14
LONDON.....	5/8
AMSTERDAM.....	4/7
BRUSELJ.....	3/8
BONN.....	2/8
FRANKFURT.....	1/14
PARIZ.....	1/10
DUNAJ.....	1/8
MÜNCHEN.....	-3/18
ZÜRICH.....	1/15
ŽENEVA.....	4/14
RIM.....	2/15
MILAN.....	5/6
BEOGRAD.....	3/12
NICA.....	10/14
BARCELONA.....	7/16
BUKAREŠTA.....	0/7
CARIGRAD.....	4/8
MADRID.....	6/6
LIZBONA.....	15/16
ATENE.....	8/14
LARNAKA.....	4/15
TUNIS.....	7/19
ALŽIR.....	2/17
MALTA.....	13/16
JERUZALEM.....	0/8
KAIRO.....	5/15

ALPE-JADRAN / VETROVNO IN RAZMEROMA TOPLO VREME

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

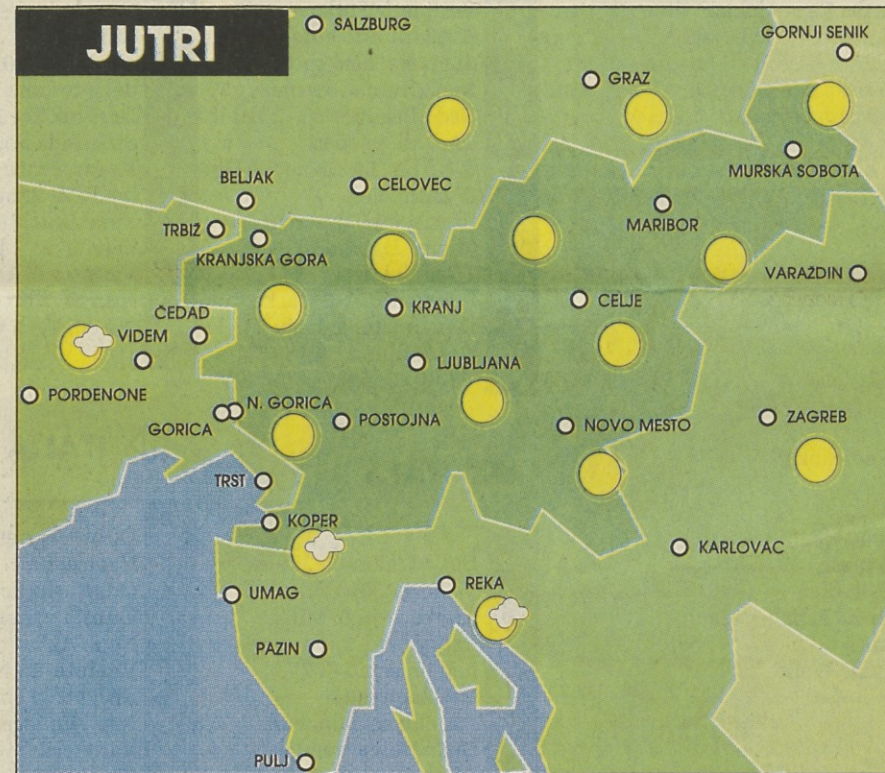
LJUBLJANA.....	6/6
TRST.....	9/9
CELOVEC.....	-2/1
BRNIK.....	4/5
MARIBOR.....	7/6
CELJE.....	3/6
NOVO MESTO.....	4/6
NOVA GORICA.....	6/6
MUR. SOBOTA.....	2/4
PORTOROŽ.....	8/9
POSTOJNA.....	6/7
IL. BISTRICA.....	8/9
KOČEVJE.....	5/7
ČRNOMELJ.....	8/9
SL. GRADEC.....	0/2
BOVEC.....	4/5
RATEČE.....	1/2
VOGEL.....	1/1
KREDARICA.....	-2/-3
VIDEM.....	4/7
GRADEC.....	1/4
MONOSTER.....	3/6
ZAGREB.....	8/10
REKA.....	11/11

V SLOVENIJI: Pretežno oblačno bo. V zahodnih in osrednjih krajih občasno rahle padavine, ki se bodo proti večeru razširile tudi na druge kraje po Sloveniji. Najvišje dnevne temperature od 6 do 11 °C.

SOSEDNJE POKRAJINE: V vzhodni Avstriji, vzhodni Hrvaški in na Madžarskem bo ponoči in jutri dopoldne zmerno, drugod pretežno oblačno. V Alpah bodo občasno manjše padavine.

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	MEGLE

V SLOVENIJI: V petek se bo deloma zjasnilo. Tudi nekoliko hladneje bo, jutri pa bo po nekaterih nižinah megla, s Primorske pa se bo prehodno umaknila.

OBETI: V soboto zjutraj in dopoldne bo po nižinah v notranjosti več megle, sicer pa bo precej jasno in nekoliko topleje kot v petek.

ONESNAŽENOST
ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO ₂ v mikrogramih na m ³ zraka:	
Ljubljana.....	35
Maribor.....	74
Celje.....	26
Trbovlje.....	71
Hrastnik.....	28
Zagorje.....	52
Šoštanj.....	19
Kritična 24-urna koncentracija SO ₂ je 375 mikrogramov na m ³ zraka.	

STANJE VODA

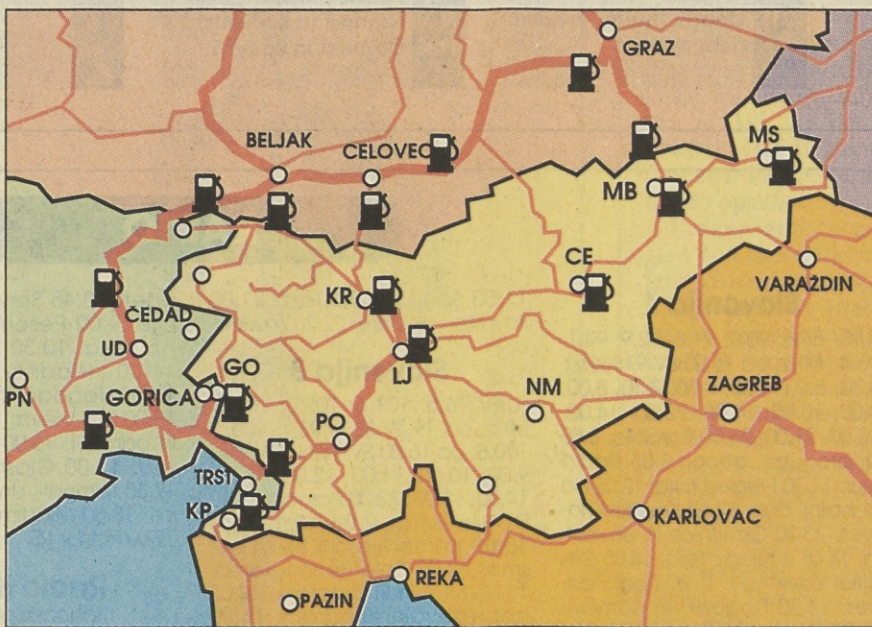
Višina vode v cm ob 7. uri:	
Mura, G. Radgona:	130
Drava HE Dravograd:	—
Sava Radovljica:	—
Sava Sentažab:	—
Radeče:	144
Soka Lokar:	111
Ljubljana Moste:	78
Savinja Laško:	120
Krka Podbočje:	136
Kolpa Radenci:	150
Soca Solkan:	—

HOROSKOP

Pisec:
Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4:** Podobno bo kot včeraj, le, da se boste morali danes se prav posebno potruditi pri sodelovanju z drugimi. Pozabite na spor s partnerjem.
- BIK 21-4/20-5:** Vroča tema službe ali vašega zdravja bo znova pobuda za besno in nepremišljeno izmenjavo mnenj. Vseeno pa pazite na to, kaj in komu govorite v službi.
- DVOJČKA 21-5/21-6:** Po včerajšnjem dnevu boste danes uživali v živahnem dogajanju tako v službi kot doma. S partnerjem sta resila bistvene težave in prihodnost je takoj bolj roznata.
- RAK 22-6/22-7:** Danes boste ponosno kazali rezultate svojega napornega dela. Jasno boste dali vedeti tudi, kaj je tisto, kar vas ves čas moti in slabo vpliva na vaše delo.
- LEV 23-7/23-8:** V kolikor se vam danes sploh kaj posreči, imejte to za pravi čudež. Tako zmedeni niste bili že dolgo časa in v nimer ne vidite ne repa ne glave.
- DEVICA 24-8/22-9:** Bolj ko se dan odvija, manj vam je jasno, česa bi se najprej lotili. Ker vam gre danes vse od rok, se potrudite narediti čim več za vas pomembnih opravil.
- TEHTNICA 23-9/22-10:** V središču pozornosti in dogajanja boste. Ko ste naredili odločen korak, ste s tem sprožili celo vrsto dogodkov. Pogumno naprejte!
- ŠKORPIJON 23-10/22-11:** Čaka vas težka odločitev, ki je ne morete z nikomer deliti, saj se bo vaše življenje se bolj zapletlo, tega ne zadržite kot skrivnost.
- STRELEC 23-11/21-12:** Končno spet dan, ki vam je pisan na kožo. Vse oči bodo uprte v vas in pozorno bodo sledili vsem vašim navodilom in opombam. Občudovanje prija tudi vam.
- KOZOROG 22-12/20-1:** Za današnji dan bi težko rekli, da je samo dinamiten, beseda »nor« bi bila veliko primernejša. Po nekajdnevem zastoju ste sicer zadovoljni, napori pa so le prehudi.
- VODNAR 21-1/19-2:** Tako doma kot v službi bo zelo živo. Toliko novih stvari se vam ponuja, da ne veste, čemu bi dali prednost. Strah vas je, da ne zamudite priložnosti!
- RIBI 20-2/20-3:** Veliko nestrinjanja in nasprotovanja glede vašega državnega načrta vam samo še dodatno utruje misel, da sedaj v službi ne vidite nobene prihodnosti.

CESTE / VLAŽNE IN SPOLZKE

Ceste po Sloveniji so vlažne in spolzke. Po nekaterih kotlinah se pojavlja megla. Sicer pa poteka promet tako v notranjosti kot na mejnih prehodih tekoče in brez zastojev. Tudi iz cestnih podjetij ne poročajo o ovirah na cestah.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA		FURLANIJA-JK		FURLANIJA-JK		KOROŠKA	
Kope	40/40	Cimolais	5/5	Podkloster	30/65		
Zelenica	10/30	Clauf	-/-	Bad Kleinkirchheim	30/80		
Golfe	20/20	Plancavallo	30/70	Pilberk/Peca	30/50		
Stari vrh	10/20	Zabnice/Ovčja vas	25/30	Sloveniji Plajberk	15/60		
Rogla	30/35	Raibl	0/0	Dobrač	30/70		
Kanin	5/110	Forni Avoltri	0/0	Nassfeld/Mokrine	40/90		
Cerkno	-/-	Forni di Sopra	30/80	Spittal/Goldeck	15/70		
Soriska planina	25/25	Paluzza-Timau	20/40	Heiligenblut	25/140		
Vogel	15/15	Paularo	0/0	Katschberg	80/120		
Kobla	10/15	Pontebba	60/80	Koralpe/Golica	15/40		
Mariborsko Pohorje	25/40	Praedibosco	50/90	Kötschach/Mauthen	30/70		
Kranjska gora	20/20	Prato Carnico	-/-	Mallnitz	30/150		
Pokljuka	20/20	Zoncolan	20/60	AVSTRIJA			
Rog - Črmošnjice	-/-	Sauris	30/45	Arberg	45/155		
Polzevo	30/30	Sella Chianzutan	20/40	Seefeld	20/40		
Jezerško	20/20	Nevejsko sedlo	20/40	Kitzbühel	10/60		
Ulovka	15/15	Višarje	35/60	Obertauern	110/210		
Straza pri Bledu	25/25	VENETO		Zell am See	15/80		
Črni vrh	20/20	Sappada	40/100	Schladming/Planai	15/80		

V VEDNOST

Vpliv
vremena
na ljudi

Primesi v zraku so naravnega izvora (prah, spore, cvetni prah, rastlinski ogljikovodiki ...) in posledica človeškega delovanja (viri, kot so kuršica, promet, industrija, odlagališča odpadkov ...).

Na koncentracijo primesi v zraku odločilno vplivajo: količina in vrsta izpuščenih primesi, vremenske razmere in relief. Vremenske razmere vplivajo na razširjanje, hitrost sesedanja in izpiranja primesi iz zraka na njihove kemične spremembe. Vetrovi lahko prenašajo primesi na velike razdalje in jih razpršijo, stabilno ozračje pa prispeva h kopičenju primesi v zraku (na primer visoke koncentracije primesi v inverzni plasti ali pod njo). Padavine izpirajo primesi iz zraka. Značilen primer vpliva vremenskih razmer na kemične reakcije je nastajanje fotokemičnega smoga.

Poleg plinov, ki naj-večkrat povzročajo onesnaženost zraka, so pomembni tudi lebdenci, ki tečejo in trdni delci, ki lahko delujejo kot kondenzacijska jedra in kot katalizatorji.

Večina izmed skodljivih primesi v zraku vpliva na dihalni in očni, nekatere pa učinkujejo toksično sele, ki skozi dihalne poti vstopajo v organizem in se kopičijo v posameznem organu. Posebej naj omenimo svinec, ki ga pogosto »srečamo« v prometnih mestih kot preostanek izžigovanja osvinčenega bencina. Delci azbesta in kremenca se nabirajo v pljučih in v njih povzročajo okvare. Nekateri drugi elementi, ki so v zraku le v sledih, pa se nabirajo v kosteh ali jetrih.

Smernice za določanje neškodljivih koncentracij primesi v zraku določa Svetovna zdravstvena organizacija pa tudi zakoni, odloki in predpisi v posameznih državah.